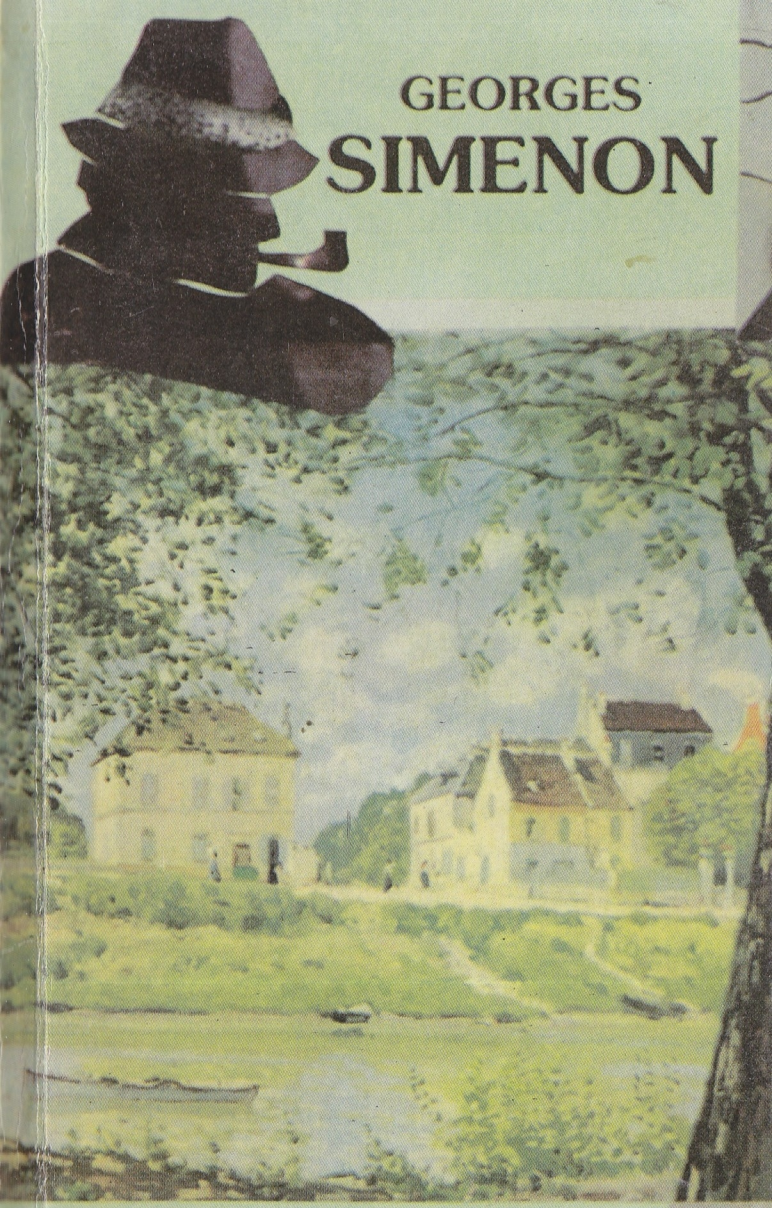

GEORGES
SIMENON

KOMISARAS MEGRĖ PYKSTA

FELICIJA ČIA!

Georges Simenon

Komisaras Megrė pyksta

Felicija čia!

Du romanai

Iš prancūzų kalbos vertė
JONĖ RAMUNYTĖ

ŽALTVYKSLĖ
Vilnius, 1993

UDK 840-3
Si73

Versta iš leidinio GEORGE SIMENON
MAIGRET SE FACHE.
FELICIE EST LA.
Leidyklos "Prosveščenije"
Leningrado skyrius, 1973

Ant viršelio:
A. SISLĖJAUS drobės
"KAIMAS ANT SENOS KRANTŲ"
fragmentas

ISBN 9986-06-000-3 © Žaltvyksle

KOMISARAS MEGRĖ PYKSTA

Romanas

I. SENA DAMA SODE

Ponia Megrė, aižanti žirnelius šiltoje paunksmėje, - kur jos prijuostės mėlis ir ankščių žaluma raibuliavo prabangiomis dėmėmis, ponia Megrė, neišleidžianti nė valandėlei darbo iš rankų - net ir antrą valandą popiet, nors buvo karščiausia slogaus rugpjūčio mėnesio diena - taigi ponia Megrė, nenuleidžianti akių nuo vyro, it motina nuo kūdikio, staiga sunerimo:

- Lažinuosi, tu ketini keltis ...

Tačiau supamasis krėslas, kuriame išsitiesęs ilsėjosi Megrė, nė negirgžtelėjo, o iš policijos ekskomisaro lūpų neišsprūdo nė menkiausias atodūsis.

Kai jis išėjo poilsio, jie leido jau antrą vasarą Mene prie Luaros, savo namelyje. Į patogų supamąjį krėslą Megrė su pasimėgavimu atsisėdo tik prieš ketvirtį valandos, o jo pypkė rūko sau iš palengvo. Oras aplinkui buvo gaivus, juo gaivesnis, kad vos už poros žingsnių, ten, kur baigėsi pavėsis, buvo karšta kaip krosnyje, zirzė musės.

Labiausiai savo namuose Megrė vertino kampelį, kuriame jie dabar buvo, kampelį, kurį net nežinojo, kaip pavadinti, lyg ir kokį kiemą tarp virtuvės ir sodo, tačiau iš dalies dengtą; po truputį jie apstatė jį baldais - įtaisė viryklę, bufetą; čia dažniausiai ir valgydavo. Jis šiek tiek panėšėjo į ispanų patiją, buvo išklotas raudonomis plokštėmis, kurios teikė paunksmei labai savotišką atspalvį.

Megrė dar ištvėrė geras penkias minutes, galbūt truputėlį ilgiau, pro pusiau primerktus vokus žvelgdamas į daržą, kuris, regis, garavo, saulės kepinamas. Paskui, nieko nepaisydamas, pakilo.

- Ką dar ruošiesi daryti?

Kai jie būdavo vieni, jis be niekur nieko nutaisydavo tokią veido išraišką, kaip dabar - papūsdavo lūpas it vaikas, sučiuptas nusikaltimo vietoje.

- Esu tikras, kad ant baklažanų ir vėl pilna Kolorado vabalų, - sumurmėjo. - Ir tai per *tavo* salotas...

Šis salotų karas truko jau ištisą mėnesį. Kadangi baklažanai augo retokai, ponia Megrė vieną vakarą į laisvą vietą persodino salotų.

- Vis šiek tiek vietos laimėta, - pasakė ji.

Ir Megrė dešimt sykių per dieną, kaip kad štai ir dabar, užsivožęs ant galvos plačiakraštę šiaudinę skrybėlę, palinkdavo ties blyškiai žaliais lapais ir, švelniai juos apvertęs, nurinkdavo dryžuotus vabalėlius. Laikydavo sugniaužęs juos kairėje saujoje, kol pririnkdavo pilną, ir susiraukęs eidavo įmesti jų į ugnį, provokuojamai žiūrėdamas į žmoną.

- Jei nebūtum persodinusi salotų...

O iš tiesų buvo taip: nuo to laiko, kai išėjo poilsio, dar nė sykio jis neišsėdėjo ištisos valandos savo garsiajame krėsle, kurį pergalingai parsinešė vieną dieną iš Rotušės parduotuvės, saikstydamasis, kad apie jo pogulius dar rašys istorija.

Jis čia, saulėkaitoje, basnirčia įsispyręs į medines klumpes, apdribusiomis mėlynos drobės kelnėmis, atrodančiomis kaip dramblio pasturgalis, valstietiškais marškiniais smulkiu sudėtingu piešiniu, atlapais ant gauruotos krūtinės.

Staiga jis išgirdo plaktuko bildesį į vartelius;bildesys atsiaidėjo tuščiuose ir ūksminguose namo kambariuose kaip varpas vienuolyne. Kažkas klabino į didžiąsias duris, ir ponia Megrė, kaip visuomet, kai juos kas netikėtai užklupdavo, pra-

dėjo blaškytis. Žiūrėjo į vyrą iš tolo, lyg prašydama patarimo.

Plaktukas ir vėl bilstelėjo - du sykiu, tris sykius, sakytum valdingai, piktai. Oro virpesy Megrė ausis pagavo tarsi lengvą automobilio motoro burzgesį. Jis kaip buvo, taip ir liko pasilenkęs ties baklažanais; tuo tarpu žmona tvarkėsi prieš veidrodėlį žilus plaukus.

Vos ji spėjo pradingti vėsiame name, sodo tvoroje atsivėrė mažučiai vartelīai, - mažieji žali varteliai į gatvikę, - pro kuriuos vaikščiojo tiktai saviškiai. Juose išdygo sena dama gedulo rūbais, tokia pastirusi, tokia griežta ir drauge tokia juokinga, jog šiam regėjimui ilgam buvo lemta likti Megrė atmintyje.

Ji tik akimirką stabtelėjo, po to ryžtingu, spėriu žingsniu, nesiderinančiu su jos garbingu amžiumi, pasuko tiesiai Megrė link.

- Pasakykite, tarne... Nėra ko apsimesti, jog jūsų šeimininko nėra namie... Aš jau apsiklausinėjau...

Buvo aukšta ir liesa, veidas baisiai raukšlėtas - storas pudros sluoksnis buvo prisigėręs prakaito. O labiausiai žvilgsnį traukė dvi juodut juodutėlės, nepaprastai žvitrios akys.

- Tuojau pat eikite ir pasakykite jam, kad Bernadetė Amorel sukorė šimtą kilometrų, norėdama su juo pasimatyti...

Žinoma, jai neužtekę kantrybės laukti prie uždarų durų. Su ja - ne, su ja šitaip nesielgiama!

Ar jai kas parodė mažuosius vartelius? O kam? Ji iš tų, kurie patys susiranda, kas reikia. Ji žengė ūksmingo kiemo link, kur ir vėl pasirodė ponia Megrė.

- Gal pasakytumėt komisarui Megrė...

Ponia Megrė nesuprato. Jos vyras sekė pavymui sunkiu žingsniu, jo akyse žaidė linksma kibirkštėlė. Jis tarė:

- Jeigu malonėtumėte užeiti...

- Lažinuosi, jis nuėjęs pogulio. Ar jis vis toks storas?

- Jūs gerai jį pažįstate?

- O kas jums darbo? Eikite ir praneškite apie Bernadetę Amorel, o kitkuo nesirūpinkit...

Ji susizgribo, pasirausė senamadiškame krepšelyje, juodo aksomo rankinuke su sidabrine sagtim, kokius pardavinėdavo apie 1900 metus.

- Šekit... - pasakė, tiesdama jam šmulkų banknotą.

- Atleiskite, kad negaliu priimti, ponia Amorel, aš ir esu ekskomisaras Megrė...

Tuomet ji ištarė įstabią frazę, kuriai vėliau buvo lemta tapti namų tradicija. Nužvelgusi jį nuo klumpių iki pasišiaušusių plaukų - jis buvo nusivožęs savo plačiakraštę šiaudinę skrybėlę - ji sviedė:

- Jeigu jau taip norite...

* * *

Vargšė ponia Megrė! Veltui ji stengėsi atkreipti vyro dėmesį mosikuodama rankomis - jis nepastebėjo. Jos mostai - kaip ji manė, diskretiški - bylojo: "Nagi, veskis tu ją į svetainę... Kas priiminėja žmones kieme, kur ir verdama, ir viskas dirbama?..."

Bet ponia Amorel įsitaisė pintame krėsle ir kuo puikiausiai jautėsi. Pastebėjusi susijaudinusią ponią Megrė, ji nekantriai tarstelėjo:

- Palikit galų gale komisarą ramybėje...

Kad kiek, būtų paprašiusi ponią Megrė pasišalinti - beje, taip šioji ir padarė.

- Jums pažįstama mano pavardė, ar ne taip, komisare?

- Amorelis, smėlio karjerai ir vilkikai?

- Amorelis ir Kampua, taip...

Kadais jis vedė kvotą Senos aukštupyje ir matydavo, kaip pro šalį nuo ryto iki vakaro vilkstinėmis plaukia laivai su žaliu Amorelio ir Kampua firmos trikampiu. O Šventojo Liudviko saloje, - kai dar dirbo Krantinėje, - jo akis dažnai užkliūdavo už Amorelio ir Kampua - karjerų ir drauge laivų savininkų - kontoros.

- Aš negaliu gaišti; privalote mane suprasti. Pasinaudojusi proga, kai duktė ir žentas išėjo pas Malikus, liepiau Fransua užvesti senutį "Reno"... Jie nieko neįtaria... Tikriausiai negrįš iki vakaro... Suprantate?

- Ne... Taip...

Iš bėdos jis suprato nebent tai, kad senutė išvyko vogčiomis, be šeimos žinios.

- Prisiekiu, jeigu jie žinotų, kad aš čia...

- Atsiprašau, iš kur jūs?

- Na, aišku, iš Orseno...

Taip Prancūzijos karalienė būtų pasakiusi: "Iš Versalio!"

- Ko žiūrite į mane, lyg į beprotę... Jie tikriausiai mėgins jus įtikinti, kad aš beprotė. Prisiekiu, jog tai netiesa.

- Atsiprašau, ponia, ar galėčiau sau leisti pasiteirauti jūsų amžiaus?

- Galite, jaunuoli. Rugsėjo septintą man sukaks aštuoniasdešimt dveji... Bet visi mano dantys - savi, jeigu tai jums svarbu... Ir galimas daiktas,

aš dar kai ką palaidosiu, ypač man magėtų palaidoti žentelį...

- Ar nenorėtumėte ko nors išgerti?

- Stiklinę šalto vandens, jeigu turite...

Megrė pats jai įpylė.

- Kelintą valandą išvykote iš Orseno?

- Pusę dvyliktos... Vos tik jie išėjo... Įspėjau Fransua... Fransua - sodininko padėjėjas, geras berniukėlis... Buvau jo motinai už pribuvėją, kai ji gimdė... Niekas iš namiškių neįtaria, kad jis moka vairuoti... Jums įdomu?

- Labai...

- Nedaug jums tereikia... Senukas "Reno", - jis stovi netgi ne garaže, bet arklidėse, - tai limuzinas dar nuo mano velionio vyro laikų... Kadangi jau dvidešimt metų, kai jis miręs, tai paskaičiuokite... Na, tam berniūkščiui, nežinau kaip, tačiau pavyko jį užvesti, ir naktimis jis papramogaudavo, važinėdamasis keliu...

- Tai jis jus atvežė?

- Laukia už tvoros...

- Jūs nepietavote?

- Valgau, kai turiu laiko... Nepakenčiu žmonių, kurie visą laiką kramto ir kramto...

Ir nejučiom su priekaištu žvilgtelėjo į apvalų komisaro pilvuką.

- Pažiūrėkit, kaip jūs prakaituojate. Ne mano reikalas... Ir mano vyras - toks pat kietakaktis - trūks plyš, bet savo padarys, ir štai jau kuris metas jo nebėra... Jūs išėjote poilsio prieš porą metų, ar ne?

- Taip, netrukus bus dveji metai.

- Vadinasi, nuobodžiaujate... Taigi priimsite mano siūlymą... Penktą valandą iš Orleano išvyksta traukinys - galėsiu jus pavėžėti į stotį.

Aišku, būtų paprasčiau nugabenti jus automobiliu tiesiai į Orseną, tačiau tuomet kas nors jus pastebėtų, ir viskas žlugtų.

- Atsiprašau, ponia, bet...

- Puikiai žinau, kad jūs imsite ieškoti kliaučių. Tačiau man - taip, man būtinai reikia, kad jūs keletui dienų atvažiuotumėt į Orseną. Penkiasdešimt tūkstančių, jeigu jums pavyks. O jei nieko nerasite, tarkime, dešimt tūkstančių, pridėkime dar smulkias išlaidas...

Atidariusi rankinuką, ji pasklaidė rankose jau paruoštus banknotus.

- Yra užeiga. Jokio pavojaus apsirikti - daugiau užeigų ten nėra. Vadinasi ji "Angelas". Nieko gero nesitikėkite - vargšė Žana šiek tiek kuoktelėjusi. Galbūt nenorės jūsų priimti, bet neabejoju - mokėsite rasti su ja bendrą kalbą. Jei prašneksite apie ligas, bus patenkinta. Įsikalusi į galvą, kad ją kamuoja visos, kiek tik yra pasaulyje, ligos.

Ponia Megrė atnešė padėklą su kava, o senoji dama, neįvertinusi šio dėmesio, ją užsipuolė:

- Kas gi čia dabar? Kas jums liepė paduoti kavą? Neškitės sau...

Ji laikė ją tarnaite, kaip kad Megrė buvo palaikiusi sodininku.

- Galėčiau pripasakoti jums krūvą istorijų, tačiau jūsų reputacija man žinoma, žinau taip pat, jog jūs ganėtinai protingas, kad viską pats išsiaiškintumėte. Nepasiduokite įspūdžiui, kurį bandys sudaryti mano žentas, - tai ir viskas, ką galiu patarti. Jis visus už nosies vedžioja. Mandagesnio už jį nesutiksi. Tiesiog iki koktumo. Bet tą dieną, kai jam nukirs galvą...

- Atsiprašau, ponia...

- Kam čia tiek atsiprašinėti, komisare.

Turėjau dukraitę, vienintelę, to nelemto Maliko dukrą. Nes mano žentas pavarde Malikas. Jums reikia žinoti ir tai. Šarlis Malikas... Taigi jai, Monitai, kitą savaitę būtų sukakę aštuoniolika metų...

- Norite pasakyti, kad ji mirė?

- Lygiai prieš savaitę. Užvakar ją palaidojome. Rado nuskendusią ties užtvanka žemupyje... Ir kai Bernadetė Amorel jums sako, jog tai - ne nelaimingas atsitikimas, galite ja patikėti. Monita buvo puiki plaukikė, nardė kaip žuvis. Kai kas bandys jus įtikinti, kad ji buvusi neatsargi, kad eidavusi maudytis vienut viena šeštą valandą ryto, o kartais ir naktį. Dėl to ji nebūtų paskendusi. Ir jeigu jums mėgins įteigti, kad galbūt ji norėjusi nusižudyti, atsakykite, jog jie meluoja.

Staiga, be jokios tarpinės pakopos, jie perėjo nuo komedijos prie dramos, tačiau keisčiausia buvo tai, kad tonas išliko tas pats - komedijos. Senoji dama neverkė. Jos stulbinamai juodų akių nesudrėkino nė mažiausia ašarėlė. Visa jos liesa ir nervinga esybė alsavo vis tuo pačiu gyvybingumu, kuris vis dėlto atrodė šiek tiek komiškai.

Ji žengė tiesiai savo keliu, įsikibusi į savo idėją, nepaisydama įprastinių formų. Žiūrėjo į Megrė, regis, nė minutę neabejodama, kad jisai su viskuo sutiks, - paprasčiausiai todėl, jog ji taip norinti.

- Jeigu turit man klausimų, tai klauskite, - pareiškė ji, jau pasiruošusi keltis.

- Rodos, savo žento jūs nemėgstate.

- Neapkenčiu jo.

- Jūsų duktė taip pat jo neapkenčia? Ji nelaiminga su juo?

- Nežinau, ir man dėl to galvos neskauda.

- Jūs nesutariate su savo dukra?

- Man ji buvus nebuvus. Ji visai be charakterio, nė lašo kraujo gyslose.

- Sakote, kad jūsų dukraitė nuskendo Senoje prieš savaitę, - taigi praeitos savaitės trečiadienį.

- Nieko panašaus. Turėtumėte atidžiau klausytis, ką jums pasakoju. Monitą rado negyvą Senoje, prie užtvankos žemupyje.

- Tačiau žaizdų nebuvo, ir gydytojas davė leidimą laidoti?

Ji tiktai nužvelgė jį su didžiausia panieka, galbūt su pasigailėjimo atšešėliu.

- Rodos, jūs vienintelė įtariate, jog ši mirtis galėjo būti nenatūrali.

Šį sykį ji pakilo.

- Klausykit, komisare. Jūs laikomas protingiausiu policininku Prancūzijoje. Bent jau tokiu, kurį lydėjo didžiausia sėkmė. Renkitės. Kraukitės lagaminą. Po pusvalandžio išlaipinsiu jus Obrė stotyje. Šįvakar, septintą valandą, jūs būsite "Angelo" užeigoje. Geriau neišsiduoti, kad mes pažįstami. Kas dieną apie vidurdienį Fransua ateis į "Angelą" išgerti aperityvo. Šiaip jis negeria, bet aš jam įsakysiu. Kad galėtume palaikyti ryšį, o jiems nekiltų jokio įtarimo.

Ji žengė sodo link, turbūt pasiryžusi, nors buvo karšta, čia pavaikštinėti ir jo palaukti.

- Paskubėkite.

Ponia Megrė - ji, matyt, viską girdėjo - stovėjo už prieangio durų.

- Ką darysi, Megrė? - pasiteiravo ji, matydama jį sukant prie laiptų su vario bumbulais.

Namuose buvo vėsu, tvyrojo malonus grindų vaško, nupjauto šieno, nokstančių vaisių ir verdamų valgių kvapas. Šį kvapą - savo vaikystės, savo

tėvų namų kvapą - Megrė vėl atrado po penkiasdešimties metų.

- Tu juk nevažiuosi su ta sena beprote?

Jis paliko klumpes ant slenksčio. Basomis nužingsniavo vėsiomis plokštėmis, paskui vaškuoto ąžuolo laiptų pakopomis.

- Duok vairuotojui atsigerti ir padėk man susikrauti lagaminą.

Jo akyse žaidė kibirkštėlė, maža kibirkštėlė, kurią jis atpažino, kai, prausdamasis vonioje šaltu vandeniu, pažvelgė į veidrodį.

- Nesuprantu aš tavęs! - atsiduso žmona. - Štai ką tik negalėjai ramiai ilsėtis dėl tų kelių Kolorado vabalų...

* * *

Traukinys. Buvo karšta. Megrė rūkė savo kampe.

Pražilusiais smilkiniais, truputį ramesnis, truputį sunkesnis nei kadais, atsisveikinęs su darbu kriminalinėje policijoje, Megrė vis dėlto nesijautė paseneęs.

Greičiau iš tuštybės, o gal dėl savotiško drovumo štai jau dveji metai jis kiekvienąkart atsisako imtis tų bylų, kurias jam pasiūlo - ypač bankų, draudimo bendrovių, juvelyrų, peršančių jam keblius atvejus.

Orfevrų krantinėje būtų pasakę: "Vargšelis Megrė ir vėl kiša nagus, jam įgriso daržovės ir žvejyba".

O štai dabar dantį užkalba senolė, išdygusi jo žalių vartelių rėmuose, ir jis nesipriešina.

Ji ir vėl stojo jam prieš akis, ori ir pastirusi, atvažiavusi senoviniu limuzinu, kurį neatsargiai

vairavo tasai nieko nepaisantis Fransua sodininko drabužiais, nė nespėjęs persiauti klumpių.

Girdėjo, kaip, pamačiusi ponią Megrė mojant jam nuo slenksčio, kai pajudėjo automobilis, ji pasakė:

- Tai jūsų žmona? Tikriausiai aš ją užgavau, palaikiusi tarnaite. O juk ir jus palaikiau sodininku!...

Orsenas - net ne stotis, o tik stotelė, kurioje teikiasi stabtelėti vienas kitas retas traukinys. Pro parko medžius matyti kelių didelių vilų stogai ir toliau Sena, plati ir didinga šioje vietoje.

Megrė tikrai būtų buvę sunku pasakyti, kodėl jis pakluso Bernadetės Amorel įsakymams. Galbūt kalti Kolorado vabalai?

Ūmai ir jisai, kaip tie žmonės, su kuriais susidūrė traukinyje, vėliau - išlipdamas iš traukinio, prie stačių laiptelių, kurie maišėsi jam po akimis, išvykus iš Meno, - ir jisai pasijuto atostogaująs.

Gaubiamas kito oro negu savo sode, jis žvaliai žengė nauja vieta: šlaitu vingiuojančio tako apačioje matė Seną, palei kurią ėjo platus automobilių kelias.

Užrašai su strėlėmis jau nuo pat stoties skelbė: "Angelo" užeiga, ir jis ėjo pagal tas strėles. Įžengė į sodą su apgriuvusiomis pavėnėmis, galop pastūmėjo stiklines verandos duris, - saulės pro stiklus įkaitintas oras čia buvo troškus.

- Ei, ar yra čia kas nors? - šūktelėjo jis.

Ant pagalvėlės, padėtos ant grindų, gulėjo katė, kampe stovėjo meškerykočiai.

- Ar yra kas nors!..

Jis nusileido viena pakopa žemyn ir atsidūrė salėje, kur tingiai siūbavo varinė seno laikrodžio švytuoklė, spragtelėdama kiekvieną kartą, kai baigdavo savo kelią.

- Šitoj lūšnoje nieko nėra! - burbtelėjo jisai.

Tą pat akimirką visai greta kažkas sujudėjo. Jis krūptelėjo ir prieblandoje išvydo būtybę - ji judėjo, apsigobsčiusi antklodėmis. Tai buvo moteris, turbūt toji Žana, apie kurią kalbėjo ponia Amorel. Riebūs juodi plaukai karojo jai abipus veido, kaklas buvo apmūturiuotas storu baltu kompresu.

- Uždaryta! - iššvokštė ji užkimusiu balsu.

- Žinau, ponia. Man sakė, kad jūs nesveikuojate...

Oi! Tas žodis "nesveikuoti", toks juokingai silpnas, - ar tai ne įžeidimas?

- Norite pasakyti, kad aš jau prie mirties!.. Niekas nenori tuo patikėti... Visi mane ūdija.

Vis dėlto ji nusimetė antklodę, į kurią buvo susisukusi kojas, ir pakilo.

- Kas jus čia atsiuntė?

- Įsivaizduokite, esu čia kadaise buvęs, prieš kokį dvidešimt metų, ir dabar aš kaip maldininkas, lankantis šventas vietas, kurias...

- Tai jūs pažinojote Mariusą?

- Po perkūnais, aišku!

- Vargšas Mariusas... Žinote, kad jis miręs?

- Man sakė. Nenorėjau patikėti.

- Kodėl?.. Jis taip pat niekada nepasižymėjo itin gera sveikata... Štai jau treji metai, kai jis miręs, o aš kamuojuosi... Ketinate čia nakvoti?

Ji pastebėjo lagaminą, kurį Megrė pastatė ant slenksčio.

- Taip, ketinu praleisti čia porą dienų. Jei nesudarysiu jums rūpesčių. Juk jūs taip jaučiatės, kad...

- Ar iš toli atvažiavote?

- Nuo Orleano.

- Automobiliu?

- Ne, traukiniu.

- Ir šiandien traukinio iš čia nebėra. Dieve mano! Dieve mano! Raimonda!.. Raimonda!.. Kertu, ji vėl bastosi. Mano tarnaitė, bet naudojasi proga, kad aš sergu, ir daro, ką nori, - sakytum, ji čia šeimininkė. Žiūrėkit - o ko tam čia reikia?!

Ji spoksojo pro langą į vyriškį, kurio žingsniai aidėjo žvyru. Megrė taip pat žiūrėjo į jį, raukdamas antakius, nes naujasis atvykėlis pasirodė jam lyg per miglą kažkur matytas.

Vyras buvo apsitaisęs kaip žmogus, pasiruošęs žaisti tenisą ar pasivaikščioti po laukus: dėvėjo baltos flanelės kelnėm, baltu švarku, buvo apsiavęs baltais batais; į akis ekskomisarui krito krepo juosta ant rankovės.

Jis įėjo kaip nuolatinis lankytojas.

- Sveika, Žana...

- Ko jums reikia, pone Malikai?

- Atėjau paklausti, ar...

Jis nuščiuvo, sužiuręs Megrė į veidą, staiga visas nušvito ir šūktelėjo:

- Žiulis!.. Po šimts pypkių!.. Ką gi tu čia veiki?

- Atsiprašau...

Visų pirma jau metų metais niekas nevadino jo Žiuliu, taigi jis pats kone pamiršo savo vardą. Net žmona įprato - jam tai kėlė šypseną - vadinti jį Megrė.

- Neprisimeni?

- Ne...

Ir vis dėlto tasai raudonskruostis ryškių bruožų veidas, atsikišusia nosimi, šviesiomis - pernelyg šviesiomis - akimis, jam nebuvo nepažįstamas.

Kaip ir Maliko pavardė, kuri jau tąsyk, ištarta ponios Amorel, sužadino jo atmintyje kažką miglota.

- Ernestas...

- Kaip - Ernestas?

Nejau Bernadetė Amorel nebuvo paminėjusi kažkokio Šarlio Maliko?

- Muleno licėjus.

Megrė iš tiesų trejus metus lankė Muleno licėjų, tais laikais, kai jo tėvas buvo toje vietovėje esančios pilies ekonomu. Ir vis dėlto...

Keistas dalykas, jo atmintis šlubavo, tačiau jis buvo tikras, kad šis išpuoselėtas veidas, šitas savimi pasitikintis žmogus žadina greičiau nemalonius prisiminimus. Be to, jis nemėgo būti tujinamas. Visuomet baisėjosi familiarumu.

- Mokesčių Rinkėjas...

- Ak, atsimenu, taip... Nebūčiau jūsų pažinęs.

- Ką čia veiki?

- Aš? Aš...

Anas nusikvatojo.

- Tuojau apie tai pakalbėsime... Žinojau, kad komisaras Megrė - ne kas kitas, o mano senas draugas Žiulis. Prisimeni anglų kalbos mokytoją?.. Nėra reikalo ruošti kambarį, Žana. Mano draugas nakvos viloje...

- Ne! - suniurzgė Megrė.

- Kaip? Ką sakai?..

- Sakau, kad nakvosiu čionai... Su Žana jau sutarta.

- Būtinai taip nori?

- Būtinai.

- Dėl senės?

- Kokios senės?

Plonomis Ernesto Maliko lūpomis klaidžiojo klastinga šypsena; ir toji šypsena taip pat priminė anų laikų berniūkštį.

Jį vadino Mokesčių Rinkėju, nes jo tėvas buvo valstybinių mokesčių rinkėjas Mulene. Buvo jis labai liesas, veidas kaip peilio geležtė, šviesiom nepatrauklaus pilkumo akim.

- Nesijaudink, Žiuli. Tuojau suprasi... Nagi, sakyk, Žana, nebijok, būk atvira. Ar mano uošvė beprotė - taip ar ne?

O Žana, be garso slysdama savo šlepetėm, be entuziazmo burbtelėjo:

- Nenorėčiau kištis į jūsų šeimos reikalus.

Ji jau žiūrėjo į Megrė su mažesne simpatija, beveik su nepasitikėjimu.

- Tai jūs liekat ar einat su juo?

- Lieku.

Malikas vis taip pat pašaipiai žvelgė į savo buvusį moksladraugį, tarsi visa tai būtų buvęs linksmas pokštas, o Megrė - šito pokšto auka.

- Čia tau bus linksma, patikėk... Smagesnio kampelio už "Angelo" užeigą aš nežinau. Tau apsireiškė angelas, ir tu susigundei!

Gal ūmai jis prisimė savo gedulą? Šiaip ar taip, nutaisęs rimtesnį veidą, pridūrė:

- Jei visa tai nebūtų liūdna, mudu skaniai pasijuoktume... Bent jau paėjėkime iki namų. Na taip! Būtinai... Aš tau paaiškinsiu... Nespėsi išgerti taurelės aperityvo, ir viską būsi supratęs.

Megrė dar dvejojo. Štai jis stovi čia, lyg prikaltas, masyvus, palyginti su pašnekovu, kuris, toks pat aukštas, buvo kaip reta lieknas.

- Einu, - pratarė pagaliau tarytum apgailestaudamas.

- Tikriausiai sutiksi su mumis pavakarie-

niauti? Nesakau, kad mūsų namai dabar, po mano dukterėčios mirties, būtų itin linksmi, bet...

Išeidamas Megrė pastebėjo, kad Žana iš savo tamsaus kampo stebi juos išeinant. Ir jam pasirodė, kad sunkiame žvilgsnyje, įsmeigtame į elegantiško Ernesto Maliko siluetą, žybtelėjo neapykanta.

II. ANTRASIS MOKESČIŲ RINKĖJO SŪNUS

Kas matė abu vyrus, žingsniuojančius paupiu, turbūt pamanė, kad pirmasis veda antrąjį už saito, o šisai, urgzdamas ir nerangus tarsi didelis gauruotas šuo, ledžiasi vedamas.

Ir iš tikrųjų Megrė jautėsi nejaukiai. Mokesčių Rinkėjo jis nemėgo jau mokykloje. Be to, jam kėlė siaubą tie žmonės, kurie staiga išnyra iš jūsų praeities, draugiškai tapšnoja jums per petį ir leidžia sau jus tujinti.

Galų gale - Ernestas Malikas atstovavo tam žmonių tipui, kuris Megrė visuomet kėlė šiurpą.

Žengė Malikas laisvai, puikiai jausdamasis su savo nuostabiai sukirptu baltos flanelės kostiumu, pats kaip išpustytas, žvilgančiais plaukais, sausa, nors buvo karšta, oda. Jau vaidino didelį poną, pasikvietusį prasčioką apžiūrėti savo valdų.

Jo šviesiose akyse žaidė - taip buvo visuomet - maža pašaipos ugnelė; net kai jis buvo berniūkštis, ji ūmai plykstelėdavo, bylodama: "Aš tave apmoviau ir vėl apmausiu... Juk aš kur kas protingesnis nei tu!.."

- Šita vila - mano uošvės, su ja šiandien turėjai malonumą susipažinti, - paskelbė Malikas, kai jie priėjo didelį portalą su piliastrais, ant kurių stovėjo akmeniniai liūtai. - Senasis Amorelis ją nupirko prieš kokį keturiasdešimt metų iš vieno nusigyvenusio Antrosios imperijos* finansų magnato.

* *Antroji imperija - Imperija, 1852 metais atkurta Prancūzijoje Napoleono III-ojo ir nuversta 1879 m. rugsėjo 4d. (Čia ir toliau - vert. past.)*

- Kokią susidarei nuomonę apie Bernadetę Amorel? - pasiteiravo Malikas, atsisukęs į savo buvusį moksladraugį ir įbedęs jam į akis pikta kląsta žybčiojantį žvilgsnį.

Megrė nusišluostė prakaitą, o anas, atrodo, jam sakė: "Vargšas seni! Tu tai nepasikeitei! Esi vis dar toks pats nevėkšla pilies ekonomo sūnus! Storžievis kaimietis. Naivuolis ir turbūt sveikos nuovokos!"

O garsiai ištarė:

- Eime... Aš gyvenu truputį toliau, už posūkio. Prisimeni mano brolį?.. Tiesa, tu jo licėjuje nepažinojai, - jis trejetą metų jaunesnis už mus. Mano brolis Šarlis vedė vieną Amorelio dukrą maždaug tuo pat metu, kai aš vedžiau kitą... Jis vasarą gyvena šioje viloje su žmona ir mūsų uošvele. Tai jo duktė mirė praeitą savaitę.

Už kokio šimto metrų Senos pakrantėje, kairėje, pasirodė baltutėlis pontoninis tiltas, prabangus kaip didelių klubų prie Senos pontonai.

- Čia prasideda mano valdos... Turiu keletą nedidukų laivelių, - reikia juk truputį papramogauti šitoj Dievo pamirštoje skylėje... Tu buriuoji?

Kiek pašaipos balse, kai jis klausė storulį Megrė, ar šis buriuoja vieną tų trapių valtelių, kurios buvo matyti tarp plūdurų!

- Čionai...

Pynučiai paauksuotais smaigaliais. Šviesaus tviskančio smėlio alėja. Parkas leidosi žemyn nuotakiu šlaitu, ir netrukus išniro modernus pastatas, daug didesnis negu Amorelių namas. Kairėje - teniso aikštelės, tamsiai raudonos saulėje. Dešinėje - baseinas.

Ir Malikas, tolydžio vis labiau atsipalaiduodamas, kaip daili moteris, kuri nerūpestingai žaidžia

brangenybe, verta milijonų, regis, sakė: "Žiūrėk. išpūtęs akis, storasis stuobry. Tu čia pas Maliką. Na, taip, pas mažąjį Maliką, kurį jūs su panieka vadinote Mokesčių Rinkėju, nes jo tėtis ištisom dienom sėdėjo tamsioje kontoroje už grotuoto langelio".

Dideli daniški dogai priėję palaižė jam rankas, o jis priėmė šį nuolankios pagarbos ženklą, tarsi jo nepastebėdamas.

- Jeigu nori, iki paskambins vakarienei, einam išgerti terasoje aperityvo... Mano sūnus turbūt plaukioja laiveliu Senoje...

Jie užkopė laiptais, įsitaisė po raudonu skėčiu, pintuose plačiuose, kokie esti klubuose, krėsluose. Atskubėjo liokajus baltu švarku, ir Megrė atrodė, jog jis greičiau prabangiame kurorto viešbutyje, o ne privačiuose namuose.

- Rožinio?.. Martinio?.. Manheteno?.. Ko labiau norėtum, Žiuli?.. Jei tikėtume apie tave sklindančia legenda, - kaip ir visi, žinau ją iš laikraščių, - tave labiau vilioja bokalas alaus ant baro prekystalio?.. Deja, čia aš baro dar neįsirengiau... Galbūt ateityje... Būtų gana linksma. Du martinius, Žanai! Nesivaržyk, rūkyk savo pypkę. Apie ką mes kalbėjome? Ak, taip... Mano brolis ir brolienė, suprantama, gerokai šitos istorijos priblokšti... Turėjo tik tą vieną dukterį, supranti? Brolienė niekad negalėjo pasigirti stipria sveikata...

Ar Megrė klausėsi? Jeigu taip, pats to nesuvokė. Tačiau tariami žodžiai automatiškai rėžėsi jam į atmintį.

Nugrimzdęs krėsle, prisimerkęs, įsikandęs vos smilkstančią pypkę, atstatęs lūpas, jis išsiblaškęs stebėjo peizažą - tokį puikų. Saulė krypo vakarop, nusidažydama rausvai auksine spalva. Iš terasos,

kurioje jie sėdėjo, buvo matyti visa Senos kilpa; išilgai upės driekėsi medžiais apaugusios kalvos, kurias kirtą ryškiai baltas karjero ruožas.

Liokajus pastatė prieš juos lengvai apraso-jusias krištolines taures.

- Šįryt pasikviečiau juos abu čia visai dienai. Uošvę kviesti beprasmiška. Tai moteris, kuri baisisi šeima ir kuri kartais ištisas savaites neiškelia kojos iš savo kambario...

Jo atodūsis bylojo: "Ne tau suprasti, vargšas storuli Megrė. Tu pripratęs turėti reikalų su mažais žmoneliais, gyvenančiais banalų gyvenimėlį ir negalinčiais sau leisti nė menkiausio ekscentriškumo".

Ir iš tiesų, Megrė jautėsi nejaukiai tarp šitų žmonių. Jį erzino pati aplinka, pernelyg darni, pernelyg ramių linijų. Tarpais jis netgi - ne, nepavydėjo, toks smulkmeniškas jis nebuvo - nekentė šitos itin švarios teniso aikštelės, šito pernelyg įmitusio vairuotojo, kurį probėgšmais pastebėjo blizginant prabangų automobilį. Pontoninis tiltas su savo plūdurais, su savo aplinkui pririštais mažučiais laiveliais, baseinas, apkarpyti medžiai, lygaus smėlio, tarsi be mažiausios dėmelės alėjos sudarė pasaulį, į kurį jis įžengdavo tiktai nenoromis ir kuriame jausdavosi siaubingai nerangus.

- Pasakoju visa tai, norėdamas tau paaiškinti, ko buvau užėjęs pas tą šauniąją Žaną. Kai sakau - ta šaunioji Žana, tai tik toks pasakymas, nes iš tiesų ji - klastingiausias padaras šioje žemėje. Savo vyro, Mariuso, laikais jinai įnirtingai jį apgaudinėjo, o kai tas pasimirė, nuo ryto iki vakaro verkšlena, jį prisimindama. Taigi, mano brolis su broliene buvo čia. Kai sėdom prie stalo, brolienė pastebėjo, kad pamiršo piliules. Ji pasimaišiusi

dėl vaistų. Nervai, sako ji. Pasisiūliau nueit jų atnešti. Užuot ėjęs keliu, patraukiu per sodus, nes mūsų žemės kaimynystėje. Atsitiktinai žvilgteliu į žemę. Praeidamas pro senąsias arklides, pastebiu ratų pėdsakus. Atidarau duris ir nustembu - nėra senojo mano velionio uošvio limuzino... Kai jie grįžo, liepiau pašaukti berniūkštį ir jį iškamantinėjau. Sužinojau, kad jis buvo nuvažiavęs į Meną prie Luaros ir kad pavėžėjo į Obrė stotį storulį su lagaminu. Atleisk, seni. Tai jis pasakė "storulis". Išsyk pagalvojau, kad mano žavioji uošvė buvo nuvažiavusi atverti širdį kokiam privačiam sekliui, nes ją kamuoja persekiojimo manija ir ji įsitikinusi, jog dukraitės mirtis slepia dievaižin kokią paslaptį. Prisipažįstu, apie tave aš nepagalvojau... Žinojau, kad policijoje dirba toksai Megrė, bet nebuvau tikras, jog tai tas pats Žiulis iš licėjaus. Ką tu į tai pasakysi?

O Megrė burbtelėjo:

- Nieko.

Jis tylėjo. Galvojo apie savo namus, visai kitokius nei šie, apie savo sodą, baklažanus, žirnelius, byrančius į emaliuotą dubenį, ir svarstė, kodėl jis nesiginčydamas nusekė paskui tą seną valdingą damą, kuri tikraja žodžio prasme jį pagrobė.

Galvojo apie traukinį, gaudžiantį iš karščio, apie savo buvusį kabinetą Orfevrų krantinėje, apie visus tuos nedorėlius, kuriuos buvo tardęs, apie daugybę bariukų, purvinų viešbučių, neįtikėtiniausių vietų, kuriose teko atsidurti tyrimų metu.

Galvojo apie visa tai ir dar labiau širdo, jautėsi dar labiau įžeistas, kad jis čia, priešiškoje aplinkoje. Mokesčių Rinkėjo piktos pašaipos kupinas žvilgsnis įsmeigtas į jį.

- Jeigu įdomu, tuojau aprodysiu tau

namus. Pats su architektu juos planavau. O dabar, jei pageidauji, nuoširdžiai kviečiu praleisti drauge su mumis keletą dienų. Tenisą žaidi? Jodinėji?..

Kodėl dar nepaklausė, ar jis žaidžia golfą ir važinėja vandens slidėmis?

- Žinok - jeigu tau rodos nors kiek svarbu tai, ką pripasakojo mano uošvė, aš anaiptol nekliudysiu tau žaisti: vesk savo mažutį tyrimą. Esu tavo paslaugoms, ir jei reikėtų automobilio ir vairuotojo... Aha! Štai mano žmona.

Ji pasirodė priebutyje, išėjusi iš namų, taip pat baltai apsirengusi.

- Susipažink su Megrė, senu licėjaus draugu... Mano žmona...

Ji ištiesė baltą ir glebią plaštaką, kuria baigėsi balta ranka; jos viskas buvo balta - veidas, pernelyg šviesūs plaukai.

- Prašom sėsti, pone...

Kodėl gi, žiūrėdamas į ją, jauteisi taip nejaukiai? Gal todėl, kad rodėsi, jog ji iš tikrųjų ne čia, o kažkur kitur? Balsas buvo blankus, toks beasmenis, galėjai suabejoti, ar šiuos žodžius ištarė ji. Ponia Malik sėdėjo dideliame krėsle, o į galvą lindo mintis, jog lygiai taip pat ji būtų galėjusi būti kitur. Tačiau ji nežymiai mostelėjo vyrui. Šisai nesuprato. Žvilgsniu ji rodė antrąjį vilos aukštą. Patikslino:

- Žoržas Anri...

Malikas, suraukęs antakius, pakilo, tarstelėjo Megrė:

- Atsiprašau minutėlei.

Moteris ir komisaras sėdėjo, sustingę ir tylūs, paskui ūmai viršutiniame aukšte lyg ir sukilo triukšmas. Staigiai virstelėjo durys. Nuaidėjo skubūs žingsniai. Užsidarė langas. Pasigirdo prislopę balsai.

Tikriausiai kažkas kivirčijosi - šiaip ar taip, gana įnirtingai.

Ponia Malik teįstengė paklausti:

- Jūs niekad nebuvote Orsene?

- Ne, ponia.

- Čia gana gražu, kas mėgsta kaimą. Svarbiausia - ramu, ar ne?

Tačiau, ištempusi ausį, ji klausėsi antrame aukšte kilusio triukšmo, kuris dabar rimo, ir kai jau nieko nebebuvo girdėti, dar pratarė:

- Rodos, jūs su mumis vakarieniausite?

Kad ir kaip gerai išauklėta, ji neįstengė parodyti paprasčiausio mandagaus džiaugsmo. Konstatavo. Konstatavo apgailestaudama. Grįžo Malikas; vos Megrė į jį pažvelgė, šis ir vėl papuošė veidą savo siaura šypsena.

- Atleisk... Amžinai tie tarnai...

Jie laukė paskambinant vakarienei lyg ir kažko sumišę. Žmonos akivaizdoje Malikas jautėsi nebe taip laisvai.

- Žanas Klodas negrįžo?

- Man rodos, jis ten, ant pontoninio tilto.

Iš lengvo burlaivio iš tiesų išlipo jaunuolis trumpomis kelnaitėmis, pririšo laivelį ir, persimetęs per ranką sportinį megztinį, neskubėdamas patraukė namų link. Tuo pat metu suskambo varpas, ir jie perėjo į valgomąjį, kur netrukus pasirodė jau nusiprausęs, susišukavęs ir pilkos flanelės kostiumu apsivilkęs Žanas Klodas, vyresnysis Ernesto Maliko sūnus.

- Jei būčiau anksčiau žinojęs, kad ateisi, būčiau pasikvietęs brolį su žmona ir supažindinęs su visa šeima. Jei nori, pakviesiu rytoj.

Valgomasis buvo erdvus, prabangus.

- Žodžiu, iš to, ką apie tave pasakoja

laikraščiai, policijoje tau klostėsi neblogai? Koistas amatas. Man ne kartą kilo klausimas, kuriam galui žmonės tampa policininkais, kada ir kaip pajunta pašaukimą. Nes pagaliau...

Jo žmona atrodė dar labiau nutolusi. Megrė stebėjo Žaną Klodą, kuris taip pat, kai tik manė, jog į jį niekas nekreipia dėmesio, įdėmiai apžiūrinėjo komisarą.

Šaltas kaip stalo marmuras jaunuolis. Vos devyniolikos ar dvidešimties metų, o savikliovos turi tiek, kiek jo tėvas. Tokio turbūt lengvai nesutrikdysi, ir vis dėlto ore tvyrojo kažkoks nejaukumas.

Apie Monitą, kuri mirė praeitą savaitę, kalbama nebuvo. Galbūt jie nenorėjo apie ją kalbėti liokajui girdint.

- Matai, Megrė, - pasakė Malikas, - jūs visi licėjuje buvote akli ir nesuvokėte, ką sakote, vadindami mane Mokesčių Rinkėju. Prisimink, kaip mūsų, kelių neturtingųjų, šalinosi bajorų ir turtingųjų miestelėnų sūneliai. Vieni dėl to krimtosi, kiti, kaip kad tu, buvo tam abejingi. O mane jie su panieka vadino Mokesčių Rinkėju; tačiau tai ir buvo mano jėga... Kad tu žinotum, kas tik nepereina per mokesčių rinkėjo rankas! Sužinojau apie purvinus iš pažiūros solidžiausių šeimų užkulisius... Apie nešvarius reikalus tų, kurie praturtėjo. Mačiau, kaip vieni kyla, kiti smunka, kai kurie strimgalviais lekia žemyn, ir ėmiausi studijuoti visą tą mechanizmą... Socialinį mechanizmą, jeigu nori. Kodėl kylama ir kodėl smunkama.

Jis kalbėjo su paniekos kupinu pasididžiavimu.

- Aš - taip, aš pakilau...

Valgiai tikriausiai buvo rinktiniai, tačiau buvęs komisaras nejautė jokio pasiskonėjimo tiems

įmantriems patiekaliukams su padažais, būtinai nusėtais triufelių kąsneliais ar vėžių uodegėlėmis.

Maliko klausa, matyt, buvo tokia pat gera, kaip ir Megrė, - jis taip pat išgirdo.

Iš pradžių kažkas krebžtelėjo, lyg ir ties antrojo aukšto langu, toje pusėje, kur ką tiktai, prieš pat vakarienę, buvo pratrūkę balsai. Paskui minkštai dunkstelėjo parke.

Malikas ir sūnus susižvalgė. Ponia Malik nekrustelėjo ir toliau kilnojo šakutę prie lūpų.

Žaibo greitumu Malikas metė servetėlę ant stalo ir čia pat puolė į lauką, mikliai ir tyliai su savo kaučiuko padais.

Tarną, atrodo, šis įvykis nustebino ne daugiau nei namų šeimininkę. Tačiau Žanas Klodas - šisai lengvai raustelėjo. Ir dabar ieškojo, ką čia pasakius, pravėrė burną, suvapėjo kelis žodžius.

- Tėvas dar vikrus savo amžiui, ar ne? - su lygiai tokia pat, kaip jo tėvo, šypsena. - Jis mane be vargo nugali teniso aikštėje, kur aš vis dėlto nesu iš prastųjų. Nuostabus žmogus...

Kodėl Megrė pakartojo, įbedęs akis į lėkštę:

- Nuostabus...

Reikalas aiškus - viršuje, kambaryje, buvo kažkas uždarytas. Tas kažkas, matyt, nebuvo itin patenkintas, kad jį taip įkalino, nes prieš vakarienę Malikas gavo lipti ir jį subarti.

Tasai pats "kažkas", vakarienės proga, kai visa šeima susirinko valgomajame, bandė pabėgti. Jis nušoko ant minkštos namą juosiančios žemės, apsodintos hortenzijomis.

Šį garsą, kai jis krito ant lysvės, ir išgirdo Malikas tuo pat metu, kaip ir komisaras.

Taigi jis puolė į lauką. Matyt, buvo rimta,

ganėtinai rimta, jeigu leido sau šitaip mažių mažiausiai keistai pasielgti.

- Jūsų brolis taip pat žaidžia tenisą? - pasiteiravo Megrė, pakėlęs galvą ir žiūrėdamas jaunuoliui tiesiai į akis.

- Kodėl klausiate? Ne, mano brolis nemėgsta sporto.

- Kiek jam metų?

- Šešiolika... Susikirto per baigiamuosius egzaminus, ir tėvas įdūkęs.

- Tai dėl to jį ir uždarė kambaryje?

- Greičiausiai... Žoržas Anri ir tėvas niekad nesutarė per daug gerai.

- Judu su tėvu greičiausiai puikiai sutariate, ar ne?

- Gana gerai.

Megrė žvilgsnis netyčia užkliuvo už namų šeimininkės rankos, ir jis nustebęs pamatė, jog šioji taip sugniaužė peilį, kad rankos sąnariai pamėlo.

Jie visi trys laukė, - liokajus tuo tarpu dar sykį pakeitė lėkštes.

Nušokęs į sodą, Žoržas Anri leidosi bėgti. Kokia kryptim? Ne Senos link, - antraip būtų jį pamatę. Parko gilumoje ėjo geležinkelio linija. Dešinėje buvo Amorelių namų parkas.

Tėvas, matyt, nusivijo sūnų. Ir Megrė nesusilaikė nešyptelėjęs, kai pagalvojo, koks turi būti įsiutęs Malikas, kad priverstas šitaip negarbingai gainiotis bėglį.

Jie jau spėjo suvalgyti sūrį, paskui ir desertą. Dabar būtų turėję keltis ir pereiti į svetainę ar į terasą, kur dar buvo šviesu. Dirstelėjęs į laikrodį, komisaras tarė sau, kad jau dvylika minučių, kai namų šeimininkas išbėgęs į lauką.

Ponia Malik nesikėlė. Sūnus buvo bebandąs

diskretiškai priminti jos pareigas, bet galop gretimai, hole, pasigirdo žingsniai.

Tai buvo Mokesčių Rinkėjas, kaip visada su šypsena veide, vis dėlto šiek tiek mėšlungiška, ir Megrė pirmiausia pastebėjo štai ką - jis buvo persimovęs kelnes. Šios taip pat buvo baltos flanelės, bet aiškiai išimtos iš spintos, dar neliesta kloste.

Gal bėgdamas jis užkibo už gervuogių? O gal gavo bristi per kokį upokšnį?

Toli nubėgti jis nespėjo. Tačiau jo pasirodymas vis dėlto buvo savotiškas rekordas - neužduseęs, plieno pilkumo plaukai rūpestingai sulaižyti, nė mažiausios netvarkos išorėje.

- Turiu nenaudėlį...

Sūnus buvo iš tiesų vertas tėvo, nes kuo natūraliausiu tonu pertarė:

- Kertam, vėl Žoržas Anri? Kaip tik sakiau komisarui, jog jis susimovė per egzaminus ir tu uždarei jį kambaryje, kad mokytųsi.

Malikas nė nevirptelėjo, neparodė jokio pasitenkinimo, jokio susižavėjimo šiuo į pagalbą atskubėjusio sūnaus akrobatišku numeriu. O vis dėlto sužaista buvo gražiai. Jie pasiuntė vienas kitam kamuoliuką taikliai - kaip teniso aikštelėje.

- Ačiū, Žanai, - pasakė Malikas liokajui, kuris jau ruošėsi jį aptarnauti. - Jei ponia pageidauja, eisime į terasą.

Paskui kreipėsi į žmoną:

- O gal tu jautiesi pavargusi?.. Tuomet mano draugas Megrė nesupyks, jei pasišalinsi. Neprieštarauji, Žiuli?.. Šitos paskutinės dienos jai buvo sunkios. Ji labai mylėjo savo dukterėčią.

Kas čia ne taip? Žodžiai neutralūs, intonacija banali. Tačiau Megrė tarėsi pajutęs - ar

greičiau užčiuopęs - po kiekviena fraze slypint kažką dviprasmiška ir grėsminga.

Ir štai dabar ponia Malik žvelgė į juos, tiesi kaip žvakė su savo balta suknele; o Megrė, pats tiksliai nesuvokdamas kodėl, nebūtų nustebęs, jeigu ji būtų susmukusi ant juodų ir baltų marmuro plokščių.

- Jeigu jūs neprieštaraujat, - sumurmėjo ji.

Vėl ištiesė ranką, kurią Megrė lengvai palytėjo - ji buvo šalta. Trys vyrai išėjo pro duris į terasą.

- Cigarų ir konjako, Žanai, - paliepė namų šeimininkas.

Ir ūmai, kreipdamasis į Megrė:

- Turi žmoną?

- Taip.

- O vaikų?

- Neturėjau tos laimės.

Lūpų vyptelėjimas, kuris nepraslydo nepastebėtas Žano Klodo - tačiau jo jisai neužgavo.

- Sėskis, vaišinkis cigaru! Matai, mažėlis atsidavęs į senelę. Malikų padermės bruožų jis neturi nė kvapo.

Megrė negalėjo ryžtis sakyti savo buvusiam mokslo draugui "tu" - štai kodėl taip besirezgė jų pokalbis, štai kas jam nedavė ramybės.

- Ar pavijote jį? - pasiteiravo padvejojęs.

Ir čia anas suklupo. Tai buvo lemtinga. Jo akys žybtelėjo pasitenkinimu. Jis, aišku, galvojo, kad ekskomisarui padarė įspūdį jo prabanga, todėl šis ir nedrįsta leisti sau familiaresnio tono.

- Gali sakyti man "tu", - sviedė jis maloningai, braškindamas cigarą tarp ilgų išpuoselėtų pirštų. - Kai drauge trynei kelnes licėjaus suole... Ne, nepavijau ir neketinau pavyti...

Melavo. Pakako matyti, kaip jis puolė iš kambario.

- Tiktai norėjau pažiūrėti, kur bėgs... Tikras nervų kamuolys, jautrus kaip mergaitė. Tada, kai minutėlei išėjau, užlipau jo pabarti. Daviau garo nesigailėdamas ir todėl bijau...

Ar įskaitė jisai Megrė akyse, kad šisai, remdamasis analogija, galvoja apie Monitą, kuri paskendo ir kuri taip pat buvo nervinga? Turbūt, nes paskubėjo pridurti:

- O, nėra taip, kaip tu galvoji. Tam jis pernelyg didelis savimyla! Bet pabėga ne pirmą kartą. Sykį jo nebuvo visą savaitę - atsitiktinai suradom statybose, kur bandė pasisamdyti.

Vyresnysis klausėsi abejingai - akivaizdžiai palaikė tėvo pusę. Jautė panieką broliui, apie kurį visi sakė, kad jis atsigimęs į senelę.

- Kadangi žinojau, kad Žoržas Anri neturi kišenpinigių, tai tik pasekiau jį, ir dabar man ramu. Paprasčiausiai nuskuodė pas senąją Bernadetę ir šią akimirką turbūt lieja ašaras jai į sterblę.

Sutemos ėmė tirštėti, ir Megrė pasirodė, kad jo pašnekovas nebe taip rūpinasi veido išraiška. Jo bruožai sukietėjo, žvilgsnis paaštrėjo, nebeliko tos ironijos, kuri kiek švelnino jo žiaurumą.

- Tu būtinai nori eiti nakvoti pas Žaną? Galėčiau pasiųsti tarną atnešti tavo bagažą.

Ekskomisarui šis atkaklumas nepatiko - jam pasirodė, kad tai panašu į grasinimą.

- Nakvosiu "Angele", - pratarė jis.

- O kaip mano kvietimas rytojui, ateisi? Susitiksi su keletu įdomių tipų. Mūsų čia nedaug. Viso labo šešios vilos, įskaitant senąją pilį kitoje upės pusėje. Bet gana ir jų - yra keletas retų egzempliorių!

Kaip tik tuo metu nuaidėjo šūvis nuo upės pusės. Megrė dar nespėjo nė krūptelėti, o jo pašnekovas jau šoko aiškinti:

- Tai tėtušis Gru medžioja karvelius keršulius. Šį originalą pamatysi rytoj. Jam priklauso visa ta kalva, matai - ar greičiau nematai, nes tamsu, - teń, kitame krante. Jis žino, kad aš noriu ją pirkti, ir jau dvidešimt metų atkakliai neparduoda, nors pats plikas kaip tilvikas.

Kodėl jis nuleido balsą - taip būna, kai kalbi ir tau staiga šauna į galvą nauja mintis?

- Rasi kelią? Žanas Klodas palydės tave iki vartų. Uždarysi, Žanai Klodai? Eisi paupio keliu ir už dviejų šimtų metrų pasuksi miško takeliu, kuris nuves tave tiesiai į "Angelą"... Jeigu mėgsti klausytis istorijų, tai būsi pavaišintas iki valiai, nes senoji Žana - ją kankina nemiga - turbūt jau tyko tavęs ir pripasakos tau jų pilną maišą už tavo pinigus, ypač jei atjausi jos negandas ir pareikši užuojautą dėl tokios daugybės ją kamuojančių ligų.

Jis išlenkė taurę ir pakilo, leisdamas suprasti, kad seansas baigtas.

- Iki rytdienos, apie vidurdienį. Tikiuosi, ateisi.

Jis ištiesė sausą, stiprią ranką.

- Keista susitikti po tiek laiko... Labanakt, seni.

"Labanakt, seni" - šiek tiek globėjiškai, iš aukšto.

Ir dingo namuose, Megrė su vyresniuoju sūnumi leidžiantis priebučio laiptais žemyn.

***

Naktis buvo tamsi, mėnulis nešvietė. Eidamas paupio keliu, Megrė girdėjo lėtai, monotoniškai pliaukšint irklus. Kažkoks balsas patylomis ištarė:

- Stok!

Pliaukštelėjimas nutilo, jį pakeitė kitas garsas - per bortą metamo tinklo. Tikriausiai brakonieriai?

Jis ėjo toliau, papsėdamas pypkę, susikišęs rankas į kišenes, nepatenkintas savimi bei kitais ir svarstydamas, ką jis apskritai čia veikia - juk galėtų sau dabar būti namuose.

Jis žingsniavo palei Amorelių parko sieną.

Staiga nuaidėjo trumpas pokštelėjimas, po kurio tuojau pat pasigirdo lengvas šnaresys ant žemės, keli metrai prieš jį. Susijaudinęs Megrė sustingo, nors šis šūvis priminė tą, kuriam driokstelėjus, Malikas puolė pasakoti apie senąjį keistuolį, vakarais medžiojantį keršulius.

Nė garso. Ir vis dėlto čia, netoli jo, greičiausiai ant Amorelių tvoros, kažkas buvo, kažkas, iššovęs iš karabino, ir ne aukštyn, ne į kokį keršulį, tupintį ant šakos, bet žemyn, į praeinantį Megrė.

Jis patempė lūpą - ši grimasa reiškė ir pyktį, ir pasitenkinimą. Įniršęs sugniaužė kumščius - ir vis dėlto jam palengvėjo. Geriau jau taip.

- Niekšas! - suurzgė pusbalsiu.

Ieškoti užpuoliko, vytis jį, kaip ką tiktai darė Malikas, buvo beprasmiška. Tamsoje jis nieko nerastų ir tiktai kvailai įdribtų į kokią duobę.

Vis dar susibrukęs rankas į kišenes, su

pypke dantyse, plačiapetis ir pabrėžtinai lėta eisena, jis traukė toliau - demonstruodamas savo panieką, nė minutėlei nekeisdamas žingsnių ritmo.

Po keleto minučių pasiekė "Angelą" - niekas daugiau į jį nesikėsino.

III. ŠEIMOS PORTRETAS SVETAINĖJE

Pusę dešimtos Megrė dar tebegulėjo. Burna buvo sumedėjusi, jis net pasakytų - šlykščiai sumedėjusi. Dabar jis jau žinojo senosios Žanos, "Angelo" savininkės, paslaptį. Vakar vakare, kai jisai grįžo, ji dar sėdėjo valgomajame, šalia laikrodžio su varine švytuokle. Malikas sakė teisybę, kai įspėjo, kad jinai jo lauksianti. Bet turbūt ne tiek tam, kad pakalbėtų, kiek tam, kad išgertų.

Lenkia kaip reikiant! - galvojo dabar jis pusiausnūdom, nedrįsdamas pernelyg staigiai išsibudinti, kad neįsiskaudėtų, kaip būdavo paprastai, galva.

Jis turėjo susigaudyti iš karto. Juk teko jam pažinoti ir daugiau tokių vystančių moterų, praradusių visą koketiškumą, vos bepavelkančių kojas kaip ir šioji, negaluojančių, aimanuojančių, blizgančiais veidais, riebaluotais plaukais, besiskundžiančių visomis įmanomomis ligomis.

- Mielai išgerčiau taurelę, - tarė jis, atsisėdęs greta jos, ar, tiksliau, apsižergęs kėdę. - O jūs, ponia Žana?.. Ką galėčiau pasiūlyti?..

- Nieko, pone, geriau negersiu. Viskas man tik į bloga.

- Mažutę likerio taurelę?..

- Na gerai, tik jums prie kompanijos... Tuomet kmynų likerio.

Ji mėgsta plempti kmynų likerį, štai ir viskas. Iš mandagumo jis taip pat gėrė kmynų likerį. Jį dar ir dabar nuo jo pykino. Prisiekė, kad niekados kaip gyvas nepraris nė lašelio kmynų likerio.

Keistas vakaras. Tarnaitė jau seniai buvo atsigulusi. Katinas miegojo, susisukęs į kamuoliuką

ant ponios Žanos kelių, laikrodžio švytuoklė stiklinėje dėžutėje švytavo kairėn dešinėn, o moteris kalbėjo - iš pradžių apie Mariusą, velionį vyrą, save pačią, kai ji, jauna mergaitė iš geros šeimos, dėl Mariuso nutraukė sutartas vedybas su karininku - šisai vėliau tapo generolu.

- Prieš trejus metus buvo čia atvažiavęs su žmona ir vaikais - kelios dienos prieš Mariuso mirtį. Manęs jisai nepažino.

Apie Bernadetę Amorel:

- Jie sako, kad ji beprotė, bet tai netiesa. Ji tiktai keistuolė. Jos vyras buvo baisus storžievis. Tai jis, kartu su Kampua, ir įkūrė tą firmą - didžiuosius Senos karjerus.

Ji toli gražu nebuvo kvaila, toji ponia Žana.

- Dabar žinau, ko čia atvykote... Visi žino... Manau, veltui gaištate laiką.

Ji kalbėjo apie Malikus, Ernestą ir Šarlį.

- Dar nematėte Šarlio? Pamatysite... Ir jo žmoną, jaunesniąją panelę Amorel - panelę Emė. Pamatysite abu. Kiek čia mūsų yra - sauja. Kaimelis. O vis dėlto dedasi įdomių dalykų. Taip, panelę Monitą surado prie užtvankos.

Ne, ji, ponia Žana, nieko nežinanti. Apskritai ar gali žinoti, kas sėdi jaunos mergaitės galvoje?..

Gėrė ji, gėrė ir Megrė, klausydamasis, ką ji kalba, pylė taurelę po taurelės, buvo tarsi užkerėtas, tik protarpiais tarstelėdavo:

- Per mane jūs negalit eit gulti.

- O manęs dėlei - nesivaržykite. Aš taip mažai miegu - visi tie skausmai kamuoja! Bet jeigu jūs norite miego...

Jis dar šiek tiek pagulėjo...

Ji turbūt dar neatsikėlusi. Megrė pagaliau prisivertė išlipti iš lovos, priėjo prie tualetinio stalelio

- pirmiausia atsigerti, atsigerti dideliais gurkšniais šalto vandens, paskui nusiprausti bjaurų alkoholio, kmynų likerio, prakaitą. Ne, niekada daugiau jis neprisilies prie kmynų likerio taurelės!

Kas ten! Kažkas atėjo į užeigą. Jis išgirdo tarnaitę sakant:

- Juk sakau jums - jis dar miega...

Megrė persilenkė per langą ir pamatė su Raimonda šnekučiuojančią juodai apsitaisiusią kambarinę balta prijuoste.

- Čia pas mane? - pasiteiravo.

Kambarinė, užvertusi galvą, tarė:

- Taigi matote, kad nemiega!

Rankoje ji laikė laišką, voką juodais krašteliais, ir pranešė:

- Įsakyta laukti atsakymo.

Raimonda užnešė laišką į viršų.

Prašau užeiti pas mane kuo anksčiau. Geriau eikite su mano kambarine - ji palydės jus į mano kambarį, kitaip jums gali neleisti užlipti į viršų. Žinau, kad vidurdienį turite su jais visais susitikti.

Bernadetė Amorel

Megrė nusekė paskui kambarinę.

Jie žengė palei tvorą, įėjo pro vartelius, nužingsniavo alėja, vedančia į didelius Amorelių namus.

Namas buvo ne toks modernus, kaip Ernesto Maliko, ne toks prašmatnus, tarytum jau apsitraukęs laiko rūku.

- Čionai...

Įėjo jie ne pro didžiąsias duris, ne per priebutį, bet pro mažas dureles dešiniajame pastato

sparne, ir pakilo laiptais, kurių sienos buvo nukabinėtos praeito šimtmečio graviūromis. Jiems dar neužkopus iki laiptų aikštelės, atsivėrė durys, ir išniro ponia Amorel, tokia pat tiesi, tokia pat įsakmi kaip ir vakar.

- Na ir sugaišote! - pareiškė ji.

- Tas ponas dar nebuvo susiruošęs... Turėjau palaukti, kol jis apsirengs...

- Prašom čia, komisare. Maniau, kad toksai žmogus kaip jūs anksti keliasi.

Tai buvo jos miegamasis - labai erdvus kambarys su trim langais. Lova su kolonomis buvo jau paklota. Ant baldų mėtėsi įvairių daiktų, jautei, jog beveik visas senosios damos gyvenimas vyksta šiame kambaryje, jog tai vien tik jos valdos, į kurias ji ne itin skuba atverti duris.

- Sėskitės. Na, taip... Nepakenčiu kalbėti su stovinčiu žmogum. Galite rūkyti savo pypkę, jei taip norite. Mano vyras rūkė pypkę ištisom dienom. Pypkės kvapas ne toks bjaurus kaip cigaro... Vadinasi, jūs jau vakarieniavote pas mano žentą?

Galėjo būti juokinga, kad su juo elgiasi kaip su mažu berniuku, tačiau šįryt Megrė humoro nesuprato.

- Aš iš tikrųjų vakarieniavau su Ernestu Maliku, - niūriai burbtelėjo jisai.

- Ką jis jums pasakė?

- Kad jūs sena beprotė ir kad jo sūnus Žoržas Anri beveik toks pat pakvaišėlis kaip ir jūs.

- Ir jūs patikėjote?

- Paskui, man grįžtant į "Angelą", kažkas, kas tikriausiai mano, jog aš jau ganėtinai per savo amželį nuveikęs, šovė į mano pusę. Tikiuosi, jaunuolis buvo čia?

- Koks jaunuolis?.. Jūs kalbate apie Žoržą Anri? Nemačiau jo visą vakarą.

- Bet jo tėvas tvirtino, kad jis nubėgo pas jus...

- Jei viskuo, ką jis sako, jūs tikite kaip Evangelija...

- Ar neturite iš jo žinių?

- Ne, ir labai norėčiau turėti. Trumpai tariant - ką jūs sužinojote?

Tuo metu Megrė pažvelgė į ją ir pagalvojo, - pats nesuvokdamas kodėl, - ar ji iš tikrųjų nori, kad jis ką nors sužinotų.

- Jūs, regis, - tęsė ji, - puikiai sutariate su mano žentu Ernestu.

- Mudu mokėmės vienoje klasėje Muleno licėjuje, ir jis atkakliai mane tujina, kaip tuomet, kai mums buvo dvylika metų.

Buvo viena tų dienų, kai jam užeidavo neūpas, skaudėjo galvą. Pypkė buvo neskani, jis gavo išeiti su kambarine, net nespėjęs išgerti kavos, nes "Angele" ji dar buvo neišvirta.

Jam jau pradėjo iki gyvo kaulo įgristi toji šeima, kur visi vieni kitus šnipinėja ir kur niekas, atrodo, nesako tiesos.

- Bijausi dėl Žoržo Anri, - sumurmėjo ji dabar. - Jis labai mylėjo savo pusseserę. Nesu tikra, kad tarp jųdviejų nieko nebuvo.

- Jam šešiolika metų.

Bernadetė Amorel nužvelgė jį nuo galvos iki kojų.

- Ir jūs manote, jog tai kliūtis... Niekad nebuvau taip įsimylėjusi, kaip būdama šešiolikos metų, ir jei man būtų buvę skirta kada nors iškrėsti kvailystę, būčiau ją iškrėtusi būtent tuomet. Gerai būtų, jei rastumėt Žoržą Anri.

O jis šaltai, kone sarkastiškai:

- Kur patartumėte ieškoti?

- Tai jūsų amatas, ne mano. Galvoju, kodėl jo tėvas tvirtino, kad matė jį einant čia. Malikas puikiai žino, jog tai netiesa.

Ji kalbėjo tarytum pati su savim.

- Šiandien jie rengia didelius pietus. Ateis Šarlis Malikas su žmona. Jie pasikvietė ir senąjį Kampua, ir tą seną nukvošėlį Gru. Aš taip pat gavau kvietimą, šiandien iš pat ryto. Svarstau, ar Žoržas Anri bus grįžęs.

- Neturite nieko daugiau man pasakyti, ponia?

- Ką tai reiškia?

- Nieko. Vakar, atvykusi į Meną, jūs pareiškėte nė už ką nepatikėsianti, kad jūsų dukraitė mirė natūralia mirtimi.

Ji įtemptai žiūrėjo į jį, tačiau įspėti jos mintį buvo neįmanoma.

- O dabar, kai jūs čia, - atkirto lyg ir pyktelėjusi, - ar galite pasakyti, kad tai, kas čia darosi, atrodo natūralu?

- Aš šito nesakiau.

- Nagi, varykit toliau! Eikite į tuos pietus.

- Jūs ten būsite?

- Nežinau. Apsidairykite aplinkui. Klausykite. Ir jei esate toks išmanus, kaip apie jus sako...

Ji buvo juo nepatenkinta - tai buvo akivaizdu. Ar neparodė jis ganėtino klusnumo, ganėtinos pagarbos jos manijoms? Ar ji nusivylusi, kad jis dar nieko neaptiko?

Ji nervinosi, buvo nerami, nors ir tvardėsi. Pasuko durų link, leisdama suprasti, jog kalba baigta.

- Labai bijau, kad tie niekšai nepasirodytų

protingesni už jus! - tarstelėjo vietoje "sudiev". - Na, pažiūrėsim. Dabar kertu iš ko norit, kad anie laukia jūsų apačioje.

Teisybė. Kai jis įžengė į koridorių, be garso prasivėrė durys. Kambarinė - neta, kur jį atsivedė - tūptelėjusi pasakė:

- Ponai Malikai laukia jūsų mažojoje svetainėje. Jeigu teiksitės eiti su manimi...

Paskutinės durys. Pora žingsnių, ir jis atsidūrė tiesiai priešais ponus Malikus gedulo rūbais; jie laukė jo.

***

Kodėl jam pasirodė, kad tai ne tikrovė, bet sumaniai sukomponuotas šeimos portretas? Jisai dar nepažinojo Šarlio Maliko, - neįžvelgė jame jokių brolio bruožų, nors juos ir siejo kažkas bendra. Šisai buvo truputį jaunesnis, įkūnesnis. Jo sangviniko veidas - rausvesnis, o akys ne pilkos, kaip Ernesto, bet kone naiviai mėlynos.

Trūko ir broliui būdingo pasitikėjimo savimi; po akimis - maišeliai, lūpos kažkaip suglebusios, žvilgsnyje - nerimas.

Šarlis Malikas stovėjo tiesus kaip žvakė priešais balto marmuro židinį, žmona sėdėjo greta Liudviko XVI-jo stiliaus krėsle, rankos ant kelių, tarytum būtų pozavę fotografijai.

Visuma dvelkė širdgėla, stačiai depresija. Šarlio Maliko balse skambėjo dvejonė.

- Užeikite, pone komisare, ir atleiskite, kad minutėlei jus pasikvietėme.

Ir ponia Malik buvo labai panaši į seserį, tik rafinuotesnė, su kažkokia gyvumo užuomina, paveldėta iš motinos. Šis gyvumas dabar buvo

tarsi prislopęs, tačiau viską paaiškino jos gedulas. Dešinėje rankoje ji laikė mažą į gumulėlį susuktą nosinaitę, kurią gniaužė per visą pokalbį.

- Prašom sėstis. Žinau, kad mes pakviesti ir netrukus susitiksime pas brolį. Bent jau aš, nes abejoju, ar žmona ryšis dalyvauti šiuose pietuose. Nepasakyčiau, kad nežinau, kokiomis sąlygomis jūs čia atvykote, ir norėčiau...

Jis sužiuro į žmoną, kuri tiktai pažvelgė į jį - labai paprastai, bet labai griežtai.

- Mes išgyvenome labai skausmingas dienas, pone komisare, o mano uošvės užsispyrimas, kaip regis, žada mums dar skausmingesnių išbandymų. Jūs ją matėte. Nežinau, kokia jūsų nuomonė.

Šiaip ar taip, Megrė tikrai neketino jam to pasakyti, nes pajuto, jog jo pašnekovui ima iš po kojų slysti žemė, ir jis vėl kreipėsi į žmoną pagalbos.

- Mamai, - prabilo šioji, - aštuoniasdešimt dveji metai, - to nereikia pamiršti. O pamiršti itin lengva, nes ji nepaprastai gyvybinga... Deja, jos protas ne visada prilygsta jos žvalumui. Mano dukters - o ši buvo jos numylėtinė - mirtis ją visiškai sukrėtė.

- Štai aš pastebėjau, ponia.

- Dabar matote, kokioje atmosferoje mes gyvename nuo to laiko, kai įvyko ši tragedija. Mama įsikalė į galvą, kad po visu tuo slypi dievaižin kokia paslaptis.

- Komisaras tikriausiai suprato, - įsiterpė Šarlis Malikas. - Nesinervink, brangioji... Mano žmona labai nervinga, pone komisare. Visi mes dabar tokie. Tiktai iš meilės uošvei nesiimame priemonių, kurios atrodytų būtinos. Štai kodėl mes prašome jus...

Megrė pastatė ausis.

- ...Mes prašome jus... gerai pasverti visus už ir prieš, prieš imantis...

Iš tiesų! Ar tik ne šisai neryžtingas storulis vakar vakare bus šovęs į komisarą? Ši mintis, staiga atėjusi jam į galvą, anaiptol nebuvo neįtikėtina.

Ernestas Malikas, kur kas šaltakraujiškesnis, jeigu jau būtų šovęs, tikriausiai būtų geriau nusitaikęs. Šisai - priešingai...

- Suprantu jūsų padėtį, - tęsė namų šeimininkas, atsirėmęs į židinį ir dar labiau įsikomponuodamas į šeimos portretą. - Ji delikati, labai delikati... Trumpai tariant...

- Trumpai tariant, - pertarė jį Megrė kuo įteiklesne veido išraiška, - pradedu svarstyti, kurių galų aš čia atvažiavau.

Jis žvelgė į aną iš pasalų, ir džiaugsmingas Maliko krūptelėjimas neliko nepastebėtas.

Būtent to jie iš Megrė ir laukė. Ką jis čia galų gale veikia? Niekas juk jo, tiesą pasakius, nekvietė, nebent ta aštuoniasdešimt dvejų metų senutė, jau nebe viso proto.

- Nepuolant į kraštutinumus, - sušvelnino padėtį Šarlis Malikas, kaip itin gerai išauklėtas aukštuomenės žmogus, - turint galvoje, kad jūs Ernesto draugas, manau, geriau būtų...

- Klausau.

- Taip... Manau, kad derėtų, - tarkim, būtų pageidautina - ne per daug pritarti mano uošvės idėjoms, kurias... kurios...

- Jūs įsitikinęs, pone Malikai, kad jūsų dukters mirtis visiškai natūrali?

- Manau, jog tai nelaimingas atsitikimas.

Jis paraudo, bet atsakė tvirtai.

- O jūs, ponia?

Nosinaitė jos rankoje dabar jau pavirto mažučiu gumulėliu.

- Aš galvoju taip pat, kaip mano vyras.

- Tokiu atveju, žinoma...

Jis jiems suteikė vilties. Jautė, kaip juos užlieja viltis, kad visam laikui atsikratys jo slogios draugijos.

- ...Privalau priimti jūsų brolio kvietimą. Paskui, jeigu nieko neįvyks, jeigu joks naujas įvykis nepareikalaus mano tolesnio buvimo...

Jis pakilo, jausdamasis beveik taip pat nesmagiai, kaip ir jie. Skubėjo išeiti į lauką, giliai atsikvėpti.

- Taigi netrukus pasimatysime, - tarė Šarlis Malikas. - Atleiskite, kad nepalydėsiu, tačiau dar turiu reikalų.

- O, nesivarginkite. Mano pagarba, ponia.

***

Jis dar buvo parke, žingsniavo Senos link, kai išgirdo garsą, kuris privertė jį suklusti. Kažkas suko lauko telefono rankenėlę, ir trumpas skambtelėjimas bylojo, jog skambutis išgirstas.

"Skambina broliui pranešti naujienas", - pagalvojo jisai.

Ir įsivaizdavo, ką tasai sako: "Tvarka! Jisai išvažiuos. Pažadėjo. Jei tik nieko neatsitiks per pietus".

Buvo dar tik pusė dvyliktos. Jis nesiryžo eiti į "Angelą", kur, beje, ir nebuvo ką veikti. Traukė pakrante, gromuliuodamas pakrikusias mintis. Sustojo pažiopsoti į prašmatnų Ernesto Maliko trampliną, atsukęs nugarą į šiojo namus.

- Nagi! Megrė?

Tai buvo Ernestas Malikas, šįsyk pilku vilnos kostiumu, baltos zomšos batais, su panama ant galvos.

- Ką tiktai skambino brolis.

- Žinau.

- Atrodo, tau jau per gerklę lenda mano uošvės istorijos.

Jis tvardė savo balsą, kažkas pabrėžtina buvo jo žvilgsnyje.

- Jei gerai suprantu, nori grįžti pas žmoną ir savo salotas?

Tuomet, pats nežinodamas kodėl (galbūt tai ir vadinama įkvėpimu), Megrė, dar sunkesnis, dar nepaslankesnis, dar nerangesnis nei visad:

- Ne.

Malikas smūgio neatlaikė - išsidavė. Viso jo šaltakraujiškumo nepakako gautam smūgiui nuslėpti. Akimirką rodėsi, jog jis bando nuryti seilę, du tris sykius kilstelėjo ir vėl nusileido Adomo obuolys.

- O!...

Jis dirstelėjo aplink, bet įstumti Megrė į Seną, matyt, nesiruošė.

- Dar turim gerą valandėlę, iki susirinks svečiai. Paprastai pietaujame vėlai. Užeik minutėlei į mano kabinetą.

Eidami per parką, neištarė nė žodžio. Megrė pastebėjo ponią Malik - svetainėje ji dėliojo gėles vazose.

Jie apsuko vilą, ir Malikas pirma svečio įėjo į gana erdvų kabinetą - čia stovėjo gilūs odiniai krėslai, sienas puošė laivų maketai.

- Gali rūkyti...

Megrė, prisėdęs ant krėslo ranktūrio, lėtai,

kuo bukesne veido išraiška, kimšosi pypkę. Kadangi tyla jau truko gerą valandėlę, jis švelniai pasiteiravo:

- Kur tavo sūnus?

- Katras?

Paskui, susigriebęs:

- Pakalbėkim ne apie mano sūnų. Apie mane...

- Ką tu nori tuo pasakyti?

- Nieko.

- Na, ką gi! Pakalbėkim apie tave.

Greta elegantiško vyriškio - stamantrios povyzos, smulkiu, išpuoselėtu veidu - Megrė iš tiesų atrodė tikras stuobrys.

- Kiek man siūlai?

- Kas tau sakė, kad noriu tau ką nors pasiūlyti?

- Aš taip manau.

- Pagaliau, kodėl ne? Valstybė nėra itin dosni. Nežinau, kokią pensiją ji tau moka.

Megrė, vis toks pat švelnus ir kuklus:

- Tris tūkstančius du.

Ir pridūrė, iš tiesų paperkamai patikliai:

- Aišku, mes turime šiokių tokių santaupų.

Šįsyk Ernestas Malikas tikrai sutriko. Viskas jam atrodė pernelyg paprasta. Ar jo buvęs moksladraugis iš jo nesišaipo? Ir vis dėlto...

- Klausyk...

- Klausau, ištempęs ausis...

- Žinau, ką pagalvosi.

- Aš taip mažai galvoju!

- Tu, ko gero, įsivaizduosi, kad man trukdai, kad aš kažką slepiu. O jei net ir taip?

- Taip, o jei net ir taip? Tai ne mano reikalas, ar ne?

- Tu šaipaisi?

- Na, ką tu.

- Matai, su manim tik veltui gaištum laiką. Tu greičiausiai tariesi esąs gudrus. Tau pavyko padaryti garbingą karjerą, gaudant vagis ir žudikus. Na, ką gi, čionai, mielasis Žiuli, nėra nei vagių, nei žudikų. Supranti? Per didžiausią atsitiktinumą tu pakliuvai į aplinką, kurios nepažįsti ir kur gali pridaryti daug bloga. Štai kodėl aš sakau...

- Kiek?

- Šimtas tūkstančių.

Megrė nė nekrustelėjo, dvejodamas purtė galvą.

- Šimtas penkiasdešimt. Kelsiu iki dviejų šimtų tūkstančių.

Anas pakilo, susinervinęs, sudirgęs, vartaliodamas rankose peilį popieriui pjaustyti, kuris staiga lūžo tarp pirštų. Ant nykščio sutvisko kraujo lašas, ir Megrė jį pastebėjo:

- Susižeidei...

- Nutilk. Arba verčiau atsakyk į mano klausimą. Išrašau tau dviejų šimtų tūkstančių frankų čekį. Nenori čekio? Nesvarbu... Tuojau pat automobiliu nuvažiuosime į Paryžių - ten nueisiu į banką paimti pinigų. Parvešiu tave į Meną.

Megrė tik atsiduso.

- Ką pasakysi?

- Kur tavo sūnus?

Šį sykį Malikas nepajėgė sutramdyti pykčio.

- Ne tavo reikalas. Tai niekieno reikalas, girdi? Aš ne tavo kabinete Orfevrų krantinėje, o tu tenai - jau nebe tu. Prašau tave, važiuok sau, nes čia mažių mažiausiai ne laiku painiojiesi. Galvos dirba. Žmonės svarsto...

- Ką jau, tiesą sakant, jie svarsto?

- Paskutinį kartą siūlau tau išsidanginti gražiuoju. Esu pasiruošęs pasiūlyti už tai didelį atlygį. Na, taip ar ne?

- Aišku, ne.

- Labai gerai. Tokiu atveju esu priverstas griebtis kitò tono.

- Nesivaržyk.

- Aš ne angelėlis ir niekad toks nebuvau. Kitaip nebūčiau tapęs tuo, kuo esu. Tai štai per užsispyrimą, per kvailumą, taip, kvailumą, tu gali užtraukti negandų, kurių net neįtari. Vis įsivaizduoji esąs kriminalinėje policijoje, kur mėsinėji nežinau kokį smulkų vagišių arba kokį jauną nedorėlį, kuris pasmaugė senutę. Tad žinok - aš nieko nepasmaugiau. Ir juolab nieko neapvogiau.

- Tuomet...

- Tylėk! Nori likti, vadinasi, liksi. Ir toliau visur kaišiosi savo storą nosį. Tiktai košę srėbsi pats. Matai, Megrė, aš kur kas stipresnis už tave, ir tai įrodžiau. Jeigu būčiau nudrėbtas iš tokio pat molio, kaip tu, būčiau tapęs šauniu smulkiu valstybinių mokesčių rinkėju, kaip kad mano tėvas. Na, jei nori, rūpinkis svetimais reikalais, tebūnie. Tiktai košę srėbsi pats.

Jis atgavo savo išorinę ramybę, ir jo lūpų kampučiai vėl sarkastiškai kilstelėjo aukštyn.

Megrė pakilo, dairydamasis skrybėlės.

- Kur eini?

- Laukan.

- Nepietausi su mumis?

- Geriau papietausiu kitur.

- Kaip nori. Matai, net ir čia tu pasirodai menkysta. Menkysta ir skurdžius.

- Viskas?

- Šį kartą - taip.

Ir su skrybėle rankoje Megrė ramiai pasuko durų link. Atsidarė jas, išėjo neatsisukdamas. Už durų skubiai nutolo kažkoks siluetas, bet jis suspėjo atpažinti Žaną Klodą, vyresnįjį sūnų, kuris turbūt viso pokalbio metu tūnojo po atviru langu ir viską girdėjo.

Megrė taip pat apėjo vilą ir pagrindinėje alėjoje prasilenkė su dviem žmonėm, kurių dar nepažinojo.

Vienas jų buvo mažas, kresnas, drūtu sprandu ir didelėmis šiurkščiomis plaštakomis: tikriausiai ponas Kampua, nes buvo panašus į tą vakar vakare Žanos aprašytąjį. Kitas, turbūt jo sūnaitis, buvo aukštas atviro veido vaikinukas.

Abu žvilgtelėjo į jį kažkaip nustebę, o jis romiai pasuko vartelių link, paskui jiedu atsigręžė, net sustojo geriau pasižiūrėti.

"Na, vienas dalykas jau sutvarkytas!" - tarė sau Megrė, traukdamas Senos pakrante.

O Žoržas Anri? Megrė paspartino žingsnį. Alkanas nebuvo, bet jį baisiai troškino.

Įžengęs į "Angelą", šeimininkės jos įprastoje vietoje prie senojo laikrodžio nepamatė. Įkišo galvą pro praviras virtuvės duris, ir Raimonda jam išrėžė:

- Nieko nepagaminau. Ponia serga ir nenori leistis žemyn.

Namuose nebuvo net alaus.

IV. AUKŠTUTINĖ ŠUNIDĖ

Sunku būtų pasakyti, kaip tai įvyko: šiaip ar taip, Megrė ir Raimonda dabar jau draugai. Dar prieš valandą ji nenorėjo įsileisti jo į virtuvę.

- Juk sakau jums, kad nieko neturiu valgyti.

Be to, ji nemėgo vyrų. Jie, jos nuomone, yra storžieviai ir smirdaliai.

Kadaise ji norėjusi tapti gailestingąja seserimi. Buvo didelė, suglebusi, nors iš pažiūros atrodė tvirta.

- Ko jūs ieškote? - nekantravo ji, matydama komisarą stūksant prieš atvirą spintą.

- Kokių nors likučių. Nesvarbu ko. Taip karšta, kad nesiryžtu eiti valgyti prie šliuzo.

- Jeigu įsivaizduojate, kad čia yra likučių!

- O jūs ką ruošiatės valgyti?

- Duonos su sūriu.

- Manote, kad mums abiems nepakaks?

Koks jis atrodė gerutis: truputį raustelėjęs, didelės akys. Įsitaisė virtuvėje kaip namie, ir veltui Raimonda burną aušino sakydama:

- Eikit sau, juk aš dar neapsiruošiau. Padengsiu jums stalą valgomajame.

Jisai užsispyrė.

- Pažiūrėsiu, ar nėra likusios kokios sardinių dėžutės, bet tai būtų kaip aklai vištai grūdas. Čia aplinkui nėra krautuvėlių. Mėsininkas, dešrininkas ir net Korbejo bakalėjininkas tiekia tiems dideliems namams - Malikų, Kampua. Palaukit, pažiūrėsiu, ar vištidėje nėra kiaušinių.

Buvo - trys. Megrė pasišovė kepti omletą, ir ji juokėsi žiūrėdama, kaip jis plaka kiaušinius - trynius ir baltymus atskirai.

- Kodėl nėjote pietauti pas Malikus, juk kvietė? Sako, jie turį virėją, kuris yra buvęs vyriausiuoju Norvegijos ar Švedijos - net nežinau - karaliaus virėju.

- Geriau liksiu čia ir užkąsiu su jumis.

- Virtuvėje?! Be šaltiesės?!

Tačiau taip ir buvo. O Raimonda, pati nenutuokdama, labai jam padėjo. Čia jis jautėsi kaip namie. Nusivilko švarką, atsiraitojo marškinių rankoves. Tarpais pakildavo ir užpildavo kavą verdančiu vandeniu.

- Nesuprantu, kas ją čia laiko, - tarp kita ko pasakė Raimonda, kalbėdama apie senąją Žaną. - Turi pinigų daugiau, negu kada nors išleis, nei vaikų, nei jokių įpėdinių, nes savo sūnėnus jau seniai išvijo už durų.

Tokie štrichai, papildę vakar vakaro prisiminimus, kurias ne kurias nereikšmingas smulkmenas, padėjo Megrė galų gale susidaryti įspūdį, kas per žmogus iš tikrųjų yra užeigos savininkė.

Kitados ji buvusi graži, dar pasakė tada Raimonda.

Moteris, protinga, kadaise graži, staiga nusirito - geria, gyvena kaip laukinė savo irštvoj, verkšlena, geria tiek, kad galop prasivolioja ištisas dienas lovoje.

- Ji niekada nesiryš išvykt iš Orseno.

Na, ką gi - kai visi personažai jo akyse susikristalizuos, kai jis juos "užuos" taip, kaip kad užuodžia "Angelo" šeimininkę, paslaptis veikiai išaiškės.

Jam jau nebedaug trūko, kad būtų supratęs Bernadetę Amorel.

- Senasis ponas Amorelis - jis miręs - buvo visai ne toks žmogus, kaip jo žentai. Greičiau

toks, kaip ponas Kampua. Nežinau, ar suprantate. Buvęs reiklus, bet teisingas. Kartais nueidavo prie užtvankos paplepėti su savo upeiviais ir nevengdavo išlenkti su jais taurelę.

Pirmoji karta, žodžiu, kylanti karta. Didelis solidus namas be perdėtos prabangos.

Paskui kita karta, dvi dukros, kurios ištekėjo už brolių Malikų - moderni vila, pontoninis tiltas, didžiai prašmatnūs automobiliai.

- Sakykite, Raimonda, jūs gerai pažinojot Monitą?

- Aišku, pažinojau. Kai dar buvo visai mergiūkštė, nes jau septinti metai, kai aš "Angele", o prieš septynerius metus ji buvusi ne daugiau kaip dešimties. Tikras berniūkštis... Vis iš namų pasprukdavo. Kartais ponai visus tarnus pasiųsdavo jos ieškoti, ir tie bėgiodavo Senos pakrante šaukdami Monitą. Dažniausiai šitas išdaigas ji krėsdavo su savo pusbroliu Žoržu Anri.

Šito vaikino Megrė taip pat dar nebuvo matęs. Raimonda ir apie jį papasakojo.

- Žinot, jis ne toks išsičiustijęs, kaip jo brolis! Beveik visad su šortais, ir ne itin švariais, nuogom kojom, pasišiaušęs. Tikra rykštė savo tėvui!

- Ar Monita ir Žoržas Anri buvo įsimylėję?

- Nežinau, ar Monita buvo įsimylėjusi. Moteris geriau slepia savo jausmus. Bet jis tai tikrai buvo.

- Matėte jį po pusseserės mirties?

- Mačiau per laidotuves. Buvo labai išblyškęs, paraudusiom akimis. Pamaldoms įpusėjus, prapliupo raudoti. Kapinėse, visiems einant pro atvirą duobę, staiga stvėrė pilną glėbį gėlių ir sviedė jas ant karsto.

- O paskui?

- Man rodos, jam neleidžia išeiti.

Ji smalsiai stebėjo Megrė. Buvo girdėjusi, jog tai garsus seklys, jog tarnaudamas policijoje yra suėmęs šimtus nusikaltėlių, išraizgęs painiausias bylas. Ir tas žmogus štai sėdi čia, jos virtuvėje, atsilapojęs, rūko pypkę ir draugiškai su ja šnekučiuoja, klausinėja banalių dalykų.

- Žodžiu, - burbtelėjo jis staiga pusbalsiu, - Monita mirė, o Žoržas Anri pradingo.

Ji gyvai kilstelėjo galvą.

- Jūs tikras, kad jis pradingo?

O jis pakilo, jo laikysena pasikeitė - jis sugriežtėjo, ūmai tarsi pasiryžo.

- Paklausykit, Raimonda. Palaukit. Duokite popieriaus ir pieštuką.

Ji išplėšė lapą iš taukuotos užrašų knygutės, kurioje rašėsi savo sąskaitas. Nesuprato, kur jis lenkia.

- Vakar... Pažiūrėkim... Mes valgėme sūrį. Taigi buvo maždaug devinta valanda vakaro... Žoržas Anri iššoko pro savo kambario langą ir tekinom nubėgo.

- Kur link?

- Dešinėn. Jeigu būtų leidęsis Senos link, būčiau matęs jį, bėgantį per parką. Jeigu būtų pasukęs į kairę, taip pat būčiau matęs, nes valgomojo langai iš abiejų pusių. Palaukit... Tėvas jį nusivijo. Ernesto Maliko nebuvo dvylika minučių. Teisybė, per tas dvylika minučių jis spėjo persimauti kelnes ir susišukuoti. Tam turėjo užlipti į savo kambarį. Mažiausiai trys ar keturios minutės. Prieš atsakydama gerai pagalvokit - juk pažįstate apylinkes. Kur Žoržas Anri būtų galėjęs pasukti, jei būtų norėjęs pabėgti iš Orseno?

- Dešinėj - jo senelės ir dėdės namas, -

tarė ji, dirstelėjusi į elementarų planą, kurį jis braižė kalbėdamas. - Tarp abiejų parkų tvoros nėra, tik gyvatvorė, pro kurią poroj vietų galima praljsti.

- O paskui?

- Per kaimyninį parką jis galėjo nusigauti iki paupio kelio, kuris veda į stotį.

- Ar negalima pasukti iš kelio prieš stotį?

- Ne... Nebent sėstum į laivelį ir perplauktum Seną.

- O per parką pačiame gale išeiti galima?

- Turint kopėčias - taip, parko gale eina geležinkelio linija. Ir Amorelių, ir Malikų parko tvora tokia aukšta, kad per ją neperlipsi.

- Dar truputį informacijos. Kai po valandos ėjau atgal, upė plaukė valtis. Girdėjau, kaip kažkas metė tinklą.

- Tai Alfonso, šliuzo prižiūrėtojo, sūnus,

- Dėkoju, Raimonda. Jeigu jūs neprieštaraujat, pavakarieniausime kartu.

- Kad nėra ko valgyti.

- Prie šliuzo mačiau bakalėjos krautuvėlę. Nupirksiu, ko reikia.

Megrė buvo patenkintas savimi. Jam rodėsi, kad vėl stovi ant tvirto pagrindo, ir Raimonda matė, kaip jis sunkiu žingsniu tolsta šliuzo link. Užtvanka buvo maždaug už penkių šimtų metrų. Šliuzo kameroje laivo nebuvo, ir prižiūrėtojas, prisėdęs ant melsvų slenksčio akmenų, drožė lazdelę vienam savo berniūkščių, o virtuvės prieblandoje tuo tarpu pirmyn ir atgal vaikštinėjo moteris su kūdikiu ant rankų.

- Pasakykite... - pradėjo ekskomisaras.

Anas jau pakilo ir kilstelėjo ranką prie kepurės snapelio.

- Atėjote dėl panelės, ar ne?

Apylinkės žmonės jį jau pažinojo. Visi buvo apie jį girdėję.

- Po šimts, ir taip, ir ne... Turbūt nieko apie ją nežinote?

- Nebent tiek, taigi, kad aš ją čia radau. Prie trečiojo užtvankos iešmo. Man už paširdžių stvėrė, kai pamačiau, nes visi čia gerai ją pažinojo. Ji dažnai atplaukdavo prie šliuzo ir leisdavosi su savo baidare iki Korbejo.

- Ar jūsų sūnus vakar vakare plaukiojo upe?

Žmogus lyg ir sumišo.

- Nebijokite. Brakonieriavimas man nerūpi. Mačiau jį apie dešimtą, bet norėčiau žinoti, ar buvo tenai prieš valandą.

- Jisai pats pasakys. Rasite jį savo dirbtuvėje, šimtu metrų žemiau. Jis valtis dirba.

Lentų pašiūrėje du vyrai darbavosi, baigdami plokščiadugnę žvejo valtį.

- Plaukiau su Alberu, taip... tai mano pameistrys. Iš pradžių pastatėme bučius, paskui grįždami...

- Ar būtumėte matę, jei kas apie devintą valandą būtų plaukęs per Seną tarp Malikų namo ir šliuzo?

- Žinoma. Pirma, dar nebuvo sutemę. Antra, net jei ir nebūtume matę, būtume girdėję. Kai žvejoji taip, kaip mes, laikai ausis ištempęs ir...

Mažoje upeivių krautuvėlėje Megrė nusipirko konservų, kiaušinių, sūrio, dešros.

- Iš karto matyti, kad esate apsistojęs "Angele"! - pareiškė krautuvininkė. - Toje užeigoje nėra ko valgyti. Geriau jau išvis užsidarytų.

Jis patraukė į stotį. Tai buvo tik stotelė su užkardos sargo nameliu.

- Ne, pone, nei tuo metu, nei apie pusę

vienuoliktos vakaro niekas nepraėjo. Mudu su žmona sėdėjome ant kėdžių priešais namą. Ponas Žoržas Anri? Jis tai tikrai ne. Mes gerai jį pažįstame, ir, beje, jis nebūtų praėjęs, su mumis nešnektelėjęs - jis taip pat mus pažįsta ir nėra išdidęs.

Tačiau Megrė neatlyžo: žvalgėsi per gyvatvores, klausinėjo žmonelius, beveik vien tik pensininkus, triūsiančius savo sodeliuose.

- Ponas Žoržas Anri? Ne, nematėm. Nejau. ir jis būtų dingęs, kaip jo pusseserė?

Pravažiavo didelis automobilis. Ernesto Maliko - bet viduje sėdėjo ne jis, o jo brolis, - ir nurūko Paryžiaus kelio link.

Kai Megrė grįžo į "Angelą", buvo septinta valanda vakaro, ir Raimonda prapliupo juokais, žiūrėdama, kaip jis krausto produktų prikimštas kišenes.

- Su visu tuo, - tarė ji, - galėsim užvalgyti.

- Šeimininkė vis dar lovoje? Ar niekas nebuvo atėjęs jos aplankyti?

Raimonda minutėlę dvejojo.

- Ką tik buvo atėjęs ponas Malikas. Kai pasakiau, kad išėjote prie šliuzo, užlipo į viršų. Ten jie abudu šnibždėjosi ketvirtį valandos, bet ką jie kalbėjo, išgirsti nepavyko.

- Ar dažnai jis ateina aplankyti Žanos?

- Kartais, šiaip sau, eidamas pro šalį. Ar sužinojote ką nors apie Žoržą Anri?

Laukdamas vakarienės, Megrė išėjo į sodą parūkyti pypkės. Bernadetė Amorel, regis, buvo nuoširdi, kai pareiškė, kad sūnaičio nemačiusi. Žinoma, tai nieko neįrodo. Megrė beveik ėmė galvoti, jog visi jie, kiek tik jų čia yra, meluoja.

Ir vis dėlto jam dingojosi, jog tai tiesa.

Orsene, Malikų aplinkoje, buvo kažkas,

ką reikėjo nuslėpti, žūtbūt nuslėpti. Ar tai susiję su Monitos mirtimi? Gal ir taip, bet nebūtinai.

Šiaip ar taip, jis buvo pirmojo pabėgimo liudytojas. Senoji ponia Amorel, pasinaudojusi tuo, kad dukters ir žento nėra namie, liepė nuvežti ją į Meną senoviniu limuzinu ir pasikvietė Megrė į pagalbą.

Tą pačią dieną, kai ekskomisaras viešėjo Ernesto Maliko namuose, jis tapo antrojo pabėgimo liudytoju. Šį sykį pabėgo Žoržas Anri.

Ir kodėl jo tėvas pareiškė, kad jaunuolis pas savo senelę? Jei taip, kodėl jo neparsivedė? Ir kodėl jis nepasirodė kitą dieną?

Visa tai, žinoma, dar buvo miglota. Ernestas Malikas neklydo, žiūrėdamas į Megrė su šypsena - drauge ir sarkastiška, ir niekinama. Tas reikalas buvo ne jam. Megrė jautėsi nejaukiai. Atsidūrė pasaulyje, kurio nepažinojo ir apie kurį jam sunkiai sekėsi susidaryti tikrą vaizdą.

Net ir ta aplinka - jinai šokiravo, jis jautė, kad ji kažkokia dirbtinė.

O tie žmonės, tie broliai ir tos brolienės - laikosi įsikibę, turbūt nekenčia vienas kito, bet įspėja vienas kitą apie pavojų ir vienijasi prieš jį.

Be to, jie gedi. Gedulas ir skausmas byloja jų naudai, teikia jiems orumo. Kuo remdamasis, kokia teise sukinėjasi jisai aplink juos ir kaišioja visur nosį?

Jis vos nemetė šalin viso šio reikalo tada, kai ėjo pietauti į "Angelą". O sulaikė jį toji virtuvės atmosfera, visas tas apsileidimas, netvarka, toji lengvai prijaukinama Raimonda, tie žodžiai, kuriuos ji ištarė, štai taip, nieko nenutuokdama, pasirėmusi alkūnėmis ant stalo. Taip, sulaikė, o tuos žodžius jis įsidėmėjo.

Raimonda pasakojo apie Monitą, kuri buvo panaši į berniūkštį ir kuri pasprukdavo su pusbroliu. Apie Žoržą Anri įtartino švarumo šortais, pasišiaušusiais gaurais.

Tai štai, Monita mirė, o Žoržas Anri dingo.

Megrė jo ieškos. Ir suras. Galų gale toks jo amatas. Jis apėjo Orseną. Dabar buvo beveik įsitikinęs, kad jaunuolis niekur neišsidanginęs. Nebent tūno įlindęs kokiame kampe ir laukia nakties, kai galės pasišalinti, niekieno nepastebėtas.

Megrė su apetitu užkirto - vis virtuvėje, vis akis į akį su Raimonda.

- Šeimininkė, mus pamačiusi, nebūtų patenkinta, - pratarė tarnaitė. - Ji mane klausė, ar jūs neužsiminėte apie išvažiavimą.

- Ar prieš Maliko vizitą, ar po?

- Po...

- Tuomet kertu lažybų, kad rytoj ji dar nenulips žemyn.

- O ji ką tik buvo nulipusi. Matyti nemačiau, nes buvau toli sode. Bet supratau, kad buvo.

- Aš turbūt vėlai grįšiu, - pranešė jis.

- Jie vėl jus pasikvietė?

- Ne, nekvietė. Bet aš noriu truputį pasidairyti po apylinkes.

Pradžioje jis pavaikštinėjo paupio keliu, laukdamas sutemų. Paskui pasuko geležinkelio pervažos link, kur matė sargą, sėdintį šešėlyje prie durų ir rūkantį pypkę ilgu kandikliu.

- Ar nieko, jeigu aš paėjėsiu geležinkeliu?

- Dievaž, pagal taisykles draudžiama, bet juk jūs iš policijos... ar ne? Dėmesio, dešimtą septyniolika pravažiuoja traukinys.

Dar nė trijų šimtų metrų nepaėjęs, jis išvydo

pirmosios vilos - ponios Amorel ir Šarlio Maliko - tvorą.

Pirmajame aukšte degė šviesa. Vienas antro aukšto langas - senosios damos - švietė plačiai atvertas, ir gan įdomu buvo iš tolo, per melsvą orą ir parko ramybę, matyti kambario vidų, kur baldai ir daiktai atrodė tarytum sustingę gelsvoje šviesoje.

Megrė valandėlę stovėjo stebėdamas. Jo regėjimo lauku praslinko siluetas - ne Bernadetės, bet jos dukters, Šarlio žmonos, - ji nervingai žingsniavo pirmyn ir atgal, ir, atrodo, karštai kažką dėstė.

Senoji dama tikriausiai kiūtojo fotelyje ar lovoje, ar kambario kampe, kurio jis nematė.

Dar paėjėjo žvyrkeliu, štai ir antrasis parkas, Ernesto Maliko, ne toks sukerojęs, erdvesnis, su plačiomis, rūpestingai prižiūrimomis alėjomis. Ir čia buvo matyti šviesos, tačiau jos tik skverbėsi pro žaliuzių plokšteles, o kas dėjosi viduje, įžvelgti negalėjai.

Pačiame parke, kurį jis stebėjo iš viršaus, pasislėpęs už jaunų lazdynų, augančių palei kelią, Megrė pamatė du didelius siluetus, baltus ir tylius, ir prisiminė daniškus dogus, kurie vakar vakare buvo priėję palaižyti šeimininkui rankos.

Juos tikriausiai paleidžia kasnakt; jie turbūt baisiai pikti.

Dešinėje, parko gilumoje, stūksojo namelis, kurio komisaras iki šiol nebuvo matęs - tikriausiai sodininkų ir vairuotojo namelis.

Ir čia šviesa, vieniša, - po pusvalandžio ji užges.

Mėnulio dar nebuvo matyti, tačiau naktis neatrodė tokia tamsi kaip vakar. Megrė romiai

prisėdo ant šlaito už jį slepiančių lazdynų, kuriuos galėjo praskirti ranka kaip užuolaidas.

Pagaliau, apie vienuoliktą, abu šunys, kurie gulėjo greta vienas kito vejos pakraštyje, darniai pašoko ir pasuko namo link.

Akimirkai dingo už jo, ir kai komisaras vėl juos pamatė, gyvuliai pasišokinėdami lydėjo vyrą, kuris skubiu žingsniu žengė, regis, tiesiai pirmyn.

Tai, be abejo, Ernestas Malikas. Siluetas pernelyg laibas ir stamantrus, tai negalėjo būti kuris iš tarnų. Buvo apsiavęs batus kaučiukiniais padais ir žengė per vejas, nešdamas rankoje kažkokį daiktą, - Megrė tepastebėjo, kad daiktas buvo gana didelis.

Gerą akimirką jis svarstė, kurgi Malikas galėtų taip eiti. Staiga pamatė, kaip šis suka dešinėn, eina taip arti sienos, jog girdėt lekuojant šunis.

- Ramiai, Šėtone... Ramiai, Liūte...

Ten, tarp medžių, stovėjo nedidukas plytų statinys, tikriausiai kur kas senesnis už pačią vilą, žemas pastatas, dengtas senomis čerpėmis - gal buvusi arklidė ar šunidė?

"Šunidė, - tarė sau Megrė. - Jis paprasčiausiai atėjo šunų pašerti". Bet ne! Malikas nustūmė į šalį šunis, išsitraukė iš kišenės raktą, įžengė į pastatą. Buvo aiškiai girdėti, kaip spynoje sukasi raktas. Paskui stojo tyla, labai ilga tyla, kurios metu užgeso Megrė pypkė, o jis nedrįso jos vėl užsidegti.

Šitaip prabėgo pusvalandis, galų gale Malikas išėjo iš namiūkščio, rūpestingai uždarė duris ir apsidairęs sparčiu žingsniu patraukė vilos link.

Pusę dvyliktos visi jau miegojo ar atrodė

sumigę, ir kai Megrė vėl ėjo pro Amorelių parką, švietė tik viena mažutė naktinės lempelės šviesele senosios Bernadetės kambaryje.

***

Ir jokios šviesele "Angele". Jam besvarstant, kaip čia įėjus, be garso atsivėrė durys. Megrė išvydo, o greičiau atspėjo, kad tai Raimonda, naktiniais marškiniais, basnirčia šlepetėse, - ji pridėjo pirštą prie lūpų ir sušnibždėjo:

- Greitai lipkite. Nekelkite triukšmo. Ji nenorėjo, kad palikčiau duris atviras.

Prabudo jis tik septintą, išgirdęs Raimondą vaikščiojant po virtuvę. Su pypke burnoje - pirmąja pypke, ta geriausiąja - nusileido žemyn ir žvaliai palinkėjo labo ryto.

- Sakykite, Raimonda - jūs pažįstat visus namus šiuose kraštuose.

- Pažįstu ir nepažįstu.

- Gerai. Ernesto Maliko parke vienoje pusėje yra sodininkų namas.

- Taip. Ten nakvoja vairuotojas ir tarnai. Kambarinės ne, jos miega viloje.

- O kitoje pusėje, prie geležinkelio pylimo?

- Tenai nieko nėra.

- Tenai yra labai žemas pastatas. Lyg ir kokia ilga lūšna.

- Aukštutinė šunidė, - pasakė ji.

- Kas ta aukštutinė šunidė?

- Tais laikais - dar gerokai prieš man čia atvykstant - čia buvo tik vienas parkas. Amorelių parkas. Senasis Amorelis mėgo medžioti. Turėjo

dvi šunides, tą, kaip buvo sakoma, žemutinę, sarginiams šunims, ir tą aukštutinę - medžiokliniams.

- O Ernestas Malikas nemedžioja?

- Ne čia - čia jam per mažai žvėrių. Turi namelį ir šunų Solonėje.

Tačiau kažkas jam nedavė ramybės.

- Ar pastatas dar geras?

- Neprisimenu. Seniai nebuvau parke. Ten buvo rūsys, kur...

- Jūs tikra, kad ten yra rūsys?

- Šiaip ar taip, buvo. Žinau, nes žmonės pasakojo, kad parke paslėptas lobis. Turiu pasakyti, kad dar prieš ponui Amoreliui pasistatydinant namus, prieš keturiasdešimt ar gal daugiau metų, čia jau buvusi lyg ir tokia sugriuvusi pilaitė. Žmonės šnekėjo, kad Revoliucijos laikais pilies gyventojai parke paslėpė savo turtus. Vienu metu ponas Amorelis buvo tuo susidomėjęs ir pasikvietęs specialistų. Visi tvirtino, kad reikia kasinėti aukštutinės šunidės rūsyje.

- Visa tai nesvarbu, - burbtelėjo Megrė. - Svarbu tai, kad yra rūsys. Ir tame rūsyje, Raimondėle, turbūt uždarytas Žoržas Anri.

Ji staiga pažvelgė į Megrė kitomis akimis.

- Kelintą valandą traukinys į Paryžių?

- Po dešimties minučių. Paskui bus tik pusę pirmos. Pravažiuoja ir kiti, tačiau jie Orsene nestoja.

Jis jau kopė laiptais. Negaišdamas laiko skutimuisi, apsirengė ir truputį vėliau jau traukė dideliais žingsniais stoties link.

Kadangi šeimininkė stukseno į kambario grindis, Raimonda taip pat užkopė į viršų.

- Jis išvažiavo? - pasiteiravo senoji Žana - ji

vis dar gulėjo nuo prakaito sudrėkusiuose pataluose.

- Ką tik skubiai išvažiavo.

- Užsimokėjo?

- Neužsimokėjo, ponia. Bet paliko lagaminą ir visus daiktus.

- A! - nusivylusi, o galbūt sunerimusi ištarė Žana.

V. KOMISARO MEGRĖ BENDRININKAS

Paryžius buvo nuostabiai erdvus ir tuščias. Kavinės aplink Lijono stotį skaniai kvepėjo alumi ir kavoj pamirkytais raguoliais. Be visa kita, jis praleido ketvirtį įsimintinai nerūpestingos valandos Bastilijos bulvaro kirpykloje - nerūpestingos be jokios priežasties: todėl, kad tai buvo Paryžius rugpjūčio mėnesį, todėl, kad buvo rytas ir galbūt dar todėl, kad netrukus Megrė paspaus bičiuliams rankas.

- Matyti, kad grįžtate po atostogų. Puikiai įdegėte.

Teisybė. Tikriausiai vakar, kai bėgiojo aplink Orseną, norėdamas įsitikinti, jog Žoržas Anri neišvykęs iš kaimo.

Keista, kaip per atstumą ši istorija praranda tikroviškumą. Taigi, šviežiai nusiskutęs, Megrė užlipo ant autobuso platformos ir po kelių minučių žengė pro Kriminalinės policijos duris.

Čia taip pat kvepėjo atostogomis, ir tuščiuose koridoriuose, kur visi langai buvo kiaurai atlapoti, ore jis pajuto gerai jam pažįstamą dvelksmą. Daug tuščių kabinetų. Savajame, savo buvusiame kabinete, jis rado Liuka, - jis atrodė pernelyg mažytis toje tuščioje erdvėje. Liuka skubiai pakilo, tarsi susigėdęs, jog nusikalto užėmęs savo buvusio šefo vietą.

- Jūs Paryžiuje, šefe?... Sėskitės.

- Nagi, sakyk, Liuka, ar prisimeni Mimilį?

- Mimilį iš cirko?

- Taip. Labai norėčiau šiandien pat jį susirasti.

- Atrodo, jūs tiriate bylą, šefe...

- Greičiau jau sukišau nagus į š... Pagaliau... Papasakosiu kitą sykį. Ar nesiimtum Mimilio?

Liuka pravėrė inspektorių kabineto duris ir tyliai kažką pasakė. Turbūt pranešė jiems, kad buvęs jų šefas čia, kad jam reikia Mimilio. Per pusvalandį beveik visi komisaro Megrė žinioje buvę vyrai pasistengė užeiti į Liuka kabinetą viena ar kita dingstimi ir paspausti jam ranką.

- Šauniai įdegęs, šefe! Iš karto matyti, kad...

- Dar vienas dalykas, Liuka. Galėčiau padaryt ir pats, bet man nelabai patogu. Norėčiau gauti informacijos apie Amorelio ir Kampua firmą Burbonų krantinėje. Senos smėlio karjerai, vilkikai ir visa kita.

- Tuojau pavesiu Žanvjė, šefe. Ar skubu?

- Norėčiau, kad apie vidurdienį jau būtų baigta.

Jis paslankiojo po įstaigą, užsuko į finansų skyrių. Čia Amorelio ir Kampua firmą žinojo, bet smulkios informacijos apie ją neturėjo.

Gera buvo kvėpuoti įstaigos oru, spausti rankas, įžvelgti džiaugsmą visų akyse.

- Tai kaip ten tas sodas, šefe? O žvejyba?

Jis užkopė į Somjė*. Nieko apie Malikus. Tik paskutinę akimirką, kai jau buvo beišeinąs, susigalvojo paieškoti ties raide K.

Kampua... Rožė Kampua... Žiūrėk tik, žiūrėk! Čia buvo Kampua dosjė: Rožė Kampua, pramonininko Dezirė Kampua sūnus. Nusižudė revolverio kulka į galvą Sen Mišelio bulvaro viešbučio kambaryje.

** Somjė - Policijos prefektūros centrinė kartoteka, į kurią pristatomi visų nuteistųjų gyvenimo aprašymai.*

Jis patikrino datas, adresus, vardus. Dezirė Kampua iš tiesų buvo senojo Amorelio dalininkas, tas pats, kurį Megrė matė Orsene. Susituokęs su tokia Armanda Tenisjė, dabar jau mirusia, viešųjų darbų rangovo dukra, turėjo du vaikus, berniuką ir mergaitę.

Tai tas berniukas, Rožė, Dezirė sūnus, ir nusižudė, būdamas dvidešimt dvejų metų amžiaus.

Keletą mėnesių lankė Lotynų kvartalo lošimo namus ir neseniai gerokai prasilošė.

O mergaitė - ji ištekėjo ir turėjo vaiką, turbūt tą jaunuolį, kuris lydėjo savo senelį Orsene.

Ar ji taip pat mirusi? Kas nutiko jos vyrui, tokiam Loriganui? Dosjė apie tai neužsiminė.

- Jei nueitume išgerti bokalo, Liuka?

Žinoma, į Dofino aludę, už Teisingumo rūmų, kur jis ištuštino tiek ir tiek bokalų per savo gyvenimą.

- Ne tam, kad norėčiau jus klausinėti, šefe, bet, prisipažinsiu, svarstau...

- Ką aš rezgu, a? Aš ir pats svarstau. Ir labai gali būti, kad šią naktį užsitrauksiu rimtų nemalonumų. Žiūrėk! Štai ir Toransas!

Storulis Toransas, kuriam buvo pavesta pasirūpinti Mimiliu, žinojo, kur jį rasti. Savo užduotį jis jau įvykdė.

- Rasite jį Lunaparke: jis dirba ten žvėryno prižiūrėtoju - nebent būtų dar sykį per paskutines dvi dienas pakeitęs amatą. Bokalą!

Paskui Žanvjė, šaunusis Žanvjė, - kokie jie visi šaunūs, šiandieną, ir kaip gera juos rasti, kaip gera dirbti taip, kaip kadais! - Žanvjė savo ruožtu

prisėdo prie staliuko, kur jau pradėjo augti įspūdinga lėkštelių kaugė.

- Ką jūs, tiesą sakant, norite sužinoti apie Amorelio ir Kampua firmą, šefe?

- Viską...

- Palaukit...

Jis išsitraukė iš kišenės popiergalį.

- Pirmiausia senasis Kampua. Aštuoniolikos metų atvyko iš savo gimtojo Dofinė departamento. Suktas, užsispyręs kaimietis. Iš pradžių tarnavo pas Vožiraro kvartalo statybų rangovą, paskui pas architektą, paskui pagaliau pas Vilnevo Sen Žoržo rangovą. Ten jis ir susitiko Amorelį.

- Amorelis, kilęs iš Beri, vedė savo šefo dukterį. Jie sukūrė su Kampua bendrą firmą, nusipirko žemės sklypų aukščiau Paryžiaus ir įkūrė savo pirmąjį smėlio karjerą. Prieš keturiasdešimt penkerius metus...

Liuka ir Toransas, linksmai šypsodamiesi, žiūrėjo į savo buvusį šefą, kuris klausėsi nė nekrustelėdamas. Sakytum, sulig kiekvienu žodžiu Megrė vėl virsta anų laikų Megrė.

- Toliau.

- Istorija - kaip ir visų stambių firmų. Po keleto metų Amoreliui ir Kampua jau priklauso pustuzinis smėlio karjerų Senos aukštupyje. Paskui, užuot gabenę smėlį baržomis, jie įsigyja laivų. Galiausiai vilkikų. Atrodo, kitados sukėlė triukšmą, nes tai buvo laivų-arklidžių žlugimas. Priešais Šventojo Liudviko salos kontoras vyko demonstracijos... Nes kontoros - tuomet dar kuklesnės - jau buvo ten, kur yra ir dabar. Amorelis netgi gavo grasinančių laiškų. Jis ištvėrė, ir viskas baigėsi gerai. Šiuo metu tai didžiulė firma. Sunku įsivaizduoti šio biznio užmojį - buvau apstulbintas. Prie

smėlio karjerų prisidėjo akmens skaldyklos. Paskui Amorelis ir Kampua investuoja kapitalą į Ruano laivų statyklas, kuriose stato savo vilkikus. Šiuo metu jiems priklauso didžioji dalis akcijų mažiausiai kokioje dešimtyje verslovių - navigacijos biznis, akmenų skaldyklos, laivų statyba, taip pat viešųjų darbų įmonės ir betono biznis.

- Malikai?

- Tuojau, bus ir jie. Atrodo, kad Malikas pirmasis...

- Kurį tu vadini pirmuoju?

- Tą, kuris pirmas atėjo į firmą. Palaukit, pasitikrinsiu užrašuose. Ernestas Malikas, iš Muleno.

- Taip ir yra.

- Jis iš viso ne šios srities specialistas, tačiau buvo svarbaus miesto tarybos patarėjo sekretorius. Taip ir susipažino su Amoreliu ir Kampua. Per varžytynes. Žinote - kyšiai ir visa kita... Ir vedė dukterį. Tai įvyko netrukus po jaunojo Kampua savižudybės - to, kuris įsipainiojo į lošimą ir nusižudė.

Megrė tarsi pasinėrė savo mintyse; jo akys visai susiaurėjo. Liuka ir Toransas vėl susižvalgė - smagu buvo vėl matyti šefą tokį, kokį pažinojo geriausiomis jo dienomis - tos patemptos lūpos, suspaudusios pypkės kandiklį, tai nykštys, glostantis pypkės galvutę, ir tie pakumpę pečiai.

- Maždaug tiek, šefe... Kartą patekęs į firmą, Ernestas Malikas nežinia iš kur pasikvietė brolį. Šisai dar menkiau išmanęs tą amatą. Kai kas tvirtina, jog jis tebuvęs smulkus draudimo agentas kažkur Lijono apylinkėse. Tai nesukliudė jam vesti antrosios panelės, ir nuo to laiko Malikai sėdi visose administracijos tarybose. Žodžiu, atrodo, kad senasis Kampua neturi jokios įtakos. Be to, sklinda kalbų, kad jis iškrėtęs kvailystę ir pardavęs didelę

dalį akcijų tuomet, kai jo manymu, jų kaina buvusi aukščiausia. Bet lieka dar prieš Malikus nusistačiusi senoji Amorel, jinai jų nepakenčia. O jos rankose - bent taip manoma - didžioji įvairių bendrovių akcijų dalis. Kontorose šnekama, jog ji galinti, kiek jai leidžia įstatymas, - kad įsiutintų žentus - atimti iš jų paveldėjimo teisę. Tai ir viskas, ką radau.

Dar keli bokalai.

- Pietausi su manim, Liuka?

Jie papietavo drauge, kaip gerais senais laikais. Paskui autobusas nuvežė Megrė į Lunaparką, kur pradžioje jo laukė nusivylimas - jis nerado žvėryne Mimilio.

Mimilis buvo bariuke, ir iš pradžių Megrė jam pastatė vynuogių degtinės. Tai buvo nenusakomo amžiaus žmogus, bespalviais plaukais, vienas tų žmonių, kuriuos gyvenimas nuzulina kaip monetas, - žodžiu, taip, kad jie nebetenka kontūrų. Niekados negali pasakyti, ar jis girtas, ar nevalgęs, nes jo žvilgsnis nuo ryto ligi vakaro vis toks pat, padūmavęs, eisena tokia pat tingi.

- Kuo galėčiau būti jums naudingas, šefe?

Prefektūroje buvo jo dosjė, ir net storokas dosjė. Bet jau prieš daugelį metų jis atėjo į protą ir, progai pasitaikius, atlieka smulkias paslaugas savo buvusiems priešininkams iš Orfevrų krantinės.

- Ar galėtum dvidešimt keturioms valandoms išvykt iš Paryžiaus?

- Jeigu rasiu Lenką.

- Kokį Lenką?

- Jis ilgai dirbo pas Amarą ir galėtų pasirūpinti mano žvėrimis. Palaukite, aš paskambinsiu. Pirmučiausia taurelę, gerai, šefe?

Dvi taurelės, vienas kitas trumpas stabtelėjimas, kai jis dingsta telefono kabinoje, ir galiausiai Mimilis pareiškia:

- Aš jūsų paslaugoms!

Kol Megrė jam aiškino, ko norintis, Mimilis atrodė apstulbęs, tarsi klounas, gavęs lazda per galvą, ir suglebusiom lūpom kartojo:

- Na jau, seni!.. Na jau, seni!.. Nebėgu iškart apskųsti jūsų Krantinei tik todėl, kad tai jūs prašot... Na, o kad darbelis keistas - tai keistas!..

- Gerai supratai?

- Ką jau supratau, tai supratau.

- Ar turėsi viską, ko reikia?

- Ir taip toliau, ir taip toliau! Tai man ne naujiena.

Atsargumo dėlei komisaras nubraižė jam nediduką vietovės planą, pasitikrino traukinių tvarkaraštį ir dusyk pakartojo savo smulkius nurodymus.

- Aišku! Kad viskas būtų paruošta iki dešimtos! Pasikliaukite manimi. Kadangi jūs imatės paaiškinti visą tą reikalą, jeigu būtų istorijų...

Jie, lyg nepažįstami, įlipo į traukinį, truputį po keturių, ir Mimilis, atidavęs į bagažo skyrių seną žvėryno savininko dviratį, išlipo stotelėje prieš Orseną.

Po kelių minučių Megrė ramiai išsirito iš traukinio, tarsi senas vietos gyventojas, ir stabtelėjo pasišnekučiuoti su užkardos sargu, kartu ir stoties viršininku.

- Sakykite - šitame bistro baltas vynas turbūt ne iš blogųjų?

Mat už penkiadešimties metrų nuo stoties buvo bistro, ir netrukus abu vyrai susėdo prie stalo, pasistatę balto vyno butelį.

Po valandos buvo aišku, kad užkardos sargas šią naktį kietai miegos - tai ir buvo viskas, ko Megrė iš jo norėjo.

O jisai - jis pasistengė išpilti pro šalį didžiąją dalį savo vyno, taigi leisdamasis Senos link ir truputį vėliau, įžengdamas į "Angelo" sodelį, itin mieguistas nebuvo.

Raimonda, atrodo, nustebo, taip greitai jį vėl išvydusi.

- O šeimininkė? - pasiteiravo jisai.

- Vis dar savo kambaryje. Beje, jums atėjo laiškas. Atnešė netrukus po to, kai išvykote.

Juodais apvadais, kaip ir dera.

Pone,

Maloniai prašau jus nutraukti tyrimą, kurį atlikti paprašiau nevilties akimirką, taip gerai suprantamą, turint omenyje mano amžių ir neseniai patirtą smūgį.

Taigi - tam tikriems skaudiems įvykiams aš galbūt suteikiau interpretaciją, prieštaraujančią faktams, ir dabar apgailestauju, sutrukdžiusi jūsų poilsį.

Jūsų pasirodymas Orsene tiktai dar labiau supainiojo jau ir taip skausmingas aplinkybes; leidžiu sau pridurti, kad jūsų netaktiškumas, atliekant patikėtą užduotį, jūsų ikišiolinis negrabumas verčia mane išreikšti pageidavimą, kad jūs kuo greičiau iš čia išvyktumėte.

Tikiuosi, kad būsite tiek malonus, jog suprasite ir liausitės trikdęs ir taip daug iškentėjusią šeimą.

Savo neapgalvoto vizito į Meną prie Luaros metu palikau jums ant stalo dešimties tūkstančių

frankų pluoštelį, skirtą jūsų pradinėms išlaidoms padengti. Teikitės priimti čia pridedamą čekį tokiai pat sumai ir laikykite reikalą baigtu.

Su pagarba -
Bernadetė Amorel.

Tai iš tiesų buvo jos stambi smaila rašysena, tačiau stilius ne jos, ir Megrė, keistai šyptelėjęs, įsikišo laišką ir čekį į kišenę, įsitikinęs, jog frazės, kurias jis ką tik perskaitė, veikiau sukurptos Ernesto Maliko, o ne senosios damos.

- Turiu jums dar pasakyti, jog šeimininkė manęs ką tik klausė, kada jūs ketinat išvykti.

- Kada ji nori, kad išvykčiau?

- Šįvakar, vėliausiai rytoj rytą.

- Ir šiame krašte nėra kitos užeigos, ar ne?

- Yra viena už penkių kilometrų.

- Na, ką gi, Raimonda, pamatysim rytoj rytą.

- Tik kad aš šįvakar nieko neturiu valgyti, ir man uždrausta...

- Pavalgysiu prie šliuzo.

Taip jis ir padarė. Šalimais, kaip ir paprastai prie šliuzų, buvo nedidukė bakalėjos krautuvėlė, skirta upeiviams, - čia jie ateidavo išlenkti taurelės. Šliuzo kameroje stovėjo vilkstinė laivų, ir vaikų apspistos moterys naudodamosios proga išlipo apsipirkti - tuo tarpu vyrai patraukė paskubom išmesti po burnelę.

Visi tie žmonės dirbo Amoreliui ir Kampua.

- Duokite man butelaitį balto vyno, gabalą dešros ir pusę svaro duonos, - užsisakė jisai.

Krautuvėlė klientų maitinimu nesivertė. Įsitaisęs stalo gale, Megrė žiūrėjo į kunkuliuojantį šliuze vandenį. Kadaise pagal upės krantus lėtai slinkdavo baržos, traukiamos sunkiasvorių arklių, kuriuos

vytele ragindama paupio keliu gindavo maža, dažnai basakojė mergaičiukė.

Tokios "arklidės" dar plaukiojo kai kuriais kanalais, - tačiau Amorelis ir Kampua su savo rūkstančiais vilkikais ir motorinėmis baržomis išgujo jas iš Senos aukštupio.

Dešra buvo skani, vynas lengvas, rūgštokas. Krautuvėlė kvepėjo cinamonu ir žibalu. Kai vartai į aukštupį buvo atkelti, vilkikas tarsi viščiukas nusitempė savo baržas aukštyn, bjefo* link, o šliuzo prižiūrėtojas atėjo išgerti taurelės prie Megrė stalo.

- Maniau, kad jūs turite išvykti šį vakarą.

- Kas jums sakė?

Prižiūrėtojas atrodė truputį sumišęs.

- Žinote, jei klausytum visko, ką kalba!

Malikas ginasi. Laiko veltui negaišta. Ar jis pats buvo atėjęs prie šliuzo?

Iš tolo parkų žalumoje Megrė įžvelgė Amorelių ir Kampua išdidžių namų stogus - vieną senosios Amorel ir jos žento namo, kitą Ernesto Maliko namo, prašmatniausio iš visų, ir pagaliau Kampua namo, kalvos atšlaitėje, - šis buvo beveik kaimiškas, nors su savo rausvai dažytomis sienomis atrodė solidžiai miesčioniškas.

Jokio vėjo, ant vandens paviršiaus nė mažiausio raibulio.

- Pasakykite - jūs šitus dalykus išmanot, - ar šį vakarą bus mėnesiena?

- Žiūrint kelintą. Mėnulis patekės šiek tiek prieš vidurnaktį, už miško, kurį matote aukštupyje. Dabar jaunatis.

Megrė buvo patenkintas savimi, ir vis dėlto

* *Bjefas - upės ar kanalo dalis, esanti aukščiau arba žemiau užtvankos, šliuzo.*

jam nesisekė nuginti lengvo nerimo krūtinėje, kuris laikui bėgant ne dingo, o vis labiau jį gniaužė.

Jį kamavo dar ir kažkokia nostalgija. Jis praleido valandą Orfevrų krantinėje, su žmonėmis, kuriuos taip gerai pažinojo, kurie vis dar vadino jį šefu, tačiau kurie...

Ką jie kalbėjo tarpusavyje, kai jis išvažiavo? Aišku, kad jis pasigendąs savo darbo! Kad kaime jisai ne toks laimingas, kokį bandąs vaizduoti! Kad pirmai progai pasitaikius vėl puoląs ieškoti savo senų laikų emocijų.

Vienu žodžiu, mėgėjas! Jis atrodo tik mėgėjas.

- Dar taurelę baltojo?

Šliuzo prižiūrėtojas nesakė ne, iš įpročio po kiekvieno gurkšnio šluostėsi lūpas rankove.

- Jaunasis Malikas, Žoržas Anri, tikriausiai dažnai plaukdavo žvejoti su jūsų sūnum?

- O taip, pone.

- Jis turbūt mėgo žvejoti, ar ne?

- Jis mėgo vandenį, mėgo gyvūnus, miškus!

- Šaunus berniukas!

- Taip, šaunus berniukas. Neišpuikęs. Būtumėt matęs juos abu su mažąja panele... Jie abu dažnai baidare leisdavosi upe žemyn. Siūlydavausi praleisti pro šliuzą, nors paprastai maži laiveliai pro šliuzus nepraleidžiami. Bet jie patys nenorėdavo. Persinešdavo savo baidarę į kitą kameros pusę. Grįždavo temstant.

Ir pats Megrė turėjo temstant, ar, tiksliau, sutemus, atlikti nemalonią užduotį. Paskui bus matyti, ar jis klydo, ar jis tik senas kvailys, kuriam pats laikas pasitraukti į pensiją, ar dar šį tą sugeba.

Jis užsimokėjo. Lėtai, traukdamas pypkę, žingsniavo aukšta upės pakrante. Laukti prailgo, atrodė, kad saulė šįvakar nesiryžta nusileisti.

Jis nieko nepastebėjo - nei brolių Malikų, nei jų tarnų. Viskas šį vakarą tarsi sustingo, ir šiek tiek prieš dešimtą jis, kaip ir vakar, pasuko stoties link.

Balto vyno stikliukai suveikė, nes užkardos sargo savo postė ant namų slenksčio nebuvo. Megrė galėjo praeiti nepastebėtas ir nutolti bėgiais.

Už lazdynų uždangos, maždaug toje vietoje, kur jis vakar buvo pasislėpęs, rado poste Mimilį, taikingai nusiteikusį Mimilį, sėdintį ištiestomis kojomis, su užgesusia cigarete burnoje, atrodo, besimėgaujantį grynu oru.

- Jis dar nepasirodė?

- Ne.

Jie tylėdami laukė. Retkarčiais šnibžtelėdavo vienas kitam į ausį porą žodžių. Kaip ir vakar, vienas Bernadetės Amorel langas buvo atviras, ir kartais neryškiame spindulyje šmėstelėdavo praeinanti senoji dama.

Tiktai pusę vienuoliktos Maliko parke pasirodė kažkieno siluetas, ir viskas vyko lygiai taip, kaip ir praeitą vakarą. Prie žmogaus, nešino ryšuliu, pribėgo šunys - nulydėjo jį iki aukštutinės šunidės durų. Jis įėjo, išbuvo tenai daug ilgiau negu vakar ir galiausiai grįžo į namus - antrame aukšte nušvito langas, akimirką atsidarė, kol nusileido žaliuzės.

Prieš suguldami šunys paslankiojo po parką, priėję pauostinėjo netoli sienos, tikriausiai pajuto abu vyrus.

- Pradedu, šefe? - sušnibždėjo Mimilis.

Vienas dogas iššiepė dantis, lyg norėdamas suurgzti, tačiau žmogus iš Lunaparko jau švystelėjo jo link daiktą, kuris minkštai šleptelėjo ant žemės.

- Nebent jie išdresiruoti geriau, negu manau, - murmtelėjo Mimilis. - Bet aš nebijau. Ponai nemoka dresiruoti šunų; net jei duosi jiems gerai išdresiruotą gyvulį, jie greitai jį sugadins.

Jo buvo teisybė. Šunys sukinėjosi, uostinėdami tai, ką jiems numetė. Susirūpinusiam Megrė net pypkė užgeso. Pagaliau vienas šunų čiupo mėsą dantimis ir papurtė, tuo tarpu antrasis iš pavydo grėsmingai suurzgė.

- Visiems užteks! - pasišaipė Mimilis, sviesdamas antrą kąsnį.- Nesipeškite, mieli avinėliai!

Praėjo vos penkios minutės. Baltieji šunys akimirką pasiblaškė, ėmė suktis ratu, sublogavę, paskui parvirto ant šono; tą akimirką Megrė pasididžiavimo savimi nejautė.

- Baigta, šefe. Einam?

Geriau buvo dar palūkėti, palaukti, kol visai sutems, kol užges visos šviesos. Mimilis nenustygo.

- Matysit, tuojau patekės mėnulis, ir bus per vėlu.

Mimilis turėjo atsinešęs virvę - ji jau buvo pririšta prie jauno uosio, augančio kelio pakraštyje, kamieno, pačiame patvoryje.

- Palaukit, aš nulipsiu pirmas.

Siena buvo truputį aukštesnė nei trijų metrų, tačiau glotni, neištrupėjusi, be jokio išsikišimo.

- Sunkiau bus per čia užlipti atgal. Nebent rastume kopėčias jų prakeiktame sode. Žiūrėkit!

Mažojoje alėjoje stovi karutis. Atremsim į sieną - jis padės mums užsikarti.

Mimilis buvo guvus, džiugus, kaip žmogus, kuris jaučiasi savo stichijoje.

- Jei man būtų kas sakęs, kad aš krėsiu tokį pokštą su jumis...

Jie prislinko prie buvusios šunidės ar buvusios arklidės, - pastatas buvo mūrinis, vienaukštis, kiemas cementuotas, jį juosė pynučių tvora.

- Prožektoriaus nereikia, - šnipštelėjo Mimilis, čiupinėdamas spyną.

Durys buvo neuždarytos, į veidus jiems padvelkė suplėkusiais šiaudais.

- Uždarykite duris. Klausykit, man rodos, čia, viduje, nieko nėra!

Megrė užžiebė kišeninį prožektorių, - aplink save jie pamatė tik senus sulūžusius gardus, ant kablio kabančius pažaliavusius pakinktus, ant žemės numestą botagą, šiaudus sumišai su šienu ir dulkėmis.

- Pasižiūrėkime po jais, - tarstelėjo Megrė. - Turėtų būti rūsio dangtis ar kokia anga.

Užteko pasklaidyti šiaudus, ir jie iš tiesų rado didelį rūsio dangtį su sunkiais apkaustais. Dangtis buvo užšautas velke, kurią Megrė lėtai ištraukė, užgulęs krūtine.

- Ko laukiate? - vėl šnipštelėjo Mimilis.

Nieko. Tačiau jau daugelį metų jis nebuvo patyręs tokio susijaudinimo.

- Norit, kad aš atidaryčiau?

Ne. Jis pakėlė dangtį. Rūsyje nebuvo girdėti nė garso, ir vis dėlto jiems pasirodė, jog tenai yra gyvas padaras.

Elektros lemputė staiga nušvietė juodą

erdvę po jais, balzgani spinduliai kliudė veidą, siluetą žmogaus, kuris pašoko.

- Nesijaudinkite, - pratarė Megrė pusbalsiu.

Jis bandė su prožektoriumi pasekti siluetą, kuris puldinėjo nuo sienos prie sienos, kaip užspeistas žvėris. Automatiškai ištarė:

- Aš - draugas.

Mimilis siūlėsi:

- Leidžiuosi?

O balsas apačioje tyliai pratarė:

- Tik kad niekas manęs neliestų!

- Na, ne! Na, ne! Niekas jūsų nelies.

Megrė kalbėjo, kalbėjo tarytum sapne, ar greičiau kaip kalbama raminant slogučio kamuojamą vaiką. O ši scena iš tikrųjų buvo panaši į slogutį.

- O jeigu aš nenoriu išeiti?

Karštligiškas, aštrus paklaikusio berniūkščio balsas.

- Leidžiuosi? - vis siūlėsi Mimilis - jam knietėjo greičiau viską baigti.

- Klausykite, Žoržai Anri! Aš - draugas. Aš viską žinau.

Ir staiga - tarytum jis būtų ištaręs burtažodį. Sekundė kita - ir vaikinas liovėsi blaškęsis. Keletą sekundžių viešpatavo tyla, paskui pasikeitęs balsas nepatikliai pasiteiravo:

- Ką jūs žinotę?

- Pirmiausia reikia iš čia išeiti, vaikeliuk. Patikėkite, jums nėra ko bijoti.

- Kur mano tėvas? Ką jūs jam padarėte?

- Jūsų tėvas savo kambaryje, tikriausiai savo lovoje.

- Neteisybė!

Balsas buvo kupinas kartėlio. Jį apgaudinėjo. Jis buvo beveik tikras, kad jį apgaudinėja, kaip apgaudinėjo visą laiką. Šitą jį apsėdusią mintį ir išdavė komisarui jo balsas; o komisaras jau ėmė nekantrauti.

- Jūsų senelė man viską pasakė.

- Neteisybė!

- Ji atvažiavo pas mane ir...

O berniūkštis, beveik rėkte:

- Ji nieko nežino! Tiktai aš...

- Tss! Patikėkite, Žoržai Anri. Eikšekit. Mes ramiai pasikalbėsime, kai iš ten išeisite.

Ar įmanoma bus jį įtikinti? Jeigu ne, teks nusileisti pas jį į tą duobę, veikti šiurkščiai, čiupti į glėbį, sutramdyti, o jisai turbūt ginsis, draskysis kaip jaunas paklaikęs gyvuliukas.

- Leidžiuosi? - kartoja Mimilis, vis labiau nerimaudamas ir kartkartėmis baugščiai grįžiodamasis į duris.

- Klausykite, Žoržai Anri. Aš iš policijos.

- Tai ne plicijos reikalas! Nekenčiu policijos! Nekenčiu policijos!

Staiga užsikirto. Į galvą jam ūmai šovė mintis, ir jau kitu tonu jisai pridūrė:

- Beje, jeigu tai policija, jūs turėtumėt...

Jis riktelėjo:

- Palikit mane ramybėje! Palikit mane ramybėje! Eikit sau! Jūs meluojat! Puikiai žinote, kad meluojat! Eikit ir pasakykit mano tėvui...

Tą pat akimirką nuo durų, kurios ką tik be garso atsivėrė, kapodamas žodžius, balsas ištarė:

- Atleiskite, ponai, jei sukliudžiau...

Megrė prožektorius nušvietė Ernesto Maliko

siluetą - jis stovėjo be galo ramus, su dideliu revolveriu rankoje.

- Manau, vargšas Žiuli, kad turėčiau teisę tave nudėti, taip pat ir tavo bendrą.

Buvo girdėti, kaip apačioje berniūkštis kalena dantimis.

VI. MIMILIS IR JO BELAISVIS

Neparodydamas nė menkiausio nustebimo, Megrė lėtai atsisuko į naujai atvykusįjį. Rodos, nematė revolverio, kurį šisai laikė nutaikęs į jį.

- Ištrauk vaikinuką, - pratarė jis įprastiniu balsu, kaip žmogaus, kuris pabandė atlikti darbą, tačiau nepavykus, prašo dabar, kad kitas pabandytų.

- Klausyk, Megrė... - pradėjo Malikas.

- Ne dabar. Ne čia. Netrukus išklausysiu, ką tiktai norėsi.

- Prisipažįsti, kad patekai į bėdą?

- Sakau tau, užsiimk vaiku. Nedrįsti? Mimili, leiskis į duobę.

Tiktai tuomet Ernestas Malikas sausu balsu pratarė:

- Gali išeiti, Žoržai Anri.

Vaikinukas nė nekrustelėjo.

- Girdi, ką sakau? Išeik! Bausmės jau gana.

Megrė krūptelėjo. Kuo gi jį bando įtikinti? Kad čia būta bausmės?

- Tavo galia nekokia, Malikai.

Ir pasilenkęs ties skyle, švelniu, ramiu balsu:

- Dabar galite ateiti, Žoržai Anri. Nieko nebijokite. Nei tėvo, nei nieko kito.

Mimilis ištiesė ranką ir padėjo vaikinui išlipti. Žoržas Anri stovėjo užsisklendęs savyje, vengė tėvo žvilgsnio, tik ir laukė progos pasprukti.

Megrė buvo numatęs ir tai. Jis viską buvo numatęs, netgi netikėtą Maliko pasirodymą. Ir Mimilis buvo gavęs atitinkamų nurodymų, dabar beliko juos vykdyti.

Megrė pirmasis pasuko durų link, nesirūpindamas Maliku, kuris užtvėrė jam kelią.

- Geriau pasišnekėsime namuose, - burbtelėjo jis.

- Tu būtinai nori pasišnekėti?

Komisaras gūžtelėjo pečiais. Eidamas pro Mimilį, spėjo mesti žvilgsnį, kuris reiškė: "Veik atsargiai".

Padėtis juk buvo kebli, ir vienas neteisingas judesys galėjo viską sugadinti. Jie išėjo vienas paskui kitą - paskutinis išėjo, tiksliau, išsmuko Žoržas Anri, šalindamasis tėvo. Visi keturi jie žingsniavo alėja, ir dabar atėjo Maliko eilė išsiduoti sunerimus. Naktis buvo tamsi, mėnulis dar nepatekėjęs. Megrė išjungė prožektorių.

Jiems teliko praeiti šimtą metrų. Ko gi laukia berniūkštis? Nejau ekskomisaras bus apsirikęs?

Dabar, atrodo, niekas nedrįso pratarti nė žodžio, niekas nenorėjo imtis atsakomybės už tai, kas turėjo įvykti.

Dar šešiasdešimt metrų. Po minutės bus jau per vėlu, ir Megrė norėjosi alkūne kumštelėti Žoržą Anri, kad šisai atsikvošėtų.

Dvidešimt metrų... Dešimt metrų... Belieka pasiduoti. Ką jie veiks visi keturi kuriame nors kambaryje to namo, kurio baltas fasadas jau pradeda ryškėti tamsoje?

Penki metrai. Vėlu! O gal ir ne. Žoržas Anri pasirodė besąs nuovokesnis negu pats Megrė, nes pagalvojo apie vieną dalyką: priėjęs namus, tėvas turės išeiti į mažojo būrelio priekį ir atidaryti duris.

Kaip tik tą akimirką jis liuoktelėjo į šalį, ir netrukus parko tankmėje sušnaro žolė ir šakos.

Mimilis šio manevro nepražiopsojo ir nukūrė įdurmui.

Malikas sugaišo vos sekundę, bet to pakako. Instinktyviai nutaikė revolverį į cirkininko siluetą. Ir būtų iššovęs. Bet leistuko paspausti nespėjo, nes Megrė tvojo kumščiu jam į dilbį, ir ginklas nukrito ant žemės.

- Štai! - patenkintas ištarė komisaras.

Jis nesiteikė pakelti ginklo, koja nuspyrė jį į alėjos vidurį. Ernestui Malikui jį pakelti taip pat neleido kažkokia savigarba. Kuriems galams?

Žaidimo partijai, kuri dabar tarp jų vyko, revolveris negalėjo turėti jokios įtakos.

Megrė išgyveno jaudinančią minutę. Kaip tik dėl to, jog buvo ją numatęs. Naktis buvo tokia rami, kad girdėjai - jau toli - dviejų vienas paskui kitą bėgančių žmonių žingsnius. Jiedu su Maliku ištempė ausis. Lengva buvo suvokti, kad Mimilis neatsilieka.

- Štai, - pakartojo Megrė, nes žingsnių aidas nuslopo, ausis jo beveik neužčiuopė. - O jei užeitume į vidų?

Malikas pasuko raktą, kurį jau buvo įkišęs į spyną, ir pasitraukė į šalį.

* * *

Jie atsidūrė Maliko kabinete; Megrė stačiomis ėmė kimštis pypkę, su pasitenkinimu dirsčiodamas į savo priešininką. O Malikas žingsniavo pirmyn ir atgal, susidėjęs rankas už nugaros.

- Tu neketini paduoti skundo? - maloniai pasidomėjo Megrė. - Vis dėlto proga juk dabar arba niekad. Abu tavo šunys nunuodyti. Užlipta kopėčiomis, įsilaužta. Netgi galėsi teigti, jog buvo bandyta pagrobti... Be to, saulei nusileidus...

Žodžiu, visa tai kvepia sunkiųjų darbų kalėjimu. Nagi, Malikai... telefonas čia pat, po ranka. Skambtelk į Korbejo žandarmeriją, ir ji nori nenori turės mane suimti... Kas ne taip?.. Kas tau neleidžia elgtis, kaip nori?..

Dabar jis tujino jį nesivaržydamas, netgi priešingai, bet tujino ne taip, kaip buvo pradėjęs Malikas jų pirmojo susitikimo metu. Šitaip komisaras mielai tujindavo savo "klientus".

- Tau nemalonu, kad reikės papasakoti, jog laikei sūnų uždaręs rūsyje?.. Pirmiausia, tai tėvo teisė. Teisė bausti. Kiek sykių, kai dar buvau mažas, grasindavo uždarysią mane rūsyje.

- Nutilk, gerai?

Jis išdidžiai atsistojo priešais Megrė ir įsisiurbė į jį žvilgsniu, bandydamas įskaityti, kas slypi už jo pašnekovo žodžių.

- Ką tu, tiesą sakant, žinai?

- Štai pagaliau tas klausimas, kurio laukiau.

- Ką tu žinai? - nekantravo Malikas.

- O tu - ko bijai, kad aš žinočiau?

- Pirmą kartą paprašiau tavęs nesikišti į mano reikalus.

- Ir aš atsisakiau.

- Antrą ir paskutinį kartą sakau tau...

Bet Megrė jau purtė galvą.

- Ne... Matai, dabar jau neįmanoma.

- Tu nieko nežinai...

- Tai ko gi tuomet tu bijai?

- Tu nieko nesužinosi...

- Vadinasi, tau nėra ko sukti dėl manęs galvos.

- Na, o vaikas - jisai nekalbės. Žinau, kad jis - tavo viltis.

- Tai viskas, ką turi man pasakyti, Malikai?

- Prašau tave pagalvoti. Galėjau tave nušauti ir jau pradedu gailėtis, jog nenušoviau.

- Iš tiesų, gal ir negerai padarei. Po kelių minučių, kai eisiu namo, dar spėsi suvaryti kulką man į nugarą. Tiesa, - dabar vaikinukas jau toli, ir jis ne vienas. Nagi! Noriu eiti gulti. Tai neskambinsi? Nesiskųsi? Nebėgsi į žandarmeriją? Viskas baigta?

Jis pasuko durų link.

- Labos nakties, Malikai.

Kai buvo jau beišnykstąs prieškambaryje, staiga apsigalvojo, grįžo atgal ir sviedė - griežtu veidu, sunkiu žvilgsniu:

- Matai, jaučiu, jog tai, ką tuojau sužinosiu, taip bjauru, taip purvina, kad kartais suabejoju, ar verta tęsti toliau.

Jis išėjo neatsigręždamas, trinktelėjęs durim, ir pasuko vartelių link. Jie buvo uždaryti. Komiška situacija - atsiduri privačiame dvaro parke, ir niekam tu nerūpi.

Kabinete vis dar degė šviesa, bet Malikas nė nemanė išlydėti savo priešininko.

Megrė patraukė pečiais, pasuko prie sodininko namelio ir lengvai pastukseno į duris.

- Kas ten? - pasigirdo viduje užsimiegojęs balsas.

- Pono Maliko draugas, kuris norėtų, kad jam atidarytų vartelius.

Jis girdėjo, kaip senas tarnas maunasi kelnes ir ieško klumpių. Durys atsidarė.

- Kaip čia atsitiko, kad jūs parke? Kur šunys?

- Tikriausiai miega, - burbtelėjo Megrė. - Nebent būtų nustipę.

- O ponas Malikas?

- Savo kabinete.

- Juk jis turi vartelių raktą.

- Gali būti. Jis toks susirūpinęs, kad viską užmiršo.

Sodininkas niurzgėdamas ėjo priešais jį, tarpais atsisukdamas ir neramiai žvilgčiodamas į naktinį svečią.

- Ačiū, šaunuoli.

Megrė ramiai grįžo į "Angelą". Gavo svaidyti akmenėlius į Raimondos langą, kad ši atsikeltų ir atidarytų duris.

- Kelinta valanda? Maniau, jau nebegrįšite. Ka tik girdėjau kažką bėgant keliuku. Tai buvot ne jūs?

Jis pats įsipylė atsigerti ir nuėjo gulti. Aštuntą valandą, šviežiai nusiskutęs, su lagaminu rankoje, sėdo į Paryžiaus traukinį. Pusę dešimtos, išgėręs kavos su raguoliais mažame bariuke, atsidūrė Orfevrų krantinėje.

Liuka su raportu buvo šefo kabinete. Megrė įsitaisė savo senojoje vietoje, prie atviro lango; Sena kaip tik plaukė Amorelio ir Kampua vilkikas, kurio sirena, prieš jam panyrant po Senamiesčio tiltu, dusyk garsiai suūkė.

Dešimtą valandą įėjo Liuka su popieriais rankoje, padėjo juos ant stalo.

- Jūs čia, šefe? Maniau, kad jūs vėl Orsene.

- Ar man šįryt niekas neskambino?

- Dar ne. Laukiate skambučio?

- Reikėtų įspėti telefoninink ę. Tegu mane iš karto sujungia, o jeigu manęs čia nebūtų, tegu užrašo, ką perduos.

Jis nenorėjo išsiduoti, kaip nervinasi, tačiau neįprastai greitai degėsi vieną pypkę po pypkės.

- Dirbk savo darbą, lyg manęs čia nebūtų.

- Nieko įdomesnio šį rytą. Peiliu pasidarbuota Delambro gatvėje.

Smulki kasdienė rutina. Kas jam taip pažįstama! Jis nusivilko švarką, kaip kadais, kai jautėsi čia lyg namie. Ėjo per kabinetus, spaudė rankas, klausėsi kvotos nuotrupų ar pokalbių telefonu.

- Nesigaišinkit, vaikai.

Pusę dvyliktos nulipo išgerti taurelės su Toransu.

- Tiesą sakant, norėčiau, kad gautum man šiokios tokios informacijos. Vis apie Ernestą Maliką. Norėčiau sužinoti, ar jis lošia. Arba ar lošė kadaise, jaunystėje. Turbūt nebus neįmanoma surasti kokį žmogų, pažinojusį jį prieš dvidešimt ar dvidešimt penkerius metus.

- Rasiu, šefe.

Be penkiolikos dvylika dar vis nieko nebuvo įvykę, ir Megrė pečiai nusviro, žingsnis buvo nebe toks ryžtingas.

- Manau, kad sukišau nagus į š..., - tarpais tarstelėdavo jis Liuka, panirusiam į kasdienius reikalus.

Kiekvieną sykį, kai kabinete suskambėdavo telefonas, jis pats pakeldavo ragelį.

Galiausiai prieš pat vidurdienį buvo ištartas jo vardas.

- Megrė... Kur tu?.. Kur jis?..

- Esu Ivri*, šefe. Aš trumpai - bijau, kad jis nepasinaudotų proga. Gatvės pavadinimo nežinau. Nespėjau pažiūrėti. Mažas viešbutukas. Keturių aukštų namas, dažytas tamsiai ruda spalva. Vadi-

* *Ivri - miestelis netoli Paryžiaus.*

nasi "Mano Burgundijoje". Tiesiai priešais yra dujų gamykla.

- Ką jis veikia?

- Nežinau. Manau, kad miega. Lekiu - taip bus saugiau.

Megrė atsistojo priešais Paryžiaus ir jo apylinkių planą.

- Ar žinai, kur yra dujų gamykla Ivri, Liuka?

- Rodos, žinau, truputį toliau už stoties.

Po poros minučių Megrė, įsitaisęs atvirame taksi, riedėjo Ivri dūmų link. Kurį laiką bastėsi po gatves, juosiančias dujų gamyklą; galop aptiko skurdų viešbutį, kurio pirmas aukštas buvo dažytas tamsiai ruda spalva.

- Palaukti? - pasiteiravo vairuotojas.

- Manau, geriau palaukti.

Megrė įžengė į restoraną, kur darbininkai, beveik visi svetimšaliai, valgė prie marmurinių stalelių. Tiršto ragu ir prasto raudonojo vyno kvapas gniaužė gerklę. Tvirta juodai ir baltai apsitaisiusi mergina spraudėsi tarp stalelių, apsikrovusi neįtikėtina daugybe storo pilkšvo fajanso dubenėlių.

- Ieškote tipelio, kuris buvo atėjęs skambinti?.. Jisai sakė, kad užliptumėte į ketvirtą aukštą. Galite eiti pro čia.

Siauras koridorius nurašinėtomis sienomis. Laiptai tamsūs, apšviesti tik pastogės langelio trečiame aukšte. Įveikęs tą aukštą, Megrė pamatė kažkieno pėdas, o paskui ir porą kojų.

Tai buvo Mimilis - jis sėdėjo ant viršutinės laiptų pakopos, įsikandęs neuždegtą cigaretę.

- Pirmiausia duokit man ugnies, šefe. Vakar vakare apačioje netgi nebuvo kada paprašyti degtukų.

Jo šviesiose akyse žaidė linksma ir drauge pašaipi kibirkštėlė.

- Norite prisėsti?

- Kur jisai?

Koridoriuje buvo matyti ketverios durys, tokios pat niūriai rudos, kaip ir fasadas. Ant jų pakeverzoti numeriai: 21, 22, 23, 24.

- Jis dvidešimt pirmame. O mano - dvidešimt antras. Juokinga! Sakytum, tyčiomis... Dvidešimt du.* Dėmesio, faraonai!

Jis godžiai užtraukė dūmą, pakilo, pasirąžė.

- Kaip tau pavyko nueiti paskambinti?

- Ir tikrųjų... Nuo pat ryto laukiau progos. Juk jau gabalas laiko, kai mes čia. Nuo šeštos valandos ryto.

* * *

Žoržas Anri miegojo ar dėjosi miegąs, nes priglaudus ausį prie durų, kambaryje nebuvo girdėti nė garso. Abu vyrai stovėjo ant laiptų, Mimilis aiškino, traukdamas cigaretę po cigaretės, kad atsigriebtų už nerūkytą laiką.

- Pirmiausia - kaip aš jums paskambinau. Nenorėjau palikti posto, kaip pas jus sakoma. Kita vertus - reikėjo jus įspėti, kaip buvo sutarta. Vienu metu, apie devintą, žemyn leidosi moteris, ta iš dvidešimt ketvirtojo. Maniau, paprašysiu, kad ji jums paskambintų arba nuneštų žinią į Orfevrų krantinę. Tiktai čia turbūt neatsargu prasitarti apie policiją, nežinau, ar manęs iš čia nebūtų išbrukę. "Verčiau palauk kitos progos, Mimili, - tariau sau. - Dabar ne metas audras kelti". Kai pamačiau tipą iš dvidešimt trečiojo, - kada jisai išėjo iš kambario, - išsyk supratau, jog tai lenkas. Lenkus aš

* *Dvidešimt du (pranc., žarg.) - Dėmesio! Faraonai.*

perkandęs. Pats neblogai švebeldžiuoju lenkiškai. Užkalbinau jį, o jis labai apsidžiaugė, išgirdęs savo žargoną.

Žodžiu, sutiko pabudėti keletą minučių, kol nusileisiu paskambinti.

- Ar tu tikras, kad berniukas vis dar čia?

Mimilis jam vylingai mirktelėjo, išsiėmė iš kišenės žnypliukes, kuriomis suspaudė raktą, įkištą kambario viduje - jo galiukas kyšojo koridoriaus pusėje.

Jis davė ženklą komisarui tyliai prisiartinti ir, neįtikėtinai delikačiai pasukęs raktą, pravėrė duris.

Komisaras palinko į priekį ir kambaryje, kurio langas buvo atviras, pamatė jaunuolį, su visais rūbais išsitiesusį skersai lovos.

Jis miegojo, nebuvo jokių abejonių. Miegojo, kaip dar miegama jo amžiuje, - bruožai atsipalaidavę, ramūs, burna pravira, vaikiška grimasa lūpose. Nusiavęs nebuvo; viena koja karojo nuo lovos.

Mimilis taip pat atsargiai uždarė duris.

- Dabar papasakosiu, kaip viskas buvo. Šauni mintis jums šovė į galvą, kai liepėte pasiimti dviratį. Dar šauniau, kad buvau jį paslėpęs prie geležinkelio pervažos. Prisimenate, kaip jis nuliuoksėjo. Tikras triušis. Suko ratus po parką, skverbėsi pro brūzgus, vildamasis manęs atsikratyti. Vienu metu peršokome gyvatvorę, vienas paskui kitą, ir jis dingo man iš akių. Tik iš triukšmo supratau, kad pasuko kažkokio namo link. Ne visai namo, bet kažko panašaus į pašiūrę, - pamačiau jį iš ten išsivedant dviratį.

- Tai jo senelės vila, - patikslino Megrė. - Dviratis turbūt moteriškas - jo pusseserės Monitos.

- Taip, moteriškas. Užšoko ant jo, bet alėjomis greitai važiuoti negalėjo, ir aš visą laiką myniau jam ant kulnų. Dar nedrįsau jo užkalbinti - nežinojau, kas vyksta jūsų pusėje.

- Malikas norėjo į tave šauti.

- Taip ir maniau. Keista, bet aš nujaučiau. Todėl vienu metu net sustingau, galbūt trumpiau nei sekundę, tarytum laukdamas šūvio. Žodžiu, mes ir vėl šlumščiojom tamsoje, dabar jis vedėsi savo dviratį. Reikėjo perlipti antrą gyvatvorę. Buvome ant keliuko, kuris leidžiasi į Seną, ir čia jis juolab negalėjo greitai važiuoti. Paupio kelyje visai kas kita, čia aš atsilikau gerą gabalą kelio, bet atsigriebiau, kylant šlaitu stoties link.

Jis turbūt buvo visai ramus, nė neįtarė, kad truputį toliau laukia mano pastatytas dviratis.

Vargšas berniūkštis! Mynė jis smarkiai, iš visų jėgų. Buvo tikras, kad paspruks.

Na, ką gi - taip! Prabėgdamas čiumpu savo važį, stryktelu ant jo, ir štai - kai jis to mažiausiai tikisi, jau riedu greta jo tarsi niekur nieko.

- Nebijok, mažyli, - pasakiau jam.

Norėjau jį nuramínti. Jis buvo tarsi išprotėjęs. Mynė vis greičiau ir greičiau, visai suplukęs.

- Sakau gi tau - nebijok... Pažįsti komisarą Megrė, juk taip? Jis nenori tavęs nuskriausti, atvirkščiai.

Retkarčiais jis atsisukdavo į mane ir įtūžęs sviesdavo:

- Palikit mane ramybėje!

Paskui, vos neverkdamas:

- Vis tiek aš nieko nepasakysiu.

Man jo buvo gaila, patikėkite. Tai ne darbas

- ką jūs man pavedėte daryti. O ką jau kalbėti apie tai, kad leidžiantis, nebežinau kur, autostradoje, jis staigiai metėsi į šalį ir tėškėsi ant grindinio, kad net jo galva suskambėjo, tikrąja to žodžio prasme.

Nulipu nuo dviračio. Noriu padėti jam atsikelti. O jis jau užšokęs ant balnelio, dar labiau paklaikęs, dar piktesnis nei anksčiau.

- Sustok, mažyli. Lažinuosi, kad užsigavai. Tau nieko neatsitiks, jeigu minutėlę šnektelėsim, ar ne taip? Aš ne priešas.

Kurį laiką žiūrėjau nesuprasdamas, ką jis ten krapšto, palinkęs ties vairu, viena ranka - aš jos nemačiau. Reikia pasakyti, kad patekėjo mėnulis ir buvo gana šviesu.

Privažiavau arčiau. Buvau tik per metrą nuo jo, kai jis užsimojo. Aš pasilenkiau. Laimei! Tas mažas nedorėlis iš tiesų paleido man į galvą veržlėraktį, kurį išsitraukė iš dviračio krepšelio. Jis prašvilpė mažiau kaip per pirštą nuo mano kaktos.

Tuomet jis dar labiau išsigando. Įsivaizdavo, kad aš ant jo supykau, kad tuojau atkeršysiu. O aš vis kalbėjau. Būtų juokinga pakartoti viską, ką tą naktį jam pripasakojau.

- Turi suprasti, juk taip, kad tau nepavyks manęs atsikratyti? Beje, toks įsakymas. Važiuok, kur nori - aš visą laiką seksiu iš paskos... Taip liepta komisaro. Kai jis bus čia, mano rūpestis baigsis.

Galų gale jis nenoromis sulėtino greitį, tačiau vengė su manimi kalbėti ir netgi atsisukti į mano pusę.

Paskui išaušo rytas, ir mes atsidūrėme Paryžiaus priemestyje. Jis tikriausiai buvo vos gyvas

iš nuovargio... Mačiau - visas išbalęs, raudonais vokais. Laikėsi balnelyje tik iš inercijos.

- Geriau būtų atsigulti, mažyli. Galiausiai dar susirgsi.

Ir tuomet jis vis dėlto prabilo. Turbūt automatiškai, pats to nesuvokdamas. Taip, esu tikras, - buvo toks išsekęs, jog nebesižinojo, ką daraąs.

- Neturiu pinigų, - štai ką jis man pasakė.

- Nieko tokio. Užtat aš turiu. Eime, kur tik nori, bet tau reikia pailsėti.

Buvome štai šitame kvartale. Nemaniau, kad jis man taip greitai nusileis. Pamatė žodį "Viešbutis" virš durų - jos buvo atidarytos. Kaip tik pro jas ėjo į gatvę darbininkai.

Jis nulipo nuo dviračio - buvo toks sustingęs, kad vos paėjo. Jei bistro būtų buvęs atidarytas, būčiau jam pastatęs taurelę, tačiau nežinau, ar būtų priėmęs.

Žinote, jis išdidus. Keistas vaikinukas. Nežinau, kas dedasi jo galvoje, tačiau jis laikosi įsikibęs savo minties, ir jums dar teks su juo pavargti.

Jis lipo priešais mane. Antrame aukšte nežinojo, ką daryti, nes nesimatė nė gyvos dvasios.

- Šeimininke!.. - sušukau aš.

Atsiliepė ne šeimininkas, o šeimininkė. Tvirtesnė už vyriškį ir ne iš sukalbamų.

- Ko jums reikia?

- Reikia dviejų kambarių. Šalimais, jeigu galima.

Galiausiai ji mums padavė du raktus - dvidešimt pirmojo ir dvidešimt antrojo. Tai ir viskas, šefe. Dabar, jei jums nesunku čia minutę pabūti,

mielai nueičiau išlenkti taurelę kitą ir galbūt ko nors užkąsti. Nuo pat ryto nosį man kutena virtuvės kvapai, o aš...

* * *

- Atidaryk duris, - tarė Megrė, kai Mimilis vėl užlipo, dvelkdamas vynuogių degtine.

- Norit jį prižadinti? - pasipriešino pastarasis, kuris jau pradėjo traktuoti jaunuolį kaip savo globotinį. - Tegul geriau išsiparpia ligi soties.

Megrė ramindamas mostelėjo ranka ir tyliai įėjo į kambarį - pirštų galais prisiartinęs prie pastogės langelio, pasirėmė į jį.

Laukti teko ilgai. Komisaras spėjo gerokai pamąstyti. Tarpais jis atsisukdavo į savo jaunąjį bendrą, kuris jau pradėjo busti iš gilaus ir ramaus miego ir pereiti prie kitos - neramesnio miego - fazės, tos, po kurios žmogus pabunda.

Pagaliau jis plačiai atmerkė akis, įsmeigė jas su naivia nuostaba į nuožulnias lubas, paskui į didelį juodą komisaro siluetą, kuris ryškėjo prieš šviesą.

Akimirksniu jis atsikvošėjo. Užuot sujudęs, pastiro, o veide sustingdžiusi jo bruožus, atsimušė šalta valia, kuri darė jį truputį panašų į tėvą.

- Aš vis tiek nieko nepasakysiu, - pratarė jis.

- Nejau aš prašau, kad jūs man ką nors sakytumėte, - atkirto Megrė piktokai. - Beje, ir ką jūs galėtumėte?

- Kodėl tas žmogus mane vijosi? Ką jūs veikiate mano kambaryje? Kur mano tėvas?

- Jis liko tenai.

- Ar tikrai?

Atrodė, kad jis nedrįsta nė krustelėti,

tarsi menkiausias judesys būtų galėjęs užtraukti jam kažkokį nežinomą pavojų. Liko gulėti ant nugaros - nervai įtempti, akys išplėstos.

- Jūs neturite teisės taip mane persekioti. Esu laisvas. Aš nieko nepadariau.

- Tai gal geriau parvežti jus pas tėvą?

Pilkose akyse - siaubas.

- Tačiau būtent tai tuojau padarytų policija, jei pakliūtumėte jai į rankas. Jūs nepilnametis. Jūs tik vaikas.

Ūmai jis pakilo - jį pagavo neviltis.

- Bet aš nenoriu!.. Nenoriu! - riktelėjo.

Megrė išgirdo, kaip Mimilis sujudo laiptų aikštelėje, turbūt laikydamas jį beširdžiu.

- Noriu, kad paliktumėte mane ramybėje. Noriu!...

Komisaras pastebėjo, kaip jaunuolis apdujusiu žvilgsniu dėbčioja į langelį; jis suprato. Jeigu nebūtų stovėjęs tarp lango ir Žoržo Anri, šis tikriausiai būtų iššokęs pro langą.

- Kaip jūsų pusseserė?... - lėtai ištarė Megrė.

- Kas jums sakė, kad mano pusseserė...

- Klausykite, Žoržai Anri.

- Ne...

- Turėsite išklausyti. Žinau, kokia jūsų padėtis.

- Neteisybė.

- Norite, kad patikslinčiau?

- Nedrįskite. Girdite?

- Cit!.. Pas tėvą grįžti jūs negalite ir nenorite.

- Aš tenai niekados nebegrįšiu.

- Kita vertus, jūsų būsena dabar tokia, kad galit iškrėsti bet kokią kvailystę.

- Tai mano reikalas.

- Niekam aš nerūpiu.

- Šiaip ar taip, keletą dienų jus reikia saugoti.

Jaunuolis skaudžiai nusišaipė.

- Taip aš ir nusprendžiau, - baigė Megrė, ramiai degdamasis pypkę. - Norit nenorit...

- Kur ketinate mane nugabentī?

Ir, aišku, jis jau mąstė, kaip galėtų pasprukti.

- Dar nežinau. Prisipažinsiu, klausimas opus, bet šiaip ar taip, ilgiau šitoje landynėje likti negalite.

- Ji tikrai neprastesnė už rūsį.

Žiūrėk! Jis truputį atlėgo, nes jau gali pasišaipyti iš savo paties dalios.

- Pirmiausia nueisim ir gražiai drauge papietausim. Jūs alkanas. Taip, taip...

- Vis tiek aš nieko nevalgysiu.

Koks jis dar jaunas, dievulėliau!

- O aš valgysiu. Esu alkanas kaip vilkas, - pareiškė Megrė. - Jūs gerai elgsitės. Jūsų pažįstamas draugas, kuris jus čionai atlydėjo, vikresnis už mane ir akių nuo jūsų nenuleis. Juk taip, Žoržai Anri? Vonia jums išeitų į gera, bet nepanašu, kad čia būtų galima išsimaudyti. Nusiprauskite veidą.

Jaunuolis pasipūtęs pakluso. Megrė pravėrė duris.

- Užeik, Mimili. Taksi turbūt vis dar apačioje. Visi trys nueisime kur nors, į kokį ramų restoraną papietauti. Tiksliau, pietausime mudu, nes tu jau pavalgęs.

- Nebijokit, aš pakartosiu.

Žoržas Anri turbūt jau vėl pajuto žemę po kojomis, nes apačioje ne kas kitas, o jis pasidomėjo:

- Na, o dviračiai?
- Jais pasirūpinsime ar atsiųsime jų paimti.

O vairuotojui:
- Dofino aludė.

VII. PONIOS MEGRĖ VIŠČIUKAS

- Alio!... Ponia Megrė? Tai tu? Kaip? Kur aš?

Šie žodžiai priminė jam kriminalinės policijos laikus, kai jis negrįždavo namo keturias penkias dienas, kartais net negalėdamas apie save pranešti, ir galiausiai paskambindavo iš neįtikėtiniausių vietų.

- Paprasčiausiai - Paryžiuje. Ir tu man reikalinga. Per pusvalandį susiruošk. Žinau... Neįmanoma... Nesvarbu... Po pusvalandžio paimsi Žozefo automobilį... Ar verčiau pats Žozefas atvažiuos tavęs paimti. Kaip? Jeigu jis užsiėmęs?.. Nebijok, aš jam jau skambinau. Jis tave nuveš į Obrė, ir šeštą valandą tu išlipsi Orsė stotyje. Po dešimties minučių taksi tave atgabens į Vogėzų aikštę.

Tai jų senasis Paryžiaus butas, kurį jie pasiliko, išvažiuodami į kaimą. Nelaukdamas žmonos, nusivežė Žoržą Anri ir Mimilį. Langus dengė pilki popieriai, baldai buvo aptraukti apdangalais, nukloti laikraščiais, kilimai išbarstyti milteliais nuo vabzdžių.

- Na, į talką, vaikai...

Nepasakytum, kad Žoržas Anri per pietus būtų atlyžęs. Jis nepravėrė burnos, toliau svaidė į Megrė nedraugiškus žvilgsnius, tačiau bent jau kirto išsijuosęs.

- Vis tiek manau esąs kalinys, - pratarė jis, įžengęs į Megrė butą, - ir įspėju, - spruksiu, pirmai progai pasitaikius. Neturite teisės mane čia laikyti.

- Tikrai taip! O kol kas prašom į talką!

Ir Žoržas Anri ėmėsi darbo, kaip ir kiti -

lankstė popierius, traukė baldų apdangalus, galiausiai griebėsi dulkių siurblio. Jie baigė tvarkytis, ir kai pasirodė ponia Mgerė, komisaras jau pylė armanjako į tris dailaus servizo taureles, - jo neišvežė į kaimą, bijodami sukulti.

- Man ruoši vonią? - nusistebėjo ji, išgirdusi vonioje tekant vandenį.

- Ne, brangioji. Šitam jaunuoliui, žavingam berniukui, kuris liks čia su tavim. Jis vardu Žoržas Anri. Žadėjo sprukti, pirmai progai pasitaikius, bet aš pasikliauju Mimiliu, - prašom su juo susipažinti, - ir tavimi; jūs neleisite jam pabėgti. Kaip manot, jau suvirškinot, Žoržai Anri? Tuomet eikit į vonią.

- Išeini?.. Vakarienei sugrįši?.. Kaip visada, nežinai! O čia nėra ko valgyti.

- Turi į valias laiko apsipirkti, kol Mimilis saugos mažylį.

Jis tyliai tarstelėjo jai keletą žodžių, ir ji ūmai sušvelnėjusi sužiuro į vonios duris.

- Gerai! Pabandysiu. Kiek jam metų? Septyniolika?

Po pusvalandžio Megrė vėl atsidūrė pažįstamoje Kriminalinės policijos atmosferoje ir pasiteiravo Toranso.

- Jis grįžo, šefe. Turbūt savo kabinete, nebent būtų nusileidęs išgerti bokalo alaus. Palikau jums žinutę ant jūsų senojo stalo.

Jis turėjo galvoje telefono skambutį - skambinta apie trečią.

Prašau perduoti komisarui Megrė, kad praeitos savaitės pirmadienį Bernadetė Amorel buvo pasikvietusi savo notarą ir surašė testamentą. Notaras Balu gyvena Paryžiuje.

Telefonininkė tiksliai nežinojo, iš kur skambino. Tik girdėjusi linijoje tarnautoją sakant:

- Alio! Korbejis! Jungiu Paryžių.

Tad tikriausiai skambino iš Orseno ar iš kur nors netoliese.

- Balsas - moters. Galbūt klystu, bet man rodosi, jog kalbėjo kažkas, nepratęs kalbėti telefonu.

- Pasiteiraukite Korbejo telefonų stotyje, iš kur buvo skambinta.

Jis įžengė pas Toransą - šisai rašė raportą.

- Surinkau informaciją, kurios prašėte, šefe. Kreipiausi į tuziną klubų, tačiau Ernesto Maliko pėdsakų aptikau tik dviejuose iš jų - "Osmane" ir "Sportinge". Malikas čionai dar retkarčiais užeina, bet toli gražu nebe taip reguliariai, kaip kadais. Atrodo, lošia bakara, pokerį ir ekartė. Pralošia jis retai! "Sportinge" man pasisekė surasti seną lošimo namų inspektorių, kuris jį pažįsta jau kokį trisdešimt metų. Dar studentaudamas Malikas buvo vienas stipriausių pokerio lošėjų Lotynų kvartale. Senasis inspektorius - tuo metu jis dirbo padavėju "Šaltinio" kavinėje - tvirtina, jog iš kortų jis ir gyvendavęs. Nusistatydavęs skaičių, kurio neperžengdavęs. Laimėjęs tiksliai apibrėžtą sumą, šaltakraujiškai pasitraukdavęs iš žaidimo - už tai jo partneriai į jį gan šnairai žiūrėję.

- Ar pažįsti notarą Balu?

- Šią pavardę esu girdėjęs. Palaukit!

Jis pasklaidė telefonų knygą.

- Batenas... Baberas... Baji... Balu... Voltero krantinė, 75. Čia, priešais.

Keistas dalykas - ta notaro istorija sujaudino

komisarą. Jis nemėgo, kai jį kas taip trukdydavo, staiga pastūmėdavo į naujas vėžes, ir jis vos nenumojo į tai ranka.

Telefoninininkė pranešė, kad skambinta iš telefono būdelės Sen Pore, penki kilometrai nuo Orseno. Sen Poro tarnautoja, paklausta per telefoną, atsakiusi, jog tai buvusi kokių dvidešimt penkerių - trisdešimties metų moteris, o daugiau ji nieko nežinanti.

- Labai į ją nežiūrėjau, nes buvo pašto siuntų valanda. Kaip? Greičiau iš prastuomenės... Taip! Galbūt tarnaitė.

Ar Malikas negalėjo liepti paskambinti vienai iš savo tarnaičių?

Megrė paprašė, kad jį priimtų notaras Balu - kontora buvo uždaryta, tačiau notaras mielai sutiko su juo pasikalbėti. Buvo labai senas, beveik toks pat senas kaip pati Bernadetė Amorel.

- Amorel! Taip, aš gerai girdžiu. Tikrai, sena draugė! Pirma pažintis... Palaukit ... Prieš 1900 metų parodą jos vyras atėjo pas mane žemės sklypų reikalu. Įdomus žmogus! Prisimenu, pasiteiravau, ar jisai giminė Ženevos Amoreliams, senai protestantų šeimai, kuri...

Jis mielai patvirtino, jog iš tiesų buvo nuvykęs į Orseną praeitos savaitės pirmadienį. Na taip, Bernadetė Amorel drauge su juo surašiusi naują testamentą. Apie patį testamentą jis, suprantama, nieko negalįs pasakyti. Jis čia, jo senovinio modelio seife.

Ar prieš šį testamentą buvę kitų? Galbūt dešimtis, o gal ir daugiau? Taip, jo senoji draugė pasimaišiusi dėl testamentų, - nekalta manija, ar ne?

Ar paminėta naujajame testamente Monita Malik? Notaras apgailestaująs. Šiuo klausimu jis nieko negalįs pasakyti. Profesinė paslaptis!

- Žinot, ji dar tvirtai laikosi! Esu tikras, tai dar ne paskutinis jos testamentas - ir aš dar turėsiu malonumą nuvažiuoti jos aplankyti.

Taigi Monita mirė dvidešimt keturios valandos po notaro vizito Orsene. Ar tarp tų dviejų įvykių yra ryšys? Kodėl, po velnių, kažkas pasistengė pakišti jam šitą naują istoriją?

Jis žingsniavo krantinėmis. Tuojau grįš namo, pavakarieniaus su žmona, Žoržu Anri ir Mimiliu. Nuo Sitė tilto jis pamatė vilkiką, kylantį Senos aukštupin, su penkiom ar šešiom baržom. Amorelio ir Kampua vilkikas. Tuo pat metu pro šalį pravažiavo didelis geltonas naujausio modelio taksi, beveik naujas, - šios nereikšmingos detalės tikriausiai paveikė jo sprendimą.

Jis kilstelėjo ranką. Taksi sustojo prie šaligatvio krašto.

- Ar turėsit benzino ilgam keliui?

Galbūt, jei automobilio bakas nebūtų buvęs pilnas...

- Fontaneblo kelias. Už Korbejo parodysiu, kur važiuoti.

Jis buvo nepavakarieniavęs, bet gana vėlai pietavęs. Liepė sustoti prie tabako krautuvėlės, nusipirko pakelį tabako ir degtukų.

Vakaras buvo šiltas, taksi atviras. Jis atsisėdo greta vairuotojo, galbūt ketindamas užmegzti pokalbį. Tačiau vos tepravėrė burną.

- Dabar į kairę.

- Važiuojate į Orseną?

- Jūs žinote, kur jis?

- Prieš daugelį metų teko vežti klientus į "Angelą".

- Mes važiuosim toliau. Dabar sukite paupio keliu. Dar ne šita vila, ir ne kita. Važiuokit toliau.

Norėdami privažiuoti Kampua namus, turėjo pasukti į dešinę mažu keliuku; iš lauko Kampua namų nebuvo matyti - juos juosė akla siena, o vietoj pynučių vartelių buvo tikros durys, nudažytos blyškiai žalia spalva.

- Luktelėkite!

- Laiko aš turiu! Kai jūs mane susistabdėte, buvau ką tik pavakarieniavęs.

Megrė patraukė skambutį, ir sode nuaidėjo malonus varpelis, primenatis klebonijos varpelį.

- Atrodo, niekas neatsiliepia, - pasakė vairuotojas.

Vėlu dar nebuvo, truputį po aštuonių vakaro. Megrė vėl paskambino, ir šį kartą pasigirdo žvyru besiartinantys žingsniai; sena tarnaitė mėlyna prijuoste pasuko spynoje sunkų raktą, vos tepravėrė dureles ir sviedė į Megrė įtariągą žvilgsnį.

- Ko jums reikia?

- Norėčiau pasikalbėti su ponu Kampua.

- Jis išvykęs.

Ji jau buvo beuždaranti duris, tačiau sukliudydamas jis įspraudė koją.

- Ar nepasakytumėte, kur jį būtų galima rasti?

Ar ji žino, kas jis toks, - galbūt matė jį slampinėjantį po Orseną

- Jūs tikrai jo nerasite. Ponas Kampua išvyko į kelionę.

- Ilgam?

- Mažiausiai šešioms savaitėms.

- Atleiskit, kad toks įkyrus, bet reikalas labai svarbus. Gal galėčiau bent jam parašyti?

- Galite rašyti, jei norite, tačiau abejoju, ar jis gaus laišką iki sugrįžimo. Ponas išvyko į kruizą, į Norvegiją, laivu "Šiaurės žvaigždė".

Lygiai tą akimirką Megrė išgirdo sode, už namo, ūžiant motorą - kažkas bandė jį užvesti, o šis springo.

- Jūs tikra, kad jisai jau išvykęs?

- Juk sakau...

- O jo sūnaitis?

- Poną Žaną jis pasiima su savimi.

Megrė ne be vargo pastūmė duris, nes virėja įnirtingai stūmė prieš.

- Kas jums šovė į galvą? Tai bent manieros!

- Man šovė į galvą, kad ponas Kampua dar neišvykęs.

- Tai jo reikalas. Jis nieko nenori matyti.

- Ir vis dėlto mane jis priims.

- Ar neisitę lauk, storžievi!

Atsikratęs jos - ji apdairiai uždarė paskui jį duris - Megrė perėjo sodą, išvydo rausvą, visai paprastą namą, apaugusį rožių krūmais, kurie šturmavo langus žaliomis languinėmis.

Kai pakėlė galvą, jo žvilgsnis užkliudė atvirą langą, o šiame lange - žmogų, kuris žvelgė į jį su kažkokiu siaubu.

Tai buvo ponas Kampua, velionio Amorelio dalininkas.

Vėsa ir skaniu nokstančių vaisių kvapu persismelkusiame dideliame vestibiulyje, į kurį jį atsivijo senoji tarnaitė, stovėjo lagaminai.

- Kadangi ponas sakė jums užeiti... - burbtelėjo ji.

Ir ji nenorom atvėrė duris į svetainę, panašią į priimamąjį - kampe, prie lango privertomis langinėmis, stovėjo vienas tų senų juodų rašomųjų stalų, kaip senų laikų prekybos firmose.

- Luktelėkite! Tuo blogiau jam, jei pavėluos į laivą.

Sienas dengė margi nublukę tapetai, ant jų ryškėjo fotografijos juodais ar paauksuotais rėmais. Čia buvo neišvengiama vestuvinė nuotrauka, - Kampua, jau įkūnus, plaukai kirpti "ežiuku", o greta, palinkusi galva jam ant peties, moteriškė storomis lūpomis ir švelniu avies žvilgsniu.

Čia pat, iš dešinės, kokių dvidešimties metų jaunuolis, - veidas pailgesnis negu tėvų, tokios pat švelnios akys, labai drovus, po rėmeliais - gedulo kaspinas.

Megrė einant prie fotografijomis apkrauto pianino, atsidarė durys. Tarpduryje stovėjo Kampua; Megrė jisai pasirodė mažesnis ir senesnis, nei tada, kai matė jį pirmąkart.

Tai buvo jau labai senas žmogus, nors plačių pečių ir kaimietiškai tvirtas.

- Žinau, kas jūs toks, - pasakė jis be įžangos. - Negalėjau jūsų nepriimti, tačiau ir pasakyti jums neturiu ką. Po poros minučių išvykstu į ilgą kelionę.

- Iš kur jūs išplaukiate, pone Kampua?

- Iš Havro - tenai prasideda kruizas.

- Tikriausiai važiuosite dešimtos dvidešimt dviejų Paryžiaus traukiniu? Suspėsite.

- Prašau atleisti, bet lagaminai dar nesukrauti. Be to, aš dar nevakarieniavęs. Kartoju - visai neturiu ką jums pasakyti.

Ko jis bijo? O kad bijo - akivaizdu. Apsirengęs buvo juodai, pasirišęs juodą kaklaraištį, ir baltas jo veidas aiškiai bolavo kambario prieblandoje. Duris paliko praviras, tarytum pabrėždamas, jog šis pokalbis turįs būti trumpas, ir nekvietė svečio sėstis.

- Ar dažnai vykstate į tokius kruizus?

- Tai...

Ar jis sumeluos? Tokia pagunda jam, aišku, buvo kilusi. Bet senasis sąžiningumas paėmė viršų. Meluoti jisai nemokėjo. Prisipažino:

- Tai pirmas kartas.

- Ir jums septyniasdešimt penkeri metai?

- Septyniasdešimt septyneri!

- Esu tikras, pone Kampua, kad dar prieš tris dienas jums šita kelionė ir nesisapnavo. Net kirsčiau lažybų, kad ji jus truputį baugina! Norvegijos fiordai - jūsų amžiuje!..

Jis suvapėjo, kaip išmoktą pamoką:

- Aš visuomet svajojau aplankyti Norvegiją.

- Bet neketinote to daryti šį mėnesį! Kažkas sugalvojo už jus, ar ne?

- Nesuprantu, ką norite pasakyti. Mudu su sūnaičiu...

- Jūsų sūnaičiui tai tikriausiai ne mažesnė staigmena negu jums pačiam. Šiuo metu nesvarbu, kas suorganizavo jums šį kruizą. Tiesa, žinote, kur pirkti bilietai?

Jis nieko nežinojo - tą liudijo sutrikęs žvilgsnis. Primestą vaidmenį jis kuo sąžiningiausiai atliko. Tačiau ne viskas buvo numatyta, - pavyzdžiui, šis netikėtas Megrė įsiveržimas, - vargšas žmogelis nebežinojo, kokio šventojo ir besišaukti.

- Klausykite, pone komisare, kartoju - neturiu ką jums pasakyti. Aš savo namuose. Netrukus

išvykstu į kelionę. Sutikite, kad turiu teisę prašyti jus palikti mane ramybėje.

- Atvykau pasikalbėti apie jūsų sūnų.

Jis buvo numatęs - senasis Kampua susijaudino, išblyško, sielvartingai dirstelėjo į portretą.

- Neturiu ką jums pasakyti, - pakartojo, įsikibęs į tą sakinį, kuris jau nieko nebereiškė.

- Aš daug mąsčiau apie jūsų sūnaus mirtį, pone Kampua.

- Kodėl man apie tai kalbate?

- Jūs puikiai žinote. Praeitą savaitę tokiomis pat aplinkybėmis mirė jauna mergina, kurią jūs pažinojote. Aš išsiskyriau su jaunuoliu, kuris bemaž nesulaukė tokio paties galo. Dėl jūsų kaltės, ar ne taip?

Jis pašoko prieštaraudamas:

- Dėl mano kaltės?

- Taip, pone Kampua! Tai jūs taip pat žinote. Galbūt nenorite pripažinti, bet sielos gilumoje...

- Jūs neturite teisės, atvykęs pas mane, kalbėti tokių siaubingų dalykų. Visą gyvenimą aš buvau doras žmogus.

Bet Megrė pertarė jo prieštaravimus.

- Kur Ernestas Malikas susipažino su jūsų sūnum?

- Nežinau.

- Jūs jau gyvenote Orsene?

- Ne! Tuo metu aš gyvenau Paryžiuje, Šventojo Liudviko saloje. Turėjome didelį butą virš kontoros - ji dar nebuvo tokia didelė kaip dabar.

- Jūsų sūnus dirbo toje kontoroje?

- Taip. Ką tik buvo baigęs teisę.

- Ar Amoreliai jau turėjo savo vilą Orsene?

- Taip, jie įsikūrė čia pirmieji. Bernadetė

buvo nenustygstanti moteris. Mėgo priiminėti svečius. Ją visuomet supo jaunimas. Sekmadieniais ji prisikviesdavo į kaimą daugybę svečių. Ir mano sūnus ten lankydavosi.

- Ar jis buvo įsimylėjęs panelę Amorel vyresniąją?

- Jie buvo susižadėję.

- O panelė Loransa jį mylėjo?

- Nežinau. Manau, kad taip. Kodėl jūs manęs šito klausiate? Po tiekos metų...

- Kiek metų tuo metu buvo panelei Loransai?

- Nežinau. Reikėtų paskaičiuoti. Palaukite...

Jis ėmė murmėti datas, puse lūpų, lyg kalbėdamas rožančių.

- Jai turėjo būti septyniolika.

- Tad jos jaunesniajai seseriai, panelei Emė, tebuvo vos penkiolika?

- Taip, turbūt. Jau pamiršau.

- Ir jūsų sūnus susipažino su Ernestu Maliku, kuris, jei neklystu, tuomet buvo asmeninis municipaliteto patarėjo sekretorius. Per tą patarėją jis ir susipažino su Amoreliais. Tai buvo žavus jaunuolis.

- Galbūt...

- Jis susidraugavo su jūsų sūnum, jo įtakoje pasikeitė jūsų sūnaus būdas?

- Mano sūnus buvo labai geras, labai švelnus berniukas, - nesutiko tėvas.

- Kuris pradėjo lošti ir prisidarė skolų...

- Nežinau.

- Vis daugiau ir vis didesnių skolų, vis skandalingesnių. Tokių, kad vieną dieną priėjo ribą.

- Geriau būtų viską man prisipažinęs.

- Ar jūs tikras, kad būtumėte supratęs?

Senis nuleido galvą, sutiko:

- Tuo metu - turbūt...

- Turbūt nebūtumėte supratęs, būtumėte išmetęs jį už durų. Jei jis būtų, pavyzdžiui, pasakęs, kad paėmė pinigus iš jūsų dalininko kasos ar kad suklastojo parašus, ar...

- Nutilkite!

- Jis bemeilijo išnykti. Galbūt dėl to, kad jam patarė išnykti? Galbūt kad...

Kampua abiem rankom užsidengė mėšlungiškai trūkčiojantį veidą.

- Bet kodėl šiandien jūs, atėjęs čia, man visa tai sakote? Ko tikitės? Kokio tikslo siekiate?

- Prisipažinkite, pone Kampua - tuo metu jūs galvojote tą pat, ką galvoju šiandien aš.

- Aš nežinau, ką jūs galvojate... Nenoriu žinoti!

- Jei netgi tuomet, kai mirė jūsų sūnus, jums išsyk ir nekilo įtarimas, jūs turėjote susimąstyti, kai Malikas po kelių mėnesių vedė panelę Amorel. Suprantate, ar ne?

- Ką aš galėjau padaryti!

- Ir jūs dalyvavote vestuvėse!

- Taip reikėjo. Buvau Amorelio draugas, jo dalininkas. Jis buvo susižavėjęs Ernestu Maliku ir per jį stačiai nieko nematė.

- Taigi jūs nutylėjote.

- Turėjau dukterį - ji dar nebuvo ištekėjusi; reikėjo ją ištekinti.

Megrė pakilo, sunkus, grėsmingas, sviedė sugniužusiam seniui pykčio kupiną žvilgsnį.

- Ir metų metais jūs...

Pakeltas balsas vėl atlėgo, kai jis pažvelgė

senukui į veidą - jo akys buvo paplūdusios ašaromis.

- O galiausiai, - tęsė jis su kažkokiu nerimu, - jūs visada žinojote, jog jūsų sūnų nužudė Malikas. Ir nieko nepasakėte! Ir toliau spaudėte jam ranką! Ir nusipirkote šitą namą greta jo. Ir dar šiandien esate pasiruošęs jam paklusti.

- Ką daugiau aš galėjau daryti?

- Todėl, kad jis įstūmė jus bemaž į skurdą. Todėl, kad dievaižin kokiomis gudriomis suktybėmis jam pavyko iš jūsų pasiglemžti didžiumą jūsų akcijų. Todėl, kad jūs daugiau niekas, tik vardas - Amorelio ir Kampua firmoje. Todėl, kad...

Ir jis trinktelėjo kumščiu į stalą.

- Po velnių! Ar jūs pats nesuprantate, kad esate bailys, kad per jus ir mirė Monita, kaip ir jūsų sūnus, ir kad tas berniūkštis, Žoržas Anri, vos nepasekė jų pavyzdžiu?

- Aš turiu dukrą, sūnaitį. Aš senas!

- Jūs nebuvote senas, kai nusižudė jūsų sūnus. Bet jau tada taip laikėtės įsikibęs savo grašių, kad net nesugebėjote gintis nuo tokio kaip Malikas!

Dabar ilgame kambaryje buvo beveik tamsu - nė vienam iš dviejų vyrų nė neatėjo į galvą uždegti lempą.

Senis dusliu balsu pasiteiravo - jautei, kaip jį smaugia baimė:

- Ką manote daryti?

- O jūs?

Kampua pečiai nusviro.

- Jūs vis dar ketinate vykti į tą kruizą, neturėdamas nė mažiausio noro? Nesupratote, ne, kad jus paskubomis pašalina, kaip pašalinami

silpnieji dramatiškomis akimirkomis? Kada buvo nuspręstas šitas kruizas?

- Malikas atėjo pas mane vakar rytą. Aš nenorėjau, bet galų gale gavau nusileisti.

- Kokią dingstį jis sugalvojo?

- Kad jūs bandote pridaryti mums nemalonumų - mūsų bendrovėje. Kad bus geriau, jei manęs čia nebus.

- Jūs patikėjote?

Senis neatsakė, patylėjęs tyliai pridūrė:

- Šiandien jis jau buvo trissyk atėjęs. Viską namuose apvertė aukštyn kojom, kad tik kuo skubiausiai išvykčiau. Koks pusvalandis prieš jums atvykstant jis man dar skambino ir priminė, jog jau metas.

- Jūs vis dar norite išvažiuoti?

- Manau, taip bus geriau, turint galvoje, kas gali įvykti. Bet galėčiau pasilikti Havre. Tai priklausys nuo mano sūnaičio. Jis mielai susitikinėdavo su Monita. Man rodos, puoselėjo tam tikrų vilčių jos atžvilgiu. Jos mirtis labai jį sujaudino.

Nuaidėjo skambutis - brutalus, įspėjantis. Senis ūmai pakilo ir puolė prie senovinio sieninio telefono.

- Alio! Taip... Lagaminai sukrauti. Po penkių minučių išvykstu... Taip... Taip... Ne... Ne... Tai ne pas mane. Tikriausiai.

Pakabino ragelį ir truputį susigėdęs žvilgtelėjo į Megrė.

- Tai jis! Geriau man bus išvažiuoti.

- Ko jis klausė?

- Ar niekas nebuvo pas mane atėjęs. Matė pravažiuojant taksi. Aš pasakiau...

- Girdėjau...

Kuriems galams jį laikyti? Kadaise jis sunkiai dirbo... Iškilo per savo triūsą. Pavydėtinai daug pasiekė.

Ir bijodamas prarasti savo pinigus, bijodamas skurdo, kurį gavo patirti vaikystėje, ėmė drebėti. Tebedrebėjo ir dabar, priėjęs gyvenimo galą.

- Iki pasimatymo, pone komisare. Neprasitarkite, kad mane matėte.

Megrė lėtai perėjo ramybės užlietą sodą - virėja lydėjo jį žandaro žingsniu. Taksi vairuotojas sėdėjo ant žolės kelio pakraštyje ir žaidė su lauko gėlėm. Prieš lipdamas į mašiną, vieną užsikišo už ausies, kaip padaužos užsikiša cigaretę.

- Grįšim?

- Tiesiai, - bambtelėjo Megrė, degdamasis pypkę. - Paskui, kai pamatysite kryžių, į kairę.

Netrukus jie išgirdo tamsoje burzgiant kitą automobilį, važiuojantį priešinga kryptim; senasis Kampua skubėjo į saugią vietą.

VIII. LAVONAS SPINTOJE

Kad dar labiau sudirgtų, jis liepė vairuotojui sustoti prie bistro ir užsakė du stikliukus vynuogių degtinės - vieną vairuotojui, kitą sau.

Aitrus alkoholio skonis sugniaužė gerklę, ir jis pagalvojo, kad ši byla vyksta "po vynuogių degtinės ženklu". Beje, jis dar gėrė senosios Žanos, išpurtusios alkoholikės, šlykštaus kmynų likerio.

O vis dėlto kadaise jos būta gražios. Buvo įsimylėjusi Maliką, kuris ja pasinaudojo, kaip naudojosi visais, kas su juo susidurdavo. O dabar ji jaučia tam žmogui, kuriam pakanka pasirodyti ir jai įsakyti, keistai sumišusius jausmus - meilę ir neapykantą, pagiežą ir gyvulišką prieraišumą.

- Dar vieną degtinės... Atsiprašau, du degtinės!

Kampua drauge su sūnaičiu rieda Sen Lazaro stoties kryptimi. Ir jis turbūt baisiai subrizgęs. Tikriausiai žiaurūs Megrė žodžiai aidi jo mintyse, ir visa kita - seni prisiminimai.

Jis važiuoja į Havrą. Netrukus išplauks Norvegijos fiordų link, be jokio noro, kaip koks siuntinys, todėl kad Malikas... O tai jau labai senas žmogus. Skaudu sakyti tokiems seniems žmonėms tokias tiesas, kokias jam išsakė Megrė.

Jie vėl važiavo. Komisaras tūnojo savo kampe apniukęs, paniuręs.

Bernadetė Amorel buvo dar senesnė. O štai ko jisai nežinojo - negalėjo žinoti, nes nebuvo Dievas tėvas - Bernadetė Amorel matė lagaminų prikrautame automobilyje pravažiuojantį senąjį Kampua.

Ji taip pat suprato. Galbūt buvo nuovokesnė

negu Megrė? Yra moterų, ypač senų, kurios turi tikrą aiškiaregystės dovaną.

Jei Megrė būtų buvęs, pavyzdžiui, tenai, ant geležinkelio bėgių, kaip anuos du vakarus, būtų matęs tris jos buto langus, šviesą juose, o rausvokai apšviestame kambaryje senąją damą, pasišaukusią kambarinę ir sakančią: "Jis išsiuntė senąjį Kampua, Matilda".

Girdėjęs nebūtų, tačiau būtų matęs, kaip abi moterys ilgai šnekučiuoja, viena ne mažiau dygi nei kita, - paskui būtų matęs: Matilda pradingsta, o ponia Amorel žingsniuoja pirmyn ir atgal po kambarį; galiausiai pas ją įeina jos dukra, Emė, Šarlio Maliko-žmona, kalta vėido išraiška.

Kaupėsi drama, rusenusi daugiau kaip dvidešimt metų. Po Monitos mirties, štai jau keletas dienų, ji galėjo kas minutę prasiveržti.

- Sustokite čia!

Pačiame Austerlico tilto viduryje. Jis neturėjo noro iš karto grįžti namo. Sena buvo juoda. Ant miegančių baržų spindėjo mažutės šviesėlės, krantinėmis slankiojo šešėliai.

Megrė rūkė, lėtai žingsniavo, susikišęs rankas į kišenes, tuščiomis gatvėmis, kur gelsvi žibintai atrodė lyg pakabintos girliandos.

Bastilijos aikštėje, Roketės gatvės kampe, šviesos buvo ryškesnės, spindėjo tuo blankiu spindesiu, kuris reiškia skurdžių rajonų prabangą - kaip kai kurie mugės barakai, tie, kuriuose loši, kad laimėtum cukraus maišelį ar putojančio vyno butelį - tokių šviesų tikriausiai reikia tam, kad išviliotų žmones iš tamsių ir troškių gatvelių.

Jis žingsniavo - taip pat - tų šviesų link, pernelyg erdvios ir tuščios kavinės linkui, kur šėlo

akordeonas ir kur keli vyrai, kelios moterys gurkšnodami laukė dievai žino ko.

Jis juos pažinojo. Praleido tiek daug metų, tirdamas smulkius tų žmonių reikaliukus, jog pažinojo juos visus, - net ir tokius kaip Malikas, kurie tariasi esą stipresni arba gudresni.

Su šiais žmonėmis tenka išgyventi tą nemalonią akimirką, kai nejučiomis susižavi jų gražiu namu, automobiliu, jų tarnais ir manieromis.

Reikia įstengti pamatyti juos tokius kaip kitus, pamatyti juos nuogutėlius...

O dabar Ernestas Malikas bijojo - bijojo visai taip, kaip smulkus suteneris iš Roketės gatvės, kurį antrą valandą ryto policija susėmusi įsodina į "salotinę".*

Megrė nematė patetiškos scenos, kuri įvyko tarp dviejų moterų Bernadetės kambaryje. Nematė, kaip Emė, Šarlio žmona, suklupo ant kilimo, šliaužiojo keliais prie motinos kojų.

Tai nebesvarbu. Kiekvienoje šeimoje, kaip sako anglai, yra savas "lavonas spintoje".

Du gražūs namai, tenai, upės pakrantėje, ties vingiu, kur upė praplatėja ir nurimsta, du gražūs, darnūs namai žalumoje tarp aptakių kalvų - namai, į kuriuos dūsaudami žvelgiame pro traukinio langus.

Žmonės ten turėtų būti tokie laimingi!

O ilgas gyvenimas - toks kaip Kampua, kuris daug dirbo - dabar, kaip koks visai nusidėvėjęs traukinio sąstatas, pastatomas ant atsarginio kelio.

O Bernadetė Amorel, iššvaisčiusi tiek pulsuojančios energijos.

** "Salotinė" (panierà salades) (arg.) - policijos mašina.*

Jis žingsniavo įširdęs. Vogėzų aikštė buvo tuščia. Megrė languose degė šviesa. Jis paskambino, burbtelėjo savo vardą, eidamas pro durininkės būstą. Žmona, pažinusi jo žingsnius, atėjo atidaryti.

- Tss! Jis miega. Tik dabar užmigo.

O toliau? Gal jį prižadinti, čiupti už pečių, papurtyti. "Nagi, žmogeli, nebe laikas maivytis."

Kad vieną kartą ir visiems laikams būtų baigta su tuo "lavonu spintoje", su tuo šlykščiu reikalu, kuriame, iš katro galo žvelgsi, bjauriai kyšo pinigai, tik pinigai.

Štai ir viskas, kas slypi už šių gražių namų su tokiais išpuoselėtais parkais - pinigai!

- Tu, atrodo, blogai nusiteikęs. Vakarieniavai?

- Taip... Ne.

Tiesą sakant, jis nevakarieniavo, valgė tuomet, kai Mimilis stovėjo prie lango, kvėpuodamas grynu oru, rūkydamas cigaretes. Kai jis pasuko svečių kambario link, kur miegojo Žoržas Anri, ponia Megrė pasipriešino:

- Nereikėtų jo žadinti.

Jis patraukė pečiais. Keliom valandom daugiau ar mažiau... Tegu miega! Ką ir kalbėti - ir jį patį lenkia miegas.

Jis nežinojo, kokia drama vyko šią naktį.

Negalėjo nutuokti, kad Bernadetė Amorel naktį vienui viena išėjo iš namų ir kad jos jaunėlė duktė, Emė, paklaikusiom akim, veltui bandė prisiskambinti, - tuo tarpu Šarlis, stovėdamas jai už nugaros, kartojo:

- Bet kas gi tau? Ką pasakė motina?

Megrė atsibudo tik aštuntą valandą ryto.

- Jis dar miega, - pranešė žmona.

Megrė nusiskuto, apsirengė, papusryčiavo ant stalo kertės ir prisikimšo savo pirmąją pypkę. Kai įėjo į jaunuolio kambarį, šisai jau buvo pradėjęs krutėti.

- Kelkis, - tarė jis ramiu, truputį pavargusiu balsu - taip jis kalbėdavo tada, kai jau būdavo nutaręs viską baigti. - Greitai renkis. Kaip sužinojai, ką padarė tavo tėvas? Tau pasakė Monita, ar ne?

Žoržas Anri stebeilijosi į jį su tikru siaubu.

- Dabar, kai aš jau žinau, gali kalbėti...

- Ką jūs žinote? Kas jums pasakė?

- Senasis Kampua taip pat žinojo.

- Jūs tikras? Negali būti. Jeigu būtų žinojęs...

- Kad tavo tėvas nužudė jo sūnų. Tiktai nužudė jį ne peilio dūriu ar revolverio kulka. O tokie nusikaltimai...

- Ką jis dar sakė? Ką jūs padarėte?

- Po šimts, šitoje istorijoje tiek bjaurysčių, kad viena daugiau ar mažiau...

Jam buvo šleikštu. Taip būdavo dažnai, kai jis jau priartėdavo prie tyrimo galo, galbūt dėl nervų įtampos, galbūt todėl, kad prisilytėti nuogut nuogutėlio žmogaus greičiau bjauru ir slogu.

Bute gardžiai kvepėjo kava. Buvo girdėti paukščių balsai ir Vogėzų gatvės fontanai. Gaivios, lengvos ryto saulės apšviesti, žmonės ėjo į darbą.

Priešais jį - išblyškęs berniūkštis, užsitraukęs antklodę iki smakro ir nenuleidžiąs nuo jo akių.

Kuo Megrė galėtų padėti jam, kitiems? Niekuo! Tokio kaip Malikas nesustabdysi. Teisin-

gumui šitokio pobūdžio nusikaltimai nerūpi. Yra tik viena išeitis...

Keista, jog jis apie tai pagalvojo prieš pat suskambant telefonui. Stovėjo štai čia, papsėdamas pypkę, nejaukiai jausdamasis dėl šito berniūkščio, nežinančio, ką daryti, ir akimirką jam pasivaideno Ernestas Malikas, kuriam į ranką įspraudžiamas revolveris, kuriam šaltai įsakoma: "Šauk!"

Bet jis nešautų! Nesutiktų nusižudyti! Reikėtų jam padėti.

Bute vėl atkakliai suskambo telefonas. Ponia Megrė atsiliepė, pabeldė į duris.

- Tau, Megrė.

Jis įėjo į valgomąjį, čiupo ragelį.

- Klausau...

- Tai jūs, šefe? Čia Liuka. Atėjęs radau svarbią žinią jums iš Orseno, taip... Šią naktį ponia Amorel...

Juo galbūt nebūtų patikėję, jeigu būtų sakęs, kad šią minutę jis jau žinojo. Ir vis dėlto tai buvo tiesa.

Po šimts, ji ėjo beveik tokiu pačiu keliu, kaip ir jis. Beveik tą pačią valandą padarė tas pačias išvadas. Tiktai ji - jinai nesustojo pusiaukelėje.

O kadangi žinojo, jog toksai kaip Malikas neiššaus, iššovė pati - ramiai.

- Ponia Amorel iš revolverio nušovė Ernestą Maliką. Pas jį, taip... Jo kontoroje. Jis buvo su pižama ir chalatu. Žandarmerija paskambino čia pirmą valandą ir pranešė, nes ji prašo su jumis pasimatyti...

- Važiuoju, - pasakė jis.

Grįžo į kambarį, kur stovėjo jaunuolis; užsimovęs kelnes, nuogu, dar liesu stuomeniu.

- Mirė tavo tėvas, - pranešė, nukreipęs akis į šalį.

Tyla. Jisai atsisuko. Žoržas Anri neverkė, nejudėdamas žvelgė į jį.

- Jis nusižudė?

Taigi jie ne du, bet trys pagalvojo apie tą patį sprendimą. Kas žino, ar berniūkščiui kurią nors akimirką nebuvo kilusi pagunda griebtis ginklo?

Tačiau jo balsas skambėjo truputį nepatikliai, kai jis pasiteiravo:

- Jis nusižudė?

- Ne. Tai padarė tavo senelė.

- Kas jai pasakė?

Jis prikando lūpą.

- Kas jai pasakė ką?

- Tai, ką jūs žinote... Kampua?

- Ne, mažyli. Tu ne apie tai galvojai...

O įrodymas, jog jo teisybė - pašnekovas nuraudo.

- Yra kitas dalykas, ar ne? Bernadetė Amorel nušovė jį ne todėl, jog tavo tėvas pastūmėjo kadaise Kampua sūnų į savižudybę.

Jis žingsniavo po kambarį. Būtų galėjęs reikalauti. Atkaklumu būtų įveikęs priešininką - šisai buvo silpnesnis.

- Lik čia, - pratarė jis pagaliau.

Nuėjo į valgomąjį pasiimti skrybėlės.

- Ir toliau nenuleiskite nuo jo akių, - tarstelėjo žmonai ir Mimiliui, kuris taip pat pusryčiavo.

Diena buvo skaidri; o ryto gaivos kupinas oras toks sultingas, jog norėjosi atsikąst jo kaip vaisiaus.

- Taksi!.. Fontaneblo kelias. Aš parodysiu kur.

Paupio kelyje stovėjo trys ar keturi automobiliai, tikriausiai prokuratūros. Priešais vartelius, kuriuos saugojo abejingas žandaras - keletas smalsuolių. Žandaras pasveikino Megrė, šisai perėjo alėją ir netrukus užkopė į priebutį.

Mobiliosios Meleno brigados komisaras jau buvo čia - skrybėlė ant galvos, dantyse cigaretė.

- Malonu vėl jus matyti, Megrė... Nežinojau, kad grįžote į tarnybą... Keistas reikalas, ar ne! Ji laukia jūsų. Atsisako kalbėti, nepasimačiusi su jumis. Ji pati šiąnakt, apie pirmą valandą, paskambino į žandarmeriją ir pranešė, kad nužudė savo žentą. Tuojau ją pamatysite. Ji tokia rami, lyg ką tiktai būtų virus uogienę ar tvarkiusi spintas. Beje, naktį ji praleido tvarkydamasi, ir kai aš atvykau, jos lagaminas buvo jau sukrautas...

- Kur kiti?

- Jos antrasis žentas, Šarlis - svetainėje, su žmona. Pavaduotojas ir tardytojas kaip tik juos klausinėja. Jie tvirtina, kad nieko nežiną, kad senutė jau kuris laikas buvusi keista.

Megrė sunkiai užkopė laiptais, - šitai jam retai pasitaikydavo, - iškratė pypkę ir įsidėjo ją į kišenę, prieš pasibelsdamas į duris, kurias saugojo antrasis žandaras. Gestas buvo visai paprastas, ir vis dėlto tai buvo tarsi pagarbos Bernadetei Amorel ženklas.

- Kas ten?

- Komisaras Megrė.

- Tegu įeina.

Ji buvo palikta viena su savo kambarine; kai Megrė įėjo, ji sėdėjo prie dailaus mažo sekretero ir rašė laišką.

- Savo notarui, - pasakė atsiprašydama. - Palikit mus vienus, Matilda.

Saulė sruvo pro tris langus į kambarį, kuriame senutė praleido tiek metų. Jos žvilgsnyje spindėjo džiugesio liepsnelė ir netgi - Dievui žinoti, ar tokia akimirka galėjo pasirodyti netinkama - kažkokia šelmiška išraiška.

Ji buvo patenkinta savimi. Didžiavosi tuo, ką padarė. Atrodo, lyg būtų truputį šaipiusis iš to storo komisaro, kuris patsai nebūtų įstengęs susidoroti.

- Kitos išeities nebuvo, ar ne taip? - tarė ji. - Sėskitės. Žinote, kad nepakenčiu kalbėtis su stovinčiu žmogum.

Paskui, pati pakilusi, trupučiuką prisimerkusi nuo ją akinančios saulės, tarė:

- Vakar vakare, kai pagaliau priverčiau, Emė man viską prisipažinti...

Savo nelaimei, jis krustelėjo. Vos vos. Krūptelėjo, išgirdęs Emė, Šarlio Maliko žmonos, vardą. Ne mažiau įžvalgi negu Megrė, ji suprato.

- Turėjau numatyti, kad jūs nežinote. Kur Žoržas Anri?

- Pas mane, su mano žmona.

- Jūsų namuose Mene?

Ir ji nusišypsojo, prisiminusi Megrė, kurį ji palaikė tarnu, kai įžengė į sodą pro mažus žalius vartelius.

- Paryžiuje, mano bute Vogėzų aikštėje.

- Ar jis žino?

- Pasakiau prieš išvykdamas.

- Ką jis sakė?

- Nieko, jis ramus.

- Vargšas vaikas! Svarstau, kaip jam pakako

drąsos nutylėti. O jums - ar jums neatrodo, jog juokinga sėsti į kalėjimą mano metuose? Beje, tie ponai išties malonūs. Iš pradžių nenorėjo manimi tikėti. Galvojo, kad aš kaltinu save, norėdama išgelbėti tikrąjį kaltininką. Kad kiek, ir būtų pradėję reikalauti įrodymų.

Viskas pavyko kuo puikiausiai. Tiksliai nežinau, kelinta buvo valanda. Revolverį turėjau rankinuke. Nuėjau. Antrame aukše degė šviesa. Paskambinau. Malikas pro langą paklausė, ko reikia...

- Pasikalbėti su tavimi, - atsakiau.

Esu tikra - jisai išsigando. Prašė, kad ateičiau rytoj, tvirtino, kad blogai jaučiasi, kad jį kankinanti neuralgija.

- Jei tučtuojau nenusileisi, - riktelėjau aš, - pasirūpinsiu, kad tave suimtų.

Galų gale jis nulipo, su pižama ir chalatu. Ar matėte jį?

- Dar ne.

Aš reikalavau:

- Eime į tavo kontorą. Kur tavo žmona?

- Ji guli. Turbūt miega.

- Tuo geriau.

- Ar jūs tikra, mama, kad negalime atidėti to pokalbio rytdienai?

Ir žinot, ką aš atsakiau?

- Tau tas nieko nepadės. Keliom valandom daugiau ar mažiau...

Jis bandė suprasti. Buvo šaltas kaip ledys. Aš visuomet sakiau, kad jis panašus į ledį, bet iš manęs tik šaipėsi.

Jis atvėrė savo kontoros duris.

- Sėskitės, - tarė jis man.

- Neverta.

Ar jis atspėjo, ką ketinu daryti? Manau, kad taip. Įrodymas - jisai automatiškai dirstelėjo į rašomojo stalo stalčių, kur paprastai laikė revolverį. Jeigu būčiau davusi jam laiko, kertu lažybų, būtų gynęsis ir tikriausiai iššovęs pirmas.

- Klausyk, Malikai, - tęsiau aš. - Žinau visas tavo kiaulystes. Rožė negyvas (Rožė - Kampua sūnus), *tavo duktė* negyva, tavo sūnus...

Sulig žodžiais *tavo duktė* Megrė išpūtė akis. Galų gale jis suprato, pažvelgė į senąją moterį apstulbęs - ir nebesistengė to slėpti.

- Kadangi nėra kito būdo iš viso to išbristi ir niekam nepakanka drąsos tai padaryti, tegul tuo pasirūpina sena močiutė. Sudiev, Malikai.

Ir tardama paskutinius žodžius, iššoviau. Jis buvo per tris žingsnius nuo manęs. Kilstelėjo rankas prie pilvo, nes aš per žemai nusitaikiau. Dar du sykius paspaudžiau leistuką.

Jis susmuko, kaip išprotėjusi atidūmė Loransa.

- Šit, - tariau aš. - Dabar mums bus ramu, galėsim atsikvėpti.

Vargšė Loransa. Manau, jai taip pat palengvėjo. Apverks jį tiktai Emė.

- Kviesk gydytoją, jei nori, bet manau, jog neverta, - tęsiau aš. - Jis tikrai negyvas! O jei ne, suvaryčiau kulką jam į galvą. Dabar patarčiau tau eiti ir praleisti likusią nakties dalį pas mus. Šauktis tarnų neverta.

Mes abi išėjome. Emė atbėgo mūsų pasitikti; tuo tarpu Šarlis stovėjo ant slenksčio niauria veido išraiška.

- Ką padarei, mama? Kodėl Loransa...

Viską papsakojau. Po mūsų kambaryje

įvykusio pokalbio ji tai numanė. Šarlis nedrįso praverti burnos. Sekė mums pavymui kaip didžiulis šuo.

Grįžau čionai ir paskambinau į žandarmeriją. Jie buvo labai mandagūs.

- Tai štai kaip, - murmtelėjo Megrė patylėjęs, - tai Emė.

- Aš tikra sena kvailė - būčiau turėjusi tai numatyti. Dėl Rožė Kampua, pavyzdžiui, aš visą laiką kažką įtariau. Bent jau tai, jog lošti jį įpratino Malikas. Ir kai pagalvoju, kaip aš džiaugiausi tuomet, kai jis tapo mūsų žentu! Buvo šaunesnis už kitus. Mokėjo mane linksminti. Mano vyras turėjo smulkaus buržua ir netgi valstiečio polinkių; gyventi mus išmokė Malikas. Žinot, iki jo aš ir kojos nebuvau įkėlusi į kazino; prisimenu, jis man davė pirmuosius žetonus ruletei. Jis vedė Loransą.

- Kadangi Emė buvo per jauna, ar ne? Nes jai tuo metu tebuvo penkiolika? Jei Emė būtų buvusi dvejais metais vyresnė, Rožė Kampua galbūt būtų likęs gyvas. Būtų vedęs vyresniąją, o Malikas jaunėlę.

Apačioje buvo girdėti vaikštant. Pro langus prašmėžavo būrelis žmonių, - jie pasuko į Maliko vilą, kur vis dar tebebuvo kūnas.

- Emė iš tiesų jį mylėjo, - atsiduso ponia Amorel. - Nepaisydama nieko, dar jį tebemyli. Dabar ji manęs nekenčia už tai, ką aš šiąnakt padariau.

"Lavonas spintoje"! Jei šioje simbolinėje spintoje tebūtų buvęs droviojo Rožė Kampua lavonas!

- Kada jis sugalvojo atsikviesti savo brolį, kad šis vestų jaunesniąją dukterį?

- Galbūt dveji metai po savo patiės vedybų. O aš buvau naivi! Puikiai mačiau, kad Emė terūpi jos svainis, jog iš dviejų seserų ji labiau įsimylėjusi. Loransa nebuvo pavydi. Ji nieko nematė, jai pakako gyventi savo vyro šešėlyje - jo asmenybė ją slėgė.

- Tad Monita buvo Ernesto Maliko duktė?

- Sužinojau tai vakar. Bet yra ir kitų dalykų, kurių, kad ir kokia esu sena, geriau nenorėčiau žinoti. Jis atsikvietė iš Lijono tą brolį, kur tasai tebuvo smulki žuvelė, ir apvesdino jį su turtinga įpėdine.

- O Šarlis tuomet ar žinojo?

- Tikriausiai! Tai lepšis, menkysta! Vedė, nes jam liepė vesti. Jis buvo tik priedanga! Atlikdamas tą vyro rolę, kurią jam liepė vaidinti, dalijosi su savo broliu Malikų turtais.

Taigi Ernestas turėjo dvi žmonas, vaikus dviejuose namuose.

- Tai štai ką sužinojo Monita. Štai kas sukėlė jai pasišlykštėjimą ir pastūmėjo nusiskandinti.

- Kaip ji sužinojo tiesą, tiksliai nežinau, bet nuo vakar vakaro nutuokiu. Praeitą savaitę pasikviečiau notarą, kad perrašytų mano testamentą.

- Notarą Balu, žinau...

- Jau seniai nebesutariau su Malikais ir, keista, labiau nekenčiau Šarlio. Kodėl - nežinau... Man jis atrodo klastūnas. Jau buvau beveik įsikalusi į galvą, jog jis blogesnis už brolį.

Norėjau iš abiejų dukterų atimti paveldėjimo teisę, palikti visą turtą Monitai.

Tą patį vakarą - Emė vakar man tai prisipažino, kai mudvi susikirtome - Ernestas atėjo aplankyti Šarlio ir šio to aptarti.

Tas naujasis testamentas, kurio turinio nežinojo, juos baugino. Jie ilgai išbuvo vienu du Šarlio kabinete pirmame aukšte. Emė nuėjo gulti. Tik daug vėliau, kai jos vyras taip pat užlipo į viršų, paklausė:

- Monita dar negrįžo?

- Kodėl klausi?

- Ji neatėjo pasakyt man labanakt, kaip paprastai.

Šarlis nuėjo į mergaitės kambarį. Ten nieko nebuvo, lova nejudinta. Jis nulipo žemyn ir rado ją buduare, - visą išblyškusią, tarytum suakmenėjusią tamsoje.

- Ką tu čia veiki?

Jinai, atrodo, negirdėjo. Klusniai užlipo į viršų.

Dabar esu įsitikinusi, jog ji viską girdėjo. Ji žinojo. Ir iš ryto, kai dar niekas namuose nebuvo atsikėlęs, išėjo tarytum maudytis, - taip ji darydavo.

Tik išplaukti ji nepanoro.

- Ir ji spėjo pasikalbėti su pusbroliu... su pusbroliu, kurį mylėjo ir kuris iš tikrųjų buvo jos brolis.

Nedrąsiai pasibeldė į duris. Bernadetė Amorel nuėjo atidaryti; prieš ją stovėjo Meleno komisaras.

- Mašina apačioje, - pranešė jis, truputėlį sumišęs, nes pirmą sykį per savo praktiką turėjo suimti aštuoniasdešimt dvejų metų moterį.

- Dar penkios minutės, - atkirto ji, tarytum būtų kalbėjusi su savo liokajum. - Mano draugas Megrė ir aš dar turim šį tą vienas kitam pasakyti.

Kai ji vėl grįžo prie Megrė, pareiškė - ir tai liudijo stulbinamą jos nuovokumą:

- Kodėl jūs nerūkote savo pypkės? Puikiai žinot, kad jums leista. Atvažiavau pas jus. Nežinojau, kas čia rezgama. Pradžioje svarsčiau, ar tik Monita nebuvo nužudyta už tai, kad užrašiau jai savo turtą. Prisipažinsiu - tačiau tai ne jų reikalas, kai kurie dalykai ne jų reikalas - jog nebuvau tikra, ar manęs nenori nunuodyti. Tai štai, komisare. Lieka mažylis. Aš patenkinta, kad pasirūpinote juo, nes man niekas neišmuš iš galvos, kad jis būtų baigęs taip pat, kaip Monita.

Įsivaizduokite save jų vietoje... Jų amžiuje, ir staiga sužinai...

Berniūkščiui buvo dar sunkiau. Jis norėjo žinoti. Berniukai ryžtingesni nei mergaitės. Jis žinojo, kad tėvas laiko asmeninius dokumentus mažoje spintutėje, su kurios raktu nesiskiria ir kuri stovi jo kambaryje.

Jis ją išlaužė kitą dieną po Monitos mirties. Man tai pasakė Emė. Ernestas Malikas viską jai pasakodavo, žinojo, jog gali ja pasikliauti, jog tai blogiau negu vergė.

Malikas aptiko, kad jo spintutė išlaužta, ir iš karto įtarė sūnų.

- Kokius dokumentus jis galėjo surasti? - atsiduso Megrė.

- Sudeginau juos šią naktį. Liepiau Loransai nueiti man jų atnešti, tačiau Loransa nebedrįso grįžti į namus, kur gulėjo jos vyro lavonas.

Nuėjo Emė.

Tenai buvo jos laiškų ir trumpų raštelių, kuriuos jie siuntinėjo vienas kitam, skirdami pasimatymus.

Buvo kvitų, pasirašytų Rožė Kampua. Malikas ne tik skolino jam pinigus, taip jį gramz-

dindamas, bet ir vertė jį skolintis iš palūkininkų, iš kurių perpirkdavo vekselius.

Jis visa tai saugojo.

Ir, paniekinamai perkreipusi lūpas:

- Savo siela jis vis dėlto buvo buhalteris!

Jis nesuprato, kodėl, sunkiai pakilęs, Megrė ją pataisė:

- Mokesčių rinkėjas!

Į mašiną ją įsodino Megrė, o ji, iškišusi per dureles ranką, ištiesė jam plaštaką.

- Ar nelabai ant manęs pykstate? - pasiteiravo tuo metu, kai policijos automobilis pajudėjo, vežđamas ją į kalėjimą.

Jis taip ir nesužinojo, ar ji turėjo omenyje tai, kad išplėšė jį kelioms dienoms iš jo sodo ramybės Mene prie Luaros, ar revolverio šūvį.

"Lavono spintoje" čia būta daug metų; daryti tvarkos ėmėsi senoji dama, kaip daro tos senelės, kurios negali pakęsti purvo namuose.

FELICIJA ČIA!

Romanas

I. MEDINĖS KOJOS LAIDOTUVĖS

Tai buvo iš tiesų ypatinga akimirka - nes tetruko tai turbūt akimirką, kiek, sako, trunka tie sapnai, kurie mums atrodo itin ilgi. Ir po daugelio metų Megrė būtų galėjęs tiksliai parodyti vietą, kur tai įvyko, lopelį šaligatvio, kur rėmėsi jo kojos, tašytus akmenis, ant kurių driekėsi jo šešėlis; būtų galėjęs ne tik atkurti menkiausias aplinkos detales, bet ir vėl pajusti besisklaistantį kvapą, virpantį orą, dvelkiantį vaikystės prisiminimais.

Pirmą kartą tais metais jis išėjo iš namų be apsiausto, pirmą kartą dešimtą valandą ryto jis buvo kaime. Net ir didelė jo pypkė įgavo pavasario skonį. Buvo dar vėsu. Megrė žengė sunkiu žingsniu, susikišęs rankas į kelnių kišenes. Felicija žingsniavo greta, mažumėlę priekyje - ir turėjo spėriai žengti du žingsnelius, kai jisai težengdavo vieną.

Abu jie ėjo pro naują rausvų plytų fasadą. Vitrinoje - kelios daržovės,du trys sūriai, kraujinė dešra fajanso dubenyje.

Felicija nuskubėjo į priekį; ištiesusi ranką, stumtelėjo stiklines duris, ir štai tuomet - tikriausiai dėl to suskambusio varpelio - tatai ir įvyko.

Kadaise, kai Megrė dar buvo berniūkštis, jo miestelio dešrininkas, ką tiktai atsiremontavęs savo krautuvėlę, turėjo panašų varpelį.

Štai kodėl ši sekundė tarytum pakibo ore. Nenusakomą laiko tarpą Megrė iš tikrųjų liko anapus to, kas vyko aplinkui, matė tai, tarytum pats nebūtų buvęs storasis komisaras, kurį Felicija tempėsi paskui save.

Atrodė, kad čia tas anų dienų berniūkštis, pasislėpęs, nematomas, žiūri, netverdamas juokais.

Ką jis čia veikia, tas orus, sunkus ponas,

greta šitos Felicijos juokinga raudona skrybėlaite, sakytum, nužengusia stačiai iš vaikiškos iliustruotos knygos puslapių?

Jis veda tyrimą? Tiria žmogžudystę? Ieško kaltojo? Ir tai tuo metu, kai čiulba paukšteliai, kai žolės žalumas toks nekaltas, plytos rausvos kaip ledinukas, kai visur aplink - ką tik pražydusios gėlės, kai net porai parduotuvės vitrinoje panėšėja į gėles?

Taip, vėliau jis prisimindavo tą akimirką - anaiptol ne visada su malonumu. Metų metais Orfevrų krantinėje gyvuos tradicija kartkartėmis, smagaus pavasario rytais, tarstelėti jam - rimtai, su aiškia ironija balse:

- Nagi, sakykite, Megrė...

- Ką?

- Felicija čia!

Ir jis vėl išvys tą laibą siluetą keistais apdarais, tas dideles neužmirštuolių spalvos akis, tą įžūliai iš jo besišaipančią nosį ir pirmiausia tą skrybėlaitę, tą pritrenkiantį cinoberio raudonumo skryblių, užtupdytą ant viršugalvio, ir prismeigtą aštrią auksinio žalumo plunksną.

- Felicija čia!

Jis suniurzga. Visi puikiai žinojo, kad Megrė ima niurgzti kaip lokys kiekvieną sykį, kai kas pamini Feliciją, kuri pridarė jam daugiau bėdos, negu visi "sunkieji", pasiųsti į katorgą komisaro rūpesčiu.

Tą gegužės mėnesio rytą Felicija iš tiesų buvo čia, stovėjo ant krautuvėlės slenksčio. Felicija laukė, kol komisaras teiksis nužengti iš savo svajų pasaulio.

Pagaliau jis žengtelėjo žingsnį, vėl grįžo į tikrovę ir ėmė toliau narplioti Žiulio Lapi, praminto Medine Koja, žmogžudystę.

Kandžia veido išraiška, su tokia pašaipa

veide, jog atrodė įžūli, Felicija laukė jo klausimų - taip darė jau nuo pat ryto. Už prekystalio šauni trumpulė, Melanija Šošua, sunėrusi rankas ant storo pilvo, stebėjo keistąją porą - Kriminalinės policijos komisarą ir Medinės Kojos tarnaitę.

Megrė papsėjo pypkę, dairėsi aplinkui po rudas lentynas, prikrautas konservų dėžučių, paskui pro langą, į nebaigtą gatvę, kur neseniai pasodinti medžiai dar tebuvo tarsi trapūs jų vaikeliai. Traukdamas laikrodį iš liemenės kišenėlės, pagaliau atsiduso:

- Jūs man sakėte, jog įžengėte čionai dešimtą penkiolika. Teisybė, ar ne? Iš kur taip tiksliai žinote valandą?

Šykšti niekinama šypsenėlė iškreipė Felicijos lūpas.

- Eikšekit, pažiūrėkit, - tarė ji.

Ir kai jis priėjo, parodė kambarėlį už krautuvėlės, atstojantį Melanijai Šošua virtuvę. Prieblandoje buvo matyti pintas krėslas, kur ant raudonos pagalvėlės gulėjo į kamuoliuką susisukusi ruda katė; tiesiai virš jos, ant knygų lentynos, stovėjo žadintuvas, rodantis dešimt valandų septyniolika minučių.

Felicija buvo teisi. Ji visada būdavo teisi.

- Ką pirkote?

- Svarą sviesto... Duokite man svarą sviesto, ponia Šošua... Komisarui reikia, kad daryčiau viską kaip užvakar... Po to šviežią sūrelį... Palaukit... Dar pakelį porų, pomidorų dėžutę ir du pjausnius...

Viskas buvo keista tame pasaulyje, kur šį rytą gyveno Megrė, ir jam nepigiai atsiėjo įtikinti patį save, jog jisai ne milžinas, trypčiojantis tarp žaislinių kaladėlių.

Už keleto kilometrų nuo Paryžiaus jis atitolo nuo Senos; priėjęs Puasi, pakilo ant kalvos ir staiga

šitoje realioje laukų ir sodų aplinkoje išvydo savitą pasaulį, apie kurį užrašas naujo kelio pakraštyje skelbė: *ŽANVILIO SKLYPAI.*

Prieš keletą metų čia turbūt driekėsi tokie patys laukai, tokios pačios lankos, augo tokios pačios giraitės, kaip ir kitur.

Ir štai kažkas pritiesė gatvių, alėjų, apsodintų dar trapiais medeliais, kurių laibi kamienėliai buvo aprišti šiaudais, saugojančiais juos nuo šalčių.

Šen bei ten pridygo vilų, nameliukų; buvo tai nei kaimas, nei miestas, o savitas, neužbaigtas pasaulis - tarp pastatų matėsi tuštumų, tvorų, dykviečių, dujų žibintų, keistai nereikalingų gatvėse, kurios egzistavo dar tik kaip pavadinimas ant mėlynos lentelės.

MANO SVAJONĖ... PASKUTINIS ETAPAS... BE SARGO... kiekviena trobelė turėjo savo vardą, apjuostą ornamentu, o apačioje tįsojo Puasi, raitėsi sidabrinis Senos kaspinas, kuriuo slydo tikrių tikriausios baržos, ėjo geležinkelis, kuriuos riedėjo tikri traukiniai. Truputį toliau, ant plokščiakalnio, buvo matyti fermos ir Orževalio varpinė.

Čia, regis, tikra buvo nebent sena krautuvininkė, Melanija Šošua, žemės sklypų savininkų surasta ir atsigabenta iš kaimyninio miestelio; kad naujajame pasaulyje eitų prekyba, jie atidavė jai dailią naują krautuvikę.

- O ką dar, brangute?

- Palaukit... Ką aš dar pirkau pirmadienį?

- Plaukų segtukų...

Melanija prekiavo viskuo - dantų šepetukais ir ryžių pudra, žibalu ir atvirukais.

- Rodos, viskas, ar ne?

Iš krautuvėlės - Megrė įsitikino - neįmanoma

įžiūrėti nei Medinės Kojos namelio, nei gatvelės, juosiančios sodą.

- Pienas! - prisiminė Felicija. - Vos nepamiršau pieno!

Ji paaiškino komisarui - vis tokia pat išdidžia veido išraiška:

- Tiek visko klausinėjote, kad pamiršau atsinešti puodynę pienui... Šiaip ar taip, pirmadienį ją turėjau... Ar ne taip, ponia Šošua?

Ir kiekvieną sykį, pateikdama kokią detalę, darydavo tai labai iš aukšto, tarsi Cezario žmona, kuri negali būti įtariama.

Ji pati spyrėsi, kad niekas neliktų pamiršta.

- Ką aš sakiau pirmadienį, ponia Šošua?

- Man rodos, sakėte, kad mano Zuzu turi kirmėlių, kadangi visą laiką laižosi kailį...

Zuzu, aišku, tai tas katinas, kur snūduriuoja krėsle ant raudonos pagalvėlės.

- Nagi, palaukit... Pirkote kino žurnalą ir romaną už dvidešimt penkis sū...

- Kiek aš jums skolinga?.. Paskubėkite - ponas komisaras nori, kad viskas vyktų taip, kaip pirmadienį, čia aš taip ilgai tada neužtrukau.

Megrė įsiterpė:

- Sakykite, ponia Šošua... Jei jau kalbame apie pirmadienio rytą... Ar tuo metu, kai aptarnavote panelę, negirdėjote automobilio?..

Bakalėjininkė žiūrėjo į saulės užlietą peizažą už vitrinos.

- Negalėčiau pasakyti... Palaukit... Ne taip jų daug pro čia ir pravažiuoja... Šiaip jau girdėti, kaip jie pralekia autostrada... Kokia tai buvo diena?.. Prisimenu mažą raudoną automobiliuką - jis pravažiavo už Sebilių namo... Bet kokia tada buvo diena...

Megrė dėl visa ko užsirašė knygelėje: "Raudonas automobilis, Sebiliai".

Ir jis atsidūrė lauke su Felicija, kuri žingsniavo, krypuodama į šalis, užsimetusi apsiaustą ant pečių tarsi peleriną, - rankovės sklendė jai pavymui.

- Čionai... Grįžtu visuomet trumpesniu keliu...

Tarp daržų vingiavo siauras takelis.

- Jūs nieko nesusitikote?

- Palaukit... Tuojau pamatysite...

Ir jis pamatė. Ji sakė tiesą. Kaip tik tuo metu, kai jie suko į naują gatvę, pro juos, pakilęs ant kalvos, dviračiu pravažiavo laiškininkas ir atsisukęs šūktelėjo:

- Jums nieko, panele Felicija!

Ji pažvelgė į Megrė.

- Jis mane matė čia pirmadienį, tokiu pat metu, - kaip beveik kiekvieną rytą...

Jie apėjo bjaurų žydrai tinkuotą pastatą, kurį juosė sodelis su fajansiniais žvėrimis, pražingsniavo palei gyvatvorę; Felicija stumtelėjo vartelius, savo besiplaikstančiu apsiaustu braukdama eile susodintus serbentus.

- Štai... Mes sode... tuojau pamatysit pavėnę...

Kelios minutės prieš dešimt jie išėjo iš namuko pro kitas duris, kurios vedė į alėją. Eidami į bakalėjos krautuvėlę ir grįždami, jie beveik apsuko ratą.

- Jis turbūt buvo čia... - valdingai pareiškė Felicija, rodydama standžiai įtemptą virvelę ir į žemę įbestą smaigą. - Buvo pradėjęs persodinti pomidorus. Eilė įpusėta... Jo neradusi, pagalvojau, kad nuėjo gurkštelėti rausvojo vyno...

- Jis daug gerdavo?

- Kai būdavo ištroškęs. Jo apverstą stikliuką rasite rūsyje, ant statinės...

Smulkaus rūpestingo rentininko sodas, namas, kokį tūkstančiai vargo pelių svajoja pasistatyti senatvei. Dešinėje - pavėnė. Pavėnėje ant stalo - ropinukė su konjaku ir mažas storadugnis stikliukas.

- Jūs pamatėte butelį ir stikliuką. Bet šį rytą man sakėte, kad jūsų šeimininkas niekada negerdavo, būdamas vienas, ypač iš ropinukės.

Ji įžūliai pažvelgė į jį. Tarsi tolydžio, su tam tikru pasipuikavimu, piršo jam skaistų savo akių mėlį, kad jisai galėtų jame įžvelgti visišką jos nekaltumą.

- Jis nebuvo mano šeimininkas... - vis dėlto atkirto ji.

- Žinau... Jau sakėte...

Dieve mano! Koks nepakenčiamas dalykas turėti reikalų su tokiu žmogum kaip Felicija! Ką ji dar jam pasakė savo šaižiu balsu, kuris dilgino Megrė nervus. Ak, taip! Ji pasakė:

- Aš neturiu teisės atskleisti svetimų paslapčių. Galbūt kieno nors akyse aš buvau ir tarnaitė. Bet jis į mane ne taip žiūrėjo, ir tikriausiai vieną dieną išaiškės...

- Kas išaiškės?

- Niekas!

- Jūs norite pasakyti, kad buvote Medinės Kojos meilužė?

- Kuo jūs mane laikote?

Megrė surizikavo:

- Tuomet duktė?

- Beprasmiška mane kamantinėti. Galbūt vieną dieną...

Štai tau ir Felicija! Tiesi kaip lyginimo lenta, giži, įnoringa, smailu veidu, nevykusiai ištepliotu pudra ir raudonais dažylais, tarnaičiukė, vaidinanti

princesę kaimo vakaronėje, ir staiga ji įsmeigia į jus nejaukų žvilgsnį arba jos lūpose iš tolo šmėsteli lyg ir kokia šypsena, reiškianti paniekos kupiną ironiją.

- Kas man darbo, jeigu jis gėrė vienas...

Bet senasis Žiulis Lapi, vadinamas Medine Koja, gėrė ne vienas - Megrė buvo tuo tikras. Žmogus, kuris triūsia sode su šiaudine skrybėle ant galvos, apsiavęs klumpėmis, nepaliks staiga savo pomidorų sodinukų, neis į bufetą pasiimti ropinukės su gerai išlaikytu konjaku ir nesipils sau stikliuko pavėnėje.

Tam tikru metu ant šito žaliai dažyto sodo stalo būta ir antro stikliuko. Kažkas jį nunešė. Felicija?

- Ką darėte, neradusi Lapi?

- Nieko. Nuėjau į virtuvę, uždegiau dujas pienui išvirti, prisipumpavau vandens daržovėms nuplauti.

- Paskui?

- Pakeičiau musgaudžius, užsilipusi ant senos kėdės...

- Su skrybėlaite ant galvos? Juk jūs visada einate apsipirkti su skrybėlaite, tiesa?

- Aš ne suskretėlė.

- Kada nusiėmėte skrybėlaitę?

- Kai nukėliau nuo ugnies pieną. Užkopiau aukštyn...

Viskas nauja ir šviežia tuose namuose, kuriuos senis pakrikštijo *HORNO KYŠULIU*. Laiptai kvepia lakuota egle. Pakopos girgžda.

- Lipkite... Aš einu paskui jus...

Ji stumteli savo kambario duris, - sofą čia atstoja gėlėtu kretonu trauktas čiužinys, o sienos nukabinėtos kino aktorių nuotraukų.

- Štai... Nusiimu skrybėlaitę... Pagalvoju: "Oi!

Pamiršau atidaryti langą pono Žiulio kambaryje!..“ Pereinu laiptų aikštelę... Atidarau duris ir rikteliu...

Megrė vis papsi savo pypkę, kurią buvo prisikimšęs, eidamas per sodą. Stebi piešinį kreida ant vaškuotų grindų: Medinės Kojos kūno kontūrus - taip, kaip jį rado pirmadienio rytą.

- O revolveris? - teiraujasi jis.

- Revolverio nebuvo. Jūs puikiai žinote, nes skaitėte žandarmerijos raportą.

Virš židinio mažutis tristiebis laivas, ant sienų paveikslai - visi jie vaizduoja burlaivius. Sakytum esąs pas seną jūreivį, bet... Žiulis Lapi niekuomet nebuvo jūreiviu, jis dirbo buhalteriu Fekane, vienoje firmoje, prekiaujančioje įvairiais reikmenimis jūros laivynui.

Rambus, smulkmeniškas viengungis, galbūt keistuolis, visas pražilęs; jo brolis - jūrų dailidė.

Vieną rytą Žiulis Lapi - tuomet jam buvo koks keturiasdešimt metų - įlipa į tristiebį laivą “Šventoji Teresė”, kuris tą pačią dieną išplaukia į Čilę pasikrauti fosfatų. Jam paprasčiausiai liepta patikrinti, ar pristatytos visos prekės, ir pareikalauti, kad kapitonas už jas atsiskaitytų.

Kas tuomet nutinka? Fekano jūreiviai mėgsta pasišaipyti iš pedantiško buhalterio, kuris, atrodo, prastai jaučiasi kiekvieną sykį, kai pareigos priverčia jį atsidurti laive. Kaip įprasta, išmetama taurelė. Jis raginamas gerti. Dievai žino, kaip jį privertė išgerti tiek, kad jis šitaip nusikaušo?

Šiaip ar taip, kai, potvyniui prasidėjus, “Šventoji Teresė” čiaužia tarp Normandijos uosto molų į atvirą jūrą, Žiulis Lapi, mirtinai nusigėręs, knarkia laivo triumo kampe; tuo tarpu visi įsitikinę, jog jis sausumoje - bent jau vėliau visi taip sakys!

Triumus uždarė. Buhalterį aptiko tik po

dviejų dienų. Kapitonas atsisako sukti atgal, nukrypti nuo kurso, ir štai Lapi, tuomet dar su abiem kojom, keliauja į Horno kyšulį*.

Šio nuotykio metu jis neteks kojos - tą dieną, kai audra svies jį per laivo liuką.

Po daugelio metų jis bus nužudytas revolverio šūviu - pavasarį, vieną pirmadienį, ką tik metęs sodinti pomidorų daigus, kai Felicija bus išėjusi apsipirkti į naująją Melanijos Šošua krautuvėlę.

* * *

- Leiskimės žemyn... - atsidūsta Megrė.

Namas toks ramus, toks malonus, nes švarus kaip žaisliukas, ir taip skaniai kvepia! Valgomajame, dešinėje, pašarvotas velionis. Komisaras tik trumpam praveria duris į prieblandą.

Felicija laukia ant virtuvės slenksčio.

- Trumpai tariant, jūs nieko nežinote, ničnieko nematėte, nieko nenutuokiate apie žmogų, kurį jūsų šeimininkas... žodžiu, Žiulis Lapi, galbūt priėmė, kai jūsų nebuvo...

Ji neatsako, atlaiko jo žvilgsnį.

- Ir kai sugrįžote, ant stalo sode tikrai buvo tik vienas stikliukas?

- Aš mačiau tik vieną... O jeigu jūs tenai matote du...

- Ar pas Lapi lankydavosi svečių?

Megrė sėdasi prie dujų viryklės; mielai ko nors išgertų, geriausiai taurelę to rausvojo vyno, apie kurį jam kalbėjo Felicija ir kurio statinę jisai matė vėsioje rūsio tamsoje.

** Horno kyšulys - iškyšulys pačiame piečiausiame Ugnies Žemės taške, grupelė salų Pietų Amerikos pietuose, atskirta nuo kontinento Magelano sąsiauriu.*

- Svečių jis nemėgo...

Keistas žmogynas - jo egzistenciją turbūt iš pamatų sukrėtė ta kelionė aplink Horno kyšulį! Grįžęs į Fekaną, kur - nors koja jo ir medinė - jo nuotykis kelia žmonėms šypseną, jis pasijunta vienišesnis negu kada nors ir pradeda ilgą kovą su "Šventosios Teresės" savininkais. Tvirtina, kad kalta bendrovė, kad prieš savo valią buvęs įsodintas į laivą, vadinasi, už jo nelaimę atsakingi laivo savininkai. Didžiausia kaina įvertina savo prarastą koją ir bylą laimi; teismo sprendimu jam pripažįstama didelė renta.

Fekano gyventojai smaginasi. Jis pabėga nuo jų, toliau nuo jūros, kurios nekenčia, ir vienas pirmųjų susivilioja prašmatnia Žanvilio statytojų reklama.

Tarnaite jis pasikviečia merginą, kurią dar mergiūkštę pažinojo Fekane.

- Kiek jau metų jūs su juo gyvenate?

- Septynerius...

- Jums dvidešimt ketveri... Taigi jums buvo septyniolika, kai...

Jo mintys nuklysta nekontroliuojamos, ūmai jis pasiteirauja:

- Ar turite mylimąjį?

Ji žiūri į jį ir neatsako.

- Aš klausiu - ar turite mylimąjį?

- Mano asmeninis gyvenimas - mano vienos reikalas.

- Jis lankydavosi čia?

- Aš neprivalau atsakyti.

Jai vertėtų skelti antausį, taip! Tarpais Megrė apninka noras skelti jai antausį, papurtyti ją už pečių.

- Pagaliau aš ir pats išsiaiškinsiu!..

- Nieko jūs neišsiaiškinsite...

Jis nutyla. Tai pernelyg kvaila! Ką jis čia ginčysis su ta mergiote?

- Jūs tikrai nenorite nieko pasakyti? Pamąstykite, kol dar nevėlu.

- Viskas apmąstyta.

- Jūs nuo manęs nieko neslepiate?

- Būtų keista. Jūs, rodos, toks gudrus!

- Ką ketinate daryti, kai atvyks šeima ir kai Žiulis Lapi bus palaidotas?

- Nežinau.

- Ketinate likti čia?

- Galbūt.

- Tikitės tapti paveldėtoja?

- Labai gali būti.

Megrė neįstengia išlikti ramus.

- Šiaip ar taip, mano mažyte, prašau jus įsidėmėti vieną dalyką. Kol vyks tyrimas, draudžiu jums išvykti, neįspėjus policijos.

- Aš neturiu teisės išeiti iš namų?

- Ne!

- O jei norėsiu kur nors išvažiuoti?

- Paprašysite mano leidimo.

- Manote, kad aš jį nužudžiau?

- Manau, kas man patinka - ir nę jūsų reikalas.

Jam jau per akis. Jis įniršęs. Pyksta pats ant savęs, kad jį šitaip sudirgino kažkokia Felicija. Dvidešimt ketveri? Kur jau ne! Tikra dvylikos-trylikos metų mergiūkštė, kuri dievaižin ką vaidina ir labai jau geros apie save nuomonės.

- Iki pasimatymo.

- Iki pasimatymo.

- Ką jūs, tiesą sakant, valgysite?

- Manimi nesirūpinkite. Aš badu nemirsiu.

Tuo jis neabejoja. Įsivaizduoja, kaip jinai, jam išėjus, sėdi prie virtuvės stalo, lėtai valgo, bet ką, kas po ranka, ir skaito vieną tų romaniūkščių, kuriuos perkasi pas ponią Šošua.

Megrė širsta. Jį vedžioja už nosies, čia, visų akivaizdoje, ir maža to, jį vedžioja už nosies ta nelaboji Felicija.

Ketvirtadienis. Atvyko Lapi šeima: jo brolis Ernestas Lapi, Fekano dailidė, prastuolis, ežiuku kirptais plaukais ir rauplėtu veidu, jo žmona, didžiulė, ūsuota moteris, du vaikai, kuriuos ji varosi priešais save it žąsiukus per laukus. Paskui sūnėnas, devyniolikmetis jaunuolis, Žakas Petijonas - jis atvyko iš Paryžiaus, karščiuoja, blogai jaučiasi; Lapi būrys į jį žiūri nepatikliai.

Žanvilyje dar nėra kapinių. Procesija traukia Orževalio link, prie kurio šliejasi sklypai. Didžiulę sensaciją sukėlė Felicijos gedulo šydas. Iš kur ji ir ištraukė jį? Tik vėliau Megrė sužinojo, kad pasiskolino iš Melanijos Šošua.

Felicija nelaukia, kad jai nurodytų vietą, stoja į pirmą eilę, žingsniuoja šeimos priešakyje, visa pastirusi, tikra skausmo statula, šluostosi akis juodai apkraštuota nosinaite, kuri turbūt taip pat atkeliavo iš Melanijos ir kurią ji sušlakstė pigiu odekolonu.

Su Megrė čia ir Liuka, kuris nakvojo Žanvilyje. Abu seka įkandin procesijos dulkėtu keliu; skaisčiame danguje čiulba vieversiai.

- Ji kažką žino, tai akivaizdu. Kad ir kokia bukli įsivaizduotų esanti, galiausiai suklups...

Liuka pritaria.

Po ceremonijos šeima turi grįžti į vilą, kur bus skaitomas testamentas.

- Kam mano broliui reikėjo rašyti testamen-

tą? - stebisi Ernestas Lapi. - Mūsų šeimoje tai neįprasta.

- Felicija sako...

- Felicija! Felicija! Vis ta Felicija...

Jie nejučiomis gūžčioja pečiais.

Bet žiūrėk, ji ir vėl pro visus prasispaudžia, pirmoji švysteli žemės saują ant karsto. Po to, paplūdusi ašaromis, nueina tokiu spėriu žingsniu, jog atrodo, kad tuojau ims ir sukniubs.

- Neišleisk jos iš akių, Liuka.

Ji žengia, žengia, skubiai suka į Orževalio gatves ir gatvikes, ir vienu metu Liuka - tik koks penkiasdešimt metrų nuo jos - išnyra, bet per vėlai, į beveik tuščią gatvę ir mato, kaip jos gale dingsta furgoniukas.

Liuka praveria užeigos duris.

- Sakykite... Furgoniukas, kuris ką tik nuvažiavo...

- Taip... Jis Liuvė, mechaniko...

- Ar žinote, kur jis važiuoja?

- Į Paryžių, kaip ir kiekvieną ketvirtadienį...

Liuka skuba prie pašto, kuris, laimei yra beveik priešais.

- Alio... Taip... Čia Liuka... Greitai... Sukleręs furgoniukas... Palaukit...

Jis klausia tarnautoją:

- Ar kartais nežinote pono Liuvė, mechaniko, furgoniuko numerio?

- Ne... Tik prisimenu, kad jis baigiasi aštuonetu...

- Alio... numeris baigiasi aštuonetu... Mergina gedulo rūbais... Alio... Neišjunkite... Ne... Nemanau, kad reikėtų ją sulaikyti... Tegu tiktai seka... Supratote?.. Komisaras pats paskambins.

Jis pasiveja Megrė, kuris vienišas žings-

niuoja paskui šeimą keliu, jungiančiu Orževalį su Žanviliu.

- Ji paspruko..

- Ką tu sakai?

- Matyt, įšoko į pajudėjusį iš vietos furgoniuką... Pasuko už kampo ir... Paskambinau į Orfevrų krantinę... Brigados jau sukeltos ant kojų... Saugo kelius į Paryžių...

Taigi Felicija dingo! Paprasčiausiai, vidury baltos dienos, taip pasišaipydama ir pasijuokdama Megrė ir jo geriausiam brigadininkui tiesiai į veidą? Ji dingo, ir su tuo didžiuliu gedulo šydu, iš kurio pažintum ją per kilometrą!

Šeima, kuri kartkartėmis atsigręžia į policininkus, stebisi, nebematydama Felicijos. Juk ji išsinešė namų raktą. Tenka eiti per sodą. Megrė atidaro langines valgomajame, kur dar likęs lovos apdangalas bei buksmedžio šakelė ant stalo ir kur sklaistosi žvakės kvapas.

- Vis dėlto aš mielai ko nors išgerčiau... - atsidūsta Ernestas Lapi. - Kam mano broliui, pone komisare, reikėjo rašyti testamentą? Puikiai žinau, jog buvo keistuolis... Gyveno vienas kaip pirštas, ir mudu su juo ne per daug bendravome... Bet kad būtų rašęs testamentą...

Megrė rausiasi stalčiuose nediduko rašomojo stalo, stovinčio kambario kampe. Ištraukia rūpestingai surūšiuotus sąskaitų ryšulėlius, randa seną pilką piniginę - joje tik geltonas vokas.

ATPLĖŠTI PO MIRTIES.

- Na, ką gi, ponai, štai ko, manau, mes ir ieškome.

AŠ, ŽEMIAU PASIRAŠĘS ŽIULIS LAPI, BŪDAMAS SVEIKO KŪNO IR PROTO, DALYVAUJANT

ERNESTUI FORANTENUI IR FRANSUA LEPAPUI, GYVENANTIEMS ŽANVILYJE, ORŽEVALIO VALSČIUJE...

- Felicijos teisybė! - galiausiai užbaigia jisai. - Namus ir visą turtą juose paveldi ji...

Šeima priblokšta. Testamente yra trumpa frazė, kurios ji ilgai nepamirš:

...ATSIŽVELGDAMAS Į POŽIŪRĮ, KURĮ MANO BROLIS IR JO ŽMONA LAIKĖ SAVO PAREIGA IŠREIKŠTI PO MANO NELAIMĖS...

- Aš jam paprasčiausiai pasakiau, jog juokinga viską apversti aukštyn kojomis todėl, kad... - aiškinasi Ernestas Lapi.

...ATSIŽVELGDAMAS Į MANO SŪNĖNO ŽAKO PETIJONO ELGESĮ...

Iš Paryžiaus atvykęs jaunuolis nutaiso miną it blogas mokinys per dovanų dalijimą mokslo metų pabaigoje.

Nesvarbu. Juk paveldi Felicija. O Felicija, dievaižin kodėl, pradingo.

II. METRO ŠEŠTĄ VALANDĄ VAKARO

Susibrukęs rankas į kelnių kišenes, Megrė stovi koridoriuje priešais bambuko kabyklą su rombo formos veidrodžiu per vidurį; mato save tame veidrodyje, stebi veido išraišką, kuri jį turėtų prajuokinti, nes jį it vaiko, kuris kažko nori, bet jam gėda prašyti. Tačiau Megrė nesijuokia - galiausiai, ištiesęs ranką, čiumpa ir užsivožia ant galvos plačiakraštę šiaudinę skrybėlę, kabančią ant kabliuko. Su šiaudine skrybėle ant galvos grįžta į valgomąjį ir vėl žvelgia į Žiulio Lapi nuotrauką, rastą stalčiuje.

Vieną dieną, kai svetimšalis kriminologas pasiteiravo apie Megrė darbo metodus, Kriminalinės policijos viršininkas su mįslinga šypsena atsakė:

- Megrė? Kaip čia pasakius? Jis įsispiria į bylą tarsi į šlepetes...

Šiandien komisaras vos neapsiavė - jei ne aukos šlepetėmis, tai bent jau jo klumpėmis. Nes jos čia, dešinėje prie slenksčio, ten, kur joms ir dera būti! Viskas savo vietoje. Jei netrūktų Felicijos, Megrė tartų, jog gyvenimas namuose teka sena vaga, kad jis pats - Lapi, kad netrukus jis lėtu žingsniu pasuks prie neužbaigtos lysvės ir baigs persodinti pomidorų eilę.

Medinė Koja buvo didgalvis, keturkampiu veidu, vešliais žilais antakiais, veidas apžėlęs žilais šeriais, kuriuos skusdavosi kartą per savaitę... Jis buvo šykštus... Pakanka dirstelėti į jo sąskaitas... Iš karto jauti, kad sū jam buvo sū... Argi neprisipažino jo brolis:

- Aišku, jis buvo taupus...

O kai vienas normandas sako apie kitą, jog šis "taupus"...

Šilta. Dangus dažosi violetine spalva. Iš

kaimo pūkšnoja vėsūs vėjo gūsiai; staiga Megrė su pypke dantyse neįčiomis truputį susimeta į kuprą - taip pakumpęs buvo Lapi. Štai - sukdamas rūsio link, jis netgi velka kairiąją koją. Atsuka rausvojo vyno statinės čiaupelį, praskalauja stiklinę, įsipila... Šiuo metu Felicija turėtų būti virtuvėje, ir jos gaminamo ragu aromatas turėtų sklisti ligi sodo...

Kodėl jį nužudė? Megrė neįstengia atsikratyti minties, kad vieną gražią dieną ir jis pasitrauks į pensiją, turės kaime mažą namelį, sodą, plačiakraštę šiaudinę skrybėlę...

Medinę Koją turbūt nužudė ne apiplėšimo tikslu; pasak jo brolio, išskyrus savo garsiąją rentą, jis beveik nieko neturėjo. Buvo rasta taupomoji knygutė, du tūkstančiai frankų grynais voke ir kelios Paryžiaus obligacijos. Dar auksinis laikrodis.

Taigi! Reikia ieškoti kitur. Pirmiausia įlįsti į žmogyno kailį. Jis niurzglys, surūgėlis, tylenis. Smulkmeniškas. Atsiskyrėlis. Menkiausias bandymas sutrikdyti jo įpročius tikriausiai jį siutindavo. Jam niekad nė į galvą neatėjo vesti, turėti vaikų; niekas nėra girdėjęs, kad jis būtų leidęs sau bent menkiausią meilės nuotykį.

Ką norėjo pasakyti Felicija? Bet ne! Felicija meluoja! Meluoja kaip pasamdyta! Ar greičiau - kuria sau palankias tiesas. Būtų pernelyg paprasta, pernelyg banalu būti tiesiog senio tarnaite. Ji geriau leidžia suprasti, kad, jeigu jis ją pasikvietė...

Megrė atsisuka į virtuvės langą. Kokie buvo santykiai tų dviejų būtybių, kurios gyveno taip atsiskyrusios nuo pasaulio? Jam atrodo, jisai tuo įsitikinęs, kad jiedu turėjo rietis kaip šuva su kate.

Ūmai... Megrė krūpteli... Jis išėjo iš rūsio, kur išgėrė antrą stiklą vyno... Štai jis, stovi prieblandoje su šiaudine skrybėle ant galvos ir staiga

nesuvokia - ar tik nesapnuoja. Už virtuvės užuolaidėlių įsižiebia elektros lemputė, ant dažytų sienų sutviska prikaistuviai, girdėti, kaip pūkšteli dujinė viryklė. Komisaro laikrodis rodo be dešimties minučių aštuonias.

Tuomet jis praveria duris ir mato Feliciją - ji jau pasikabino savo skrybėlaitę bei šydą ant kabyklos ir stato ant viryklės vandenį.

- Žiūrėk! Jūs sugrįžote?

Ji nekrūpteli, nužvelgia jį nuo kojų iki galvos, jos žvilgsnis įsminga į šiaudinę skrybėlę, kurią Megrė pamiršo nusiimti.

Jis sėdasi. Matyt, užėmė senio vietą, prie lango, ir dabar sėdi ištiesęs kojas, o Felicija vaikšto pirmyn ir atgal, tarytum jo čia nebūtų, dengia stalą sau vakarienei, ima sviestą, duoną ir dešrą iš sieninės spintutės.

- Pasakykite, mano mažyte...

- Aš ne jūsų mažytė...

- Pasakykit, Felicija...

- Galėtumėte vadinti mane panele!

Dieve mano! Kokia nemaloni šita mergina! Megrė jaučiasi toks sudirgęs, it bandytų pačiupti mažą gyvūnėlį, kuris be paliovos slysta jam tarp pirštų, pavyzdžiui, driežą arba žaltį. Jam nejauku, kad reikia jos paisyti - ir vis dėlto kitaip elgtis jis negali, jam atrodo, jog iš jos ir tik iš jos vienos jis sužinos tiesą.

- Prašiau jūsų neišvykti...

Ji nušvinta patenkinta šypsena, tarytum sakydama: "O aš vis tiek išvykau! Matote!"

- Ar galėčiau paklausti, ko jūs važiavote į Paryžių?

- Pasivaikščioti!

- Iš tikrųjų? Įsidėmėkite, kad netrukus aš iki smulkmenų sužinosiu apie jūsų žygius.

- Žinau. Tas mulkis prikibo prie manęs.

- Koks mulkis?

- Rudas ilgšis - šešissyk persėdo metro, lipdamas man ant kulnų.

Tikriausiai inspektorius Žanvjė, kuris turbūt ėmė ją sekti, kai mechaniko furgoniukas privažiavo Por Majo.

- Su kuo važiavote susitikti?

- Su niekuo.

Ji įsitaiso prie stalo - valgys. Dar geriau. Pasideda priešais save vieną tų romaniukų, kur skaitomą puslapį buvo pasižymėjusi peiliu, ir ramiai pradeda skaityti.

- Pasakykite, Felicija...

Kakta kaip ožkos - štai kas krito į akis komisarui, kai pirmąkart ją pamatė. Dabar jis supranta. Aukšta, užsispyrusi kakta ožkos, kuri atkakliai puola kiekvieną tariamą kliūtį.

- Jūs ruošiatės viena nakvoti šiuose namuose?

- O jūs? Ketinate čia pasilikti?

Ji valgo, skaito; jis slepia savo blogą nuotaiką po ironiška veido išraiška - norėtų atrodyti tėviškas.

- Šįryt sakėte, kad esanti tikra, jog viskas bus užrašyta jums...

- Na, ir ką!

- Iš kur žinojote?

- Žinojau!

Ji išsivirė kavos ir geria iš puodelio; matyti, kad kavą ji mėgsta, ja gardžiuojasi, nesiūlydama pašnekovui.

- Ateisiu jūsų aplankyti rytoj.

- Kaip norite...

- Tikiuosi, jau būsite pagalvojusi...

Ji įžūliai žiūri į jį savo šviesiomis akimis, kuriose neįmanoma nieko įskaityti, ir, gūžtelėjusi pečiais, sviedžia:

- Apie ką?

* * *

Prie "Horno kyšulio" durų Megrė randa inspektorių Žanvjė, kuris atsekė Feliciją iki Žanvilio - jo cigaretės galas žioruoja tamsoje. Tylu. Mirksi žvaigždės. Kurkia varlės.

- Aš ją iš sykio pažinau, šefe, iš požymių, kuriuos telefonu perdavė Liuka. Kai furgoniukas privažiavo mokesčių postą, panelė sėdėjo greta mechaniko, ir abu, atrodo, kuo puikiausiai sutarė. Ji išlipo. Pėsčiomis patraukė Grand Armė gatve, apžiūrinėdama vitrinas. Vilarė de Žuajez gatvės kampe užėjo į cukrainę ir sukirto pustuzinį pyragaičių su kremu, užsigerdama portveinu.

- Ji tave pastebėjo?

- Nežinau.

- O aš žinau.

Žanvjė sumišo.

- Paskui pasuko metro link, nusipirko antros klasės bilietą - pirmą kartą mes persėdome Santarvės aikštėje, paskui antrąsyk Sen Lazaro stotelėje... Traukiniai buvo beveik tušti... Ji sėdėjo ir, išsitraukus iš rankinuko, skaitė pigų romaniūkštį... Persėdome penkis kartus...

- Ji su niekuo nesikalbėjo?

- Su niekuo...

- Toliau...

- Ternų stotyje įstrigome minioje mažiausiai per metrą vienas nuo kito... Tuomet, prisipažinsiu, supratau, kad ji žino esanti sekama... Žiūrėjo į ma-

ne... Man pasirodė, šefe... Kaip čia pasakius... Kurį laiką tai buvo ne tas pats veidas... Atrodė lyg ko išsigandusi... Esu tikras, kad akimirką ji išsigando - manęs ar kažko kito... Truko tai keletą akimirkų, ir staiga ji alkūnėmis ėmė brautis perono link...

- Ar ji tikrai su niekuo nesikalbėjo?

- Tikrai... Perone luktelėjo, kol nutols traukinys, įsmeigusi akis į prisikimšusį vagoną...

- Ar neatrodė, jog ji kažkuo itin domisi?

- To aš negaliu pasakyti... tik žinau, kad jos veidas atlėgo, ir kai traukinys dingo tunelio tamsoje, nejučiomis metė į mane pergalingą žvilgsnį... Ir skubiai pakilo į viršų... Turbūt nežinojo, kur esanti... Išgėrė aperityvą bare Ternų prospekto kampe, paskui atsivertė geležinkelių vadovą ir nuvažiavo taksi į Sen Lazaro stotį... Tai ir viskas...

- Valgei?

- Perkandau sumuštinį stotyje.

- Lik čia ir lauk Liuka...

Megrė nutolsta, palieka taikius Žanvilio sklypus, kur languose tik vienur kitur matyti rausvos šviesos, pasiekia netrukus Orževalį, susiranda Liuka "Aukso žiede". Liuka ne vienas. Jo bendras mėlynu kombinezonu tikriausiai ne kas kitas, o mechanikas Liuvė, - įsikarščiavęs, nes prieš jį jau rikiuojasi keturios ar penkios lėkštelės.

- Mano šefas, komisaras Megrė... - supažindina Liuka, nuo jo taip pat neša alkoholiu.

- Kaip jau sakiau jūsų brigadininkui, pone komisare, sėsdamas į savo kledarą, ničnieko neįtariau...

- Kada pastebėjote, kad jūsų automobilyje kažkas yra?

- Truputį prieš Sen Žermeną*... Už nugaros

** Sen Žermenas - Paryžiaus kvartalas.*

išgirdau atodūsį... Pagalvojau - tai vėjas, nes silpnas vėjelis kilnojo brezentą... Staiga išgirstu balsą, sakantį:

- Ar neturėtumėt degtukų?

Atsisuku ir matau ją - šydas pakeltas, burnoje cigaretė...

Ji nesijuokė, patikėkite... Buvo išblyškusi, cigaretė virpėjo tarp lūpų...

- Ką jūs čia veikiate? - pasakiau jai.

Ir štai ji ima kalbėti ir kalba, kalba... Pasakoja, jog jai būtinai reikią į Paryžių, negaištant nė minutės, jog tai gyvybės ar mirties klausimas, jog tie, kurie nužudė Medinę Koją, taiką ir į ją, jog policija nieko nesuprantanti.

Minutėlei sustoju ir pasikviečiu ją greta, ant sėdynės, nes ji buvo įsitaisiusi ant senos dėžės, ne itin švarios...

- Paskui... Paskui... - kartojo ji. - Kai atliksiu tai, ką turiu atlikti, galbūt aš jums viską papasakosiu. Šiaip ar taip, būsiu jums amžinai dėkinga už išgelbėjimą...

Paskui, jau mokesčių poste, ji man sako ačiū ir išlipa, ori kaip princesė.

Liuka ir Megrė susižvalgo.

- Dabar, jei jūs neprieštaraujat, išmesim paskučiausiąjį - na, taip, dabar mano eilė vaišinti - ir aš eisiu užkrimsti... Manau, kad nemalonumų dėl to neturėsiu, ar ne? Į jūsų sveikatėlę...

* * *

Dešimta valanda vakaro. Liuka nuėjo užimti stebėjimo posto priešais "Horno kyšulį", paleisdamas Žanvjė - šis grįžo į Paryžių. "Aukso žiedo" salė melsva nuo dūmų. Megrė smarkiai užkirtęs,

gurkšnoja trečią ar ketvirtą stikliuką vadinamosios vietinės vynuogių degtinės.

Sėdi apžergęs kėdę šiaudiniu dugnu, alkūnes atrėmęs ant atlošo, - tarpais atrodo, kad snūduriuoja prisimerkęs, dūmų srovelė kyla stačiom iš jo pypkės galvutės - priešais jį keturi vyrai lošia kortomis.

- Žodžiu, - atsidūsta Megrė, - gyveno jis kaip inkstas taukuose... Kaip šaunus kaimo klebonas su savo tarnaite... Turbūt leidosi lepinamas ir...

- Na, jau! Iš karto matyti, kad jūs jo nepažinojote... - aiškina bistro šeimininkas, skelbdamas turįs belotės trejetą *. - Nors jis ir miręs, galima sakyti, tai didžiausias paršagalys, kokį kada teko matyti...

- Ką turite galvoje, sakydamas "paršagalys"?

- Kad jis visą laiką, nuo ryto iki vakaro, niurzgėjo - dėl visko ir dėl nieko. Niekad nemačiau patenkinto... Klausykit - kad ir ta stikliukų istorija!..

Jis kviečiasi visus kitus liudytojais.

- Pirmiausia jis pareiškė, kad mano likerio taurelių dugnas per storas, ir iškniso pačiame lentynos viršuje stikliuką iš kito komplekto - šis jam geriau įtiko. Paskui vieną dieną perpildamas pamatė, kad talpa lygiai tokia pat, ir įsiuto.

- Bet juk pats pasirinkote tą stikliuką! - pasakiau jam.

Na, ką gi, jis nuėjo į miestą, nusipirko stikliuką ir atnešė man. Šiame tilpo trečdaliu daugiau nei maniškiuose.

** Belotė - kortų žaidimas. Belotės trejetas - trys vienspalvės iš eilės einančios kortos.*

- Man vis tiek, - atrėžiau aš. - Gausite mokėti penkiais sū daugiau.

Tuomet jis savaitę nesirodė. Vieną vakarą matau jį stovint tarpduryje.

- Mano stikliukas?

- Penkiais sū daugiau! - išrėžiau jam.

Jis vėl išeina. Taip truko mėnesį, ir nusileidau galop aš, nes mums trūko ketvirto partnerio lošimui.

Na, tai ką - ar ne paršagalys? Su tarnaite viskas buvo panašiai. Riedavosi jie nuo ryto iki vakaro. Iš tolo buvo girdėti, kaip jie kivirčijasi. Šiaušdavosi vienas prieš kitą ištisas savaites... Manau, jog galų gale jos žodis būdavęs paskutinis, nes ji, atsiprašant, dar tikresnė normandė nei jis... Et!.. Įdomu, kas tą vargšelį nužudė... Iš esmės piktas jis nebuvo... Toks jau buvo jo būdas...

- Ar dažnai jis važiuodavo į Paryžių? - teiraujasi Megrė kiek palūkėjęs.

- Kaip ir niekad... Kartą per tris mėnesius, savo pensijos pasiimti. Išvažiuodavo rytą ir vakare grįždavo...

- O Felicija?

- Ei, jūs ten, sakykit, ar Felicija važiuodavo į Paryžių?

Tie ponai nežinojo. Atvirkščiai, sekmadieniais ji gan dažnai eidavo pasišokti į užmiesčio smuklę prie upės, į Puasi.

- Žinot, kaip senis ją vadino?.. Sakydavo: "Mano Kakadu". Nes jeigu jau kas originaliai rengiasi... Matote, pone komisare, visi tie, kurie gyvena Žanvilyje, daugiau ar mažiau kuoktelėję. Apylinkė toli gražu ne krikščioniška... Šitie vargšai žmoneliai plušo visą gyvenimą, svajodami vieną gražią dieną, išėję poilsio, persikelti į kaimą... Na, štai! Ta diena ateina... Jie susigundo dailiais reklaminiais katalo-

gais. Va, pagaliau jie patenka į tą žemės rojų ir staiga suvokia - nors galva iš nykulio į sieną duok, už šimtą frankų per valandą... Tik jau per vėlu... Jie įdėjo visas savo kuklias santaupas ir dabar turi smagintis kaip išmanydami arba bandyti patikėti, kad jiems smagu... Vieni bylinėjasi dėl medžio šakos, nulinkusios į jų sodą, ar dėl šuns, kuris apsisiojo jų begonijas... Kiti...

Ne, Megrė nemiega - ir štai įrodymas: jis ištiesia ranką, pakelia taurelę prie lūpų. Tačiau jis apsunkęs nuo karščio, palengva grimzta į tą pasaulį, kurį po trupučiuką atkuria; vėl mato nebaigtas Žanvilio gatves, medžius-vaikelius, namus, panašius į žaislines kaladėles, pernelyg kruopščiai išgrandytus sodelius, fajanso žvėriukus ir stiklo rutulius...

- Ar niekad niekas pas jį neateidavo?

Taip negali būti! Visa tai pernelyg ramu, pernelyg aptaku, pernelyg vienoda. Negali būti, - jeigu tas gyvenimas toks, kaip jam jį nupasakojo, - kad vieną gražų rytą, dar tik pirmadienį, kai Felicija nuėjo apsipirkti į Melanijos Šošua bakalėjos krautuvėlę, Medinė Koja staiga būtų metęs savo pomidorų sodinukus, pasiėmęs ropinukę ir stiklinę iš valgomojo bufeto ir vienut vienas gėręs pavėnėje ypatingoms progoms laikomą konjaką, paskui...

Kopdamas į savo kambarį rūpestingai išvaškuotomis grindimis, jis buvo su sodininko skrybėle ant galvos. Ko jis ėjo į tą kambarį?

Šūvio niekas negirdėjo, o vis dėlto buvo iššauta iš revolverio, iš labai arti, mažiau negu du metrai nuo krūtinės, tvirtina ekspertai.

Jei dar būtų buvęs rastas revolveris, manytum, kad Medinė Koja, neurastenijos priepuolio ištiktas...

Mero pavaduotojas galvos nesikvaršina ir,

skaičiuodamas lošimo taškus, murma, lyg tai būtų atsakymas į visus klausimus:

- Ko jūs norit? Tas žmogus buvo keistuolis...

Be abejo! Tačiau jis miręs! Kažkas jį nužudė! O Felicija su nekalto avinėlio išraiška sugebėjo praslysti policijai pro pirštus iš karto po laidotuvių ir nuvykti į Paryžių, kur ji lyg niekur nieko pažiopsojo į vitrinas, prikirto pyragaičių su kremu, išgėrė portveino, galiausiai pasivažinėjo metro.

- Kažin, kas gyvens jo name...

Kortų lošėjai persimeta padrikomis frazėmis. Megrė jų neklauso, jis girdi tik kažkokį dūzgesį. Neatsako, jog Felicija. Jis svyruoja. Ryškėja ir blėsta vaizdai. Jis vargiai besuvokia laiką ir vietą... O Felicija turbūt guli lovoje ir skaito. Jai nebaisu vienut vienai namuose, kuriuose buvo nužudytas jos šeimininkas. Megrė vėl regi vaškuotus laiptus. Ką nori sakyk apie Feliciją - tvarka namuose pavyzdinė. Megrė motinos žodžiais tariant - nors sėsk ant žemės ir valgyk.

Durys dešinėje... Senio kambarys... Durys kairėje: Felicijos kambarys... Felicijos kambarys išeina į kitą gana erdvų kambarį, kuriame prikrauta baldų...

Megrė raukia antakius. Nuojauta, o juolab nuomone to nepavadinsi. Jis neaiškiai nutuokia, kad ten galbūt kažkas ne taip.

- Tuo metu, kai jaunuolis... - ištarė Lepapas.

Megrė krūpteli.

- Jūs turite omenyje sūnėną?

- Taip... Jis gyveno pas dėdę šešis mėnesius ar ilgiau, prieš metus ar maždaug tiek... Nepasižymėjo itin gera sveikata... Sako, jam buvęs rekomen-

duotas kaimo oras, tačiau jis visą laiką lindėjo Paryžiuje...

- Kuriame kambaryje jis gyveno?

- Iš tikrųjų... Tai ir juokingiausia...

Lepapas pamerkia.

- Klausykite, pone komisare... Jūs žinote tuos namus... Laiptų dešinėje yra tik vienas kambarys - Medinės Kojos... Kitoje pusėje du, bet kad jeitum į antrą, reikia pereiti pirmąjį... Na ką gi, kai jaunuolis atvyko, dėdė atidavė jam savo kambarį ir įsikūrė kitoje pusėje, taip sakant, su Felicija. Jis gyveno pirmajame, o tarnaitė miegojo antrajame, taigi eidama į savo miegamąjį ar išeidama, ji gaudavo pereiti šeimininko kambarį... Nieko tuo nenoriu pasakyti... Tiktai sakau, kad senis buvo Felicijos pašonėje, tuo tarpu sūnėną patupdė kitoje laiptų aikštelės pusėje... Na, o tvirtinti, kad ten kažkas vyko...

Megrė apie tai negalvoja. Ne todėl, kad puoselėtų iliuzijų dėl tam tikro amžiaus vyriškių ar net senių. Beje, Medinei Kojai tik šešiasdešimt; ir jis dar žvalus seniokas.

Tai neatitinka jo susikurto senio įvaizdžio, štai ir viskas. Megrė atrodo, kad jis pradeda perkąsti tą bambeklį atsiskyrėlį, kurio šiaudinę skrybėlę ką tiktai matavosi.

Jam neduoda ramybės ne jo ryšiai su Felicija. O kas jau, tiesą sakant? Rūpestį jam kelia ta kambarių istorija.

Jis kartoja sau tarytum mokinys, kalantis pamoką:

- Sūnėnas kairėje... Vienut vienas... Dėdė dešinėje, toliau Felicija...

Taigi senis įsispraudė tarp tų dviejų. Ar nenorėjo, kad jaunuoliai susitikinėtų be jo žinios?

Ar bandė sukliudyti Felicijai valkiotis? Ne - juk, sūnėnui išvykus, jis vėl paliko ją vieną anoje laiptų aikštelės pusėje.

- Įsidėkite tai į galvą, šefe...

Jis pakyla. Tuojau eis gulti. Norėtų, kad greičiau ateitų rytojus, norėtų vėl sugrįžti į žaislinį miestelį, vėl išvysti saulės nutviekstus rausvus nameliukus, pamatyti tuos tris kambarius. Bet prieš tai jis paskambins į Paryžių ir pasakys Žanvjė, kad šisai neišleistų iš akių jaunuolio.

Megrė jis ne itin rūpėjo. Nusikaltimo rytą Žanvilyje jo niekas nematė. Ilgšis vaikinas, liesas ir nervingas, ne kažkas, tačiau į nusikaltėlį neatrodo panašus.

Pasak Megrė gautų raportų, jo motina, Lapi sesuo, ištekėjo už smuikininko, kuris grojo kvartalo alinėse. Mirė jis jaunas. Kad išaugintų sūnų, ji stojo dirbti kasininke audinių parduotuvėje Santjė gatvėje, o prieš dvejus metus taip pat mirė.

Keli mėnesiai po šios mirties Lapi pasiėmė jaunuolį pas save. Jie nesutarė. Tai logiška. Žakas Petijonas muzikantas, kaip ir jo tėvas, o Medinė Koja ne iš tų, kurie pakęstų pas save čirpinant smuiką ar grojant saksofonu.

Dabar, užsidirbdamas gyvenimui, Žakas Petijonas groja saksofonu Pigalio gatvės kabarete. Nuomoja kambarį su baldais septintame aukšte Lepiko gatvėje.

Megrė užmiega, paniręs pūkinėse duknose, o jam virš galvos visą naktį šoka pelytės. Čia gardžiai kvepia kaimu, šienu, taip pat pelėsiais, ir jį savo mykimu pažadina karvės, rytinis autobusas sustoja priešais "Aukso žiedą", Megrė nosį kutena kavos su alkoholiu aromatas.

Kambarių istorija... Pirmiausia paskambinti Žanvjė...

- Alio... Lepiko gatvė... "Gerosios viešnagės" viešbutis... Iki pasimatymo, seni...

Jis skuba vėl pasimatyti su Felicija, jau įsivaizduoja, kaip ji triūsia savo virtuvėje, veido bruožai aštrūs, atstatyta į jį cibės kakta, pasitinka jį taip nemaloniai, kaip tiktai įmanoma, įsmeigusi savo nenusakomą perregimų vyzdžių žvilgsnį.

- Ar jis jos pasigesdavo?

Jis supranta, atspėja, yra įsitikinęs, kad Medinei Kojai lygiai taip reikėjo to intymaus priešo, kaip stiklo vyno, atnešto iš rūsio, kaip oro, kuriuo jis kvėpavo, kaip vakarinės kortų partijos ir ginčų su partneriais dėl trejeto ar kozirio.

Iš tolo jis pastebi Liuka, lūkuriuojantį prospekto gale - turbūt šią naktį jam nebuvo per šilta. Paskui pro atvirą kambario langą įžiūri tamsius plaukus, surištus lyg ir kokiu turbanu, nervingą stovylą, purtančią patalus. Ji *mato* jį. *Pažino*. Jau turbūt *galvoja*, kaip jį *sutikti*.

Jisai nejučiom nusišypso: Felicija čia!

III. UŽRAŠŲ KNYGELĖS PASLAPTYS

- Alio! Tai jūs, šefe?.. Čia Žanvjė...

- Kur tu, seni?

- Blan Manto gatvėje... Skambinu iš laikrodininko... Vyrutis priešais, vienut vienas bjauriame bistro... Atrodo, kažko laukia... Ką tik išgėrė dar taurelę...

Tyla. Megrė puikiai žino, ką jam pasakys inspektorius.

- Kažin, šefe, ar ne geriau jums būtų atvykti...

Ir šitaip nuo pat ryto, ir nuo pat ryto Megrė nepasiduoda.

- Sek toliau! Skambink, kai bus naujienų...

Megrė svarsto, ar neklysta, ar tikrai taip turėtų tirti bylą, ir vis dėlto nedrįsta pasitraukti, kažkas jį laiko, jam tikrai sunku būtų pasakyti kas.

Iš tikrųjų, keista byla! Laimė, žurnalistams Medinės Kojos mirtis nerūpi! Jau mažiausiai dvidešimt kartų atsitiko taip, kad jis burbtelėjo pats sau po nosim:

- O vis dėlto senis buvo nužudytas!..

Tarsi nusikaltimas nebūtų pirmos svarbos reikalas, tarsi nejučiom jis nepaliaujamai galvotų apie kažką kita. O tas "kažkas kita" - tai Felicija!

"Aukso žiedo" šeimininkas paskolino jam seną dviratį - ant jo Megrė panašus į dresiruotą lokį. Dabar jis gali nuvažiuoti ir grįžti kada norėdamas, iš Orževalio į sklypus, iš sklypų į Orževalį.

Saulė žeme ridinėjasi. Kitaip, nei pavasario saulės nutviekstos, šitos aplinkos įsivaizduoti neįmanoma.

Ir Liuka nuomone, - nors jis nieko nesako, - ši byla keistoka. Jam įkyrėjo matuoti šaligatvį priešais

"Horno kyšulį". Kas, tiesą sakant, jam pavesta daryti? Stebėti Feliciją? Visi namo langai atlapi. Matyti, kaip tarnaitė vaikštinėja pirmyn ir atgal. Ji, kaip paprastai, apsipirko. Žino, kad brigadininkas lipa jai ant kulnų. Ar jie bijo, kad ji vėl neprading-tų?

Liuka svarsto šį klausimą, bet prieštarauti Megrė nedrįsta, kramto žąslus ir rūko pypkę po pypkės; kartais iš neturėjimo ką veikti paspiria akmenėlį.

Tačiau jau nuo ryto bylos tyrimo akcentas, atrodo, turėjo persikelti kitur. Pirmasis telefono skambutis - iš Lepiko gatvės. Megrė jo laukė, sėdėdamas smuklės terasoje, prie lauro krūmo, pasodinto žaliai dažytoje statinaitėje.

Jis jau turi savų įpročių. Savų įpročių jis įsigyja visur, kur tik nukakęs. Su pašto tarnautoja sutarta, kad ši pašauksianti jį per langą, kai Paryžiaus jį kvies.

- Tai jūs, šefe?.. Čia Žanvjė... Skambinu jums iš kavinės Lepiko gatvės kampe...

Žakas Petijonas, nusivaręs nuo kojų, grįžo šeštą valandą ryto. Nenusirengęs krito ant lovos. Aš nuėjau į "Pelikaną", kabaretą, kuriame jisai dirba. Naktį jis nebuvo pasirodęs. Ką man daryti?

- Lauk... Sek jį, jeigu išeis...

Gal tas sūnėnas ne toks jau nekaltas, kaip atrodo? Gal Megrė neįsikibtų į tą Feliciją, o verčiau rimtai susidomėtų juo? Jauti, kad Žanvjė taip ir galvoja. Tą jis ir pasakys, paskambinęs antrą kartą.

- Alio... Čia Žanvjė... Jaunuolis ką tik įėjo į tabako krautuvėlę Fonteno gatvėje... Jis išbalęs kaip lavonas... Matyt, nervinasi, nerimastauja... Apsidairė aplinkui, lyg bijodamas, kad jį seka, bet manęs, regis, nepastebėjo...

Taigi Petijonas numigo tik keletą valandų - ir štai jis vėl kelyje. Tabako krautuvėlėje Fonteno gatvėje daugiausia lankosi įtartini vyrukai.

- Ką jis daro?

- Su niekio nesikalba... Stebi duris... Sakytum, kažko laukia...

- Sek toliau...

Tuo tarpu Megrė apie senojo Lapi sūnėną gavo šiokios tokios informacijos. Kodėl jis neįstengia susidomėti šituo vaikėzu, kuris trokšta tapti didžiu virtuozu, o kad užsidirbtų gyvenimui, groja saksofonu Monmartro kabarete?

Petijonas vargo ragavęs. Jam yra tekę naktį krauti daržoves Halėse. Ne visad jis pavalgydavo iki soties. Keletą sykių gavo užstatyti savo smuiką m' sto lombarde.

- Ar jums, šefe, neatrodo keista, kad jis visą naktį praleidžia lauke, neįkėlęs kojos į "Pelikaną", ir kad dabar... Pamatytumėte jūs jį... Norėčiau, kad pamatytumėte... Jauti, kad jis išsikamavęs, bijo... Galbūt, jei jūs būtumėt čia...

Ir vis tas pats atsakymas.

- Sek toliau!

Tuo tarpu Megrė, užtūpęs savo dviratį, kursuoja tarp "Aukso žiedo" terasos, kur laukia skambučių, ir rausvojo namo, kur randa Feliciją.

Jis įeina į vidų, vaikštinėja kaip namie, ji apsimeta, kad jis nė motais jai, šeimininkauja, ruošia sau valgį, iš ryto buvo nuėjusi pas Melaniją Šošua nusipirkti produktų, tarpais žvelgia komisarui į akis, tačiau jos vyzdžiuose neįskaitytum jokio jausmo.

Megrė norėtų ją įbauginti. Nuo pat pradžios ji pernelyg savimi pasitiki. Negali būti, kad ši laikysena nieko neslėptų, ir jis tyko minutės, kai ir ji nebeištvers.

- O vis dėlto senis buvo nužudytas...

Tai apie ją, visąlaik apie ją jis galvoja, tai iš jos nori išplėšti josios paslaptį. Jis paslankiojo po sodą. Padarė atradimą. Šakėmis kapstydamas juodžemio krūvą prie gyvatvorės, ištraukė likerio taurelę, tokią pačią, kaip ta, kurią rado pirmąją dieną ant stalo pavėsinėje. Parodė Felicijai.

- Dabar jums belieka ištirti pirštų atspaudus! - pasakė jam su panieka, nė trupučio nesutrikusi.

Kai jis kopė į kambarius, ji iš paskos nėjo. Lapi kambaryje jis išrausė visus užkaborius. Perėjo į kitą laiptų aikštelės pusę ir ėmėsi traukyti stalčius Felicijos kambaryje. Ji turbūt girdėjo, kaip vaikštinėjo jai virš galvos. Ar ji bijojo?

Tuomet Felicijos drabužių spintos dugne, tarp kojinių ir suverstų baltinių, jis aptiko užrašų knygelę. Ne be reikalo Medinė Koja vadino savo tarnaitę Kakadu. Netgi baltinius ji mėgsta ryškių spalvų: rėkiančios rožinės, aitriai žalios, pasirenka nėrinius platumo sulig plaštaka, net jeigu jie ir netikri.

Norėdamas ją įsiutinti, Megrė nusileidžia į virtuvę ir varto knygelės lapus su pernykštėmis datomis. Felicija įnikusi skuta bulves ir meto jas į mėlyną emaliuotą kibirėlį.

Sausio 13. - Kodėl jis neatėjo?

Sausio 15. - Maldauti jo.

Sausio 19. - Netikrumo kančia. Ar tai jo žmona?

Sausio 20. - Liūdna.

Sausio 23. - Pagaliau!

Sausio 24. - Ir vėl svaigulys.

Sausio 25. - Svaigulys.

Sausio 26. - Vis jis. Jo lūpos. Laimė.
Sausio 27. - Ak! išvykti... išvykti...

Megrė kartkartėmis kilsteli akis - tuo tarpu Felicija dedasi jo nematanti.

- Kuo jis vardu?

- Ne jūsų reikalas.

- Vedęs?

Įsiutęs žvilgsnis, kaip katės, kuri gina savo mažylius.

- Tai jūsų didžioji meilė?

Ji neatsako, o jis spiriasi, širsta už tai ant savęs, kartoja sau, kad klysta, prisimena Lepiko gatvę, Fonteno gatvę, tą įbaugintą jaunuolį, kuris blaškosi nuo vakar vakaro, atsimušdamas į sienas kaip apdujusi kamanė.

- Nagi, sakykite, mano mažyte, ar čia jūs susitikinėdavote su tuo vyriškiu?

- Kodėl ne?

- Jūsų šeimininkas žinojo?

Ne! Jis daugiau nebegali šitaip klausinėti tos mergiotės, kuri iš jo šaiposi. Teisybė, ne ką gudriau buvo nueiti pas Melaniją Šošua, kaip kad jis padarė.

- Beje, ponia Šošua, ar pono Lapi tarnaitė turėjo daug mylimųjų?

- Aišku, turėjo....

- Ką jūs norite pasakyti?

- Šiaip ar taip, ji apie tai kalbėdavo... Vis apie tą patį... Bet tai jos reikalai... Vargšė mergaitė dažnai būdavo prislėgta...

- Tai vedęs vyriškis?

- Galbūt ir taip... Tikriausiai, todėl ji nuolat ir kalbėdavo apie kliūtis... Ji man per daug širdies

neatverdavo... Jei kam nors ir pasakojosi daugiau - tai Leontinai, pono Forenteno tarnaitei...

Buvo nužudytas žmogus, ir štai Megrė, rimtas vyras, vyras pačiame jėgų žydėjime, užsiima romantiškos mergiūkštės meilės nuotykiais! Tokios romantiškos, kad jos užrašų knygelės puslapiuose užrašyta:

Birželio 17: melancholija.
Birželio 18: liūdesys.
Birželio 21: pasaulis - netikras rojus, kur visiems laimės neužtenka. .
Birželio 22: aš jį myliu.
Birželio 23: aš jį myliu.

Megrė skambina pas Forenteną. Leontina, valdytojo tarnaitė, - dvidešimties metų mergina dideliu apskritu kaip mėnulis veidu. Iš pradžių jinai išsigąsta. Bijo pakenkti savo draugei.

- Žinoma, ji man viską pasakodavosi... Žodžiu, tai, ką norėdavo papasakoti... Dažnai užšokdavo manęs aplankyti...

Jis taip aiškiai regi jas abi, viena sąla iš susižavėjimo. Felicija su apsiaustu, nerūpestingai užsimestu ant pečių.

- Tu viena?.. Kad žinotum, mergele...

Ji čiauška, čiauška, kaip čiauška tarpusavy jaunos mergaitės.

- Aš jį mačiau... Aš tokia laiminga...

Vargšė Leontina nežino, ką atsakyti į Megrė klausimus.

- Niekuomet nepasakysiu apie ją nieko bloga... Felicija tiek iškentėjo!..

- Dėl vyriškio?

- Keletą sykių ji norėjo mirti...

- Jis jos nemylėjo?

- Nežinau... Nekankinkit manęs...

- Jūs žinot jo vardą?

- Ji man niekada jo neminėjo.

- Jūs jį matėte?

- Ne...

- Kur ji su juo susitikdavo?

- Nežinau...

- Ar ji buvo jo meilužė?

Leontina rausta, lemena:

- Kartą ji man prisipažino, kad jei turėtų kūdikį...

Ką tai turi bendra su senio žmogžudyste? Megrė vis taip pat blaškosi, vis labiau jį slegia tas miglotas nerimas, kad prašaus pro šoną.

Tuo blogiau! Štai jis vėl "Aukso žiedo" terasoje. Tarnautoja duoda jam ženklą.

- Jau du sykius skambino iš Paryžiaus... Netrukus vėl paskambins...

Vėl Žanvjė. Ne, tai ne jo balsas, - šis komisarui nepažįstamas.

- Alio! Ponas Megrė?

Vadinasi, ne iš Orfevrų krantinės.

- Čia Sen Lazaro stoties bufetininkas... Tas ponas įpareigojo mane jums paskambinti ir pasakyti... Palaukite... Štai ir užmiršau jo vardą... Mėnesio pavadinimas... Fevrijė...

- Žanvjė*...

- Taip, taip... Jis išvažiavo traukiniu į Ruaną... nebegalėjo laukti... Mano, kad jūs galbūt būsite Ruane, kai atvyks traukinys... sako, kad važiuojant automobiliu...

- Daugiau nieko?

* *Janvier, fevrier (pranc.) - sausis, vasaris.*

- Ne, pone... Pavedimą perdaviau... Tai ir viskas...

Ką tai reiškia? Jei Žanvjė staiga išvažiavo traukiniu į Ruaną, reiškia, į tą miestą išvyko Petijonas. Jis akimirką dvejoja. Išėjęs iš kabinos, kur be galo tvanku, šluostosi prakaitą, smalsaus tarnautojos žvilgsnio lydimas. Automobilį jis galėtų pagauti...

- Galų gale - po velnių! - niurna jis. - Tegu Žanvjė pats tvarkosi!

Iš trijų kambarių apžiūrėjimo naudos jokios, nebent Felicijos užrašų knygutė. Liuka vis dar nuobodžiauja , lūkuriuodamas priešais "Horno kyšulį"; o kaimyninių nameliukų gyventojai tarpais dirsčioja į jį pro užuolaidas.

Užuot puolęs keistojo sūnėno pėdomis, Megrė užkandžiauja smuklės terasoje, gurkšnoja kavą, užgeria išlaikyta vynuogių degtine ir dūsaudamas vėl lipa ant savo dviračio.

Ji be jokio vargo suranda užmiesčio smuklę, kur Felicija lankosi sekmadieniais. Tai medinis statinys ant Senos kranto. Šią valandą čia nieko nėra, ir pats šeimininkas, žaliūkas sportiniu nertiniu, teiraujasi, ką jis gers. Po penkių minučių, susėdę už stalo priešais taurelę, vyrai vienas kitą atpažįsta. Žmonės amžinai susitinka. Vyriškis, kuris sekmadieniais tarpuose tarp šokių renka pinigus, buvo kaip ir koks imtynininkas mugėse ir turėjo šiokių tokių nesklandumų su policija. Jis pirmas ir atpažino komisarą.

- Ar kartais ne dėl manęs atėjote? Aš tai visiškai švarus!

- Na, žinoma!.. Žinoma!.. - šypsosi Megrė.

- Kai dėl klientų... Ne, pone komisare, nemanau, kad pas mane ką nors įdomaus rastumėte... Pasiuntinukai, tarnaičiukės, dori jaunuoliai, kurie...

- Jūs pažįstate Feliciją?

- Kas tai per viena?

- Keista mergiotė, liesa kaip šparagas, smailianosė, ožkos kakta, visuomet apsitaisiusi it vėliava ar vaivorykštė...

- Papūgėlė!

- Papūgėlė!

Žiūrėk! O senasis Lapi vadino Feliciją Kakadu.

- Ką ji padarė?

- Nieko... Tik norėčiau sužinoti, su kuo ji pas jus susitikinėdavo...

- Kaip ir su niekuo...' Mano žmona - nesistenkite prisiminti, jūs jos nepažįstate, tai rimtas žmogus - sakau, mano žmona vadina ją Princese dėl to, kad ji taip nosį riečia... Kas gi, tiesą sakant, per viena toji kekšė?.. Niekaip nepavyko išsiaiškinti... Ji ateidavo tikrai pasipūtusi it princesė... Šoka kaip mietą prarijusi... Kai ją kas klausia, duoda suprasti, kad ji visai ne ta, kas jiems atrodo, kad ji čia inkognito... Žodžiu, tauškalai! Klausykit!.. Ji visada sėdasi prie šito stalo, vienut vienutėlė. Siurbčioja taurelę, atkišusi mažąjį pirštelį... Panelė su bet kuo nešoka... Sekmadienį... Aha, prisimenu!.. Ji šoko su tipu, kurį aš jau kažkur buvau matęs... Kur - negaliu prisiminti... Mažiukas, pečiuitas, truputį kreiva nosim... Nesvarbu... Žinau viena - kad jis mygo ją prie savęs... Vienu metu, pačiame šokio įkarštyje, ji užvožė jam per veidą!.. Pamaniau, na, pakels jis čia vėją... Priėjau artyn... Ir nieko... Tipas išsinešdino, pabrukęs uodegą, o Princesė oriai grįžo į savo vietą ir pasipudravo...

Žanvjė jau turbūt seniai Ruane. Megrė palieka savo dviratį "Aukso žiedo" terasoje, gaiviame pašto skyriuje, į kurį nekrinta saulė, susiranda tarnautoją.

- Nieko neturite man perduoti?

- Tik trumpą žinutę... Paskambinti centrinei Ruano brigadai... Sujungti?

Laido gale ne Žanvjė, o vienas iš inspektorių.

- Komisaras Megrė?.. Štai kas pavesta jums perduoti... Apėjęs apie dešimtį Monmartro barų, jaunuolis atvažiavo į Ruaną... Atrodo, su niekuo nešnekėjo... Visą laiką tarytum kažko laukė... Ruane iš karto pasuko į kareivinių kvartalą... Įėjo į alinę su kekšėm, - jūs tikriausiai ją žinote, - "Tivoli"... Užtruko čia kokį pusvalandį, paskui paklaidžiojo po gatves, atsidūrė stotyje... Matyt, vis labiau pavargęs, palūžęs... Šiuo metu jis laukia traukinio į Paryžių, o inspektorius Žanvjė seka toliau...

Megrė duoda įprastinius nurodymus: apklausti alinės šeimininkę; sužinoti, kokios moters Petijonas buvo atėjęs aplankyti, ko jis norėjo ir t.t. Jis dar tebestovi kabinoje, kai išgirsta duslų dundėjimą, tarsi pravažiuojant autobusui, bet vėl atsiradęs pašte, supranta, jog tolumoje kyla audra.

- Jūs dar laukiate skambučių? - teiraujasi tarnautoja, kuri dar niekad gyvenime nebuvo tiek smaginusis.

- Gali būti. Tuojau atsiųsiu jums savo brigadininką...

- Kaip nuostabu dirbti policijoje! O mes savo skurdžioje kertėje sėdėdami niekad nieko nematome!

Jam norisi gūžtelėti pečiais, bet jis tik automatiškai nusišypso, ir štai darsyk sukaria kelio galą, skiriantį jį nuo sklypų.

- Turės ji pagaliau prašnekėti! - kartoja jis sau visą kelią.

Audra bręsta. Horizontas dažosi grėsminga

rausvai violetine spalva; įstriži saulės spinduliai rodosi aštresni, kanda musės.

- Grįžk į "Aukso žiedą", Liuka... Atsiliepk, jeigu skambins...

Kai jis pastumia "Horno kyšulio" duris, jo veidas kupinas ryžto, kaip žmogaus, kuris per ilgai leidosi mulkinamas. Dabar jau baigta! Tuojau jisai stos prieš tą nelemtą Feliciją, papurtys ją taip stipriai, kaip tik reikės, kad jinai sutriktų.

- Baigta, mažyte!.. Žaidimas baigtas!..

Jis žino, ji čia. Matė, kaip sujudėjo užuolaida pirmame aukšte, kai jis pasiuntė Liuka į Orževalį. Jis įeina. Tyla. Virtuvėje ant silpnos ugnies verda kava. Sode tuščia. Jis suraukia antakius.

- Felicija! - šaukia pusbalsiu. - Felicija!

Valandėlę svarsto, ar ji dar sykį jo neapmovė ir neišslydo jam pro pirštus. Bet ne - jis girdi lengvą garsą antrame aukšte, kažką panašaus į visai mažo vaiko raudą, ir galvotrūkčiais užlekia laiptais, sustoja ant Felicijos kambario slenksčio, mato ją sukniubusią ant sofos.

Ji rauda, veidu įsikniaubusi į pagalvę, ir tą pat akimirką lauke ima kristi stambūs lašai, skersvėjis kažkur namuose smarkiai trinkteli duris.

- Na? - niurna jis.

Ji nejuda. Jos nugara krūpčioja. Jis paliečia jai petį.

- Nagi, mažyte?

- Palikite mane ramybėje... Dėl Dievo meilės, palikite mane ramybėje!..

- Kelkitės, mažyte...

Žiūrėk! Ji paklūsta. Felicija paklūsta nesipriešindama, - tai mažių mažiausiai neįtikėtina. Štai ji sėdi ant lovos, akys paplūdusios ašaromis, veidas išmuštas raudonų dėmių, žiūri į jį ir atrodo tokia

nelaiminga, tokia sugniužusi, kad jis galvoja esąs tikras storžievis.

- Kas yra? Na! Pasakokite...

Ji purto galvą. Ji negali kalbėti. Leidžia suprasti, kad tikrai norėtų viską jam pasakyti, kad tai neįmanoma, ir vėl įsikniaubia veidu į delnus.

Šitame kambaryje jis jaučiasi per didelis, prisitraukia kėdę, atsisėda lovos galvūgalyje, dvejoja. Ką daryti, atitraukus jos ranką nuo ašaromis pasruvusio veido - palaikyti ją ar paleisti?

Ji tikrai verkia, verkia kaip vaikas, koketavimas jai ne galvoj. Ir vaiko balsu galiausiai lemena:

- Jūs negeras...

- Aš negeras - aš?.. Na ne, mažyte... Nusiraminkite... Nejaugi nesuprantate, jog darau tai jūsų labui?..

Ji purto galvą - ne.

- Bet, po perkūnais, ar jūs nesuvokiate, kad įvykdytas nusikaltimas, kad jūs vienintelis asmuo, kuris ganėtinai pažįsta šiuos namus ir gali... Aš nesakau, kad jūs nužudėte savo šeimininką...

- Tai nebuvo mano šeimininkas...

- Žinau... Jūs man sakėte... Tarkim, jog tai buvo jūsų tėvas... Juk šitai jūs norėjote pasakyti, ar ne?.. Tarkim, kad senasis Lapi kadaise yra pridaręs kvailysčių ir paskui pasiėmė jus pas save... Jūs paveldite jo turtą... Jūs laimite iš jo mirties.

Jis paskubėjo. Ji pakyla, stovi prieš jį tiesi ir pastirusi it pasipiktinimą vaizduojanti statula.

- Na, taip, mano mažyte!.. Sėdėkite... Logiškai mąstant, aš jau turėjau jus suimti...

- Aš pasiruošusi...

Kaip sunku, Dieve mano! Ir kaip Megrė norėtų, kad prieš jį būtų pats klastingiausias sukčius, pats baisiausias recidyvistas. Tas negalėjimas su-

prasti, kada ji vaidina komediją ir kada nuoširdi. Ar ji apskritai kada nors būna nuoširdi? Jis jaučia, kad jinai stebi jį, kad tolydžio net šiurpinamai blaiviai jį stebi.

- Svarbu ne tai. Svarbu, kad mums padėtumėte. Žmogus, pasinaudojęs valandėle, kai jūs buvote parduotuvėje, ir nužudęs jūsų šeimininką... žodžiu, nužudęs Žiulį Lapi, neblogai žinojo šių namų įpročius, taigi...

Ji pavargusi sėda ant lovos kraštelio ir kužda:

- Klausau jūsų...

- Beje, negali būti, kad Lapi būtų vedęsis į savo kambarį nepažįstamą žmogų... Jis buvo nužudytas savo kambaryje... Jam nebuvo ko ten tuo metu lipti... Dirbo sode... Pasiūlė svečiui išgerti, o juk buvo greičiau taupus.

Tarpais Megrė turi beveik šaukti, kad perrėktų griaustinio grumėjimą, ir kai staiga baisiausiai trinkteli, Felicija pratiesia į jį ranką, instinktyviai įsitveria jo riešo.

- Aš bijau...

Ji virpa. Tikrai virpa.

- Nėra ko bijoti... Aš čia...

- Jūs mane taip skriaudžiate!.. Ir galite dar labiau nuskriausti!.. Aš nelaiminga... Dieve mano, kokia aš nelaiminga... o jūs... jūs...

Ji žiūri į jį išplėstomis, maldaujančiomis akimis.

- Jūs su įniršiu persekiojate mane, nes aš silpna, nes nėra kas mane apgintų... Priešais namus visą naktį ir dieną stovėjo žmogus, ir ateinančią naktį jis vėl ten bus...

- Kuo vardu tas tipas, kuriam jūs skėlėte antausį sekmadienį per vakarėlį?

Minutėlę ji sutrinka, paskui nusišaipo:

- Na, matote!

- Ką aš matau?

- Jūs persekiojate mane... Širstate ant manęs, tarsi ... tarsi manęs neapkęstumėte...

- Ne, mano mažyte, ne...

Šįsyk jis pakyla.

- Lipkite žemyn, gerai?.. Mums nėra ką veikti šitame kambaryje...

- Jūs pats čia atėjote...

- Tai dar ne priežastis likti čia ir, svarbiausia, įsikalti sau į galvą tokius dalykus... Lipkite žemyn, prašau jus...

- Leiskite man susitvarkyti...

Ji atžagariom rankom pudruojasi priešais veidrodį. Šniurkščioja.

- Pamatysit, jūs užsitrauksite nelaimę!

- Kokią nelaimę?

- Nežinau... Šiaip ar taip, jei mane ras negyvą...

- Jūs kvaila... Eime...

Jis praleidžia ją. Audra taip apniaukė dangų, kad virtuvėje reikia uždegti lempą. Ant viryklės kunkuliuoja kava.

- Man rodos, geriau man išvažiuoti, - prataria Felicija ir išjungia dujas.

- Kur?

- Nesvarbu... Nežinau... Taip, aš išvažiuosiu, ir manęs niekad neras... Be reikalo aš sugrįžau...

- Jūs neišvažiuosite.

Ji košia pro dantis taip tyliai, kad jis nėra tikras gerai nugirdęs:

- Pažiūrėsim!

O jis dėl visa ko tarsteli:

- Jeigu norite išvykti tam, kad susirastumėte jaunąjį Petijoną, galiu iš karto pranešti, jog jisai Ruane, alinėje su kekšėm.

- Aš noriu išvykti ne tam. O kas man darbo? - susigriebia ji.

- Tai jis?

- Kas? Ką jūs turite galvoje?

- Jis jūsų mylimasis?

Ji niekinamai juokiasi:

- Vaikėzas, kuriam dar nėra dvidešimties!

- Šiaip ar taip, vargšele Felicija, jį jūs bandote gelbėti...

- Aš nieko nebandau gelbėti... Beje, daugiau jums neatsakinėsiu... Jūs neturite teisės visą dieną mane sekioti ir kamantinėti... Aš skųsiuos.

- Skųskitės!

- Manote gudrus esąs, ar ne... Ir stiprus! Užsipuolate vargšę mergaitę, nes puikiai žinote, kad ji nepajėgs apsiginti...

Jis dedasi skrybėlę ant galvos ir, nepaisydamas lietaus, žengia durų link, pasiryžęs grįžti į "Aukso žiedą". Su ja net neatsisveikina. Jam jau ligi kaklo. Jis klydo. Reikia viską pradėti iš naujo, imtis bylos iš kito galo.

Tuo blogiau, jeigu jį permerks! Jis žingteli į priekį, Felicija puola paskui jį.

- Neišeikit...

- Kodėl?

- Jūs puikiai žinote... Neišeikit... Aš bijau audros...

Taip ir yra. Šį sykį ji nemeluoja. Ji virpa, maldauja jį likti, ji dėkinga, kad jis grįžo į virtuvę, atsisėdo - paniuręs, bet vis dėlto atsisėdo, o ji, dėkinga, skuba jam pasiūlyti:

- Gal puodelį kavos?.. Gal išgertumėte stikliuką?..

Ji prisiversdama šypsosi ir vaišindama kartoja:

- Kodėl jūs toks negeras man - juk aš jums nieko nepadariau?

IV. IŠDAIGA SU TAKSI

Megrė neskubėdamas traukia Pigalio gatve, susibrukęs rankas į apsiausto kišenes, nes jau po vidurnakčio, o po audros oras atvėso, ant šaligatvio vienur kitur dar neišdžiūvo šlapi lietaus ruožai. Jį iš karto atpažįsta naktinių kabaretų durininkai po žėrinčiomis reklamomis. Paprastas praeivis nieko nepastebėtų. Tačiau visame nakvišų Monmartre, nuo vieno jo galo iki kito, bruzda akiai neįžiūrimas gyvenimas, taip virpa tvenkinio paviršius, pranašaujantis viesulą.

Megrė tai žino. Jis patenkintas. Čia bent nebereikia turėti reikalų su mergina, kuri verkia arba jam priešgyniauja. Jis atpažįsta kai kuriuos šešėlius, besiglaustančius pasažuose, atspėja slaptažodžius, einančius iš lūpų į lūpas, ir net nujaučią, kaip sukruta, pajutusios pavojų, "ponios Sisi"* dansingų tualetuose, skubiai slėpdamos ryšulėlius su kokainu.

"Pelikanas" ten, kairėje, su savo mėlyna neono iškaba, su savo durininku negru. Kažkas išnyra iš tamsos, prisitaiko prie komisaro žingsnio, balsas atsidūsta:

- Taip džiaugiuosi, kad jūs atėjote!

Tai Žanvjė; atsainiu balsu - kas nors palaikytų tai cinizmu, bet juk tas atsainumas nėra toks, kaip atrodo - aiškina:

- Reikalas jau pribrendęs, šefe... Bijojau tik vieno: kad jis ims ir viską išdės vienut vienas. Jis visai nuo koto nusivaręs... Jau nuo Ruano jisai nebesitveria... Kai laukėme traukinio bufete, man dešimt sykių dingojos, kad jis puls prie manęs ir viską išklos... V ė p l a...

** Ponia Sisi (pranc. - Madame Pipi) - tualeto aptarnautojos pavardė.*

Megrė nepraleidžia pro akis nieko, kas vyksta aplinkui. Kiek žmonių, kurių sąžinė nerami, nežymiai neša kudašių arba kiša saugion vieton tam tikrus kompromituojančius daikčiukus dėl to, kad jis stovi čia, šaligatvio pakrašty?

- Greitajame traukinyje jis, rodėsi, sugniužo... Sen Lazaro stotyje nežinojo, ko stvertis, buvo gal net truputį įkaušęs, nes nuo vakar daug gėrė... Galų gale grįžo namo, į Lepiko gatvę... Turbūt nusiprausė, apsivilko smokingą. Atbulais dantim pavalgė Blanš gatvės restoraniūkštyje ir nuėjo dirbti... Jūs ten eisite?.. Aš jums dar reikalingas?

- Eik gulti, mielasis Žanvjė...

Jei Megrė ko prireiks, jis paliko du žmones budėti Orfevrų krantinėje.

- Nagi! - atsidūsta jis.

Ir įeina į "Pelikaną", gūžteli pečiais, matydamas atskubantį negrą, kuris laiko savo pareiga išsišiepti iki ausų, atsisako atiduoti rūbininkei apsiaustą. Pro aksomines užuolaidas, dengiančias įėjimą į salę, jį pasiekia džiazo garsai. Mažas bariukas kairėje. Žiovauja dvi moterys, knapso jau nusipylęs tėvelio sūnelis, pribėga šeimininkas...

- Sveiks! - burbteli Megrė.

Šeimininkas aiškiai sunerimęs.

- Sakykite... Tikiuosi, nieko bloga?..

- Ne!.. Ne...

Ir Megrė jo atsikrato, prisėda kampe, netoli muzikantų pakylos.

- Viskio?

- Bokalą...

- Jūs puikiai žinote, kad alaus mes neturime...

- Tuomet taurelę konjako su vandeniu...

Estradoje Petijonas su smokingu atrodo dar

liesesnis, dar jaunesnis, nei iš tikrųjų. Jis išblyškęs kaip kreida po savo ilgais šviesiais plaukais, vokai paraudę iš nuovargio ir nerimo, jis stengiasi, bet veltui - atplėšti akių nuo laukiančio komisaro jisai negali.

Žanvjė sakė teisybę: reikalas pribrendęs. Kai kurie požymiai aiškiai rodo, kad žmogus priėjęs liepto galą, kad jis netveria savame kailyje, kad jis kažkoks apsvaigęs ir jam svarbu tik viena: užbaigti, iškloti visa, kas slegia širdį.

Ne toks jau gražus reginys - siaubo pagautas žmogus. Megrė tai ne naujiena, jis pats kartais sumaniai dozuodavo kai kurias kvotas, kurios sykiais trukdavo dvidešimt valandų ir ilgiau, - kad privarytų savo pašnekovą, ar greičiau savo pacientą, iki šito fizinio ir moralinio kracho.

Šį sykį jis čia niekuo dėtas. Jis netikėjo, kad reikia sekti Petijoną. Nepajuto to. Nusigręžė - jį buvo užhipnotizavusi ta keistoji Felicija, kuri jam neišeina iš galvos.

Megrė geria. Petijonas turbūt stebisi, matydamas, koks jis abejingas. Jo rankos ilgais liesais pirštais virpa, orkestro draugai vogčiomis stebi jį.

Ko jis taip įnirtingai ieškojo per tas dvi beprotiškas paras? Kokios vilties kabinosi? Ko tykojo tose kavinėse, per kurias ėjo, įbedęs karščiuojantį žvilgsnį į duris, patirdamas tik nusivylimą, vėl išeidamas, ieškodamas kitur, galų gale nudūmęs į Ruaną, kur puolė į alinę su kekšėmis kareivinių kvartale?

Jis išsekęs. Net jei Megrė čia ir nebūtų, jis pats ateitų, kliuvinėdamas dulkėtuose Orfevrų krantinės laiptuose, prašytų su kuo nors pasikalbėti...

Taip ir yra! Petijonas deda savo instrumentą ant piupitro, nusileidžia du laiptelius.

- Turiu su jumis pasikalbėti... - vapa jis.

O komisaras labai švelniai atsako:

- Žinau, mažyti.

Šičia? Megrė apsidairo, aplinka jam šlykšti. Neverta čia visiems demonstruoti vaikiną - juk jis tikriausiai netrukus pravirks.

- Išgerti nenori?

Petijonas ženklu rodo - ne.

- Tuomet eime...

Megrė užsimoka už gėrimą, nors šeimininkas ir puolėsi jį vaišinti.

- Pasiimkite kepurę, apsiaustą, Petijonai...

- Aš be apsiausto...

Vos atsidūręs lauke, giliai įkvėpęs oro, tarytum į vandenį puldamas, jis pradeda:

- Klausykite, pone komisare... Geriau aš viską prisipažinsiu... Daugiau nebegaliu...

Jis virpa nuo galvos iki kojų. Gatvės šviesos turbūt šoka jam prieš akis.

- Dar yra laiko, mažyti...

Jis tuojau nugabens jį į Krantinę, taip paprasčiau. Kiek kvotų užsibaigė tokiu metu Megrė kabinete, kai kriminalinės policijos patalpos ištuštėję, kai koridoriuje budi sargybinis, kai lempa žaliu gaubtu keistai apšviečia žmogų, kurio nervai nebeišlaikė?

Šisai - tikrai vaikėzas. Megrė paniuręs. Šioje byloje jis iš tiesų susiduria tik su apgailėtinais priešininkais.

- Užeik...

Jis įstumia jį į alinę Pigalio aikštėje, nes prieš sustabdydamas taksi nori išlenkti bokalą alaus.

- Ką gersi?

- Man tas pats... Prisiekiu, pone komisare, aš ne...

- Na, taip... Taip... Spėsi viską papasakoti... Du bokalus, garsone!..

- Ji tavo meilužė?

- Kas?

Žiūrėk! Vaikinas nuoširdžiai nustebęs - kai kurios intonacijos neapgauna.

- Felicija...

Ir Petijonas kartoja, tarytum tokia mintis jam niekad į galvą nebūtų atėjusi, ir jis nebesupranta:

- Felicija - mano meilužė?

Jis sutrikęs. Buvo bepradedąs dramatišką išpažintį, ir štai žmogus, kurio rankose jo likimas, tas Megrė, kuris užsiundė ant jo savo inspektorių gaują, kalba jam apie jo dėdės tarnaitę!

- Prisiekiu, pone komisare...

- Gerai... Šiaip ar taip, eikš...

Jų klausosi. Dvi moterytės, apsimetusios, kad gražinasi, pastato ausis, ir nėra reikalo rengti joms spektaklį.

Jie vėl lauke. Už kelių metrų nuo jų, tamsos apgaubtoje Pigalio aikštėje, matyt taksi vora, ir Megrė ruošiasi pamoti, jis jau kelia ranką. Ten, kur kryžiuojasi šaligatvis, į kažką įbedęs žvilgsnį žiūri policininkas.

Lygiai tą akimirką nuaidi šūvis. Komisarui pasirodo, kad pasigirsta dar kažkoks garsas, beveik tuo pat metu, kaip ir pirmasis, ir Rošešuaro bulvaro link pasileidžia taksi.

Viskas vyksta taip greitai, jog sekundę jis nė nepastebi, kad jo bendras kilsteli ranką prie krūtinės ir stovi svyruodamas, kita ranka ieškodamas, į ką įsitverti. Automatiškai teiraujasi:

- Kliudė?

O policininkas metasi taksi voros link. Įpuola

į vieną jų, ir taksi trukteli iš vietos. Kažkoks geranoris vairuotojas užšoka ant automobilio laiptelio.

Petijonas susmunka, ranka spausdamas krūtinę, bando riktelėti, tačiau jam teišsprūsta keistas, juokingai silpnas garsas.

* * *

Kitą rytą laikraščiai atspausdino tik banalią žinutę:

"Šiąnakt Pigalio aikštėje kulka tiesiai į krūtinę buvo pašautas džiazo muzikantas, pavarde Žakas P., - nežinomasis, paleidęs kulką, pabėgo taksi. Tuojau pat buvo organizuotos to žmogaus gaudynės, tačiau žudiko pagauti nepavyko.

Manoma, kad tai sąskaitų suvedimas, ta pavydo drama.

Sužeistasis, kurio būklė sunki, nugabentas į Božono ligoninę. Policija vykdo tyrimą."

Megrė Kriminalinės policijos direktoriaus kabinete raportų metu su kartėliu sako:

- Aš kaltas, šefe... Susigundžiau išgerti bokalą alaus... Norėjau, kad vaikinas truputį atsigaivintų prieš čia atvežamas... Jis nesitvėrė savyje... Pjudytas visą dieną... Aš, žinoma, blogai padariau... Prisiekiu, kas tuo pasinaudojo, ne vakar koše šertas. Išgirdęs šūvį, puoliau prie vaikėzo... Gaudynes palikau policininkui... Jūs skaitėte raportą? Taksi visu greičiu nudūmė į kitą Paryžiaus galą, Italijos aikštę, ir ten staiga sustojo, - viduje nebuvo jokio keleivio... Taksistą sučiupo, nors jis ir protestavo... Ir vis dėlto - aš likau kvailio vietoje.

Jis meta tūžmastingą žvilgsnį į vairuotojo apklausos protokolą:

"Stovėjau Pigalio aikštėje, kai nepažįstamas žmogus pasiūlė man du šimtus frankų, kad iškirsčiau smagų pokštą vienam jo draugui, jo žodžiais tariant... Jis turėjo paleisti petardą - būtent taip jis man ir pasakė - ir sulig tuo signalu man tereikėjo visu greičiu dumti ir pasukti į Italijos aikštę..."

Truputėlį per daug naivus, kaip naktinis vairuotojas! Tačiau sunku bus įrodyti, kad jisai melavo.

"Savo kliento įžiūrėti negalėjau - jis stovėjo šešėlyje, nuleidęs galvą. Tai plačiapetis vyras, tamsiai apsirengęs, pilka fetrine skrybėle."

Tokias žymes gali pritaikyti kiekvienam!

- Šito pokšto aš nepamiršiu, patikėkit, - niurzgia Megrė. - Tas, kas sugalvojo!.. Jis prasmunka tarp dviejų taksi ar į bet kurį tamsų užkampį... Šauna... Tą pat akimirką automobilis pajuda iš vietos, ir visi, aišku, įsivaizduoja, kad nusikaltėlis viduje, puola jį vytis - tuo tarpu mūsų žmogynas spėja pasprukti ar gal net įsimaišyti į minią...

Kai pagalvoji, kad saksofonistas buvo beprabyląs, kad buvo pasirengęs viską iškloti jau pačiame "Pelikane" ir kad jį nutildė pats Megrė! Dabar dievai žino, kada jis galės vėl jį apklausti, jeigu apskritai jį bus galima apklausti.

- Ką ketinate daryti?

Yra klasikinis metodas. Viskas įvyko Monmartre, tam tikrame apibrėžtame perimetre. Teks apklausti kokį penkiasdešimt tipų, žmones, kuriuos policija pažįsta ir kurie tą naktį buvo tame sektoriuje, visus tuos, kurie sujudo it krabai pintinėje, kai Pigalio gatvėje buvo pastebėtas komisaras Megrė.

- Pastatysiu tenai žmogų ar du, šefe... Na, o aš...

Jis veltui stengiasi: jį traukia kitur. Nuo pat pradžių! Nuo tada, kai jis įkėlė koją į tą kartoninį Žanvilio pasaulį.

Ar tai nebuvo tarsi nuojauta - tas nenoras nutolti nuo "Horno kyšulio" ir nuo tos pakrikusios Felicijos?

Įvykiai parodė, kad jis klydo. Dabar iš visko peršasi nuomonė, kad senojo Lapi mirties paslapties reikia ieškoti aplink Pigalio aikštę.

- Aš vis dėlto ten grįšiu...

Petijonas jam spėjo pasakyti tik viena: Felicija nebuvo jo meilužė. Atrodė apstulbęs, kai Megrė prakalbo apie ją, tarytum niekad nė nebūtų pagalvojęs...

Pusė devynių. Megrė skambina žmonai.

- Tu?.. Ne, nieko ypatinga... Nežinau, kada grįšiu...

Ji įpratusi. Jis prisikiša į kišenes raportų. Tarp kitų čia raportas iš Ruano apie visą spiečių moterų, dirbančių "Tivoli". Petijonas nebuvo *užlipęs* nė su viena iš jų. Kai jis įėjo ir atsisėdo kampe, dvi iš šių damų įsitaisė jam prie šonų ant tamsiu raudonu aksomu apmušto suolo.

- Ar nėra čia tokios, kuri vadinasi Adelė? - paklausė jis.

- Pavėlavai, mažyti... Adelės jau seniai čionai nebėra... Tu turi omenyje mažutę juodukę, ar ne?

Jis nežino. Žino tik tiek, kad ieško tokios Adelės, kuri prieš metus dirbo šitoje alinėje.

Vienas inspektorius metodiškai išnaršys saksofonisto kambarį Lepiko gatvėje. Žanvjė, kuriam ne per ilgai teko ilsėtis, praleis dieną Pigalio gatvės rajone.

O Megrė - jis dar sykį sėda į traukinį Sen Lazaro stotyje, išlipa Puasi ir traukia nuolaidžiu keliu, vedančiu į Žanvilį.

Po vakarykštės audros pievos atrodo dar žalesnės, dangaus mėlynė dar švelnesnė; netrukus jis pamato rausvus namus, pro langus jį sveikina Melanija Šošua, palydėdama bereikšmėmis akimis.

Tuojau jis vėl išvys Feliciją. Jis šypsosi, galvodamas, koks surūgęs bus Liuka po nakties, praleistos priešais "Horno kyšulį". Pamato jį iš tolo, sėdintį pakraštyje su užgesusia pypke burnoje. Turbūt nori miego. Turbūt išalkęs.

- Na, vargšeli Liuka?..

- Nieko, šefe... Norėčiau puodelio kavos ir į lovą... pirmiausia kavos..

- Eik į "Aukso žiedą".. Yra naujienų...

- Kokių?

- Muzikantui įsodino kulką...

Pagalvotum, jog komisaras kalba abejingai, tačiau brigadininko Liuka taip lengvai neapgausi; jis nedelsdamas nueina, linguodamas galva.

Nagi! Megrė patenkintas apsidairo aplinkui. Paskui traukia vilos durų link. Po teisybei, ne... Geriau jis apeis pastatą ir įeis per sodą... Stumteli vartelius... Virtuvės durys praviros...

Tuomet jis akimirką sustoja, suakmenėjęs iš nuostabos, ir galvoja, ar tuojau neprapliups juokais. Išgirdusi jo žingsnius, ant slenksčio pasirodė Felicija ir stypso dabar tiesi, atsisukusi į jį, rūsčia veido išraiška.

Jam artėjant, ji ištaria balsu, dar rūgštesniu nei paprastai:

- Na ir kaip - jūs patenkintas?

- Kas nutiko? Nuvirtot nuo laiptų?

- Tikrai verta dieną naktį laikyti prieš namus policininką! Jūsų sarginis šuo turbūt miegojo?

- Nagi Felicija, kalbėkit aiškiau... Juk nenorite man pasakyti...

- ...Kad buvo atėjęs žudikas ir kad jis mane užpuolė - taip! Ar ne to jums ir reikia?

Megrė norėjo jai papasakoti apie Petijoną ir nakties dramą, bet pirmiausia jisai nusprendė išsamiau sužinoti, kas įvyko "Horno kyšulyje".

- Eikšekit, sėskitės... Taip, čia, sode... Nesiraukykite... Dabar nusiraminkite, nežiūrėkite į mane tūžmastingom akim ir gražiai man papasakokite, kas nutiko... Vakar vakare, kai aš išėjau, jūs buvote labai susijaudinusi... Ką darėte?..

Ji niekinamai sviedžia:

- Nieko...

- Gerai, manau, jūs pavalgėte... Paskui uždarėte duris ir užlipote į savo kambarį... Juk taip, ar ne?.. Ar tikrai uždarėte duris?

- Visuomet uždarau duris prieš guldama...

- Taigi, jūs atsigulėte... Kelinta buvo valanda?

- Palaukiau apačioje, kol baigsis audra...

- Ko nors gėrėte?

- Kavos...

- Tikriausiai, kad užmigtumėte... Paskui?..

- Skaičiau...

- Ilgai?..

- Nežinau... Gal iki vidurnakčio... Užgesinau šviesą... Buvau tikra, kad įvyks nelaimė... Įspėjau jus...

- Dabar papasakokite apie nelaimę.

- Jūs iš manęs šaipotės... Nesvarbu... Jūs juk manotės toks gudrus esąs! Vienu metu išgirdau lyg kokį krebždesį pono Lapi kambaryje...

Tiesą sakant, Megrė netiki nė puse žodžio to, ką ji čia pasakoja, ir, įdėmiai klausydamasis, ją stebėdamas, svarsto, kur ji taiko su šituo nauju melu. Juk ji meluoja kaip pasamdyta.

Dabar Megrė žino, kad tai, ką Felicija bandė įteigti apie savo ryšius su Žiuliu Lapi, - gryna fantazija. Iš tiesų ji turi tėvą ir motiną. Jos motina skalbėja, tėvas - senas girtuoklis, kuris slankioja po krantines, vienur kitur patalkina, ypač kai kvepia degtinės stikliuku. Buvo iškĺausinėti kaimynai, patys plepiausieji, ir nieko nesužinota, - senasis Lapi niekados neturėjo jokių ryšių su skalbėja. Kai ieškojo tarnaitės, jo brolis, dailidė, prirodė jam Feliciją, kuri kartkartėm ateidavo pas jį padėti prie namų ruošos.

- Taigi, mano mažyte, jūs išgirdote lyg ir kokį krebždesį... Aišku, išsyk atidarėte langą ir pakėlėte ant kojų policininką, kuris ėjo sargybą lauke...

Jis ištarė tai su ironija, o ji papurtė galvą.

- Kodėl?

- Todėl!

- Manau, todėl, kad nenorėjote, jog sulaikytų žmogų, kuris, kaip jums atrodė, buvo gretimame kambaryje?

- Galbūt!

- Toliau...

- Tyliai atsikėliau...

- Ir tikriausiai nedegėte šviesos. Juk jei būtumėte uždegusi, brigadininkas Liuka būtų pastebėjęs. Langinės nesandarios... Taigi atsikėlėte... Nebijojote? O juk jūs drebate, kai trankosi paprasčiausia audra... Paskui? Išėjote iš kambario?

- Ne iš karto... Prispaudžiau ausį prie durų

ir klausiausi... Kitoje laiptų aikštelės pusėje kažkas buvo... Sujudėjo kėdė... Paskui nugirdau, kaip slopindamas balsą žmogus susikeikė... Supratau, kad jis neranda to, ko ieško ir ruošiasi išeiti...

- Jūsų kambario durys buvo užrakintos?

- Taip...

- Ir jūs jas atidarėte, kad be jokio ginklo pultumėte piktadarį, kuris galbūt buvo Žiulio Lapi žudikas?

- Taip...

Ji įžūliai žiūri į jį. Jis švilpteli susižavėjęs.

- Vadinasi, buvot įsitikinusi, kad jis nepadarys jums nieko bloga?.. Aišku, nenumanėte, kad tuo metu jaunasis Petijonas toli nuo čia, Paryžiuje...

Ji neištveria, šūkteli:

- Ką jūs žinote?

- Na... Kelinta buvo valanda?

- *Paskui* aš pažiūrėjau, kiek laiko... Buvo pusė keturių nakties... Iš kur žinot, kad Žakas...

- Žiūrėk! Jūs vadinate jį vardu?..

- Palikit pagaliau mane ramybėje!.. Jeigu manimi netikite, eikite sau!..

- Tiek to, daugiau nebepertraukinėsiu... Išėjote iš kambario - narsiai, apsiginklavusi vien savo drąsa, ir...

- Ir gavau kumščiu tiesiai į veidą!

- Tas žmogus pabėgo?

- Pro sodo vartus... Pro ten jis ir įėjo...

Megrė taip knieti jai pasakyti, nors jos veide žymios mėlynės:

- Na, ką gi, mažyte, netikiu nė puse žodžio...

Priešingai, jeigu jam kas nors tvirtintų, kad susižalojo ji pati - tuo jis neabejotų. Kodėl?

Tačiau tą pat akimirką jo žvilgsnis sustingsta, įsmeigtas į dar drėgną lysvės žemę. Ji tai pastebi, žiūri ten pat, įduria akis į pėdsakus ir su šypsenėle lūpose prataria:

- Tai gal čia mano pėdos?

Jis pakyla.

- Eikšekit...

Jis įeina į namus. Ant vaškuotų laiptų pakopų dar nesunku įžiūrėti žemėtas pėdas. Jis stumteli senio kambario duris.

- Jūs buvote čia įėjusi?

- Taip... Bet nieko neliečiau...

- Šita kėdė?.. Vakar vakare ji buvo toje pačioje vietoje?

- Ne... Ji stovėjo prie lango...

Dabar ji stovi priešais didelę riešutmedžio spintą, ir ant pinto šiaudinio jos dugno aiškiai matyti purvo pėdsakai.

Vadinasi, Felicija nemelavo. Kažkoks žmogus iš tiesų naktį buvo įlindęs į "Horno kyšulį"; ir tai negalėjo būti Petijonas, kuris, vargšelis, tuo metu gulėjo ant operacinio stalo Božono ligoninėje.

Jeigu Megrė reikėjo dar vieno įrodymo, jis jį rado, užsilipęs ant kėdės ir apžvelgęs spintos viršų, kur pirštais buvo vedžiota per storą dulkių sluoksnį ir kur kažkokiu įnagiu pakelta lentutė.

Reikia pasikviesti Teismo ekspertizės darbuotojus, kad visa tai nufotografuotų ir paimtų pirštų atspaudus, jei tokių čia esama.

Dabar jau surimtėjęs, suraukęs kaktą, Megrė murma tarytum pats sau:

- Ir jūs nešaukėte!.. Žinojote, kad po jūsų

langais yra inspektorius, ir nieko nedarėte... Net pasistengėte nedegti šviesos...

- Uždegiau šviesą virtuvėje, kur ploviausi veidą šaltu vandeniu.

- Todėl - ar ne taip - kad iš gatvės šviesos virtuvėje nematyti?.. Kitaip tariant, jūs nenorėjote sukelti triukšmo... Nors ir gavusi per veidą, norėjote, kad jūsų užpuolikas spėtų pabėgti... Šįryt atsikėlėte it niekur nieko ir vėl nepasikvietėte brigadininko...

- Puikiai žinau, kur jūs taikote...

Jis išeina iš kambario, užrakina duris. Šiaip ar taip, keistasis įsilaužėlis neieškojo niekur kitur - tik ant spintos. Neištraukė nė vieno stalčiaus, nesirausė jokiame užkaboryje. Taigi žinojo...

Virtuvėje Felicija meta žvilgsnį į savo atspindį veidrodyje.

- Jūs ką tik man sakėte, kad buvote su Žaku šią naktį...

Jis ilgai žiūri į ją. Ji susijaudinusi - tai aišku. Laukia sunerimusi. O jis nerūpestingai sako:

- Vakar jūs tvirtinote, kad jis nėra jūsų meilužis, kad tai tik vaikėzas...

Ji neatsako.

- Šiąnakt jį ištiko nelaimė... Gatvės viduryje į jį šovė nežinomas žmogus...

Ji rikteli:

- Jis mirė?.. Sakykit!.. Žakas mirė?..

Jį ima pagunda. O ji ar varžosi meluoti? Nejau policija neturi teisės griebtis visų priemonių, kad rastų nusikaltėlį? Jam labai knieti pasakyti, kad taip. Kas žino, kokia būtų reakcija? Kas žino, ar...

Jis neišdrįsta. Mato, kad ji pernelyg sukrėsta, ir nusisukęs burbteli:

- Ne, nusiraminkite... Nemirė... Jis tik sužeistas...

Ji rauda. Užsikniaubusi rankomis, paklaikusiomis akimis, nesavu balsu šūkčioja:

- Žakai!.. Žakai!.. Mano Žakai!..

Staiga įtūžusi atsisuka į tą romų žmogų, kuris vengia jos žvilgsnio:

- Ir jūs tenai buvote, taip?.. Ir leidote tai padaryti!.. Aš jūsų nekenčiu, girdite, nekenčiu! Tai per jus, taip, per jus...

Ji susmunka ant kėdės ir rauda toliau, susirietusi dvilinka, galva ant virtuvės stalo, greta kavos malūnėlio.

Tarpais pasigirsta tie patys žodžiai:

- ... Žakai... Mano Žakai...

Vakar Felicija taip pat verkė. Bet ašaros buvo kitokios.

V. KLIENTAS NR. 13

Šį rytą Megrė kantrybė tikrai šventa. Ir vis dėlto!.. Jis neįstengė uždrausti Felicijai apsirengti gedulo rūbais, užsivožti savo juokingą plokščią skrybėlaitę su krepo šydu, kurią ji apsiaučia tarsi antikos laikų draperija. Kuo ji išsitepė veidą? Ar tam, kad paslėptų mėlynes? Šis klausimas galėjo kilti - tokią ypatingą ji turėjo nuovoką apie režisūrą. Šiaip ar taip, ji išblyškusi kaip numirėlis, išsitepusi kremu ir pudra kaip klounas. Traukinyje, kuris juos veža į Paryžių, sėdi nejudėdama, iškilniai sustingusi, žvilgsnis skausmingai įsmeigtas į tolį; jauti - ji nori, kad žmonės aplinkui galvotų:

- Dieve mano, kaip ji kenčia!.. Ir kaip valdosi!.. Tikra skausmo statula, tikra *Mater Dolorosa**...

Tačiau Megrė nė karto nešyptelėjo. Kai Fobur Sent Onorė gatvėje ji panoro užeiti į ankstyvųjų daržovių parduotuvę, jis švelniai murmtelėjo:

- Nemanau, kad jam ką nors būtų galima valgyti, mažyte!

Vadinasi, jis nesupranta? Taip, taip, supranta ir nekliudo, nes ji užsispyrė, panoro nupirkit gražiausių Ispanijos vynuogių, apelsinų, butelį šampano. Apsikrovė gėlėmis, milžiniška baltų lelijų puokšte, ir visa tai nešė pati, - vis su ta pačia tragiška, ne šios žemės išraiška.

Megrė sekė paskui ją, nuolankus it geras, atlaidus tėtušis. Jam palengvėjo, kai pamatė, jog Bonžone dabar ne lankymo valanda, nes tokia Felicija čia būtų sukėlus sensaciją. Tačiau išprašė

* *Mater Dolorosa (lot.) - sopulingoji Motina.*

iš budinčios gydytojos, kad ji dirstelėtų į palatą, kur guli vienas pats Žakas Petijonas.

Jie gana ilgai gavo laukti, ir ji liko stovėti su savo ryšuliais. Galų gale pasirodė gailestingoji sesutė, kuri net krūptelėjo.

- Duokite visa tai... Bus kokiam vaikui... Cit!.. Svarbiausia, nekalbėkite... Nekelkite triukšmo...

Ji vos ne vos pravėrė duris, teleido Felicijai žvilgtelėti į prieblandoje skendinčią palatą, kur Petijonas gulėjo nejudėdamas it koks velionis.

Durims vėl užsidarius, Felicija tarėsi privalanti pasakyti:

- Jūs išgelbėsite jį, ar ne?.. Maldauju, padarykite viską, ko reikia, išgelbėkite jį...

- Bet, panele...

- Nieko nepaisykite... Paimkit...

Megrė nesijuokia, nesišypso, matydamas, kaip ji traukia iš rankinuko smulkiai sulankstytą tūkstančio frankų banknotą ir tiesia jį savo pašnekovei.

- Jeigu reikia pinigų, nesvarbu, kiek...

Nuo šiol Megrė daugiau iš jos nebesišaipė - tačiau ji dar niekad nebuvo tokia juokinga.

Ir jis toliau lydi Feliciją - taip rimtai, tarytum būtų jos šeimos narys. Ji jam už tai dėkinga. Lauke, saulės apšviestoje gatvėje, Megrė pajuto, jog ji jau nebe tokia įsitempusi, jai atrodė natūralu, kad jis šalia - tuo pasinaudodamas jis sušnibždėjo:

- Jūs žinote visą tiesą, ar ne?

Ji neneigė. Žvelgė į šalį, lyg prisipažindama.

- Eikšekit...

Buvo šiek tiek prieš vidurdienį. Megrė nusprendė pasukti į dešinę, tviskančio ir triukšmingo Ternų aikštės knibždėlyno link, o ji sekė paskui, stypčiodama ant savo per aukštų kulniukų.

- Aš vis dėlto nieko jums nesakysiu, - atsiduso ji, žengusi keletą žingsnių.

- Žinau...

Dabar jis daug ką žinojo. Dar nežinojo, kas senojo Žako Lapi žudikas, nežinojo vardo to, kuris praeitą naktį šovė į saksofonistą, bet viskam savas laikas.

Jis žinojo būtent tai, kad Felicija... Kaip čia pasakius? Pavyzdžiui, traukinyje, keletui keleivių, kurie matė ją, taip teatrališkai ir skausmingai sustingusią, ji pasirodė juokinga; šokių salės savininkas apie ją pasakė - Papūgėlė... kiti vadino ją Princese, Lapi praminė ją Kakadu, ir patsai Megrė ilgai pyko už tokius vaikiškus gudravimus.

Dar ir dabar žmonės gręžiojasi į jų keistą porą, ir kai Megrė atvėrė duris į mažą restoranėlį, kurį lanko daugiausia nuolatiniai klientai, - šiuo metu jis dar tuščias, - sugavo reikšmingą žvilgsnį, kurį garsonas metė šeimininkei, įsitaisiusiai prie kasos.

Štai ką aptiko Megrė: paprastą žmogišką virpesį, slypintį po absurdiškiausių marionečių išore.

- Mes tuojau gražiai drauge papietausim, ar ne?

Ji manosi privalanti pakartoti:

- Aš vis tiek jums nieko nesakysiu...

- Žinoma, mažyte... Jūs man nieko nesakysite... Ką valgysite?

* * *

Restorano salė senoviška, jauki. Šios dienos patiekalas - pavasarinis avienos ragu. Meniu beveik kiekvienas patiekalas su priedu.

Megrė užsakė. Felicija atmetė šydą už savęs: jo svoris tempia jai plaukus atgal.

- Ar Fekane jūs buvot labai nelaiminga?

Jis žino, ką daro. Laukia, kad virptelėtų jos lūpos, kad jos veide pasirodytų ta įžūli išraiška, kurią ji automatiškai nutaiso.

- Kodėl būčiau turėjusi būti nelaiminga?

Iš tikrųjų! Kodėl? Fekaną jis pažįsta, žino jo mažus skurdžius namukus, prisišliejusius prie kito aukštupio uolos papėdėje, gatveles, kur srūva nešvarūs vandenys, pešasi vaikiūkščiai ir tvyro šleikštus žuvies kvapas.

- Kiek turite brolių ir seserų?

- Septynis...

Tėvas girtuoklis. Motina visą dieną skalbia baltinius. Jis regi ją - ištįsusi mergiotė ilgomis laibomis kojomis, basa. Tėvai įtaiso ją indų plovėja mažame uosto restoranėlyje, pas Arseną, kur ji miega mansardoje. Ją išmeta lauk todėl, kad ji nušvilpė keletą sū iš kasos stalčiaus, ir ji dirba padiene tarnaite pas Ernestą Lapi, pas tą, kuris yra jūrų dailidė...

Dabar ji dailiai valgo; dar tik reikia, kad laikytų atkišusi mažąjį pirštelį, bet Megrė nesišaipo.

- Tik nuo manęs priklausė - galėjau ištekėti už laivo savininko sūnaus...

- Na, žinoma, mažyte... Jūs nenorėjot, ar ne?

- Man nepatinka rudžiai... Jau nekalbant apie tai, kad jo tėvas į mane taikėsi... Vyrai - tikri paršai...

Keista: kai į ją žiūri tam tikru žvilgsniu, pamiršti, kad jai dvidešimt ketveri metai, matai tik nervingos mergiūkštės veidą ir tada klausi savęs, kaip galėjai bent akimirką ją rimtai traktuoti.

- Pasakykite, Felicija... Ar jūsų šeimininkas... aš noriu pasakyti, ar Medinė Koja buvo pavydus?..

Jis patenkintas. Jis ir laukė to staigaus smakro judesio, to žvilgsnio - drauge nustebusio ir neramaus, to pikto žybtelėjimo vyzdžiuose.

- Tarp mūsų niekados nieko nebuvo...

- Žinau, mažyte... Ir vis dėlto jis buvo pavydus, ar ne?.. Lažinuosi, kad jis draudė jums sekmadieniais eiti į šokius Puasi ir kad jūs gaudavote slapčia sprukti...

Ji neatsako. Tikriausiai svarsto, kaip jis atspėjo apie tą keistą senio pavydą, - jis laukdavo sekmadieniais vakare, netgi tykodavo jos ant nuolaidaus tako ir keldavo jai siaubingas scenas.

- Jūs duodavote jam suprasti, kad turite meilužių...

- Kas man neleidžia turėti meilužių?

- Žinoma! Jūs jam apie tai pasakodavote! O jis jus koneveikdavo visokiausiais vardais. Kažin ar kartais jūsų neapkuldavo.

- Nebūčiau jam leidusi mane paliesti...

Ji meluoja! Megrė taip gerai įsivaizduoja juos abu! Šitame naujame mieste, Žanvilio sklypų viduryje, jie tokie vieniši, lyg negyvenamoje saloje. Niekas jų su niekuo nesieja. Nuo ryto iki vakaro jie pešasi, šnipinėja vienas kitą, ginčijasi - ir jiems vienam kito reikia, jiedu sudaro atskirą pasaulį.

Medinė Koja iš šios aplinkos tepasprunka tam tikrą valandą, kad suloštų partiją "Aukso žiede", Felicijos atkaklus veržimasis pabėgti sukelia didesnį triukšmą.

Jis gauna ją uždaryti ir budėt po langais, kad ji neitų sekmadienį vaidinti Princesės Inkognito

į vakarėlį Puasi. Vos suradusi minutėlę, ji bėga pas Leontiną, kur prasideda ilgi beprotiški išsipasakojimai.

Ir vis dėlto tai tik moteris... Moteris-vaikas!.. Štai ką suprato Megrė, štai kodėl jis kalba dabar su ja švelniai, meiliai ir atlaidžiai.

Aplink ją jisai atkuria gyvenimą "Horno kyšulyje". Jeigu senasis Lapi tebebūtų gyvas, Megrė tikras, kad papiktintų jį, ūmai pareikšdamas:

- Jūs pavyduliaujate savo tarnaitės...

Pavyduliauja - jis, juk jis netgi jos neįsimylėjęs, jis juk niekad kaip gyvas nebuvo įsimylėjęs! Aišku, pavyduliauja, nes ji priklauso jo pasauliui, tokiam ribotam pasauliui, kad jeigu jame imtų ir pristigtų menkiausios dalelytės...

- Kaip nutiko, kad jis priglaudė pas save sūnėną?

- Sutiko jį Paryžiuje... Bandė pasiimti į "Horno kyšulį" po savo sesers mirties, bet pats Žakas nenorėjo... Jis išdidus...

- Ir vieną sykį, kai Lapi nuvyko į Paryžių pinigų už metų ketvirtį, susitiko sūnėną, atrodė jis apgailėtinai, ar ne taip?

- Kodėl apgailėtinai?

- Petijonas krovė daržoves Halėse.

- Kas čia gėdinga!

- Ne, ne! Nieko gėdinga. Priešingai! Jis parsivežė jį. Atidavė jam savo kambarį, nes...

Ji įširdusi.

- Nėra taip, kaip jūs manote...

- Tačiau jis judu abu sekė... Ką jis aptiko?..

- Nieko...

- Jūs buvote Petijono meilužė?

Ji įbedė nosį į lėkštę, nesakydama nei taip, nei ne.

- Šiaip ar taip, gyvenimas tapo nepakenčiamas, ir Petijonas išvyko...

- Jis nesutarė su dėde...

- Tą aš ir sakau...

Megrė patenkintas. Jis prisimins tuos paprastučius pietus taikioje, banalioje mažo restoranėlio su nuolatine klientūra aplinkoje.

- Matysite, viskas susitvarkys...

Ji beveik linkusi patikėti. Paskui viršų ima jos nepatiklumas. Ji visą laiką bijo dievaižin kokių spąstų. Būna akimirkų - deja, jos trunka neilgai - kai jauti ją beveik tampant eiline mergina. Nedaug trūksta, kad akys žvelgtų į Megrė paprastai, nereikšdamos to, ko ji negalvoja. Ašaros plūsta jai į akis, nuovargis sušvelnina veidą...

Ji tuojau prabils, ir jis tetrokšta vieno - jai padėti - tėviškai...

Deja! Tą pat akimirką sukyla užslėpta mintis, kuri sukasi jos užsispyrusioje kaktoje ir vėl ją užvaldo, ir ji ištaria tuo savo rūgščiu balsu:

- Jei manote, kad aš nesuprantu, kur jūs taikote...

Ji jaučiasi vieniša, tik ant jos vienos pečių gula visas dramos svoris. Ji - pasaulio centras. Įrodymas - Kriminalinės policijos komisaras, toks žmogus, kaip Megrė, laikosi įsikibęs jos, ir tik jos vienos!

Ji nenumano, kad jos bendrakeleivio nurodymu šią valandėlę sukasi visas mechanizmas. Pigalio gatvėje ir aplink ją dirba inspektoriai. Orfevrų krantinėje turbūt tardomi tipai, kurie iš ankstyvo ryto buvo išversti iš lovų tuose keistuose mebliuotuose viešbučiuose. Daugelyje miestų ponai iš Dorovės policijos ieško merginos, vardu Adelė, kuri kadaise dirbo keletą mėnesių Ruano alinėje.

Visa tai - banalus policijos darbas, kuris neišvengiamai atneš rezultatų.

Tačiau šitame mažame restoranėlyje - pati dramos prasmė, o ne jos mechaniškas atkūrimas.

- Jūs mėgstate braškes?

Ant bufetėlio, dėžutėse, iškloto vata, grožiuojasi pirmosios braškės.

- Garsone... Duokite mums...

Ji smaližė - jam tai pramoga. Ar greičiau smalsti to, kas reta. Nesvarbu, kad Žako Petijono būklė tokia, kad jis negali valgyti vynuogių, apelsinų ir gerti šampano. Svarbu mostas, tos didelės violetinio atspalvio kekės, tas butelis auksiniu uždarymu... Ji valgytų braškes, jei jų ir nemėgtų...

- Kas jums, mažyte?

- Nieko...

Ji ką tik baisiai išblyško, ir šį sykį tai ne komedija. Ji sukrėsta. Uoga įstringa jai gerklėje; atrodo, ji tuoj pašoks ir puls laukan. Ji kosti, prisidengia veidą nosine, tarytum springdama.

- Kas?..

Atsisukęs Megrė pamato mažutį poną; nors oras šiltas, jis vilki storą apsiaustą, paskui kabina jį ir šerpę ant vagio ir pasiima susuktą servetėlę viename iš skyrelių - tą su tryliktu numeriu.

Tai pusamžis vyriškis, pilkas, beveidis, vienas tų blankių personažų - vienišų, kruopščių, bambeklių, kokių daug sutinki miestuose, - tai našliai ar užkietėję viengungiai, - jų gyvenimas tėra smulkių įpročių rezginys. Garsonas jį aptarnauja, neklausdamas, ką jis užsakys, stato priešais atkimštą mineralinio vandens butelį, o žmogelis, išskleidęs laikraštį, žiūri į Feliciją, raukdamas antakius, rausiasi atmintyje, svarsto...

- Jūs nebevalgote?

- Nebenoriu... Eime...

Ji jau padėjo ant stalo servetėlę. Jos ranka virpa.

- Nusiraminkite, mažyte...

- Aš?... Aš rami... Kas man galėtų būti?..

Megrė sėdi taip, kad gali stebėti tryliktąjį numerį priešais esančiame veidrodyje; jis žiūri į nepažįstamojo veidą ir mato, kaip jis stengiasi prisiminti... Štai prisiminė... Ne... Ne tai... Na!.. Jis vėl bando... Tuojau suras... Dabar - taip... Jo akys išsiplečia... Jis nustebęs... Atrodo, sako sau:

- To betrūko!.. Koks sutapimas...

Bet nesikelia ir neina su ja pasisveikinti. Jokio, nė menkiausio sutartinio ženklo. Iš kur jis ją pažįsta? Kokie jų ryšiai? Jis apžiūrinėja Megrė nuo galvos iki kojų, pasikviečia garsoną, šnibžda; garsonas turbūt atsako nežinąs, ši pora pirmą kartą...

O Felicija tuo metu, neištverdama nerimo, ūmai pakyla ir pasuka tualeto link.

Kol jos nėra, Megrė ir nepažįstamasis neslapukaudami žiūri tiesiai vienas į kitą; galbūt tryliktasis numeris nori prieiti ir pasikalbėti su Felicijos bendru?

Pro duris matiniais stiklais, vedančiais į tualetus, galima patekti ir į virtuvę. Išeina ir vėl įeina garsonas. Jis rudis! Kaip laivų savininko sūnus, kuris norėjo vesti Feliciją, kai ši gyveno Fekane. Ir kaip čia nesišypsosi? Ją paveikia tai, kas pasimaišo po akim. Pamatė rudaplaukį garsoną. Megrė jos klausė, ar ji buvo labai nelaiminga. Jos mintys apsisuko svaiginančiu greičiu, ir garsonas jau virto laivų savininko sūnumi, kuris...

Ji ilgai negrįžta, Megrė nuomone, per ilgai. O garsonas taip pat jau gerą valandėlę pradingęs.

Tryliktasis numeris mąsto, kaip žmogus, kuris tuoj apsispręs.

Pagaliau ji vėl pasirodo. Bemaž linksma. Eidama nuleidžia ant veido šydą. Nebesisėda.

- Einat?

- Užsakiau kavos... Jūs juk mėgstate kavą?

- Ne dabar... Aš pernelyg susinervinčiau...

Jis apsimeta, kad tiki, pasišaukia garsoną, atsiskaitydamas žiūri jam tiesiai į veidą, ir garsonas lengvai parausta. Aišku! Per jį jinai perdavė žinutę tryliktajam numeriui.

Turbūt brūkštelėjo porą žodžių ant popiergalio ir liepė įteikti adresatui tik tuomet, kai jau bus išėjusi.

Prie durų komisaro žvilgsnis automatiškai užkliūna už storo apsiausto atvėpusiom kišenėm, kabančio ant vagio.

- Grįšime į Žanvilį, ar ne?

Ji čiumpa jį už rankos - šis gestas galėtų atrodyti nuoširdus.

- Aš tokia pavargusi!... Visi tie išgyvenimai...

Ji nekantrauja, nes jis stovi nejudėdamas šaligatvio pakraštyje, kaip žmogus, kuris neapsisprendžia.

Ji siaubingai bijo. Jos plaštaka virpa ant Megrė rankos, ir jį pagauna keistas noras ją nuraminti; jis gūžteli pečiais.

- Po šimts... Taksi!.. Ei!.. Sen Lazaro stotis... Tolimojo priemiesčio linijos...

Nuo kokio nerimo jis ją išvadavo! Atvirame taksi, kur juos glamonėja saulės spinduliai, ji jaučia poreikį kalbėti, kalbėti.

- Sakėte, kad manęs nepaliksite... Juk sa-

kėte, taip?.. Nebijote susikompromituoti?.. Jūs vedęs?.. Aš kvaila... Jūs su žiedu...

Mažutis sumišimas stotyje. Jis perka tik vieną bilietą. Nejaugi jis įsodins ją į kupė, o pats liks Paryžiuje? Ji pamiršta, jog jis turi nemokamą bilietą; o jis sunkiai klesteli ant suolo, žiūri į ją su ne visai ramia sąžine.

Senąjį poną numeris 13 jis susiras, kada panorės, - juk tai nuolatinis restoranėlio klientas. Traukinys pajuda, ir Felicija tariasi išsigelbėjusi.

Štai ir namai - jie išnyra tuo metu, kai nuo jų nuvažiuoja didelis Teismo ekspertizės automobilis ir ant slenksčio it koks šaunus savininkas lieka bestovįs vienas Liuka.

- Kas ten?

- Fotografai, specialistai...

- Ak, taip! Pirštų atspaudai...

Ji gerai apsišvietusi. Perskaitė tiek romanų, tikriausiai ir detektyvinių!

- Na ir ką, senuti Liuka?

- Nieko ypatingo, šefe... Tas tipas buvo su guminėmis pirštinėmis, kaip jūs ir manėte... Jie tik atliejo jo batų atspaudus... Naujutėlaičių batų - žmogus juos tikriausiai avėjo ne daugiau kaip tris dienas...

Felicija užkopė į savo kambarį nusiimti gedulo rūbų ir šydo.

- Kas naujo, šefe?.. Atrodo...

Jis taip gerai jį pažįsta! Tik Megrė sugeba taip išsipleikti, pralinksmėti, alsuoti visomis savo poromis... Jis apsižvalgo - aplinka jam tapo tokia pažįstama, kad jis savotiškai prisitaiko prie jos, ir jo laikysena supanėšėja su jos gyventojų laikysena.

- Lašelytį?

Jis eina paimti iš valgomojo bufeto ropinukės

- jinai netuščia, pripila du stikliukus, įsitaiso ant slenksčio, veidu į sodą.

- Į tavo sveikatą... Nagi, sakykite, Felicyte...

Ji nusileido žemyn, su prijuoste, tikrina, ar Teismo ekspertizės žmonės nesujaukė virtuvės.

- Būkite maloni ir paruoškite puodelį kavos mano draugui Liuka... Man reikia nueiti iki "Aukso žiedo", bet palieku jums brigadininką, kad jus saugotų... Iki vakaro...

Jis laukia to nepatiklaus, susirūpinusio žvilgsnio.

- Patikėkite, aš einu į "Aukso žiedą"...

Teisybė, tačiau neilgam. Taksi į Orževalį nėra, tad jis prašo mechaniko Liuvė nuvežti jį į Paryžių savo furgoniuku.

- Į Ternus... Važiuokite Fobur Sent Onorė gatve...

Kai jis įžengia, restoranas tuščias, o garsonas turbūt miegojo kažkur užlindęs, nes ateina žiovaudamas, pasišiaušęs.

- Ar žinote, kur gyvena ponas, kuriam įteikėte raštelį nuo damos, buvusios su manimi?

Tas mulkis manosi stovįs priešais pavyduolį arba prieš įsiutusį tėvą. Jis ginasi, jaudinasi. Megrė rodo jam savo pažymėjimą.

- Patikėkit, aš nežinau, kuo jis vardu... Dirba šiame kvartale, bet tikriausiai gyvena ne čia, nes valgo pas mus tiktai vidudienį...

Megrė nelinkęs laukti rytojaus.

- Jūs nežinote, ką jis veikia?

- Palaukit... Vieną dieną girdėjau jį šnekučiuojantis su šeimininku... Einu, pažiūrėsiu, ar jisai neišėjęs...

Namuose aiškiai perpietės valanda. Šeimininkas ateina be prisegamos apykaklės, ranka braukia atgal išsidraikiusius plaukus.

- Tryliktasis... Odų ir kailių įmonėje... Vieną dieną pasakojo, nežinau, kokia proga... Dirba firmoje Vagramo prospekte...

Susiradęs adresų knygą, komisaras greitai aptinka Želė ir Motuazono firmą, kailiai ir odos, importas ir eksportas, 17b, Vagramo prospektas. Nueina tenai.

- Turbūt ponas Šarlis... Minutėlę...

Jį veda koridorių labirintu ir laiptais, kurie trenkia drėgme, iki palėpės pačiame namo viršuje, ant kurios durų užrašas skelbia :"Ūkvedžio raštinė".

Tai iš tikrųjų Ponas Nr. 13. Jis čia, dar pilkesnis nei pirma, ilgu pilku chalatu, kurį vilki darbo metu. Jis pašoka, išvydęs Megrė įžengiant į jo šventovę.

- Ponas?..

- Kriminalinė policija... Nebijokite... Atėjau paprastos informacijos...

- Nesuprantu...

- Na, taip, ponas Šarli... Jūs puikiausiai suprantate... Būkit malonus, parodykite man raštelį, kurį jums įteikė padavėjas...

- Prisiekiu...

- Neprisiekinėkite, nes aš būsiu priverstas tuojau pat jus sulaikyti kaip žmogžudystės bendrininką...

Žmogelis garsiai šnypščia nosį, ir ne tiktai todėl, kad laimėtų laiko, - jam chroniška sloga, štai dėl ko jis dėvi tą storą apsiaustą ir nešioja šerpę.

- Jūs mane statotė į tokią padėtį...

- Toli gražu ne tokią keblią kaip ta, kurioje atsidurtumėte, atsisakydamas nuoširdžiai man atsakyti...

Megrė kalba tvirtu balsu, vaidina "žiaurų",

kaip sako ponia Megrė, kurią tai visuomet linksmina, - ji pažįsta jį geriau nei kas kitas.

- Matote, pone komisare, aš nepagalvojau, kad mano poelgis...

- Pirmiausia parodykite raštelį...

Tas neištraukia jo iš kišenės - gauna lipt ant kopėtėlių ir pasiekti popierių nuo pat lentynų viršaus, iš už blankų krūvos, kur buvo paslėpęs. Atneša jis ne tik dokumentą, bet ir revolverį - laiko jį atsargiai, kaip žmogus, mirtinai bijantis ginklų.

"Dėl Dievo meilės, nieko nesakykite, niekada, jokia dingstimi. Įmeskite žinote ką į Seną. Tai gyvybės ar mirties klausimas."

Megrė šypsosi iš tų paskutinių žodžių - čia Felicija kaip nulupta.

- Kai aš aptikau...

- ...Kai jūs aptikote šitą ginklą savo apsiausto kišenėje, ar ne?..

- Jūs žinote?

- Jūs važiavote metro... Buvote prispaustas prie merginos gedulo rūbais ir tuo metu, kai ji pasuko išėjimo link, pajutote, kad kažkas sunkaus nuslydo jums į kišenę...

- Susivokiau tik po to.

- Išsigandote...

- Niekada gyvenime nebuvau čiupinėjęs šaunamųjų ginklų... Nežinojau, ar jis užtaisytas... Dar ir dabar nežinau...

Didžiam ūkvedžio siaubui, Megrė išima apkabą, kurioje trūksta vienos kulkos.

- Bet kadangi prisiminėte merginą gedulo rūbais...

- Iš pradžių galvojau eiti ir atiduoti šitą... šitą daiktą policijai...

Ponas Nr. 13 jaudinasi.

Skambutis. Senis su siaubu žiūri į pultą ant savo rašomojo stalo.

- Mane kviečia šeimininkas... Ar...

- Eikite!.. Žinau viską, ką norėjau sužinoti...

- O ta mergina?.. Sakykite... Ar ji iš tikrųjų?..

Megrė akyse šmėsteli šešėlis.

- Pamatysime, pone Šarli... Paskubėkite... Jūsų šeimininkas nekantrauja...

Nes vėl valdingai aidi skambutis.

- Pas Gastiną-Renetą, ginklininką! - tarsteli truputį vėliau komisaras taksi vairuotojui.

Tad šitaip, tris dienas, jausdama, kad ją stebi, žinodama, kad namas ir sodas bus išnaršyti iš pagrindų, Felicija laikė revolverį, paslėpusi prie krūtinės!

Gaila, kad Felicija negali matyti Megrė šiuo metu, kai taksi jį veža pas ginklų ekspertą. Galbūt bent sekundėlei pamirštų savo rūpesčius ir pajustų pasididžiavimą, įžvelgusi susižavėjimą komisaro veide?

VI. MEGRĖ PASILIEKA

Kiek tūkstančių kartų savo sunkiu žingsniu jis kopė tais plačiais dulkėtais Orfevrų krantinės laiptais, kur grindys visada truputėlį girgžda po kojom ir kur žiemą pučia tokie pragaištingi skersvėjai? Megrė turi pastovių įpročių, pavyzdžiui - pasiekus viršutines pakopas, žvilgtelėti žemyn į laiptų narvelį sau už nugaros, arba dar - priėjus platų Kriminalinės policijos koridorių, išsiblaškiusiu žvilgsniu dirstelėti į tai, ką jis vadina "žibintu". Tai paprastų paprasčiausiai kairėje nuo laiptų įstiklinta laukiamoji salė su stalu, užtiestu žalia staltiese, su žaliais krėslais, ant sienų kabo juodi rėmai, kuriuose mažais ratukai išdėstytos nuotraukos policininkų, žuvusių, einant tarnybines pareigas.

"Žibinte" daug žmonių, nors jau penkta valanda po pietų. Megrė taip susimąstęs, kad akimirkai pamiršta, jog tie žmonės susiję su jo byla. Jis atpažįsta keletą veidų, kažkurie iš sėdinčių prišoka prie jo:

- Sakykite, pone komisare... Ar dar ilgai?.. Ar negalima būtų įeiti be eilės?..

Čia pats Pigalio aikštės sukčių žiedas, Megrė paliepimu sukviestas vieno jo inspektoriaus.

Plati Megrė nugara nutolsta. Komisaras tarsi ant nuomonės praveria porą durų, kurios išsirikiavusios vienos šalia kitų kiek akis užmato. Orfevrų krantinėje viešpatauja jam gerai pažįstama karštinė - visuose kampuose vyksta apklausos, net ir jo kabinete, kur Rondonė, naujokas, sėdi paties Megrė krėsle, rūko pypkę, panašią į jo. Jis tiek nusimėgdžiojo, kad liepia atnešti į viršų alaus iš "Dofino" alinės. Ant kėdės - vienas "Pelikano" garsonų. Rondonė pamerkia šefui, valandėlei palieka savo klientą,

išeina su komisaru į koridorių, kur įvyko tiek daug tokio pobūdžio scenų.

- Čia kažkur šuo pakastas, šefe... Dar nežinau, kas tiksliai... Žinot, kaip būna... Specialiai liepiau juos pamarinuoti "žibinte"... Matyti, kad jų susitarta liežuvį laikyti už dantų... Jie kažką žino... Matėte šefą?.. Atrodo, jis ieško jūsų telefonu jau kokią valandą... Beje... Jums žinutė...

Jis nueina jos pasiimti nuo rašomojo stalo. Žinutė iš ponios Megrė.

"Iš Epinalio atvažiavo Eliza su vyru ir vaikais. Visi vakarieniausime namuose. Pasistenk pareiti. Jie atvežė baravykų."

Megrė neis. Jis užsiėmęs. Skuba patikrinti mintį, kuri šovė į galvą, kai jis pas Gastiną-Renetą laukė ekspertizės rezultatų.

Jis ir vėl mintimis nuklydo į Medinės Kojos namus, mintyse vėl kopė vaškuotais laiptais ir staiga, vis mintyse, sustojo laiptų aikštelėje, padvejojo tarp dvejų durų, prisiminė tris kambarius.

- Po perkūnais!

Ir nuo tada jam magėjo tik viena: nuvažiuoti tenai, kur buvo beveik tikras padarysiąs atradimą. Ekspertizės rezultatą jis žinojo iš anksto, neabejojo, kad revolveriu, rastu Vagramo prospekte, ir buvo nušautas senasis Lapi. Smitas ir vesonas. Ne žaisliukas. Ne iš tų ginklų, kokius perka mėgėjai, bet rimtas profesionalo įnagis.

Po ketvirčio valandos senasis ponas Gastinas-Renetas patvirtino šią hipotezę.

Megrė vis tiek norėjo užeiti į krantinę ir įsitikinti, kad neįvyko nieko naujo. Dabar jis beldžiasi pas šefą, atidaro apmuštas duris.

- Jūs, Megrė! Bijojau, kad neįstengsiu susisiekti su jumis telefonu. Tai jūs pasiuntėte Diunaną į Lepiko gatvę?

Megrė jau buvo tai užmiršęs. Taip, jis. Dėl viso pikto. Liepė Diunanui kruopščiai apžiūrėti kambarį "Gerosios viešnagės" viešbutyje, kuriame gyveno Žakas Petijonas.

- Jis ką tiktai skambino... Atrodo, kažkas jį aplenkė... Norėtų kuo greičiau jus pamatyti... Eisite tenai?

Jis linktelėjo - taip. Jis apsunkęs, paniuręs. Negali pakęsti, kai jam pertraukia minčių giją, o jo mintys - Žanvilyje, ne Lepiko gatvėje.

Po kurio laiko taksi nuveža jį į Blanšo aikštę, ir tuo metu, kai jis stato kojį ant šaligatvio, jį apima kažkoks silpnumas. Aikštė užlieta saulės. Didelės kavinės terasoje knibžda žmonių; sakytum, kad žmonės neturi ką veikti, tik ilsėtis, susėdę prie stalelių, gerti vėsų alų ar aperityvą, glostyti žvilgsniu praeinančias dailias moteris.

Akimirką Megrė jiems pavydi, galvoja apie žmoną, pas kurią šiuo metu svečiuojasi sesuo ir svainis jų bute Rišaro-Lenuaro bulvare, galvoja apie baravykus, kurie dabar troškinami ant silpnos ugnies ir skleidžia gardų česnako bei drėgno miško kvapą. Jis dievina baravykus...

Jis taip pat norėtų sėdėti šitoje terasoje. Šitom paskutinėm naktim jis pernelyg mažai miegojo, valgė velniai žino ką ir kada, gėrė bet ką, ką nustvėręs; jam atrodo, kad per šitą prakeiktą tarnybą, kurią pasirinko, jis priverstas gyventi visų gyvenimą, užuot ramiai gyvenęs savąjį. Laimei, po keleto metų jis išeis į pensiją ir su plačiakrašte šiaudine skrybėle ant galvos prižiūrės savo sodą, kruopščiai išgremžtais takeliais, tokį kaip senojo

Lapi, su rūsiu, į kurį kartkartėmis nusileis atsigaivinti.

- Bokalą, greitai.

Jis vos teprisėda. Pastebi jį tykantį inspektorių Diunaną.

- Laukiu jūsų, šefe... Tuojau pamatysit...

Jie įžengia į "Gerosios viešnagės" viešbutį, įsispraudusį tarp dešrų parduotuvės ir batų krautuvės. Kontoroje, už stiklinio langelio, krėsle prie skydo su raktais sėdi siaubingai nutukęs žmogus; jo nuo vandenligės išbrinkusios kojos mirksta emaliuotame kubile.

- Patikėkit, tai ne mano kaltė. Beje, apklauskite Ernestą, ir viskas bus aišku. Jis juos užvedė aukštyn...

Ernestas, garsonas, dar labiau apsnūdęs negu Megrė - jis veikia dieną ir naktį, retkarčiais numigdamas po porą valandų - lėtu balsu dėsto:

- Tai įvyko tuoj po pietų... Taip, aš atkreipiau dėmesį, kad tos damos nepažįstu... Ne per daug nuvytusi brunetė... Luktelėjo koridoriuje, kol jai paduos raktą...

- O vyriškis, kur buvo su ja? - teiraujasi Megrė.

- Negalėčiau pasakyti... Žinote, mes į juos beveik nežiūrime, nes jie nelabai to nori... Na, tipas, kaip ir kiti!.. Jis man į akį nekrito... Nuvedžiau juos į penktąjį, kuris buvo laisvas... Maždaug po ketvirčio valandos vyriškis nusileido pirmas... Beveik visuomet taip... Moters praeinant nemačiau ir gal po dešimties minučių įėjau į kambarį - jis buvo tuščias, aš apsitvarkiau... Bus išėjusi mano nepastebėta, tariau sau. Tuo tarpu apačioje priėjo žmonių, ir aš viską užmiršau, tat po pusvalandžio baisiausiai nustebau, pamatęs tą moterį praeinant man už nugaros... Ma-

tai, kur ją galas nunešė, nusistebėjau aš. Paskui visa ta istorija išgaravo man iš galvos, atsiminiau ją tik tada, kai jūsų inspektorius, paprašęs muzikanto kambario rakto, atėjo ir klausė mane...

- Sakot, niekad nebuvot jos matęs?

- Ne... Negalėčiau pasakyti... Nuolatinė lankytoja ji nebuvo, tai tikrai... Tačiau man atrodo, kad jau buvau kažkur ją susitikęs... Jos veidas nėra man visai nepažįstamas...

- Kiek laiko jūs dirbate "Gerosios viešnagės" viešbutyje?

- Penkeri metai...

- Žodžiu, tai galėtų būti sena klientė?

- Galimas daiktas...

Megrė, inspektoriaus lydimas, sunkiai kopia aukštyn. Čia, viršuje, šeštajame aukšte, kur gyvena Petijonas, durų užraktas neišlaužtas. Spyna banali, tokią galima atrakinti paprasčiausiu visrakčiu.

Apsidairęs aplinkui, Megrė švilpteli, nes padirbėta - tai jau padirbėta. Baldų nedaug, tačiau gali drąsiai sakyti, kad viskas išnaršyta iki paskutinio siūlelio. Pilkas Petijono kostiumas voliojasi ant kilimėlio, kišenės išverstos, stalčiai ištraukyti, baltiniai išdraikyti, pagaliau žirklėmis viešnia rūpestingai perrėžė čiužinį, pagalvę ir pūkinę antklodę, grindys nuklotos vilnos kuokštų ir plunksnų it sniego.

- Ką pasakysite, šefe?

- Pirštų atspaudai?

- Iš Teismo ekspertizės jau buvo atvykę. Drįsau jiems paskambinti, ir jie man atsiuntė Mersą, kuris nieko nerado. Ko jie galėtų ieškoti?

Megrė domina ne tai. Tai, ko jie ieško, - kaip sako Diunanas, vartodamas daugiskaitą, - svarbu kur kas mažiau, nei tas įniršis, su kuriuo

jie ieško. Ir daro tai niekur neprašaudami pro šalį!

Revolveris, iš kurio buvo nušautas Žiulis Lapi, - smitas ir vesonas, tokį ginklą rasi visų užkietėjusiųjų kišenėse.

Kas čia dedasi po rentininko mirties? Petijonas blaškosi. Petijonas eina iš vieno Monmartro kabareto į kitą, iš vieno daugmaž įtartino baro į kitą, ieškodamas kažko, ko neranda. Nors ir jaučia, kad policija mina jam ant kulnų, jis daro savo, ieško, važiuoja iki Ruano, ten teiraujasi kažkokios Adelės, kuri išsidangino iš "Tivoli" alinės prieš keletą mėnesių.

Tada jis palūžta. Prieina liepto galą. Megrė telieka jį "nuraškyti". Jisai tuoj prašneks...

Kaip tik tą akimirką į jį švariai šaunama gatvės vidury, ir tas, kuris tai padarė, tikrai ne naujokas.

Ar tai ne tas pats, kuris, nė minutės negaišdamas, dumia į Žanvilį?

Pigalio aikštėje su Petijonu buvo komisaras, bet tai žudiko nesustabdė.

Lapi namas stebimas. Žmogus turbūt žino, šiaip ar taip įtaria, bet jo anaiptol nesustabdo, jis įsmunka į kambarį, stato kėdę prie rūbų spintos ir pakelia vieną šios lentutę.

Ar rado jis, ko ieškojęs? Felicijos užkluptas, vožia jai ir dingsta, palikęs tik keletą ne per daug jį kompromituojančių naujutėlaičių batų pėdsakų.

Tai įvyko apie trečią ar ketvirtą valandą ryto. Ir štai po pietų jis jau atakuoja Petijono kambarį.

Šį kartą pasirodo moteris. Juodaplaukė, gana daili, kaip ta Adelė iš alinės. Šioji darbą atlieka švariai. Ji būtų galėjusi užeiti į tą viešbutį, pratusį matyti, garsono žodžiais tariant, "atsitiktinius lan-

kytojus", su savo meilužiu arba bendrininku. Bet ji žaidžia pagal taisykles. Paprašo kambario atėjusi išties su atsitiktiniu pažįstamu. Šiam pasišalinus, smunka ant laiptų, lipa į šeštąjį aukštą - tuo metu viršutiniuose aukštuose nieko nėra - ir kruopščiai išnaršo kambarį.

Ką reiškia šis blaškymasis, kaskart gyvesnis? Kad *jie* skuba. Kad *jiems* kuo skubiausiai reikia kažką rasti. Vadinasi, - jie dar nerado.

Štai kodėl ir patį Megrė apsėda skubos karštligė. Taip esti kiekvieną sykį, kai jis atsiduria toli nuo "Horno kyšulio", tarsi jam nesant turėtų įvykti katastrofa.

Jis išplėšia lapelį iš užrašų knygutės.

"Stambios gaudynės šiąnakt IX-me ir XVIII-me rajonuose."

- Perduok šitą komisarui Pjolė... Jis supras...

Gatvėje jis ir vėl žiūri į terasą, kur žmonės tiesiog sau gyvena ir traukia į plaučius pavasarį. Nagi! Dar bokalas, paskubom. Jo trumpi ūsai sumirksta nuo putų, kai jis klesteli ant taksi sėdynės.

- Pirmiausia į Puasi... Paskui pasakysiu...

Jis sunkiai kovoja su stinguliu. Akys merkiasi, jis duoda sau žodį - kai baigs bylą, išmiegos dvidešimt keturias valandas iš eilės.

Bet kaip toje dainoje - taip niekuomet nebūna. Jūs apie tai be paliovos svajojate, duodate sau žodį, prisiekinėjate, paskui, kai toji akimirka ištie ateina, suskamba tas prakeiktas telefonas, kurį ponia Megrė taip norėtų uždusinti kaip kokį kenksmingą padarą.

- Alio... Taip...

Ir štai Megrė vėl išsiruošia!

- O dabar, šefe?

- Kilkite į viršų, kairėn... Pasakysiu, kur sustoti...

Nors ir snūduriuojantį, jį vėl apsėda nekantrumas. Nuo tada, kai buvo pas Gastiną-Renetą, jis vien apie tai galvoja. Kaip ta mintis jam anksčiau nešovė į galvą? Tačiau buvo jau "karšta", kaip sako vaikai, žaisdami "Šilta-šalta". Jam iš karto įkrito atmintin ta trijų kambarių istorija. Paskui mintys nuklydo šalin. Ėmė kapanotis mintyse apie pavydą...

- Į dešinę... Taip... Trečias namelis... Klausykit, aš norėčiau pasilaikyti jus visai nakčiai. Jūs vakarieniavote?.. Ne?.. Palaukit... Liuka!.. Eik šen, seni... Nieko nauja?.. Felicija čia?.. Naudokis mašina... Važiuok į "Aukso žiedą"... Pavakarieniauk, žiūrėk, kad ir vairuotojas pavakarieniautų... Palaikyk ryšį su pašto tarnautoju... Tegu žino, kad ją šią naktį sutrukdys skambutis... Dviratis čia?

- Mačiau sode, prie rūsio sienos...

Nuo slenksčio juos stebi Felicija. Kai automobilis pajuda iš vietos ir Megrė žengia jos link, jinai teiraujasi, vėl tokia pat nepatikli kaip anksčiau:

- Jūs vis dėlto važiavote į Paryžių?

- Eikšekit, Felicija... Nebe metas žaidimams...

- Kur einate?

- Į viršų... Eikšekit...

Jis atidaro senojo Lapi kambario duris.

- Prieš atsakydama gerai pagalvokit... Kokie čia stovėjo baldai arba daiktai, kai Žakas keletą mėnesių gyveno šitame kambaryje?

Tokio klausimo ji nelaukė, ir štai mąsto, dairydamasi po kambarį.

- Pirmiausia, čia buvo geležinė lova - dabar ji sandėliuke... Sandėliuku aš vadinu tą kambarį greta manojo, tą, kuriame keletą mėnesių gyvenau... Paskui ten sukrovė viską, kas tik voliojosi po namus, o rudenį ten netgi supilami obuoliai...

- Lova... Tai viena... Paskui?.. Tualetinis stalelis?

- Ne... Stovi tas pats...

- Kėdės?

- Palaukit... Oda muštos kėdės, buvo nunešlos į valgomąjį...

- Rūbų spinta?

Jis pasilaikė ją pabaigai; jis taip susijaudinęs, dantimis taip suspaudžia pypkės kandiklį, jog net traška jo ebonitas.

- Ta pati...

Ūmai jis pasijunta nusivylęs. Jam atrodo, kad nuo apsilankymo pas Gastiną-Renetą jis taip skubėjo tik tam, kad atsimuštų į sieną ar - dar blogiau - į tuštumą.

- Kai aš sakau - ta pati, tai reiškia - ta pati ir kartu ne ta pati... Namuose yra dvi vienodos spintos... Jos buvo nupirktos per išpardavimą, prieš trejus ar ketverius metus - jau nebežinau... Aš buvau nepatenkinta, man labiau būtų patikusios spintos su veidrodžiu... Viloje nėra nė vieno veidrodžio, kur galėtum į save nuo galvos iki kojų pasižiūrėti...

Aha! Kad ji žinotų, kokį svorį nurideno jam nuo krūtinės! Daugiau ji jam neberūpi. Jis skuba į Felicijos miegamąjį, viesulu perlekia per jį, įpuola į sandėliu paverstą kambarį, atidaro langą, atlapoja uždarytas langines.

Kaip jam netoptelėjo anksčiau? Ko tik nėra šiame kambaryje! Čia ir susuktas linoleumas, ir seni patiesalai, ir viena ant kitos it alinėje po uždarymo sukrautos kėdės. Balto medžio stelažai, ant kurių turbūt išdėliojami obuoliai žiemai, skrynia su sena pompa, du stalai ir galiausiai, už viso to šlamšto, spinta, panaši į spintą senio kambaryje.

Megrė taip skuba, kad nuverčia į sieną atremtas geležines lovos dalis. Jis pristumia vieną stalą, ropščiasi ant jo, braukia ranka storą dulkių sluoksnį už spintos frizo.

- Ar neturite kokio nors įrankio?

- Kokio įrankio?

- Atsuktuvo, kalto, žnyplių - nesvarbu ko...

Dulkės nusėda jam plaukus. Felicija nulipo žemyn. Jis girdi, kaip ji žingsniuoja per sodą, įeina į rūsį, galų gale grįžta su kaltu ir plaktuku.

- Ką norite daryti?

Pakelt lentutes, po perkūnais! Beje, tai nesunku. Viena jų vos laikosi. Po ja popierius. Megrė čiumpa ir ištraukia nedidelį ryšulėlį, susuktą į seną laikraštį.

Tuomet jis žiūri į Feliciją ir mato, kad ji visa išblyškusi, pastirusi, veidas pakeltas į jį.

- Kas šitame ryšulėlyje?

- Nieko nežinau!

Jos balsas vėl šaižus, veido išraiška kupina paniekos.

Jis nulipa nuo stalo.

- Tuojau sužinosim, ar ne? Jūs tikrai nežinote?

Jis delsia, prieš išvyniodamas, stebi ją.

- Šitam laikraščiui truputį daugiau negu metai... Ė-ė!.. Ar žinojote, Felicyte, kad namuose būta tokio turto?

Nes į dienos šviesą išniro tūkstančio frankų banknotų pluoštas.

- Atsargiai! Neliesti!

Jis vėl lipa ant stalo, klibina visas lentutes spintos viršuje, įsitikina, kad daugiau nieko nėra paslėpta.

- Mums bus geriau apačioje... Eikšekit...

Jis linksmai įsitaiso prie virtuvės stalo. Megrė visuomet jautė silpnybę virtuvėms, kur sklando gardūs kvapai ir akį traukia įvairūs skanumynai.

- Du šimtai dešimt... vienuolika... dvylika... Antai, du sulipę... Trylika, keturiolika... Du šimtai dvidešimt trys, keturi... septyni, aštuoni...

Jis stebi ją. Jos akys įsmeigtos į banknotus, o veide, kuriame dar labiau ryškėja gautų smūgių pėdsakai, nebeliko nė lašelio kraujo.

- Du šimtai dvidešimt devyni tūkstančiai frankų, Felicyte... Ką pasakysite?.. Jūsų draugelio Petijono kambaryje buvo paslėpta du šimtai dvidešimt devyni tūkstantiniai banknotai... Nes jie buvo paslėpti būtent jo kambaryje, suprantat?.. Ponas, kuriam dabar taip skubiai reikia šios sumos, žinojo, kur rasti paslėptą turtą... Neįtarė tik viena: kad esama dviejų vienodų spintų... Ir kam ateis mintis, kad Lapi, vėl atgavęs savo kambarį, bus toks maniakas, ir perkraustys čia savąją rūbų spintą, o aną pastatys sandėliuke?..

- Ar jums tas padės? - teiraujasi ji puse lūpų.

- Šiaip ar taip, dabar man aišku, kodėl jūs tą naktį buvote pavaišinta smūgiu, kuris būtų galėjęs jus nudobti, ir kodėl po kelių valandų buvo išnaršytas jūsų draugo Žako kambarys Lepiko gatvėje...

Jis keliasi. Jam reikia truputį prasimankštinti.

Jo džiaugsmas dar nėra visiškas. Viena sėkmė šaukiasi kitą. Dabar, kai jis rado, ko ieškojęs, kai faktai patvirtino tai, ką buvo manęs. Jis vaikštinėja po sodą, ištiesina rožių kero stiebą, automatiškai pakelia smaigą, kurį Lapi, vadinamas Medine Koja, numetė prieš nueidamas į savo kambarį, kur taip kvailai numirė.

Pro atvirą virtuvės langą jis mato tarytum suakmenėjusią Feliciją. Komisaro lūpose sklando šypsenos šešėlis. Kodėl gi ne? Gūžtelėjęs pečiais, jis, atrodo, sako:

- O vis dėlto pabandykime!

Ir jis kalbasi su ja pro langą, žaisdamas žemėtu smaigu.

- Matote, Felicyte, aš vis labiau ir labiau įsitikinu, - kad ir kaip jums atrodytų keista, - kad Žakas Petijonas nenužudė savo dėdės ir netgi yra niekuo dėtas šioje kruvinoje byloje...

Ji žvelgia į jį nė nekrustelėdama. Jos sukritusiame veide - nė menkiausio džiaugsmo virptelėjimo.

- Ką jūs pasakysite? Turėtumėt džiaugtis...

Ji stengiasi nusišypsoti, bet šypsena, iškreipusi plonas jos lūpas, labai apgailėtina.

- Džiaugiuosi. Dėkoju jums...

O jis turi tramdytis, kad neparodytų geros nuotaikos.

- Matau, kad jūs džiaugiatės, labai džiaugiatės... Ir esu tikras - dabar jūs padėsite man iškelti viešumon tą faktą, kad jūsų mylimas vaikinas nekaltas... Juk jūs mylite jį, ar ne?

Ji nusisuka, tikriausiai tam, kad jis nepastebėtų jos verksmingos burnos.

- Na, taip, jūs jį mylite... Čia nėra nieko gėdinga... Esu tikras, kad jis pasveiks, kad jūs pulsite

vienas kitam į glėbį, ir kad, atsidėkodamas už viską, ką jūs dėl jo padarėte...

- Aš dėl jo nieko nepadariau...

- Tarkim!.. Nesvarbu... Sakau, esu tikras, kad jūs susituoksite ir turėsite daug vaikų...

Ji pratrūksta, kaip jis ir tikėjosi. Ar ne to jis ir siekė?

- Jūs žvėris!.. Žvėris!.. Pats žiauriausias žmogus, pats... pats...

- Todėl, kad sakau, jog Žakas nekaltas?

Šita maža, visai nereikšminga frazė, nors Felicija ir įpykusi, padaro jai įspūdį, ji suvokia, kad padarė klaidą, bet jau per vėlu, ir ji nebežino, ką sakyti, ji nelaiminga, siaubingai sutrikusi.

- Jūs puikiai žinote, kad netikite tuo, ką sakote... Bandote patraukti mane už liežuvio... Nuo tos minutės, kai jūs čia įkėlėte koją...

- Kada paskutinį sykį matėte Petijoną?

Jai vis dėlto pakanka nuovokos atsikirsti:

- Šį rytą...

- Bet prieš tai...

Ji neatsako, ir Megrė pabrėžtinai atsigręžia į sodą, į pavėsinę, į tą žaliai nudažytą stalą, ant kurio vieną rytą stovėjo ropinukė ir du stikliukai. Ji seka jo žvilgsnį. Žino, ką jis galvoja.

- Aš jums nieko nesakysiu...

- Žinau. Jau mažiausiai dvidešimt kartų kartojat tą patį, galų gale tai darosi panašu į litanijas... laimė, kad atradome banknotus...

- Kodėl?

- Matot - jūs pradedate domėtis!.. Kai Petijonas išvyko iš "Horno kyšulio", - prieš metus, - jis buvo susipykęs su dėde, ar ne?

- Jiedu nesutarė, bet...

- Taigi nuo to laiko jis nebuvo grįžęs...

Ji bando atspėti, kur jis vėl nori ją nusivilioti. Jauti, kaip įtemptai ji galvoja.

- Ir jūs jo daugiau nebematėte! - galų gale sviedžia Megrė. - Ar tiksliau - daugiau su juo nesikalbėjote. Kitaip tikriausiai būtumėt pasakiusi, kad baldai buvo sukeisti...

Ji užuodžia pavojų - jis čia, slypi po šitais klastingais klausimais. Dieve mano! Kaip sunku gintis nuo šito romaus žmogaus, rūkančio savo pypkę ir glostančio ją tėvišku žvilgsniu! Jinai jo nekenčia! Taip, nekenčia, dar niekad jokia būtybė nebuvo jos tiek prikankinusi, kaip tas komisaras, kuris neduoda jai nė minutėlės atvangos ir dėsto netikėčiausius dalykus lygiu balsu, papsėdamas pypkutę.

- Jūs nebuvote jo meilužė, Felicija...

Sakyti taip? Sakyti ne? Kur visa tai ją nuves?

- Jei būtumėte buvusi jo meilužė, būtumėte su juo susitikusi, nes kivirčas su dėde neturėjo nieko bendra su jūsų meile... Būtumėte turėjusi progą pasakyti, kad senis perkraustė... Taip Petijonas būtų sužinojęs, kad banknotai jau nebe kambaryje, o sandėliuke... Gerai klausykitės... Šitą žinodamas, jis nebūtų veržęsis į tą kambarį, kur Dievas težino kodėl buvo priverstas nužudyti savo dėdę...

- Neteisybė...

- Taigi, jūs nebuvote jo meilužė...

- Ne...

- Jūs niekada neturėjot su juo jokių ryšių?

- Ne...

- Jis nežinojo, kad jūs jį mylėjote?

- Nežinojo...

Megrė veidas pražysta patenkinta šypsena.

- Na, ką gi, mažyte, štai, man regis, pirmas

kartas nuo šio tyrimo pradžios, kai jūs nemeluojate... Šitą meilės istoriją, matot, aš perpratau nuo pat pradžių... Jūs - maža mergaitė, kuriai gyvenimas nebuvo pernelyg dosnus... Tad nesant apčiuopiamos tikrovės, jūs susikūrėte tikrovę iš savo svajų... Buvote nebe mažoji Felicija, senojo pono Lapi tarnaitė, bet visi tie žavingi jūsų perskaitytų romanų veikėjai... Medinė Koja jūsų svajonėse jau nebe paprastas priekabus šeimininkas, bet, kaip geriausiuose nuotykių romanuose, - jūs tapote nesantuokiniu jo kūdikiu... Nerauskite... Jums reikėjo gražių pasakų - kad ir tam, kad turėtumėte ką papasakoti savo draugužei Leontinai ir užsirašyti užrašų knygelėje... Nuo tada, kai į namus įžengė vyriškis, mintyse jūs tapote jo meiluže, jūs pergyvenote didelę meilę, o vargšas vaikinas, galėčiau prisiekti, nieko nenutuokė...

- Kur jūs taikote?

Jis prisipažįsta:

- Dar nežinau, bet netrukus sužinosiu - padės tie paslėpti pinigai, kuriuos suradome... Dabar aš šio to jus paprašysiu... Žmonės, kurie ieško šitų pinigų ir kuriems jų reikia taip skubiai, jog rizikuoja viskuo nuo vakar, tikriausiai pusiaukelėje nesustos... Mintis, atėjusi man į galvą, ta paprasta mintis apie sukeistus baldus, gali ateiti ir jiems... Labai nenorėčiau, kad jūs šiąnakt čia būtumėte viena... kad ir kaip manęs nekenčiate, prašau jus - leiskite man prabūti naktį jūsų namuose... Galėsite užsidaryti savo kambaryje... Ką turite vakarienei?

- Juodos kraujinės dešros, norėjau išvirti bulvių košės...

- Puiku... Pakvieskite mane... Paliksiu keletą instrukcijų Orževalyje ir sugrįšiu... Sutarta?

- Jei jau taip norite!

- Nusišypsokite!

- Ne...

Jis grūdasi banknotus sau į kišenę, eina prie rūsio pasiimti dviračio, ta pačia proga įsipila taurelę vyno, ir tuo metu, kai sėda ant dviračio, ji jam sviedžia:

- Aš jūsų vis tiek nekenčiu!

Jis atsigręžia, visas nušvitęs:

- O aš, Felicija, - aš jus dievinu!

VII. OMARO NAKTIS

Pusė septynių vakaro. Maždaug tuo laiku Megrė apžergia dviratį priešais "Horno kyšulį" ir atsisukęs sviedžia Felicijai, stypsančiai ant slenksčio:

- O aš jus dievinu...

Bezjė policijos komisariate - jo langas plačiai atlapotas - skamba telefonas. Kabinetas tuščias. Arsenas Vidiberas, komisaro sekretorius, kuris vienmarškinis platanų šešėlyje žaidžia rutuliais, atsisuka į grotuotą langą, kur reikliai plyšauja skambutis.

- Einu!.. Einu!.. - burbteli nenoromis.

- Alio!.. Paryžius?.. Taip?.. Kas?.. Čia Bezjė... Bezjė - taip, kaip tariama... Kriminalinė policija?.. Jūsų raštą mes gavome... Sakau, jūsų rašttą... Ar ten, Paryžiuje, jūs nesuprantat prancūziškai?.. Jūsų raštą dėl tokios Adelės... Mes galbūt apčiuopėm jūsų reikalą... Įvyko tai praeitą savaitę, ketvirtadienį, tuose namuose... Čia jie vadinami *ROJUS*... Tokia Adelė, mažutė brunetė... Kaip?.. Nieko nežinau, pons... Beje, ji išvyko... Išvažiavo į Paryžių... Kaip?.. Nieko nežinau. Jūs prašote Adelės - aš jums apie vieną tokią ir pasakoju... Labanakt, kolega...

Šešios trisdešimt penkios. "Aukso žiedas" Orževalyje. Sustoja furgoniukas. Iš jo išlipa mėsininkas, vilkintis palaidine smulkiais mėlynais langučiais.

Salėje, kur viešpatauja vėsi prieblanda, "Aukso žiedo" šeimininkas lošia kortomis su Forantenu, Lepapu ir taksi vairuotoju, atvežusiu Megrė. Liuka spokso, romiai - tas romumas nusižiūrėtas nuo komisaro, papsi pypkę. Šeimininkė plauna stiklines. Mėsininkas šūkteli:

- Labas visiems... Buteliuką, ponia Žana... Ei, klausykit, ar nepageidautumėt dailaus omaro... Gavau du omarus mieste, o be manęs nėra kas juos valgo - pati sako, kad nuo jų ją išberia dilgėlinė...

Jis eina paimti iš furgoniuko omaro, atneša jį, laikydamas už kojos. Priešais prasiveria langas, kažkas moja ranka, kažkieno balsas kviečia:

- Telefonas, pone Liuka...

- Pasakykite prieš išeidamas... Jūs mėgstat omarus, pone Liuka?

Ar jis mėgsta omarus!

- Žermena! Greitai kaisk vandenį omarui...

- Alio!... Taip, Liuka... Šefas netoliese... Kaip? Iš Bezjė?.. Adelė?.. Ketvirtadienį?..

Megrė nulipa nuo dviračio lygiai tą minutę, kai nuvažiuoja mėsininko furgoniukas. Jis žiūri, kaip vyrai lošia; tuo tarpu Liuka vis dar kalba telefonu. Omaras nerangiai kepurnėjasi prie prekystalio ant grindų plokščių.

- Sakykite, šeimininke, ar šitas omaras - jūsų? Jis jums labai reikalingas?

- Ketinau išvirti jį jūsų brigadininkui ir vairuotojui...

- Jie suvalgys ką kita... Jeigu neturite nieko prieš, aš jį išsinešu...

Liuka eina per gatvę.

- Surasta kažkokia Adelė, šefe... Bezjė... Ketvirtadienį ji staiga išvažiavo į Paryžių...

Tarpais lošėjai dirsčioja į jų pusę, klausosi frazių nuotrupų.

* * *

Be dešimt septynios. Viename Kriminalinės policijos kabinete kalbasi inspektorius Randonė ir komisaras Pjolė - aukšti kabineto langai žiūri į Seną, kur ūkauja vilkikas.

- Alio!... Orževalis?.. Būkite maloni, panele, pakvieskite į kabiną komisarą Megrė...

Pro langą vėl moja ranka. Atskuba Liuka. Megrė kaip tik sėdasi ant dviračio su omaru rankoje.

- Jums, šefe...

- Alio... Pjolė?.. Kas nors nauja?..

- Rondonė mano kažką aptikęs... Pasak pasiuntinuko iš "Sančo", - "Sančas" yra tiesiai priešais "Pelikaną", - šio kabareto šeimininkas praeitą naktį, kai jūs buvote pas jį, esą buvo nuėjęs į barą ant kampo paskambinti telefonu... Alio... Taip... Po kiek laiko sutojo taksi... Niekas neišlipo... Šeimininkas pasikuždėjo su tuo, kuris sėdėjo viduje... Suprantate?.. Čia kažkas įtartina... Kita vertus - šeštadienio vakarą tabako krautuvėlėje Fonteno gatvėje kilo vaidas. Sunku tiksliai pasakyti... Tipelis nėra visai nepriekaištingas...

- Ai... - aikteli Megrė.

- Ką?

- Nieko... Omaras... Klausau...

- Beveik ir viskas... Tai ką, naginėjame juos toliau... Kai kurie, atrodo, nemažai žino...

- Iki aš grįšiu... Alio... Pažiūrėti archyvuose... Byla - nežinau, kas ten buvo - įsilaužimas ar kažkas panašaus, galbūt vagystė, maždaug prieš trylika mėnesių... Sužinoti, pas kokį šeimininką tuo metu Pigalio aikštės rajone buvo moteris, vardu Adelė. Galima skambinti visą naktį... Liuka budės prie telefono... Kas ten?

- Minutėlę... Rondonė laiko kitą ragelį ir sako... Perduodu jam mikrofoną...

- Alio, jūs, šefe? Nežinau, ar tas turi ryšį... Staiga prisiminiau, nes laikas sutampa... Pereitų metų balandį... Tą reikalą tyriau aš... Blanšo gatvė, prisimenat?.. Pedro, "Kalnų ožio" savininkas...

Kadangi omaras nenori nurimti, Megrė atsargiai deda jį ant žemės ir niurzgia:

- Nejudėk...

- Kaip?

- Čia omarui... Pedro... Primink man...

- Mažas kabaretas, tos pačios rūšies kaip "Pelikanas", tik labiau sušvinkęs, Blanšo gatvėje... Liesas ilgšis, amžinai perbalęs, su viena balta plaukų sruoga juoduose plaukuose...

- Atsimenu...

- Buvo trečia valanda nakties... Jis ruošėsi užsidaryti... Sustojo mašina, neišjungę motoro, išlipo penki tipai, įėjo į vidų, atstūmę į šalį metrdotelį, jau uždarinėjantį langines...

- Prisimenu kaip per miglas...

- Patį Pedro jie įgrūdo į mažą kambarėlį už baro... Po kelių akimirkų prapliupo šūviai, šukėmis žiro langai, skraidė buteliai, paskui staiga stojo tamsa. Aš buvau tame kvartele. Stebuklas, kad mes laiku suspėjome ir sučiupome keturis iš tų tipų, tarp jų ir "Leteną aukštyn", kuris paspruko ant stogo... Pedro buvo negyvas - suvarytos keturios ar penkios kulkos. Pasprukti pavyko tik vienam žudikui, ir mes tik po keleto dienų išsiaiškinome, jog tai muzikantas Alberas Babo... Tas, kurį dar vadina Žmogučiu, nes buvo iš tiesų mažutis ir avėjo batus aukštais kulnais, kad bent kiek pasiaukštintų... Minutėlę... Komisaras Pjolė man kažką sako... Ne... Jis nori su jumis kalbėti... Perduodu jam telefoną

- Alio, Megrė... Aš taip pat prisimenu... Savo rašomajam stale turiu dosjė... Ar norėtumėt, kad...

- Neverta... Muzikantas buvo sučiuptas Havre, prisimenu... Po kiek dienų?

- Maždaug po savaitės... Gavome anoniminį laišką, kurį...

- Kuriam laikui buvo nuteistas?

- Reikėtų pažiūrėti policijos prefektūros kataloguose... Labiausiai prikirpo "Lėk į orą", nes jo revolverio apkaboje trūko trijų kulkų... Dvidešimčiai metų, jei gerai prisimenu... Kiti gavo nuo penkerių iki vienų metų... Apie Pedro buvo kalbama, kad jis visad turi stambių sumų, o čia nieko nerasta... Manot, kad jau "karšta"?.. Sakykit, ar neužšoksit čionai?

Megrė dvejoja, koja stumia omarą:

- Dabar negaliu... Klausykit... Štai ką reikėtų padaryti... Liuka visą naktį palaikys ryšį...

Išėjęs iš kabinos, jis praneša tarnautojai:

- Sakiau, kad šią naktį nedaug gausite pamiegoti... Dabar manau, kad visai nesumerksite akių...

Keli žodžiai Liuka, kuris niauriai stebi omarą.

- Gerai, šefe.... Aišku, šefe... Man pasilaikyti taksi?..

- Taip bus tikresnis reikalas...

Ir Megrė žaižaruojančio saulėlydžio spinduliuose vėl grįžta tuo keliu, kurį tiek kartų sukorė per paskutines dienas. Su pasitenkinimu žvelgia į Žanvilio namus - žaisliukus, kurie netrukus dings iš jo pažįstamo akiračio ir iš kurių liks tik prisiminimas.

Nuo žemės kyla gaivus kvapas, tviska žolė, čirškia cikados, ir nėra nieko tyresnio ir labiau akį glostančio, nei daržovės kruopščiai išravėtos daržo

lysvėse, kur romūs rentininkai su šiaudinėmis skrybėlėmis švytruoja laistytuvais.

- Tai aš! - paskelbia jis, žengdamas į "Horno kyšulio" koridorių, persmelktą kepamos kraujinės dešros kvapo.

Ir, laikydamas omarą už nugaros:

- Sakykit, Felicija... Svarbus klausimas...

Ji jau ruošiasi gintis.

- Ar bent mokate išsukti majonezą?

Išdidi šypsena.

- Na, ką gi, tuojau pat šokite prie darbo ir dėkite šitą poną į puodą...

Jis patenkintas. Trinasi rankas. Pamatęs atviras valgomojo duris, įeina, pastebi padengtą stalą, suraukia antakius; ant stalo - staltiesė raudonais langeliais, krištolinė taurė, sidabriniai indai, daili pintinėlė duonai, - bet tik vienam asmeniui.

Jis nutyli. Laukia. Numano, kad už tą omarą, kuris jau pradeda rausti verdančiame vandenyje, jį amžių amžius erzins žmona. Ponia Megrė ne iš pavydžiųjų, bent jau taip sakosi.

- Pavyduliauti - ko, Dieve mano? - mėgsta ji šūktelėti, nenatūraliai sukikenusi.

Tačiau ji vis dėlto su pasimėgavimu kartoja, kai šeimoje ar draugų ratelyje kalba pakrypsta apie profesinę Megrė veiklą:

- Ne visada taip baisu, kaip atrodo... Štai kartais tenka tirti bylą, valgant omarą tokios Felicijos draugijoje, o paskui praleisti naktį jos pašonėje.

- Beje, Felicija, kur valgydavo tas vargšelis Lapi?

- Virtuvėje. O ką? Argi dėl jo vieno buvo verta teršti valgomąjį?

- Po perkūnais!

Ir štai ima kraustyti indus, nešasi staltiesę,

dengia stalą greta dujinės viryklės; tuo tarpui ji jaudinasi, jaučia, jog sugadins majonezą.

- Jei viskas gerai klosis, jei būsite protinga, rytoj ryte galbūt pranešiu gerą naujieną...

- Kokią naujieną?

- Sakau gi - tai bus tik rytoj rytą.

Net jeigu jis ir norėtų nebūti žiaurus - negalėtų. Puikiai jaučia, kad ji kenčia, kad ji suglumusi, kad jos nervai visiškai pakrikę - ir negali jos neerzinti, tarytum jaustų reikalą už kažką atsikeršyti.

Ar ne todėl, kad jam truputį nepatogu, jog jis čia, o juk turėtų vadovauti plataus užmojo operacijoms, kurios pradedamos vykdyti aplinkui Pigalio aikštę?

Žmogus, ieškantis to lobio, ko gero, pagalvos, kad baldai galėjo būti perkraustyti, jam gali šauti į galvą mintis sugrįžti, ir kas žino, ar šįsyk jisai pasitenkins tik pritrenkęs Feliciją kumščiu?..

Žinoma, viskas gal ir taip, tačiau, kita vertus, tai tik prasti argumentai. O iš tiesų Megrė jaučia tam tikrą pasitenkinimą, būdamas čia, šitoje taikioje, beveik nerealioje to žaislinio miestelio atmosferoje, tuo pat metu diriguodamas tam tikrai realiam ir brutaliam pasauliui.

- Kodėl atsinešėte savo indus?

- Todėl, kad noriu valgyti su jumis... Taip, ir pareiškiau, kai pas jus įsiprašydinau... tai pirma ir turbūt paskutinė vakarienė, kurią valgysime drauge... Nebent...

Jis šypsosi. Ji pabrėžia:

- Nebent?..

- Nieko... Rytoj rytą, mažyte, apie viską pakalbėsime ir, jei turėsime laiko, suskaičiuosime visas jūsų melagystes... Imkite šitas žnyples... Na, taip, taip...

Ir staiga, šitaip vakarieniaujant lempos šviesoje, jam nejučiom topteli: "O vis dėlto Medinę Koją kažkas nužudė!"

Vargšė Medinė Koja! Keistas jo likimas! Nuotykiai kėlė jam tokį pasibaisėjimą, kad jis net atsisakė banaliausio nuotykio - santuokos, ir vis dėlto iškeliavo tristiebiu laivu į Horno kyšulį, į kitą pasaulio galą, kur prarado koją!

Ramybės troškimas atvedė jį į šitą Žanvilį, atrodo, neprieinamą žmonių aistroms, kur namai - žaisliukai, kur medžiai panašūs į medinius dažytus medelius, kokius vaikai sodina savo žaislinėse fermose.

Tačiau ir čia nuotykis atsekė jam pavymui, jis grėsmingai užklupo jį, atsliūkinęs iš ten, kur jis niekad nė kojos nebuvo įkėlęs, iš vietos, kurios siaubus vargu ar beįtarė, iš tos Pigalio aikštės, kur žmonės gyvena savitą gyvenimą, iš tų savotiškų Paryžiaus džiunglių, kur tigrai tepasi plaukus pomada ir nešioja kišenėje smitus ir vesonus.

Vieną rytą, panašų į kitus rytus, tarsi akvarele nulietą, jis triūsė sode, su šiaudine skrybėle ant galvos, persodindamas nekaltus pomidorų daigelius, - turbūt jau regėjo juos mintyse, svarius ir raudonus, sultingus, saulėje tviskančia plona odele, - o po kelių minučių negyvas tysojo savo kambaryje, gardžiai kvepiančiame vašku ir kaimu.

Kaip ir anksčiau, Felicija valgo ant stalo kertės, tolydžio pašokdama dirstelėti į prikaistuvį ant viryklės ar pripila kavinuką verdančio vandens. Langas atviras į nakties mėlį - naktis it aksominė, ji nusagstyta žvaigždžių, viena kitai pritaria cikados, į koncertą įsilieja varlės, slėniu pravažiuoja traukinys, "Aukso žiede" lankytojai lošia kortom, o ištikimasis Liuka valgo ne omarą, bet kotletus.

- Ką darote?

- Mazgoju indus...

- Ne šįvakar, mažyte... Jūs pervargusi... Padarykite man malonumą ir eikite gulti... Na, taip! Užsirakinkite duris...

- Aš nenoriu miego!..

- Tikrai? Na, ką gi, duosiu jums šį tą, kad užmigtumėte... Pripilkit man pusę stiklinės vandens... Dvi tabletės... Štai... Dabar išgerkite... Nebijokite... Aš anaiptol neketinu jus nunuodyti...

Ji geria, kad parodytų nebijanti. Tėviško Megrė rūpesčio gobiama, jaučia reikalą dar sykį pakartoti:

- Aš vis tiek jūsų nekenčiu... Vieną dieną dar pasigailėsite, kad tiek mane prikankinote... Beje, rytoj aš išvykstu...

- Kur?

- Nesvarbu... Nebegaliu jūsų matyti... Nebenoriu likti šiuose namuose, kur nuo šiol galėsite daryti, kas tik jums patinka...

- Sutarta. Rytoj...

- Kur einate?

- Lipu su jumis... Noriu būti tikras, kad jūsų kambaryje jums patogu... Gerai... Langinės uždarytos... Labanakt, Felicija...

Kai jis vėl nusileidžia į virtuvę, omaro kriauklai tebestirkso fajanso lėkštėje - jis matys juos visą naktį.

Žadintuvas ant tualetinio stalelio prie juodo židinio rodo pusę dešimtos, kai jis nusiauna batus, tyliai kopia aukštyn, klauso ir įsitikina, kad gardenalio užmigdyta, Felicija ramiai miega.

Be ketvirčio dešimta. Megrė sėdi pintame Medinės Kojos krėsle. Primerkęs akis, rūko pypkę. Kaime suburzgia automobilio motoras, trinkteli du-

relės, tamsiame koridoriuje Liuka atsitrenkia į bambuko kabyklą, ir nusikeikia.

- Ką tik skambino, šefe...

- Tss... Tyliau... Ji miega...

Liuka žiūri į omaro likučius truputį su apmaudu.

- Muzikantas turėjo moterį, žinomą Adelės vardu. Rastas jos dosjė. Jos tikras vardas - Žana Grobua. Gimusi Muleno apylinkėse...

- Toliau...

- Tuo metu, kai buvo užpultas "Kalnų ožys", ji dirbo "Tivoli" alinėje, Ruane... Išvyko kitą dieną po Pedro mirties...

- Tikriausiai lydėjo muzikantą į Havrą... Paskui?

- Keletą mėnesių praleido Tulone. Neslėpė, kad jos vyriškis sėdi Santė*

- Ji vėl pasirodė Paryžiuje?

- Sekmadienį. Viena jos sena bičiulė susitiko ją Kliši aikštėje... Ji pareiškė netrukus išvyksianti į Braziliją...

- Viskas?

- Ne... Muzikantas paleistas praeitą penktadienį...

Visa tai - namų darbas, kaip sako Megrė. Tuo pat metu policijos automobiliai budi tuščiose gatvėse aplinkui Pigalio aikštę. Krantinėje tęsiama tų ponų kvota - jie nekantrauja ir pradeda suvokti, jog čia negerai kvepia.

- Paskambink, kad tau tuojau pat atsiųstų Muzikanto nuotrauką... Turbūt Policijos prefektūra ją turi... Ar verčiau ne... Paskambink ir pasiųsk taksi...

** Santė - kalėjimas Paryžiuje.*

- Daugiau nieko, šefe?

- Palauk, dar šis tas... Kai vairuojas grįš su nuotrauka, šoktelk iki Puasi... Prie tilto yra smuklė... Ji bus uždaryta... Prižadink šeimininką... Iš buvusių užkietėjusių... Pakišk jam po nosimi nuotrauką ir paklausk, ar tai iš tiesų tas pats tipas, kuris sekmadienio vakarą pas jį susipešė su Felicija...

Automobilis nuvažiuoja. Vėl tylu, naktis rami, Megrė šildo rankoje taurelę, kurią įsipylė, ir siurbčioja, protarpiais dirsteli į lubas.

Felicija per miegus apsivertė, sugirgždėjo čiužinys. Ką ji sapnuoja? Ar naktį jos vaizduotė tokia pat laki, kaip ir dieną?

Vienuolikta valanda. Teisingumo rūmų pastogėje tarnautojas pilku chalatu išima iš dosjė dvi fotografijas pernelyg ryškiomis linijomis, - vieną iš priekio, kitą iš profilio. Paduoda vairuotojui, kuris turi nuvežt jas Liuka.

Pigalio aikštės prieigose iš Monmartro kinoteatrų plūsta minia, tviskantys Mulen Ružo sparnai sukasi virš spūsties, kur sunkiai skinasi kelią autobusai, mėlynai, raudonai, žaliai apsitaisę durininkai, kazokai ir tarnai negrai stoja į sargybą prie naktinių kabaretų durų - komisaras Pjolė tuo tarpu stebi, kaip vyksta slapta operacija.

Žanvjė įsitaisė bare, menkai apšviestoje "Pelikano" salėje, kur muzikantai traukia apvalkalus nuo instrumentų, ir jam krinta į akis, kad vienas garsonas, grįžęs iš lauko, sutrikusia veido išraiška, nusiveda šeimininką į tualetą.

Už kelių žingsnių nuo tų žmonelių, kurie praleido malonų vakarą alinių terasose ir, prieš eidami gulti, dar išlenkia vieną bokalą, - kitame Monmartre, tame, kuris tik pradeda atgyti, sklando įvairiausi garsai, girdėti kuždesys, oras nerviškai

virpa, šeimininkas grįžta iš tualeto, nusišypso inspektoriui, tyliai šnekasi su viena kampe sėdinčia moterimi.

- Manau, šiąnakt ilgai neužsibūsiu... Esu pavargusi! - pareiškia šioji.

Tokių kaip ji daug - kai buvo pastebėti policijos automobiliai, jie nerodo ypatingo noro užgaišti pavojingame sektoriuje... Tačiau Rošešuaro bulvare, Duė gatvėje, Notr Dam de Loret gatvėje prie visų išėjimų iš šio kvartalo prieš tuos ponus ir ponias staiga išnyra iš tamsos kažkur iki šiol lindėję žmonės.

- Dokumentus...

Visa kita priklausys nuo jų nuotaikos.

- Prieikite...

Ar dažniau:

- Lipkite...

... į "salotines", kurių žibintai silpnai žybsi išilgai šaligatvių!

Ar Muzikantas ir Adelė dar spąstuose? Ar prasmuks pro tinklo akutes? Šiaip ar taip, jie žino. Net jei ir tūno kur ant aukšto, koks nors geraširdis tikrai juos įspės.

Be ketvirčio vidurnaktis. Liuka, kuris stumdamas laiką, lošia domino su "Aukso žiedo" savininku - tuščioje salėje dega tik viena lempa - pakyla, išgirdęs sustojant taksi.

- Išvykstu pusvalandžiui, - praneša jis... Per tiek laiko jis spės nuvažiuoti į Puasi ir tarti keletą žodžių komisarui...

Smuklėje tamsu, Liuka beldžiasi į duris, jo beldimas aidi nakties tyloje, iš pradžių pro langą galvą iškiša moteris su suktukais plaukuose.

- Fernanai... Pas tave...

Šviesa, žingsniai, kažkas niurna, prasiveria durys.

- A?.. Kaip sakote?.. Taip ir maniau, kad iš to susilauksiu nemalonumų... Aš moku mokesčius!.. Turiu išlaidų... Nenoriu veltis į šią istoriją...

Stovėdamas prie bufeto, pilkšvoje salėje, - nukarusiomis ant šlaunų petnešomis, susitaršiusiais plaukais - jis apžiūrinėja abi fotografijas.

- Aišku... Na ir ką? Ką norite sužinoti?

- Ar tai tas pats tipas, kurį nusodino Felicija?

- Kas dar?

- Nieko... To pakaks... Jūs anksčiau jį pažinojote?

- Niekad nebuvau matęs, tik tą dieną... Ką jis padarė?

Vidurnaktis. Liuka išlipa iš automobilio, ir Megrė pašoka krėsle, lyg būtų užsnūdęs ir staiga prižadintas. Jis bemaž nesidomi tuo, ką jam pasakoja inspektorius.

- Taip ir maniau...

Su visais tais žaliūkais, kad ir kokie užkietėję jie būtų ar manytų esą, žaidžiate nieko nerizikuodami. Jūs pažįstate juos. Iš anksto galėtumėte pasakyti, ką jie darys. Ne taip, kaip ta keistuolė Felicija, kuri jam gerokai daugiau košės privirė.

- Ką man daryti, šefe?

- Grįž į Orževalį... Lošk domino ir lauk, kol tave pakvies prie telefono...

- Kas jums sakė, kad lošiau domino?

- Juk judu tik du, smuklininkas ir tu, o kortomis lošti nemoki...

- Manote, čia kažkas įvyks?

Megrė gūžteli pečiais. Jis nežino. Nesvarbu.

- Labanakt...

Pirma valanda nakties. Felicija prakalbo per miegus. Megrė už durų bandė nugirsti, ką ji sako, bet nepavyko.

Šaižus švilpukas Pigalio aikštėje. Signalas. Visi išėjimai apsupti. Uniformuoti policininkai žengia vienas šalia kito, čiumpa sprunkančius vyrus ar moteris, lendančius iš visų kampų ir bandančius įveikti užkardą. "Salotinės" pilnėja.

"Pelikano" šeimininkas ant slenksčio nerviškai traukia cigaretę, bando protestuoti:

- Patikėkite, ponai, pas mane nieko nėra... Keli įsisiūbavę amerikiečiai...

Kažkas timpteli už švarko jauną inspektorių Diunaną, tą, kuris po pietų pasitiko Megrė "Gerosios viešnagės" viešbutyje. Aha! Viešbučio garsonas. Turbūt atėjo, smalsumo vedamas?

- Paskubėkit... Ji...

Jis rodo stiklines vieno baro duris - ten likęs tik šeimininkas už baro. Gilumoje užsiveria durys, bet inspektorius spėjo įžvelgti moters siluetą.

- Ta, kuri buvo atėjusi su tuo tipu...

Adelė... Inspektorius pasikviečia du policininkus... Jie lekia prie durų, perbėga tuščius tualetus, puola į siaurus laiptus, trenkiančius drėgme, prastu vynu ir šlapimu.

- Atidarykite...

Prieš juos rūsys. Durys užrakintos. Vienas iš policininkų išlaužia jas petimi.

- Rankas aukštyn, jūs, ten viduj...

Kišeninio prožektoriaus spindulys apšviečia statines, dėžes su buteliais, aperityvo dėžes. Nė garso. Tiksliau - kai stovite nejudėdamas, kaip kad liepia inspektorius, atrodo, lyg ir kas trūksmingai alsuoja, prisiektumėte, kad tuksi persigandusi širdis.

- Kelkitės, Adele...

Ji pašoka įsiutusi iš už sukrautų dėžių, bevilтiškai blaškosi, lyg norėdama žūtbūt pasprukti nuo

trijų policininkų, kuriems tik vargais negalais pavyksta uždėti jai antrankius.

- Kur taviškis?

- Nežinau...

- Ką veikei gatvėje?

- Nežinau..

Ji šaiposi.

- Beginklę moterį lengviau sudoroti negu Muzikantą, a?

Pirmoji pripildyta "salotinė" pasuko į areštinę, kur šią naktį didžiulis antplūdis. Daug frakuotų džentelmenų, daug vakarinių suknių, į mašinas buvo susodinta net durininkų ir garsonų.

- Štai ir jo kekšė, pone komisare...

Komisaras Pjolė, nieko ypatingo nesitikėdamas, teiraujasi:

- Tu tikrai nenori nieko iškloti? Kur jisai?

- Jūs jo nerasite...

- Sodinkite ją... Ne į automobilį...

Beldžiamasi į visas mebliuotų butų duris, tikrinami dokumentai.

- Alio! Liuka, jūs?.. Ar nepasakytumėte Megrė, kad Adelė čia... Taip... Žinoma, tyli... Ne, apie Muzikantą jokių naujienų... Taip, ją tardo... Kvartalas toliau stebimas...

Dabar, kai stambiausios žuvys tinkle, Pigalio gatvės prieigose beveik ramu - visiškas štilis, gatvėse tyliau nei paprastai, ir naktibaldos, atsibastę iš miesto centro, stebisi, kad kabaretai tokie niaurūs ir kad juos taip neryžtingai kviečia durininkai.

Ketvirta valanda. Liuka trečią kartą įžengia į "Horno kyšulį". Megrė nusiėmęs prisegamą apykaklę, kaklaraištį.

- Ar kartais neturi tabako? Jau prieš pusvalandį išrūkiau paskutinę pypkę...

- Pričiupo Adelę...

- O jį?

Jis bijo apsirikti, ir vis dėlto... Muzikantas neturi nė sudilusio skatiko, beveik tikras reikalas... Dieną prieš jam išeinant iš kalėjimo, Adelė turbūt išvyko iš Bezjė tuščiomis kišenėmis... Jis atvažiuoja į Puasi... Sekmadienis... O gal iki Žanvilio?.. Jis seka paskui Feliciją į smuklę... Būtų paprasčiausia, jeigu jis galėtų suvilioti tą tarnaičiukę, išsipusčiusią it kakadu... Šitaip jis patektų į namus...

Ji skelia jam antausį!

O kitą dieną, pirmadienį, senasis Lapi nužudomas savo kambaryje. Muzikantas turbūt paspruko tuščiomis rankomis.

- Kelintą valandą pričiupo Adelę?

- Prieš pusvalandį... Mums ką tik paskambino...

- Eik... Atvažiuosiu taksi...

- Manote, kad jis...

- Paskubėk... Eik, sakau tau...

Megrė vėl rūpestingai uždaro duris, sėda į savo vietą virtuvėje, prie lango, prieš tai užgesinęs šviesą ir dar kartą metęs žvilgsnį į raudoną omaro kiautą ant stalo.

VIII. BALTA FELICIJOS KAVA

Jos akys plačiai atmerktos. Ji nežino, kelinta valanda. Klauso. Nieko nesupranta. Felicija dar apkvaitusi, tarsi pavargusi po pernelyg kieto miego, jai nesiseka iš karto atskirti realybę nuo sapnų, ji barėsi, - prisimena, kad ji įnirtingai ginčijosi, netgi mušėsi su tuo romiu žmogumi, kurio taip nekenčia, kuris prisiekė ją pražudyti. Ak, kaip ji jo nekenčia!..

Kas atidarė duris? Nes naktį kažkas buvo atidaręs jos duris. Sunerimusi ji laukė. Buvo tamsu. Gelsvas šviesos ruožas sklido iš laiptų aikštelės, paskui durys užsidarė, suburzgė motoras... Visas jos miegas buvo persmelktas motoro burzgimo...

Ji nejuda, nedrįsta pajudėti, jai rodosi, kad jai gresia pavojus, spaudžia skrandį... Omaras... Ji prisimena. Suvalgė per daug omaro... Nurijo tabletę... Jis privertė ją nuryti tabletę...

Ji pastato ausis. Kas ten? Virtuvėje kažkas yra. Ji išgirsta pažįstamą kavos malūnėlio ūžimą. Jai sapnuojasi. Negali būti, kad kažkas dabar maltų kavą...

Jos akys įsmeigtos į lubas, ji visa suklususi. Kažkas pila verdantį vandenį. Kvapas kyla laiptų narveliu, iki jos. Skimbteli fajansas. Kitas gerai pažįstamas garsas - kažkas atidaro cukraus dėžutę, sieninės spintos dureles...

Lipa laiptais.

Pasibeldžia. Ji kilsteli ant alkūnės. Sunerimusi įsmeigia akis į duris, nervai įtempti. Kažkas vėl pasibeldžia.

- Kas ten?

- Pusryčiai...

Suraukusi antakius, ji ieško savo peniuaro, neranda, greitai šmurkšteli po antklode - tuo metu prasiveria durys, ir ji pirmiausia pamato servetėle pridengtą padėklą, puodelį mėlynais žirniukais...

- Ar gerai išsimiegojote?

Megrė čia, dar romesnis negu visad. Atrodo, nenutuokia, kad jisai jaunos merginos kambaryje, o šioji dar lovoje.

- Ko jums iš manęs reikia?

Jis stato padėklą ant staliuko, gaivus, žvalus. Kur jis susitvarkė? Tikriausiai apačioje. Virtuvėje arba ant šulinio rentinio. Jo plaukai dar drėgni.

- Rytais jūs geriate baltą kavą, tiesa? Deja, negalėjau nueiti pas Melaniją Šošua ir parnešti šviežio pyrago... Valgykite, mažyte... Ar man nusisukti, kol apsivilksite tą savo peniuarą?

Ji nenoromis paklūsta ir gurkšteli kavos su karštutėlaičiu pienu, sustingsta, jos ranka pakimba ore.

- Kas ten apačioje?

Kažkas sujudėjo, ji tuo tikra.

- Kas ten apačioje?.. Atsakykite...

- Žudikas...

- Ką sakote?

Ji šoka iš po antklodės.

- Ką dar rezgate čia?.. Davėte sau žodį išvaryti mane iš proto... Ir nėra kas mane apgintų, nėra kas...

Jis prisėdo ant lovos krašto, stebi, kaip ji bergždžiai blaškosi, palinguoja galvą, atsidūsta:

- Juk sakau - apačioje žudikas... Tikrai

numaniau, kad jisai sugrįš... Patekusiam į tokią padėtį, jam teliko viską statyti ant kortos... Jau nekalbant apie tai, jog jis turbūt galvojo, kad aš vadovauju operacijoms Paryžiuje... Neįtarė, kad aš užsispirsiu ir stebėsiu šiuos namus...

- Jis atėjo?

Ji susigriebia. Nebežino. Sugriebusi Megrė už riešo, rėkia:

- Bet kas?.. Kas jis?.. Kaip gali būti, kad...

Ji taip dega noru sužinoti, jog pati viena puola prie laiptų pažiūrėti, savo laibą ir nervingą kūną apsisiautusi aitriai mėlynu peniuaru, bet ūmai sustoja, baimės pagauta:

- Kas jis?

- Jūs manęs vis dar nekenčiate?

- Taip... Nežinau...

- Kodėl melavote?

- Todėl!

- Paklausykit, Felicija...

- Nebenoriu jūsų klausyti... Noriu atidaryti langą, šauktis pagalbos...

- Kodėl nepasakėte man, kad grįždama pirmadienio rytą pastebėjote Žaką Petijoną, sprunkantį iš sodo?.. Juk matėte jį!.. Jis tikriausiai prabėgo pro gyvatvorę... Tai jam senasis Lapi atnešė iš spintos ropinukę ir du stikliukus... Pagalvojo, kad sūnėnas atvyko susitaikyti, atsiprašyti, ar aš žinau?

Ji klauso suakmenėjusi, nekrustelėdama, neprieštaraudama.

- Ir pagalvojote, jog dėdę nužudė Žakas. Radote kambaryje revolverį ir tris dienas nešiojote jį prie krūtinės, kol atsikratėte, įspraudusi į kišenę tam keleiviui metro vagone... Manė esanti didvyrė...

Bet kokia kaina norėjote išgelbėti žmogų, kurį mylėjote - ir kuris, vargšelis, to net neįtaria! ... Žodžiu, per jus ir per jūsų melagystes jo vos nesuėmė už nusikaltimą, kurio nepadarė...

- Iš kur žinote?

- Juk žudikas apačioje...

- Kas jis?

- Jūs nepažįstate jo...

- Vėl bandote mane už liežuvio traukti... Bet ar nebeatsakinėsiu, girdite, nieko nesakysiu... Visų pirma išeikite ir leiskite man apsirengti... Ne... Pasilikite... Kodėl Žakas turėjo pasirodyti čia pirmadienio rytą?

- Todėl, kad Muzikantas jo paprašė.

- Koks muzikantas?

- Bičiulis... Paryžiuje, žinot, sueinama į pažintį su įvairiausiais tipais, gerais ir blogais... Ypač grojant saksofonu naktiniame kabarete... Geriau išgertumėte savo baltą kavą, kol ji dar drungna...

Pravėręs langines, jis žiūri pro langą.

- Vis dar manęs taip labai nekenčiate?

- Ar Žakas nekaltas?

- Jeigu atsakysiu - ne, nekaltas, liausitės manęs nekentusi. Jei atsakysiu - taip, kaltas, - atvirkščiai... Ak, nelaboji Felicija! Na, ką gi, Žakas kaltas, nes vieną vakarą, truputį daugiau kaip prieš metus, gyvendamas šiuose namuose, po savo dėdės stogu... - sakau, kaltas, kad vienai ar keletui naktų priglaudė vieną tipelį, su kuriuo susipažino Monmartre... Tai Alberas Bebo, vadinamas Muzikantu, dar vadinamas Žmogučiu...

- Kodėl Žmogučiu?

- Nesuprasite... Policijos gaudomas po

"Kalnų ožio" užpuolimo, Muzikantas prisiminė savo draugą Petijoną, kuris dabar gyveno pas seną dėdę kaime... Gera slėptuvė žaliūkui, kurio ieško policija...

- Prisimenu... - sako ji staiga.

- Ką?

- Vienintelį kartą, kai Žakas... vienintelį kartą, kai jis pasielgė su manim šiurkščiai... Įėjau tada į jo kambarį nepasibeldusi... Spėjau išgirsti šnaresį, lyg kažką būtų slėpęs...

- Kažkas, ką slėpė, ar kas pats slėpėsi, kažkas, ko tenai nebūtų turėję būti... Ir tas kažkas prieš sprukdamas nusprendė, jog būsią saugu paslėpti savo pinigus tame kambaryje, po rūbų spintos lentute... Jis buvo sučiuptas... Metus atsėdėjo kalėjime... Ko čia dabar taip žiūrite į mane?

- Nieko... Tęskite...

Ji paraudo. Nukreipė akis, kurios nejučiomis buvo įsmigusios į komisarą, kupinos sužavėjimo.

- Suprantama, kai išėjo iš ten be skatiko, jam prireikė to savo lobio. Iš pradžių jis sugalvojo - pasimergins jums - bus patogiau prasiskverbti į namus...

- Man mergintis! Įsivaizduojate, kad aš - aš...

- Skėlėte jam antausį... Tuomet jis susirado Petijoną, pripaistė jam dievažin ko, - jog palikęs čia kažką svarbaus, jog jam reikią jo pagalbos, kad galėtų nuvažiuoti ir pasiimti... Kol Žakas sode plepėjo su senuoju Lapi...

- Suprantu.

- Pats laikas.

- Ačiū!

- Nėra už ką... Medinė Koja turbūt išgirdo triukšmą... Ausys jo tikriausiai jautrios buvo...

- Pernelyg!

- Jis užkopė į savo kambarį, ir Muzikantas, užkluptas tuo metu, kai buvo belipąs ant kėdės, pametė galvą ir suvarė jam kulką... Šūvio išgąsdintas, Petijonas nėrė iš sodo - tuo tarpu žudikas taip pat davė į padus... Jūs pastebėjote Žaką, savąjį Žaką, nė nežinau iš kokios didžiosios raidės, bet nepamatėte Muzikanto, dumiančio kitu keliu... Ir viskas... Žakas, aišku, nieko neprasitarė... Kai pajuto esąs įtariamas, praskydo kaip berniūkštis, - toksai jis ir yra...

- Neteisybė!

- Nenorit, kad jis būtų berniūkštis? Tuo blogiau! Tuomet jis mulkis. Užuot atėjęs ir viską man papasakojęs, įsikalė į galvą susirasiąs Muzikantą ir suvesiąs su juo sąskaitas. Ėmė ieškoti jo visose įtartinose vietose, kur, kaip žinojo, jį paprastai galima rasti, nevilties apimtas netgi nuvažiavo į Ruaną - kreiptis į jo meilužę...

- Iš kur jis pažinojo tą moterį? - išpyškino Felicija, pavydo įgelta.

- To tai aš nežinau, mažyte... Paryžiuje, matote... Žodžiu, Žakas jaudinasi... Nebeišlaiko nervai... Vakare nebetveria savyje, štai ims ir prabils - tuo tarpu anas - įspėtas - suvaro jam kulką, kad laikytų liežuvį už dantų...

- Nesakykite taip...

- Tą pačią naktį Muzikantas grįžta čia, vildamasis surasti pinigus... Neįsivaizduojate, kaip sunku pasprukti nuo policijos, kai neturi nė sū... Ant rūbų spintos nieko neranda... Jums, priešingai, palieka mažutį suvenyrą... Jei pinigų čia nėra,

juos turbūt aptiko Petijonas - štai kodėl Adelei liepta apsilankyti jo kambaryje Lepiko gatvėje... Nieko ir tenai... Šiąnakt Monmartras apsiaustas. Tą žmogų vaikosi kaip šerną... Adelė suimta... Muzikantas įveikia - dievai žino kaip - policijos užkardas ir, užsispyręs labiau negu kada nors - kokie užsispyrę gali būti tie žmonės - atvažiuoja taksi į Puasi. Jo kišenėse taip vėjai švilpia, kad vairuotojui jis atsilygina, užvožęs gumine lazda per sprandą...

Felicija krūpteli. Ji žvelgia Megrė į veidą, lyg jame regėtų keičiantis kvapą gniaužiančias kino filmo peripetijas.

- Jis atėjo?

- Atėjo... Mandagiai, be triukšmo... Perėjo per sodą, kad nė šakelė netrekštelėjo, paskui prasliūkino pro atvirą virtuvės langą ir...

Ji jau žiūri į jį kaip į didvyrį. Ji sužavėta.

- Jūs grūmėtės?

- Ne... Tuo metu, kaip mažiausiai to tikėjosi, pajuto, kad į smilkinį įsirėmė nemalonus revolverio vamzdis...

- Ką jis darė?

- Nieko nedarė... Pasakė: "Šūdas! Man šakės..."

Ji nusivylusi. Ne, negali būti, kad viskas taip paprastai įvyko. Vėl prabunda jos nepatiklumas, veido bruožai vėl aštrėja.

- Jūs nesužeistas?

- Juk sakau jums...

Todėl, kad jis bijo ją išgąsdinti? Ji nėmaž neabejoja, kad jis grūmėsi, kad jis didvyris, kad...

Staiga ji pastebi padėklą ant staliuko.

- Ir jūs malėte kavą! Jums atėjo... atėjo į

galvą mintis išvirti man baltos kavos, atnešti į viršų pusryčius...

Ji tuojau pravirks... Ji verkia iš graudulio, iš susižavėjimo...

- Tai padarėte jūs! Jūs... Bet kodėl?.. Pasakykite - kodėl?

- Po šimts! Todėl, kad nekenčiu jūsų! Nekenčiu jūsų taip, kad kai Liuka atvažiuos su taksi, išvažiuosiu sau, pasiėmęs savąją dešrikę... Pamiršau pasakyti, kad Muzikantas suraišiotas kaip dešra... Gavau netgi pasiskolinti vargšelio Lapi virvę...

- O aš?

Jis vos ištveria nenusišypsojęs iš šito "o aš", į kurį, pati to nenutuokdama, ji įdėjo visą savo sielą.

O aš? Aš - aš liksiu visai viena? Daugiau nebebus kas į mane rimtai žiūri? Nebebus, kas mane klausinėja, erzina, kas...

O aš?..

- Susipraskite su Žaku... Tas Sent Onorė priemiesčio prekijas, kurį pažįstate, tebepardavinėja vynuoges, apelsinus ir šampaną... Pamiršau ligoninės lankymo valandas, bet jums pasakys...

Taksi, kurio siluetas, toks savas Paryžiuje, šiame kelyje, vingiuojančiame per laukus, atrodo truputį keistai.

- Geriau apsirengtumėte...

Ir kai jis neatsukdamas žengia laiptų link, girdi ją šnibždant:

- Kodėl jūs man toks negeras?

Megrė netrukus sukiojasi aplink senojo Lapi krėsle suraišiotą Muzikantą. Virš jo galvos aidi žingsniai, teškena vanduo, iš spintos traukiami

rūbai, nukrinta batas, po to jis pakeliamas, girdėti kažkieno balsas, įkarščio pagautas, jis šneka ir šneka tuščia eiga.

Iš tikrųjų - Felicija čia!

TURINYS

KOMISARAS MEGRĖ PYKSTA 5

FELICIJA ČIA! 13

Simenonas Ž.

Si 73 Komisaras Megrė pyksta; Felicija čia!: [Romanai] /G. Simenon; Iš pranc. k. vertė J.Ramunytė.-V.:Žaltvykslė, 1993.-255 p.

ISBN 9986-06-000-3

Antroji "Žaltvyksles" išleista Ž. Simenono knyga, kurią sudaro du detektyviniai romanai. Pagrindinis jų herojus, žinoma, komisaras Megrė. Pirmajame romane "Komisaras Megrė pyksta", jisai jau išėjęs į pensiją ir pasitraukęs iš Paryžiaus į ramų kaimelį, vieną dieną susilaukia senos damos vizito, kuris išjudina jį iš šiltos atokaitos, grąžina į senas vėžes ir į Orfevrų krantinę... Romane "Felicija čia!" komisaro ramybę taip pat ilgam sutrikdo įsimintinoji Felicija, senojo Medinės Kojos tarnaitė...

UDK 840-3

Georges Simenon

KOMISARAS MEGRĖ PYKSTA
FELICIJA ČIA!

Du romanai

Iš prancūzų kalbos vertė
JONĖ RAMUNYTĖ

Redaktorė AGNĖ IEŠMANTAITĖ.
Techniniai redaktoriai JUOZAS KRIVAS
ir VIDAS VALUNTONIS.
Dailininkė ELZĖ GRAFAITĖ.

Si 034. 1993.10.17. Leidyb apsk. l. 16,2.
Tiražas 14 000 egzempliorių. Užsakymas Nr. [illegible].
Leido "Žaltvyksles" leidykla, Laisvės pr. 43-89, 2044, Vilnius.
Spausdino Valstybinės įmonės "Spauda" saustuvė,
Laisvės pr. 60, 2044, Vilnius

93'ŽALTVYKSLĖ'30